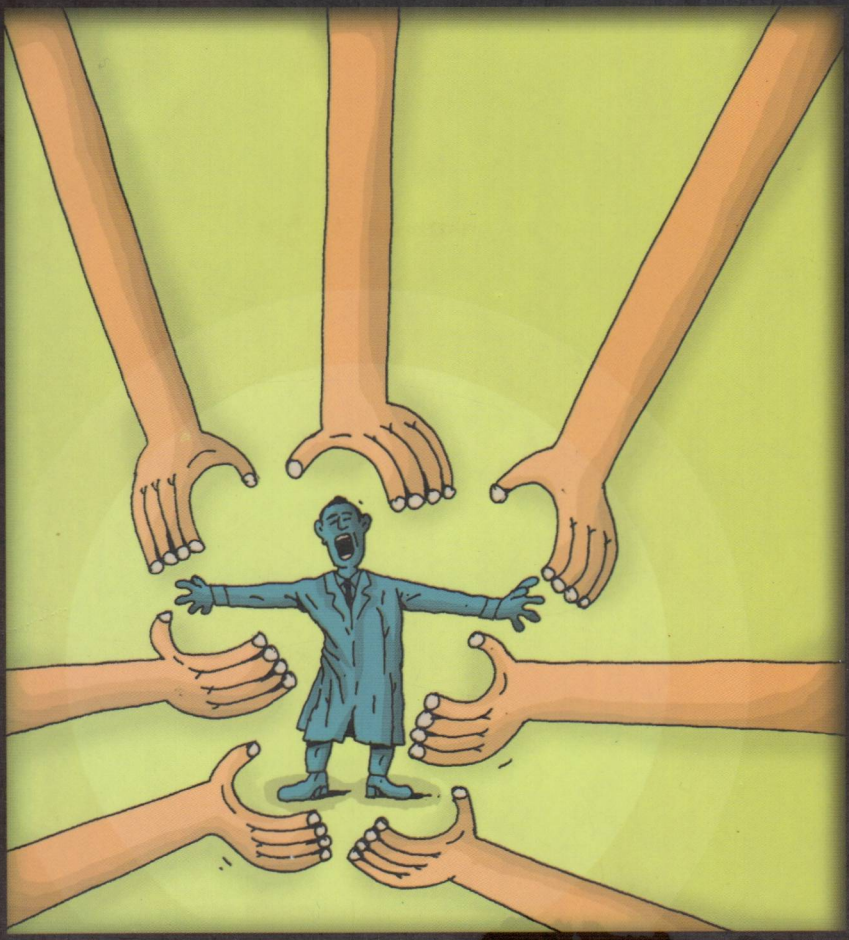
STANISLAW

LEM

KÖR TALİH

iletişim

STANISLAW LEM • **Kör Talih**

STANISLAW LEM 1921 yılında Polonya'nın Lwow kentinde doğdu. Tıp öğrenimini İkinci Dünya Savaşı'nda ülkesi Alman işgaline uğrayınca yarıda bıraktı. Savaş yıllarını otomobil tamirciliği ve kaynakçılık yaparak geçirdi. 1946'da Kraków'a yerleşti ve tıp eğitimini tamamlayarak doktor oldu. Aynı yıllarda şiir yazmaya ve bilimsel yöntem üzerine kuramsal araştırmalara başladı. Lem, 1951 yılında, daha sonra kendisini dünya çapında üne kavuşturan bilim-kurgu türünde yazmaya başladı. Yazarın başyapıtı sayılan *Solaris*, ünlü Rus yönetmen Andrey Tarkovski tarafından sinemaya da aktarıldı. *Aden* (1995), *Gelecekbilim Kongresi* (1997), *Solaris* (1997), *Soruşturma* (1998), *Küvette Bulunan Günce* (1998), *Yenilmez* (1998) ve *Yıldızlardan Dönüş* (1998) İletişim Yayınları tarafından yayımlandı. Yayınevi, Lehçe yazan ve kitapları birçok yabancı dile çevrilen Stanislaw Lem'in "Bütün Eserleri"ni yayımlayacaktır.

Katar / The Chain of Chance
© 1976 Stanislaw Lem

İletişim Yayınları 547 • Çağdaş Dünya Edebiyatı 117
ISBN 975-470-163-6
© 1998 İletişim Yayıncılık A. Ş.
1. BASKI 1999, İstanbul

EDİTÖR Osman Yener
DİZİ KAPAK TASARIMI Ümit Kıvanç
KAPAK Fatoş Gencosman
KAPAK RESMİ Erdal Alay
UYGULAMA Suat Aysu
DÜZELTİ Sait Kızılırmak
MONTAJ Şahin Eyilmez
KAPAK BASKISI Sena Ofset
İÇ BASKI ve CİLT Şefik Matbaası

İletişim Yayınları
Klodfarer Cad. İletişim Han No. 7 Cağaloğlu 34400 İstanbul
Tel: 212.516 22 60-61-62 • Fax: 212.516 12 58
e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

STANISLAW LEM

Kör Talih

Katar

(The Chain of Chance)

İNGİLİZCE'DEN ÇEVİREN *Sevil Çerit*

iletişim

NAPOLİ - ROMA

Sonuncu gün hepsinden daha uzun ve gergin geçti. Sinirli veya korkmuş olduğum için değil; öyle olmam için bir neden yoktu. Kendimi, çeşitli dillerin konuşulduğu bir kalabalığın ortasında, çok yalnız hissediyordum. Kimsenin bana aldırdığı yoktu; eskortlarım bile ortada görünmüyordu. Zaten hiç tanımadığım kişilerdi. Bir gün sonra sahte kimliğimden kurtulacağımı bilmek gerçekte beni rahatlatıyor olmalıydı. Zira, bir an için bile, Adams'ın pijamasıyla uyumakla, makinesiyle tıraş olmakla ve körfezde dolaşmış olduğu yerlere gitmekle, kaderi ayartacağıma inanmamıştım. Yol boyunca bir pusu kurulmasını da beklemiyordum - adama otoyolda hiçbir zarar gelmemişti - Roma'da geçireceğim tek gece boyunca ise, özel koruma altında olacaktım. Sadece bu işin bitmesi için sabırsızlık içindeydim, böyle dedim kendi kendime, hem zaten artık görevin fiyasko ile sonuçlandığı anlaşılmıştı. Kendime daha bir sürü aklı başında şey söyledim, fakat bütün bunlar günlük programımı sürekli aksatmamı engellemedi.

Kaplıcayı ziyaretten sonra, Vesuvio oteline saat üç suların-

da geri dönmem gerekiyordu. Ne var ki, daha ikiyi yirmi geçe otelin yolunu tutmuştum, sanki beni oraya sürükleyen bir şey vardı. Odamda bir şey meydana gelmesine ihtimal yoktu, bu yüzden bir müddet sokakta aşağı yukarı yürüdüm. Mahallenin her yerini biliyordum - köşede bir berber dükkânı, birkaç kapı aşağıda bir tütüncü dükkânı, bir seyahat acentası, sonra geride, yan yana duran binaların içinde, otelin park yeri vardı. Eğer oteli geçip yokuş yukarı yürüyecek olursanız, bir ayakkabı tamircisinin - oraya Adams onarılması için sapı kopmuş bavulunu bırakınıştı - önünden geçiyordunuz - bir de yirmi dört saat açık olan küçük bir sinema salonu vardı. İlk akşam neredeyse içine dalacaktım, zira afişlerdeki gül pembesi yuvarlakların gezegenler olduğunu sanmıştım. Hatamı ancak bilet gişesinin önünde anlamıştım: Afişte gösterilen şey çok büyük bir popoydu. Boğucu sıcak beni etkilemeye başlamıştı, bu yüzden hızla geri gidip köşeyi döndüm ve bir seyyar badem satıcısıyla karşılaştım - bir önceki yılın kestane stoku artık tükenmişti. Vitrinde sergilenen pipoları gözden geçirdikten sonra, tütüncü dükkânına girdim ve sigara içenlere mahsus mentolleri kullanmak adetim olmadığı halde, bir paket Kools aldım. Sinemanın hoparlörlerinden gelen boğuk sesler trafiğin gürültüsünü bastırıyor ve insanın aklına bir mezbaha görüntüsü getiriyordu. Bu arada badem satıcısı el arabasını iterek Vesuvio'ya ait üstü kapalı araba yolunun gölgesine girmişti.

Her şey vaktiyle lüks bir otel olan binanın yavaş yavaş çöküp yaşlandığını gösteriyordu. Lobide kimse yoktu ve asansörün içi odamdan daha serindi. Çevremi dikkatle inceledim. Bu sıcakta eşyamı toplamak iyice terlemek demekti, bu durumda ölçme cihazının alıcıları yapışmayacaktı. Bavulumu banyoda - bu eski oteldeki hemen hemen odam kadar büyüktü - toplamaya karar verdim. Banyonun havası da aynı şekilde bunaltıcıydı, fakat hiç olmazsa yer döşemesi

mermerdi. Aslan pençeleri üzerinde duran küvette bir duş aldım; sonra yarı ıslak halde, ayağımın altındaki serinliği tatmak için yalınayak durarak, eşyamı bavullara tıkmaya başladım. Tuvalet çantamı doldururken elime sert bir şey geldi. Otomatik tabanca. Aklımdan tamamen çıkmıştı. O anda en çok istediğim şey onu küvetin altına atmaktı; fakat silahı daha büyük bavuldaki gömleklerin altına koydum, sonra göğsümün çevresindeki deriyi dikkatli bir şekilde kuruladım ve alıcıları takmak için aynanın önünde ayakta durdum. Daha önceleri vücudumda bu yerlerde izler meydana geliyordu, ama artık bunlar kaybolmuştu. İlk elektrodu yerleştirmek için kaburgalarımın arasında kalbimin en hızlı attığı yeri buldum, fakat diğer elektrot köprücük kemiğimin çukuruna yapışmayı reddetti. Deriyi yeniden kuruladım ve alıcı köprücük kemiğinin dışına taşmasın diye iki yanına bant yapıştırdım. Bu işte acemiydim; daha önce hiç bu işi tek başıma yapmak zorunda kalmamıştım. Daha sonra: Gömlek, pantalon ve pantalon askısı. Dünya'ya döndükten sonra pantalon askısı kullanmaya başlamıştım. Bu şekilde daha rahat ediyordum, çünkü sanki her an düşecekmiş gibi gelen pantalona durmadan el atmam gerekmiyordu. Yörüngede olduğunuz zaman giysilerinizin ağırlığı yoktur, fakat Dünya'ya döner dönmez "pantalon refleksi" başlar; pantalon askısının nedeni buydu.

Hazırdım. Her şey mükemmel şekilde planlanmıştı. Öğle yemeği, hesabı ödemek ve araba anahtarlarını almak için üç çeyrek saat; otoyola çıkmak için yarım saat, trafik sıkışıklığını dikkate almalı ve kendime on dakikalık bir yedek süre vermeliydim. Dolap çekmecelerini kontrol ettim, bavullarımı kapının yanına koydum, yüzüme biraz soğuk su çarptım, alıcıların gözüküp gözükmediğini anlamak için kendimi aynada son bir defa kontrol ettikten sonra, aşağıya inen asansöre bindim. Lokanta daha şimdiden dolmuştu, ter

içinde bir garson önüme bir şişe kırmızı şarap koydu, ben de fesleğen soslu spagetti ile bir termos dolusu kahve ısmarladım. Yemeğimi henüz bitirmiştim ve saatime bakıyordum ki, hoparlörden sinir bozucu bir anons duyuldu: "Bay Adams telefondan isteniyor." Ellerimin üzerindeki ince tüylerin diken diken olduğunu gördüm. Acaba telefona gitmeli miydim? Yoksa gitmemeli miydim? Tavus kuşu mavisi bir gömlek giymiş göbekli bir adam pencerenin yanındaki küçük bir masadan ayağa kalktı ve telefon kabinine yöneldi. Aynı adı taşıyan başka birisi. Adams gerçekten de oldukça sık rastlanan bir addı. Artık bunun bir yanlış alarm olduğunu anlamıştım, ama hâlâ kendime karşı olan kızgınlığımı geçmemişti: Sakin tavrımın sadece yüzeysel olduğu ortaya çıkmıştı. Zeytinyağını temizlemek için ağzımı sildim, acı tadı olan bir hap yuttum, şarabın geri kalanıyla onu mideme yolladım ve resepsiyona gitmek için ayağa kalktım. Otel hâlâ gösterişli mobilyaları, alçıdan yapılmış süslemeleri ve kadife örtüleriyle böbürleniyordu, ama yine de arka taraftan gelen çeşitli mutfak kokuları kolaylıkla fark ediliyordu. Otel ekşili lahana geğiren bir asilzade gibiydi.

Böylece ayrıldım. Bir hamal bavullarımı dışarıya taşıdı ve ben de onun peşinden inatçı sıcağın içine daldım. Kiralık bir Hertz arabası iki tekerleği kaldırıma çıkmış bir şekilde bekliyordu. Bir cenaze arabası kadar siyah bir Hornet. Hamalın bavullarımı bagaja koymasını son anda önledim - vericinin oraya yerleştirildiğini düşünüyordum - ve adamı bahşiş vererek uzaklaştırdım. Otomobilin içine girmek tıpkı bir fırına girmeye benziyordu. Hemen ter içinde kaldım ve elimi eldivenler için cebime attım. Gereksizdi, zira direksiyon deriyle kaplanmıştı. Bagajın boş olduğunu görmüştüm - öyleyse amplifikatörü nereye koymuş olabilirlerdi? Cihaz yolcu tarafındaki yer döşemesinin üzerinde bir derginin altında saklıydı. Dergi yere o şekilde yayılmıştı ki,

kapağındaki yatmış ve ıslak parlak dili dışarıya sarkmış çıplak kadın hiç kımıldamadan bana bakıyordu. Hiç ses çıkarmadım, ama yoğun trafiğe karışmaya başladıktan sonra, içimde bir şey sessizce homurdandı. Bir trafik lambasından diğerine uzanan kesintisiz bir hat. Her ne kadar yeterince uyumuş olsam da, kendimi keyifsiz ve sinirli hissediyordum, önce huzursuz, sonra biraz sersemlemiş. O Tanrının belası spagettiyi yemenin cezasını çekiyordum, normal olarak ağzıma koyduğum bir şey değildi. Her zaman aynı şey oluyordu: Tehlike arttıkça, kilo alınam fazlalaşıyordu. Bir sonraki kavşakta klimayı açtım, alet hemen egzoz üfürmeye başladı. Onu kapattım. Arabalar, İtalyan stili, çamurluk çamurluğa değecek şekilde sıralanmışlardı. Bir yan yoldan geçiş. Her iki aynadan da araba tepelerinden ve otomobil kaputlarından başka bir şey görülmüyor, la potente benzina italiana karbon monoksit kokuyordu ve ben bir otobüsün ardına takılmış, çıkardığı pis kokulu egzozun esiri olmuştum. Hepsi bir örnek yeşil kep takmış çocuklar arka camdan bana ağızları açık bir şekilde bakıyorlardı. Mideme bir yumruk oturmuş gibiydi, başım ateş gibi yanıyordu ve kalbimin üzerine yapışmış alıcı, direksiyonu her oynatışımda, pantalon askıma takılıyordu. Bir Kleenex paketi açtım ve direksiyonun üzerine birkaç kâğıt mendil yapıştırdım. Burnum, her zaman bir fırtınadan önce yaptığı gibi, gıcıklanmaya başlamıştı. Bir defa, sonra yeniden, aksırdım ve kısa bir zaman sonra aksırınakla o kadar çok meşguldum ki, açık mavi renkli deniz ufkunda artık kaybolmakta olan Napoli'den nasıl ayrılmış olduğumu anlayamadım. Artık Strada del Sole boyunca gidiyordum. Trafiğin yoğun olması gereken bir saatte olmamıza rağmen fazla kalabalık yoktu, ne var ki, sanki Plimasine içmemiş gibiydim: Gözlerim yanıyor, burnum akıyordu; ağzım ise kupkuruydu. Otelde iken iki bardak kapuçino içmiş oldu-

ğum halde, biraz kahve iyi gelebilirdi, ama Magdalena'ya kadar kahve molası yoktu. *The Herald* gazetesi yine bir grev yüzünden gazete satılan yerlerde bulunmuyordu. Egzoz çıkaran bir Fiats ile bir Mercedes arasında sıkışmış giderken radyoyu açtım. Haberler okunuyordu, ama söylenenlerin çoğunu anlamadım. Bazı göstericiler bir binayı ateşe vermişlerdi. Güvenlik görevlilerinden birisiyle röportaj yapıldı. Kadınların yeraltı hareketinden gelecekte başka gösteriler bekleniyordu; sonra kalın sesli bir kadın, teröristlerin Papa'yı suçlayan bildirisini okudu, bunu gazetecilerin bazı yorumları izledi.

Kadınların yeraltı hareketi. Artık hiçbir şey şaşkınlık uyandırmıyordu. İnsanlar şaşırma yeteneklerini tamamen kaybetmişlerdi. Hem zaten kadınlar neye karşı mücadele ediyorlardı? Erkeklerin zorbalığına karşı mı? Kendimi bir zorba gibi hissetmiyordum, diğerlerinden daha fazla değil. Çapkın erkeklerin Tanrı yardımcısı olsundu! Acaba onlara ne yapmayı düşünüyorlardı? Sonunda kilise mensuplarını da kaçırmaya kalkışacaklar mıydı? Radyoyu, bir çöp kutusunun kapağını kapatır gibi, sertçe kapattım.

Napoli'de olmak ve Vezüv'ü görmemek - bu benim için hemen hemen affedilmez bir şeydi. Her zaman yanardağlara yakınlık duymuş olduğum için daha da fazla affedilmez. Elli yıl önce babam bana uyku vakti onlarla ilgili hikâyeler anlatırdı. Yaşlanıyorum, diye düşündüm ve bu düşünce sanki bir ineğe dönüşüyorum demişim gibi beni sarstı. Yanardağlar sağlam şeylerdi, güven duygusu veren şeylerdi. Dünya yarılır, lav akar, evler yıkılır. Her şey beş yaşındaki bir çocuğa çok harika ve basit gözükür. Bir kraterden Dünya'nın merkezine inilebileceğinden emindim, babam buna karşı çıkmış olsa bile. Karşı çıktıktan hemen sonra ölmüş olması çok yazıktı; benimle çok gurur duyabilirdi. Uzay aracını modüle bağlarken bağlantıların o muhteşem sesini dinlediğin sırada,

sonsuz uzayın korkunç sessizliğini düşünmeye vaktin olmaz. Kabul ediyordum, kariyerim kısa sürmüştü, bunun nedeni de Mars'a layık olmadığımın ortaya çıkmasıydı. Bu duruma babam benden daha fazla üzülürdü. Ne yani - onun ilk uçuşundan hemen sonra ölmesini ve böylece sana hâlâ inanıyorken gözlerini kapamasını mı tercih ederdin? Şimdi bunu benim alaycılığıma mı vermeli, yoksa adiliğime mi? Gözlerini yoldan ayırmasan daha iyi edersin.

Çılgınca boyanmış bir Lancia'nın arkasına sığışırken, aynaya baktım. Hertz'den kiralanmış olan Chrysler'den eser yoktu. Marianelli yakınlarında bir şey gözüme ilişmişti, ama emin değildim, çünkü diğer araba yeniden ortadan kaybolmuştu. Şu anda tekerlekler üzerinde yol alan enerjik kalabalıkla dolu bu kısa ve sıkıcı otoyol, sırrını sadece bana veriyordu, bu sır hem eski, hem de yeni dünyaya ait polislerin elinden esrarlı bir şekilde kurtulmuştu. Sadece benim bagajımda, spor veya eğlenmek için değil, bilinmeyenden gelecek kalleş bir darbeyi davet etmek için, bir hava yatağı, bir sörf tahtası ve bir badminton raketi vardı. Kendimi biraz heveslendirmeye çalıştım, fakat görev artık bir macera olmaktan çıkmış, işin zevki kalmamıştı. Düşüncelerim artık ölüm saçan bu esrarlı komplonun üzerinde değildi, tek düşündüğüm şey sürekli akan burnumu durdurmak için bir sonraki Plimasine'ni içmek vaktinin gelip gelmediğiydi. Chrysler'in nerede olduğu umurumda değildi; hem üstelik vericinin yüz millik bir yayın alanı vardı. Bir zamanlar büyük annemin çatı katındaki çamaşır ipinde Lancia'nın rengine benzeyen uzun paçalı bir don asılıydı.

Altıyı yirmi geçe gaza basmaya başladım. Bir müddet bir Volkswagen'in peşinden gittim. Arabanın arkasına bana hafif sitemle bakan bir çift koyun gözü resmedilmişti. Otomobil kişiliğin abartılmış şeklidir. Daha sonra Arizonalı bir yurttaşının arkasına geçtim. Arabasının çamurluğuna bir

çıkartma yazı yapıştırılmıştı: GÜZEL BİR GÜN GEÇİR. Önümde ve arkamda arabalar vardı, bunlar her şekil ve renkte - portakal rengi ve ahududu kırmızısı da dahil olmak üzere - kayık motorları, su kayakları, golf çantaları, balık avlama gereçleri, kısa saplı kürekler ve çıkınlarla tepeleme doluydu: Avrupa güzel bir gün geçirmek için elinden geleni yapıyordu. Daha önce birçok defalar yapmış olduğum gibi sağ elimi, sonra sol elimi ayrı ayrı kaldırdım ve gerilmiş parmaklarımı inceledim. Hiçbirisi titremiyordu. Bunun ilk işaret olduğunu söylerler. Fakat kim bunu kesinlikle söyleyebilir? Hiç kimse bu gibi konularda bir otorite olduğunu ileriye süremez. Tam bir dakika boyunca nefesimi tutacak olsaydım, Randy, hiç şüphesiz, paniğe düşecekti. Ne kadar budalaca bir fikir!

Bir viyadük. Rüzgâr beton direkler boyunca bir çırpınma sesi çıkardı. Manzaraya kaçamak bir göz attım, ufuktaki dağlara kadar ıssız yeşilliğin harikulade bir panoraması uzanıyordu. Bir tahtakurusu kadar yassı bir Ferrari beni hızlı giden araçlara ait şeritten dışarıya çıkardı ve ben yeniden daha çok küfretmeye benzeyen bir aksırık nöbetine tutuldum. Ön cam sinek kalıntılarıyla benek benek olmuştu, pantalonum baldırlarıma yapışıyor ve sileceklerin parlaklığı gözlerimi rahatsız ediyordu. Burnumu temizlediğim sırada, Kleenex paketi ön koltukların arasındaki boşluğa düştü ve bir hışırtı sesi çıkardı. Yörüngedeki o natürmort görüntüyü kim tarif edebilir? Tam her şeyi bağlamış, güvenlik altına almış, mıknatıslamış ve yapıştırıcıyla tutturmuş olduğunuzu sandığınız sırada, gerçek gösteri başlar - keçe uçlu kalemlerin, gözlüklerin ve boşlukta kertenkele gibi kıvrılan serbest kablo uçlarının hızla dönen kargaşası. En kötüsü de ekmek kırıntılarıydı, elektrikli süpürge ile kırıntıları aramak...

Veya saç kepeği. İnsanoğlunun evrensel adımlarının gizli

arka planı genellikle sessizce geçiştirilmiştir. Sadece çocuklar Ay'ın üzerinde nasıl çiş yaptığını sormaya cesaret edebilirler.

Dağlar kahverengi, sağlam, sakin ve biraz da tanıdık bir şekilde yükseliyordu. Dünya'nın en manzaralı yerlerinden biri. Daha sonra yol yön değiştirdiği zaman, güneş arabanın içinde bir dikdörtgen şekli çizerek yer değiştirmeye başladı, bu da aklıma ışığın kabinin içindeki sessiz ve şahane döngüsünü getirdi. Gecenin ardına saklanan gündüz, yeryüzünün yaratılışından önce olduğu gibi ikisinin birbirine karışması ve sonra insanoğlunun uçma rüyası gerçekleşir ve vücudun şaşkınlığı, imkânsızın mümkün olduğu zaman duyduğu dehşet...

Devinim hastalığı üzerine birtakım konferanslara katılmış olmama rağmen, bu konuda kendime has fikirlerim vardı. Hareket hastalığı sıradan bir mide bulantısı değildi, barsakların ve dalağın paniğe kapılmasıydı; genellikle ön planda olmamalarına rağmen, protesto ediyorlardı. Onların şaşkınlığı bende sadece merhamet uyandırmıştı. Kozmosun keyfini sürdüğümüz bütün süre boyunca, bu durum onları hasta yapmıştı. İlk baştan beri buna katlanamamışlardı. Onları oraya sürüklemekte ısrar ettiğimiz zaman, isyan etmişlerdi, yine de eksersizin kesinlikle yararı olmuştu. Bir ayıya bisiklete binmesi öğretilebilir, ama yine de bu hayvanın bu işe uygun olduğunu göstermez. Her şey tamamen saçmaydı. Ön beyindeki kan basıncı ve barsaklardaki sertleşme ortadan kalkana kadar eksersizi sürdürmüştük, fakat bu sadece kaçınılmaz olanın ertelenmesiydi: Er veya geç aşağıya inmek zorundaydık. Yeryüzüne indikten sonra acı veren basınca, dizlerimizi ve sırtımızı bükemememin verdiği işkenceye ve kafalarımızın fırıldak gibi döndüğü duygusuna katlanmak zorunda kalmıştık. Bu yan etkilerin tamamen farkındaydım, çünkü birçok defa atlet yapılı eğitilmiş

adamların hareket edememeleri yüzünden çok rahatsız bir durumda kaldıklarını görmüştüm, adamların geçici olarak vücut ağırlıklarından kurtulabilmeleri için küvete sokulmaları gerekmişti. Niçin durumun benim için farklı olacağını düşünmüştüm, eğer biliyorsam kahrolayım.

O sakallı psikoloğa göre benim durumum sıradışı değildi. Ne var ki, yerçekimi duygusunu yeniden kazandıktan sonra bile, yörüngesel ağırlıksızlığın anısı bir çeşit nostalji gibi sizi rahatsız etmek için geri döner. Bizler kozmos için yaratılmamıştık, bu yüzden de hiçbir zaman vazgeçmeyecektik.

Yanıp sönen kırmızı bir işaret beynimi devre dışı bırakarak dosdoğru ayağıma gitti. Tekerleklerim dökülmüş pirinç gibi, sadece daha iri, doluya benzeyen ve sonunda cam olduğu anlaşılan bir şeylerin üzerinde dönerken çatırtılı bir ses çıkardı. Trafik emekliyor gibi yavaşlamıştı; sağ şerit koni şeklindeki trafik işaretleriyle kapatılmıştı. Araba sıralarının gerisinde birşeyler görmeye çalıştım ve bir tarlaya yavaş yavaş inen sarı renkli bir helikopter gözüme çarptı, toz aracın gövdesinin altında un gibi savruluyordu. Yerde iki madeni gövde yatıyordu, motor kapakları açılmış ve ön kısımları iç içe geçmişti. Ama niçin yoldan bu kadar uzakta? Ve niçin etrafta hiç kimse yoktu? "Daha hızlı, daha hızlı!" diye kollarını sallayan bir sıra polis memurunun yanından geçerken yeniden tekerleklerin altında çatırdayan cam sesleri. Polis miğferleri, cankurtaranlar, sedyeler, tek tekerleği hâlâ dönen ve sinyal lambası hâlâ yanıp sönen ters dönmüş bir araba... Otoyol bir duman bulutu içindeydi. Asfaltın yanmasından dolayı mı? Benzin olması daha muhtemeldi. Arabalar yeniden sağ şerite geçmeye başladı ve trafik hızlanır hızlanmaz nefes almak daha kolaylaştı. Tahminlere göre kırk kişi ölmüştü. Az sonra yerden yüksekte duran bir lokanta göründü. Yan tarafındaki geniş area di servizio'da yer alan araba tamirhanelerinin karanlık içi lehim aletinden çı-

kan kıvılcımlarla aydınlandı. Yolölçen aletime bakılırsa, bir sonraki yol ayrımı Cassino idi. Yolun ilk virajında ansızın burnumun gıcıklanması geçti: Plimasine en sonunda spagettinin içinden yolunu bulmuştu.

Bir viraj daha. Bir an alt taraftan izleniyormuşum gibi ürpertici bir duyguya kapıldım, sanki birisi sırtüstü yatmış her hareketimi koltuğumun altından izliyordu. Dilini çıkarmış sarışının gösterildiği dergi kapağının üzerine güneş vurmuştu. Gözlerimi yoldan ayırmadan öne doğru eğildim ve dergiyi ters çevirdim. Bir astronot için oldukça zengin bir iç dünyan var - Rorschach testinden sonra psikolog bana böyle demişti. Konuşmayı kim başlatmıştı, o mu, yoksa ben mi, hatırımda değil. İki çeşit endişe vardır, demişti, biri kuvvetli, diğeri zayıf, ilki hayal gücünden gelir, diğeri ise dosdoğru yürekten. Ciddi miydi, yoksa çok hassas olduğumu ima ederek beni teselli etmeye mi çalışıyordu?

Bulutlardan geriye sadece bulanık ve soluk bir iz kalmıştı. Yavaş yavaş bir benzin istasyonuna yaklaştım. Tam yavaşlamak üzereydim ki, uzun saçları rüzgârda savrulan kaçığın biri, harap bir Votan'ın içinde, bir sürü gürültü ve patırtı çıkararak, yanımdan geçip gitti. Pompalara doğru yöneldim ve depo doldurulurken termosun içinde kalanı, dibindeki sarımsı-kahverengimsi şeker çöküntüsüyle birlikte, bitirdim. Kimse camdaki yağ ve kan izlerini silmek zahmetinde bulunmadı. Arabayı bir inşaat alanının yanına çekerek dışarıya çıktım ve gerindim. Park ettiğim yerin yakınında duvarları camdan bir market vardı. Adams orada durup on sekizinci veya on dokuzuncu yüzyıldan kalma İtalyan tarot kartlarının taklidi bir deste oyun kağıdı almıştı. İstasyon genişletilme aşamasındaydı; yeni bir pompa için kazılmış çukurun çevresinde beyaz renkte bir çakıl taşı yığını vardı. Cam kapı ikiye ayrıldı ve markete girdim, içeride kimse yoktu. Acaba siesta vakti miydi? Hayır, saat bunun

için fazla geçti. Üst üste dizilmiş cafcaflı kutuların ve yapma meyvelerin arasında dolaştım. Üst kata çıkan beyaz bir yürüyen merdiven ben ne zaman yanına gitsem hareket etmeye başlıyor, uzaklaştığım anda duruyordu. Ön vitrinlerin yakınına konmuş bir televizyon ekranında kendimi profilden gördüm. Siyah ve beyaz görüntü gün ışığında titredi ve olduğumdan daha soluk görünmeme neden oldu. Ortada tezgahtar yoktu. Raflar ucuz hatıralık eşya ve hepsi aynı cinsten kartpostal yığınlarıyla doluydu. Biraz bozuk para için elimi cebime attım. Bir tezgahtar bulmak için çevreme bakınırken, çakıl taşlarının tekerlekler altında ezildiğini duydum. Beyaz bir Opel patinaj yaparak durdu ve içinden kot pantalon giymiş bir sarışın çıktı. Kız çukurların çevresinden dolaşarak markete girdi. Sırtım dönük olduğu halde, onu televizyon ekranından görebiliyordum. Benden sadece on-on beş adım ötede, hiç kımıldamadan ayakta duruyordu. Vezüv'ü körfezin karşısında duman çıkarırken tasvir eden antika bir tahta oyma taklidini tezgahın üzerinden aldım. Aynı yerde üzerlerine Pompei freskleri resmedilmiş bazı kartpostallar vardı, bunlar babalarımızı şok edecek cinsten şeylerdi. Sarışın bana doğru birkaç adım attı, sanki tezgahtar olup olmadığım konusunda karar vermeye çalışıyormuş gibiydi. Yürüyen merdiven sessizce harekete geçti, ama kızın pantalonlu küçük görüntüsü uzaklığını korudu.

Döndüm ve çıkışa doğru yöneldim. Şu ana kadar sıradışı bir şey olmamıştı. Kızın çocuksu bir yüzü, boş bakışlı gözleri ve küçük narin bir ağzı vardı. Sadece bir kez, onun yanından geçerken, yavaşladım; işte o sırada kız iri gözlerini üzerime dikti, aynı anda tırnağıyla bluzunun yakasını tırmalıyordu; sonra hiç ses çıkarmadan, gözünü bile kırpmadan, sırtüstü devrildi. Kızın bu davranışı o kadar ani olmuştu ki, ben daha ona doğru atılamadan önce, kız yere yığılmıştı. Onu yakalayamadım, sadece düşüşünü hafifletebil-

mek amacıyla çıplak kollarından tutabildim, sanki kızın arzusu üzerine sırtüstü uzanmasına yardım ediyormuş gibiydim. Kız orada oyuncak bir bebek gibi kımıldamadan yatıyordu. Dışarıdan bakan herhangi biri devrilmiş bir plastik mankenin yanında diz çökmüş olduğumu düşünebilirdi- bu mankenlerden birkaçı Napoliten giysiler içinde iki yanımdaki vitrinlerde duruyordu. Kızın bileğini yakaladım; nabız atışı zayıf, ama düzenliydi. Dişleri kısmen meydandaydı ve gözlerinin akı gözüküyordu, sanki kız gözkapakları yarı açık bir şekilde sırtüstü uyuyormuş gibiydi. Yüz metreden daha az bir mesafede arabalar pompalarda duruyor, sonra yeniden dönüp del Sole boyunca uğuldayan trafiğin kesintisiz akışına karışıyordu. Ön tarafta sadece iki araba park etmişti - benimki ile kızınki. Yavaşça ayağa kalktım ve yerde uzanmış yatan şekle baktım. Kızın ön kolu ince bileğini bırakır bırakmaz gevşekçe yana sallandı; kolun diğer kısmı da onunla birlikte hareket edince koltuk altındaki açık sarı kıllar ortaya çıktı; o zaman çiziklere veya minyatür bir dövmeye benzeyen iki küçük işaretin farkına vardım. Daha önce benzer işaretleri toplama kampı mahkumlarında görmüştüm - SS'nin runik işaretleri. Fakat bunlar daha çok sıradan bir doğum lekesine benziyordu. İçimden yeniden yere diz çökmek geldi, ama kendimi engelledim ve bunun yerine çıkışa doğru yöneldim. Sanki sahnenin bittiğini göstermek ister gibi yürüyen merdiven ansızın durdu. Dışarıya çıkarken geriye son bir bakış attım. Bir grup parlak renkli balon önümü kapatıyordu, ama yere serilmiş vücudu hâlâ televizyon ekranından görebiliyordum. Görüntü oynadı, ama hareket edenin kız olduğuna yemin edebilirdim. İki-üç saniye daha bekledim, fakat hiçbir şey olmadı. Cam kapı nazikçe geçmeme izin verdi; yığınların üzerinden atladım, Hornet'e bindim ve Opel'in plakasını görebilmek için arabayı geri aldım. Bir Alman plakasıydı. Bir golf sopası arka

kanapeye tıkıştırılmış alacalı bulacalı eşyanın içinden dışarıya çıkmıştı.

Trafiğe karıştıktan sonra, artık zihnimi işgal eden başka düşünceler olduğunu anladım. Olayın sessiz bir sara nöbeti, un petit mal, görüntüsü vardı. Böyle krizler, çırpınmasız olanlar bile, ender görülen şeyler değildi. Kız ilk belirtilerin başladığını hissetmiş, arabayı durdurmaya karar vermiş ve markete girdikten sonra ansızın bayılmış olabilirdi. Bu, kızın boş bakışlarını ve bluzunun yakasını kaşırken parmaklarının böcekimsi hareketini açıklayabilirdi. Rol yapmış olma ihtimali de her zaman vardı. Kızın Opel'ini yol boyunca görüp görmediğimi hatırlayamadım, fakat o kadar da dikkat etmemiştim; bundan başka aynı beyaz renk ve dikdörtgen hatları olan kaç Opel ile karşılaşmış olduğumu söylemem de mümkün değildi. Zihnimde her bir ayrıntıyı gözden geçirdim, her şeyi sanki bir büyüteçle inceledim. Böylesi bir markette üç değilse bile, en azından iki tezgahtar olmalıydı. Hepsi birden aynı anda bir şeyler içmeye mi gitmişlerdi? Tuhaf. Aslında günümüzde bunun bile olması mümkündü. Belki markete günün o saatinde hiç müşteri gelmeyeceğini bildiklerinden sıvışıp bir kafeye gitmişlerdi. Kız ise krizi benzin istasyonu yerine markette geçirmenin daha iyi olacağını düşünmüştü, zira supercortemaggiori tulumları içindeki işçilerin seyretmekten hoşlanacakları bir sahne yaratmak istememişti. Bütün bunlar mantıklı geliyordu, belki hatta fazla mantıklı. Kız tek başına yolculuk ediyordu. Onun durumunda olan kim tek başına yolculuk etme riskini göze alabilirdi? Eğer kendine gelse bile, kızın tekrar direksiyonun başına geçmesine izin vermezdim; ona Opel'ini park etmiş olduğu yerde bırakmasını ve benim arabama binmesini önerirdim. Benim yerimde kim olsa aynı şeyi yapardı. Eğer sadece bir turist olsaydım, benim de tam olarak yapacağım şey buydu.

Sıcaklık etkisini göstermeye başlamıştı. Orada kalmalı ve beni tuzağa düşürmelerine izin vermeliydim - yani eğer bu bir tuzak idiyse. Burada olmamın da nedeni buydu, kahretsin! Kızın bayılma krizinin gerçek olduğuna ne kadar ikna olursam, ondan emin olmam o kadar azalıyordu. Hem sadece bayılma kriziyle ilgili olarak değil. İnsanlar bir marketi o şekilde başıboş bırakıp gitmezlerdi, üstelik neredeyse bir süpermarket büyüklüğünde olan o yeri. Kasada bile kimse yoktu. Tam karşıda, çukurların gerisinde bulunan küçük kafeden marketin içinin tamamen görünebilir olduğu doğruydu. Ne var ki, benim oraya gideceğimi kim daha önceden bilebilirdi? Hiç kimse. Zaten peşinde oldukları kimse ben değildim - eğer rasgele bir kurban olarak seçilmemiş isem. Eğer öyleyse, kimin kurbanı? Hepsinin birden bu işin içinde olmaları gerekti, yani tezgahtarlar, kasiyer ve kız. Bu fikir bana çok aşırı geldi. O halde, sadece bir rastlantı. Böylece başlamış olduğumuz yere geri dönmüştük. Adams Roma'ya kadarki yolu olaysız geçmişti. Hem de tek başına. Peki, ya ötekiler? Birden Opel'deki golf sopasını hatırladım. Aman Tanrım, aynı tip sopalardı...

Kendime hakim olmaya kararlıydım, her ne kadar daha şimdiden kendimi bir aptal yerine koymuş olsam da. Kötü, ama inatçı bir aktör gibi, yüzüme gözüme bulaştırmış olduğum rolü kaldığım yerden oynamaya başladım. Bir sonraki benzin istasyonunda arabadan inmeden bir iç lastik istedim. Yakışıklı, esmer bir adam tekerleklerimi inceledi ve "Sizin tekerleklerin iç lastiği yok, efendim," dedi. Yine de vazgeçmedim. Lastiğin parasını öderken, bir gözüm de, Chrysler'i kaçırmamak için, yolun üzerindeydi. Eser yoktu. On dört kilometre sonra iyi durumda olan tekerlek lastiklerinin birini yedek ile değiştirdim. Bunu yaptım, zira Adams da bir lastik değiştirmişti. Krikonun başına çömeldiğim sırada sıcak sonunda beni tamamen ele geçirdi. Yağlanması

gereken kriko gıcırdıyordu. Tepemde gökyüzü görünmeyen jetlerin keskin gümbürtüleriyle deliniyordu, bu durum aklıma Normandiya'da köprü başını koruyan gemi topçusunun açtığı ateşi getirdi. Şu anda bunu aklıma getiren şey neydi? Daha sonra Avrupa'ya başka bir yolculuk yapmıştım, bu defa resmî gösterinin bir parçası, Mars seferinin bir mürettebatı olarak - ama bir yedek pilot, sadece ikinci sınıf, uyduruk biri. O günlerde Avrupa bana daha güzel yanlarını göstermişti, şimdi ise, onu daha iyi olmasa bile, hiç değilse daha teklifsiz bir şekilde tanıyordum: Napoli'nin çiş kokan arka sokakları, korkunç görünüşlü fahişeler, hâlâ sahip olduğu yıldızlarla övünen, ama içten içe çökmüş olan ve fahişelerin yuvalandığı o otel; bir zamanlar böylesi kutsal bir yerin yanında yer alacağı akla bile gelmeyen o porno evi. Ne var ki, belki tersi doğruydu. Belki de Avrupa'nın yukarıdan, tepeden, çürümekte olduğu söylentisinde bir gerçek payı vardı.

Metal kaporta ve alet kutusu ateş gibi yanıyordu. Ellerimi bir temizleme kremiyle sildim, Kleenex ile kuruttum, sonra yeniden arabaya bindim. Son benzin istasyonunda bir şişe Schweppes almıştım, ama onu açmak epeyce vaktimi aldı, zira üzerinde şişe açacağı olan cep çakısını bulamadım. Acı sıvıyı yudumlarken Randy'i düşündüm, adam otoyolun bir yerlerinde araba sürerken benim içmemi dinliyordu. Baş koyma yeri güneşin ışınlarıyla iyice kızmıştı ve ensem kıtır kıtır pişmiş gibi geliyordu. Asfaltın üzerinde, ufka yakın bir yerde, bir su birikintisi gibi madeni bir parıltı vardı. Uzaklarda gök mü gürlüyordu? Jetlerin gökyüzünde gürlediği o vakit de gök gürültüsü olması çok muhtemeldi ve otoyolun sürekli uğultusu fırtınanın daha hafif seslerini duymamı engellemişti. Artık bütün sesler altın sarısı bulutların içinde çatırdayan gökgürültüsü tarafından silinmişti, sonunda keskin sarı bir örtü dağların üzerini örttü.

Bazı yol işaretlerinden Frosinone'ye yaklaşmakta olduğumu anladım.. Ter sırtımdan aşağıya süzülüyordu, sanki birisi omuzlarının arasında bir kuştüyü dolaştırıyordu. Fırtına, İtalyanlara mahsus bütün tiyatrovariliği sergileyerek bir damla yağmur bile düşmeden tehditkâr bir şekilde homurdanırken, gri bulut kümeleri hafif bir sonbahar sisi gibi manzaranın önünden geçiyordu. Bir keresinde keskin bir virajı alırken, uzun çapraz bir sütunun bir bulutu yola doğru çekmeye çalıştığı yeri görebildim. Ön cama çarpan ilk yüklü damlaların sesi rahatlatıcı bir ferahlık getirdi. Ansızın şiddetli bir sağanak başladı.

Artık ön camım bir savaş alanı olmuştu. Silecekleri çalıştırmadan önce biraz bekledim. Böcek kalıntıları sonunda su ile akıp gidince silecekleri kapattım ve arabayı yolun kenarına çektim, orada tam bir saat boyunca park etmem gerekiyordu. Yağmur bardaktan boşanır gibi inip arabanın üstünü dövüyor, geçip giden arabalar ardlarında renkli titrek damlaların bulanık izlerini ve suyun dalgalı püskürtülerini bırakıyordu, ben bu arada sadece sırtımı dayayıp oturdum ve gevşedim. Az sonra su yan camdan dizime damlamaya başladı. Bir sigara yaktım ve ıslanmaması için avcumda tuttum. Mentol ağzımda acı bir tat bıraktı. Gümüş rengi bir Chrysler yanımdan geçip gitti, ama ön camım o kadar su içindeydi ki, onun beklediğim araba olup olmadığından emin olamadım. Gökyüzü kararmaya başlamıştı. İlk önce şimşek göründü, sonra madeni bir levha parçalanıyormuş gibi bir çatırtıyla gökgürültüsü geldi. Vakit geçirmek için şimşek çakmasıyla gökgürlemesi arasında geçen saniyeleri saymaya başladım. Otoyol uğuldayıp duruyordu; hiçbir şey onu susturamazdı. Saatimin akrep ve yelkovanına göre yediyi geçiyordu: Vakit gelmişti. İstemeye istemeye dışarıya çıktım. İlk başta soğuk rüzgâr beni rahatsız etti, ama bir müddet sonra canlandırıcı bir etki yaptı. Bütün bu süre bo-

yunca sileceklerimi düzeltiyormuş gibi yapıp yola göz atmayı sürdürdüm. Kimsenin bana dikkat ettiği yoktu; tek bir devriye arabası bile geçmedi. Kemiklerime kadar ıslanmış olarak yeniden arabaya bindim ve sürdüm.

Fırtına yavaşlasa bile, hava her an biraz daha kararıyordu. Frosinone'yi geçtikten sonra yağmur tamamen durdu, yol daha kuruydu ve yolun iki yanındaki su birikintilerinden hafifçe yükselen beyaz renkli buğu farların ışığına karışıyordu. Sonunda, sanki toprak gece olmadan önce kendini yeni bir ışıkta göstermek istiyormuş gibi, güneş bulutların arkasından göründü. Her şey esrarlı bir pembe ışığa büründüğü sırada, arabayı bir Pavesi lokantasının park yerine sürdüm; bina otoyolun üzerinde kemerlerle yükselmişti. Islak gömleğimi alıcılar daha az fark edilsin diye vücudumdan ayırdıktan sonra, üst kata çıktım. Park yerinde Chrysler'i görmemiştim. Yukarıda insanlar on değişik dilde gevezelik ediyor ve altlarından bovling topları gibi hızla geçen arabalara hiç bakmaksızın yemek yiyorlardı. Belli bir anda, ne vakit olduğunu tam olarak bilmiyorum, ansızın rahatladım ve endişe etmeyi bıraktım. Kız ile geçirdiğim olay sanki yıllar önce olmuştu. Birkaç fincan kahve ve bir bardak Schweppes içip gevşedim ve belki binanın betonarme olduğunu fark etmeseydim gevşemeye devam edebilirdim: Parazit kalp atışlarımı duymaları engelleyebilirdi. Houston ile Ay arasında mesaj gönderirken böyle bir sorunu dert etmezsiniz. Binadan ayrılırken tuvalette ellerimi ve yüzümü yıkadım, aynanın önünde kendimden hoşnut olmayan bir bakışla saçlarımı düzelttim, sonra tekrar sürüp uzaklaştım.

Hâlâ harcamam gereken bir süre vardı, bu yüzden sanki at yolu biliyormuş, bütün yapmam gereken dizginleri tutmakmış gibi arabayı sürdüm. Ne düşüncelere daldım gittim, ne de vaktimi hayal kurmakla geçirdim, dış dünya ile olan bağ-

lantımı kestim ve sanki orada değilmişim gibi yaptım - "bitkisel hayat", bir zamanlar ona bu adı vermiştim. Yine de bir şekilde tetikte olmuş olmalıydım, zira arabayı tam vaktinde durdurmayı başardım. Park etmek için uygun bir yerdi, küçük bir tümseğin tam altındaydı, orada otoyol tepenin üzerini çok muntazam bir şekilde kesiyordu. Bu dar aralıktan ufka kadar her yeri görebiliyordum, asfalt kararlı bir enerji ile bir sonraki tepeyi tam ortasından kesmişti. En yakın olanı aklıma bir gözetleme deliğini, en uzaktaki ise bir tüfek boncuğunu getirdi. Ön camı temizlemeden önce, bagajı açmak zorunda kaldım, çünkü bütün Kleenex'leri kullanmıştım. Bavulun yumuşak dibine dokundum, orada silah huzur içinde yatıyordu. Sanki bir rastlantıyla bütün farlar aynı anda yandı. Alt taraftaki geniş düzlüğü inceledim. Napoli yolu beyaz lekelerle yol yol olmuştu, bunlar Roma'ya yaklaştıkça artan bir şekilde kızıla dönüyordu. Roma yolu ise alev almış kömürden bir yatak gibiydi. Meyilin dibinde, sürücüler frenlerini kullanmak zorunda kaldıklarından, yolun o kısmı parlak kırmızının titreşen bir şeritine dönüşmüştü - durgun dalganın güzel bir örneğiydi. Eğer yol üç kere daha geniş olsaydı, Teksas veya Montana'daki bir yol olabilirdi. Yolun kenarından sadece birkaç adım uzakta olmama rağmen kendimi o kadar yalnız hissettim ki, huzurlu bir sükunet ruhumu kavradı. Keçiler kadar insanların da çimene ihtiyaçları vardır ve hiç kimse bunu keçilerden iyi bilemez. Görülmeyen gökyüzünde bir helikopterin döndüğünü duyar duymaz, sigaramı fırlattım ve arabaya girdim, aracın ılık içi hâlâ gündüz sıcaklığının izlerini taşıyordu.

Tepelerin gerisindeki çıplak neon ışıkları Roma'nın yaklaştığının habercisi oldu. Arabayı biraz daha sürmem gerekiyordu, çünkü bana verilen talimat ilk önce şehrin çevresinde bir tur atmaktı. Artan karanlık diğer arabalardaki insanların yüzünü gizliyordu. Arabaların üzerine tepeleme yı-

ğılmış şeyler tuhaf ve esrarlı şekiller almıştı. Her şey ciddi ve resmi bir görünüş kazanıyordu, gizli imalarla doluydu, sanki yolun sonunda bekleyen çok acil bir şey vardı. Her yedek astronot biraz piç kurusu olmak zorundadır, çünkü içinde bir şey daima asıl astronotların ayağının sürçmesini bekler, eğer beklemiyorsa, budalanın tekidir. Bir kere daha durmak zorunda kaldım. Plimasine, Schweppes ve buzlu suyun kahve ile karışımı etkisini göstermişti. Yolun kenarından yürüyerek ayrıldım ve çevrem beni şaşırttı. Sadece trafik değil, onunla birlikte zaman da ortadan silinmiş gibiydi. Sırtım otoyola dönükken, egzoz gazlarına rağmen, hafif esintinin içinden çiçeklerin kokusunu alabildim. Şu anda otuz yaşında olsaydım ne yapardım? Böyle sorularla kendini yormanın bir anlamı yok; sen en iyisi pantalon düğmelerini ilikle ve direksiyonun başına geri dön. Kontak anahtarı parmaklarının arasından kaydı ve arabanın iç lambasını açmak istemediğim için, karanlıkta, pedalların arasında onu el yordamıyla aradım. Arabayı sürerken kendimi ne uykulu, ne de uyanık; ne gergin, ne de rahat hissediyordum, fakat bir şekilde tuhaf, savunmasız, hatta biraz şaşkındım. Sokak lambalarının ışığı ön camdan içeriye doluyor, direksiyonu tutan ellerimi beyaza döndürüyor, sonra yavaş yavaş arabanın arka tarafına çekiliyordu. Afiş panoları hayaletler gibi geçip gidiyordu, beton yol bağlantıları üzerine bastıkça hafifçe gümlüyordu. Şimdi sağa dönüş, Adams'ın şehre girmiş olduğu kuzey yoluna girmek için gerekli geçişi seçmek. Adams artık benim için bir şey ifade etmiyordu. Sadece on bir vakadan biriydi. O sadece eşyasını devralmış olduğum zavallının biriydi. Randy bu konuda ısrar etmişti ve haklıydı: Eğer bir işi yapacaksan, doğru dürüst yap. Ölü bir adamın gömleklerini ve bagajını kullanıyor olmam beni en ufak bir şekilde rahatsız etmiyordu, eğer ilk başta biraz zorlanmış isem, bunun nedeni sahibinin

ölü olması değil, yabancı biri olmasıydı. Yolun ıssız bir kesiminde yol alırken sürekli olarak eksik bir şey olduğu duygusuna kapılıyordum. Camlar açıktı ve rüzgâr açmış çiçeklerin kokusunu getiriyordu. Şansıma çimenler gece için dinlenmeye çekilmişti. Bir kere bile burnumu çekmedim. Psikoloji konusunda istediklerini söylesinler, sonunda karar verici etken saman nezlesi olmuştu. Beni başka bir şeye inandırmaya çalışsalar da, bundan emindim. Sanırım söylediklerinde mantıklı bir yan vardı, çünkü ne zamandan beri Mars'da çimen yetişiyor? Bunun yanı sıra toz alerjisi olmak bir kusur değildi. Yine de sicilimde açıklama için ayrılmış olan yere "alerjik" kelimesi yazmış olmalıydı - başka bir deyişle, kusurlu. Bu teşhis yüzünden yedek astronot olmuştum - en iyi aletlerle sivriltilmiş bir kurşunkalem, sonunda tek bir nokta koymak için bile kullanılmamıştı. Bir bakıma yedek bir Christopher Columbus.

Arkası kesilmeden üzerime doğru gelen trafik artık gözlerimi kör etmeye başlamıştı; ilk önce bir gözümü, sonra diğerini kapamaya çalıştım. Acaba yanlış bir yola mı sapmıştım? Tek bir çıkış bile bulamıyordum. Üzerime bir umursamazlık çöktü: Gecenin içinde gitmeye devam etmekten başka yapabileceğim bir şey yoktu. Eğik olarak aydınlatılmış dev gibi bir panonun üzerinde ROMA TİBERİNA yazıyordu. Demek ki doğru yöndeydim. Şehrin merkezine yaklaştıkça ışıkların ve trafiğin yoğunluğu arttı. Şansıma yolumun üzerindeki bütün oteller birbirine yakındı. Her birinde açılmış ellerin aynı hareketiyle karşılandım, "Mevsim dolayısıyla! Boş yer yok!" - yeniden direksiyonun başına geçmek zorunda kaldım. Son otelde boş yer vardı, ama ben yan taraftan sakin bir oda istedim. Kapıcı beni meraklı bakışlarla süzdü; başımı üzgün bir ifadeyle salladım ve yeniden arabama doğru yürüdüm.

Hilton'un önündeki boş kaldırım ışık içindeydi. Araba-

dan indiğim sırada Chrysler'i hiçbir yerde göremedim, aklıma bir kaza geçirmiş olabilecekleri fikri geldi bu onları niçin yolda görmemiş olduğumu açıklayabilirdi. Araba kapısını her zamanki gibi çarparak kapadım ve bunu yaparken camdaki anlık bir yansımada Chrysler'in ön tarafını gördüm. Araba park yerinin hemen dışında, zincirler ile PARK YAPMAK YASAK levhasının arasında, gölgeler içinde duruyordu. Otele yöneldiğim sırada, arabanın karanlık içini seçebildim; camlardan biri açık olduğu halde boşmuş gibiydi. Arabayla aramda beş adımlık bir mesafe kaldığı sırada, içerisinde bir sigara yandı. Canım el sallamak istedi, ama karşı koydum; sadece elimi cebime sokmadan önce, küçük bir işaret yaptım ve lobiye girdim.

Bu sadece küçük bir olaydı, bir bölümün bitmesi ve yenisinin başlaması ona önem kazandırıyordu. Soğuk hava her şeyi açıkça gösteriyordu - park yerindeki arabalar, ayak seslerim, kaldırım işaretleri - bu durum el sallayamamamı daha da sinir bozucu yapmıştı. Şu ana kadar zaman çizelgeme bir okul çocuğu gibi sadakatle uymuştum ve aynı yolu benden önce arabayla geçen, aynı yerlerde duran, aynı sayıda kahve molası veren ve otelleri aynı şekilde dolaşıp buraya, bir daha sağ olarak ayrılamayacağı Hilton'a gelen o adamı aklıma hiç getirmemiştim. O anda oynadığım rol bana bir alay, kadere bir isyan gibi geldi.

Genç bir kopuk, cakacı bir tavırla yürüyerek veya belki sadece uyku sersemliğini gizlemeye çalışarak, beni arabaya kadar izledi, orada eldivenli elleriyle tozlu bavullarıma yapıştı, ben o sırada aklım başka bir yerde adamın parlak düğmelerine gülümsüyordum. Lobide kimse yoktu. Başka bir kabadayı bagajımı asansöre yükledi, yukarıya nefesli sazların eşliğinde çıktık. Hâlâ yolculuğun ritmini hissediyordum, aklımdan silip atamadığım bir melodi gibiydi. Komi durdu, bir çift kapıyı açtı, duvar ışığını ve tepe lambası-

nı açtı ve oturma odasıyla yatak odasının lambalarını yaktı; adam bavullarımı yerleştirmeyi bitirir bitirmez yeniden yalnız kaldım. Napoli ile Roma'nın birbirlerine çok yakın olmasına rağmen kendimi yorgun hissediyordum, ama değişik, daha gergin bir yorgunluktu, bu da son süpriz olarak ortaya çıkmıştı. Sanki bir kutu birayı kaşık kaşık içmiştim - bir çeşit sersemletici ayıklık. Odaları dolaştım. Yatak yere kadar iniyordu, bu yüzden saklambaç oyununun bir anlamı yoktu. Bütün dolap kapılarını açtım, katilleri bulamayacağımı peşinen biliyordum, çünkü bu çok kolay olurdu, ama yine de görevimi yaptım. Bu yataktan canlı olarak çıkmayacağıma ciddi olarak inanmamakla birlikte, çarşafları, çifte şilteyi, baş konulan yeri kaldırdım. Öyle mi? İnsan demokratik olmayan bir kurumdur. Beyin merkezi, sağdan ve soldan gelen o sesler, göstermelik bir parlamentodan başka bir şey değildir, çünkü aynı zamanda onu rahatsız eden katakomblar da vardır. Freud'un kutsal teorisi. Klimayı konrol ettim, sonra storları birkaç kere indirip kaldırarak denedim. Oda tavanları sade ve iç açıcıydı, Üç Cadı motelindekine benzemiyordu, orada tehlike çok belirgindi ve yatak tenteleri her an çöküp insanı nefessiz bırakacakmış gibiydi. Burada ne tente vardı, ne de o baygın romantik atmosfer. Burada her şey - koltuklar, çalışma masası, halılar - alışılmış konfora göre düzgünce yerleştirilmişti. Acaba arabanın farlarını kapamış mıydım?

Pencereler diğer yöne bakıyordu, bu yüzden arabayı göremedim. Onları kapamış olduğuma oldukça emindim, eğer kapamamışsam, o zaman... bunu Hertz dert etsindi. Perdeleri kapadım, gömleğimin ve külotumun nereye düştüğüne aldırmadan soyunmaya başladım. Tamamen çıplak kalınca, alıcıları dikkatle yerinden çıkardım. Bir duş aldıktan sonra onları yeniden yapıştırmak zorundaydım. Daha büyük bavulu, en üstte yara bandı kutusu duranı açtım,

ama makası bulamadım. Odanın ortasında dururken, başımdaki hafif ağırlığı ve ayağımın altındaki yumuşak halıyı hissedebiliyordum. Sonra hatırladım - onu el çantama koymuştum. Sabırsızca açma yerini çekiştirdim ve makas dışarıya geçmişten bir hatırayla birlikte düştü - Sinus Aurorae'nın bir fotoğrafı, pleksiglas bir çerçevenin içindeydi ve Sahara kadar sarı görünüyordu: 1 numaralı iniş yeri, hiçbir zaman inemediğim o yer. Halının üzerinde, çıplak ayağımın yanında, utanç verici, aptalca ve hoşa gitmeyen imalarla dolu olarak yatıyordu. Onu yerden aldım ve tepe lambasının beyaz ışığında inceledim: On derece kuzey enlemine elli iki derece doğu boylamı, üst tarafta Bosporus Gemmatus kısmı, alt tarafta tropik formasyon. Bu yerler yaya olarak incelemem gereken yerlerdi. Orada resim elimde ayakta durdum, ama onu bavuluma geri koymak yerine, gece sehpasının üzerine, telefonun yanına bıraktım ve banyoya gittim.

Harika bir duştu; sıcak su sayısız delikten iplik iplik fışkırıyordu. Uygarlık su tesisatının keşfine, Girit'te Kral Minos'un tuvaletleriyle başlamıştı. Firavunlardan biri bütün hayatı boyunca derisinin üzerinden kazınmış kir ile mezar taşı için bir tuğla yapılmasını emretmişti. Vücudu yıkamanın her zaman, az da olsa, sembolik bir anlamı vardır. Bir yeniyetme iken, eğer arabamda bir sorun varsa, bir onarımdan geçinceye ve iyi bir cila ile şerefi geri gelinceye kadar, onu yıkamayı ertelerdim. O zamanlar temizlenme ve kirlenmenin sembolik törenleri ve bunların bütün dinlerde hâlâ yaşamakta oldukları hakkında ne bilebilirdim? Pahalı apartmanlarda tek ilgimi çeken şey banyolardır. Bir insan kendisini ancak derisi kadar iyi hisseder. Boy aynasında sabunlu vücuduma bir göz attım, elektrotun izi hâlâ kaybolmamıştı, sanki Houston'a geri dönmüş gibiydim. Kalçalarım mayo yüzünden beyazdı. Suyu kapattığım zaman, borulardan kederli bir uğultu yükseldi. Suyun ses çıkarmadan

nasıl akacağının hesaplanması hidroliğin hâlâ çözülmemiş problemlerinden biridir. Bir sürü gereksiz bilgi.

Kurulanmayı bitirince - hangi havluyu kullandığıma pek önem vermemiştim - yatak odasına çırılçıplak, ardımda ıslak ayak izleri bırakarak, geri döndüm. Kalp elektrodunu yapıştırdım, ama yatmak yerine, yatağın kenarına oturup birkaç küçük hesap yaptım: Termosun içindekileri de sayarsak, yedi fincan kahve. Eskiden uykuya dalmakta hiç sıkıntı çekmezdim, ama son zamanlarda yatağın içinde dönüp durmayı adet edinmiştim. Bavullarımın birine, Randy'den habersiz, biraz Seconal, astronotlara verilen bir ilaç, gizlemiştim. Adams uyku sorunu olmadığı için hiç böyle bir şey kullanmamıştı. Şimdi onu içmek benim açımdan bir sadakatsızlık olacaktı. Banyonun lambasını kapamayı unutmuştum. Kemiklerim itiraz etse bile, yataktan indim. Otel dairem karanlıkta daha geniş gibiydi. Orada sırtım yatağa dönük, çıplak bir şekilde ayakta dururken, tereddüt ettim. Ah, evet - kapıyı kilitlemem ve anahtarı kilidin içinde bırakmam gerekti. 303 No.lu oda. Bana aynı numaralı odanın verilmesini bile sağlamışlardı. Öyle olsa bile, ne önemi vardı? İçimde korkuya benzer bir duygu aradım, ama sadece belirsiz ve anlaşılmaz bir şey, utanca benzeyen bir şey bulabildim. Ne var ki, endişemin uykusuz geçecek bir gece düşüncesinden mi, yoksa kendi ölümümden mi kaynaklandığını anlayamadım. Herkesin batıl inançları vardır, ama herkes bunun farkında değildir. Yeniden çevremi gece lambasının ışığında gözden geçirdim, ama bu sefer gerçek bir şüpheyle. Bavullarım yarı açıktı, giysilerim koltukların üzerine atılmıştı. Gerçek bir kostümlü prova. Otomatiği çıkarmalı mıydım? Saçma. Kafamdan kendime acımayı uzaklaştırdım, sonra uzandım, gece lambasını söndürdüm, nefes almam daha düzenli oluncaya kadar adalelerimi gevşettim.

Tam vaktinde uykuya dalabilmek görevimin önemli bir parçasıydı. Özellikle aşağıda, arabanın içinde iki kişi oturmuşsa ve bir osiloskop ile kalbimin ve ciğerlerimin her hareketinin ışıklı bir çizgi şeklinde kayda geçmesini izliyorlarsa. Eğer kapı içeriden kilitliyse ve pencereler sımsıkı kapalıysa bir adamın uykuya aynı yatakta ve aynı anda dalması ne fark ederdi?

Hilton ile Üç Cadı moteli arasında dünyalar kadar fark vardı. Eve dönüşümü gözlerimin önünde canlandırmaya çalıştım; eve arabayla habersiz gittiğimi hayal ettim; veya daha iyisi arabayı eczanenin önünde park etmek ve sanki bir yürüyüşten geri dönüyormuşum gibi yolun kalan kısmını yayan gitmekti. Oğlanlar okuldan eve dönmüş olacaklardı; benim geldiğimi görür görmez, merdivenler ayak sesleriyle inleyecekti. Birden aklıma bir fırt daha cin içmem gerektiği geldi. Bir an dirseğimle yatağa yaslanıp kararsız bir şekilde yattım. Şişe hâlâ bavuldaydı. Güçlükle yataktan kalktım, el yordamıyla masaya doğru gittim, yassı şişeyi gömleklerimin altında buldum, kapağını içki parmaklarımdan sızmaya başlayıncaya kadar doldurdum. Küçük madeni kadehi içerken, bir kere daha amatör bir oyundaki bir aktör olduğum duygusuna kapıldım. İş iştir, dedim kendimi savunmak amacıyla. Yatağa geri dönerken güneşte yanmış olan gövdem, kollarım ve bacaklarım karanlığın içinde kayboldu, kalçalarım ise beyaz bir korse gibi meydandaydı. Yatağa uzandım, cin yavaş yavaş midemi ısıtırken yumruğumu yastığa indirdim: İşte sonunda düştüğün yer burası, seni gidi yedek adam seni! Tamam, örtüleri çek ve biraz uyu.

Sonra bilincin son ışıklarının ancak tam gevşemeyle sönebileceği bir çeşit yarı uykuya daldım. Bir hayal. Uzayda uçuyordum. İşin tuhafı, yörünge istasyonuna yolculuğumdan önce de aynı rüyayı görmüştüm. Sanki zihnimin inatçı katakombları tecrübenin emrettiği hiçbir değişikliği kabul

etmiyordu. Rüyalarda uçmak aldatıcıdır, çünkü vücut normal yön duygusunu hiçbir şekilde kaybetmez ve kollarla bacaklar gerçek hayatta olduğu gibi, hatta daha kolayca, hareket ettirilebilir. İşin aslı başka bir hikâyedir. Adaleler tamamen ipin ucunu kaçırır; eğer bir şeyi iterseniz, kendinizi arkaya doğru itilir bulursunuz; eğer dik oturmak isterseniz, dizlerinizi çenenizin altında bulursunuz. Tek bir dikkatsiz hareket sonucunda yere serilirsiniz. Vücut yeryüzünün yararlı direncinden kurtulur kurtulmaz çılgına döner.

Boğuluyormuş gibi bir duyguyla uyandım. Yumuşak, ama inatçı bir şey nefes almamı engelliyordu. Kollarım öne doğru uzanmış bir şekilde fırlayıp oturdum, sanki beni boğan kişiyi yakalamaya çalışıyordum. Yatakta oturup zihnimi toparlamaya çalıştım, ama bu iş beynimi felaket yapışkan bir kâğıttan çıkarmaya benziyordu. Perdelerin arasından odaya cıva renkli bir ışık sızıyordu; onun aydınlığında tek başıma olduğumu gördüm. Nefes alamaz olmuştum: Burnum tıkanmış, genzim dolmuştu ve dilim kupkuruydu. Çok kötü horluyor olmalıydım. Sonunda, tam uyanacağım sırada, bana ulaşmış olan şey o horlamaydı.

Yataktan kalktım, ayaklarımın üzerinde biraz sallanıyordum, zira uyanık bile olsam, rüyam hareketsiz yerçekimi gibi üzerime bastırmaya devam ediyordu. Yavaşça bavuluma doğru eğildim, yan cebinde Pyribenzamine tüpünü tutan plastik bandı el yordamıyla aradım. Çiçek açma mevsimi Roma'ya erişmişti. Tohum kapsülleri ilk önce güneyde kırmızımsı-kahverengine dönüşür, daha sonra renk değiştirme işi daha yukarıdaki bölgelere yavaş yavaş yayılır, kronik saman nezlesi çeken birinin iyi bildiği bir şeydir bu. Saat gecenin ikisiydi. Beni gözlem altında tutan kişilerin, kalbimin osiloskopta tuhaf oyunlara kalkıştığını görünce, arabadan fırlayacaklarından biraz endişe ediyordum, bu yüzden yeniden yattım ve başımı yastıkta yan döndürdüm, tı-

kalı bir burnu en hızlı açmanın yolu budur. Orada, istenmeyen bir yardımın gelmediğinden emin olmak için, bir kulağım koridorda yattım, ama her şey sakindi. Kalp atışım yeniden normal ritmine kavuştu.

Evi gözümün önünde canlandırmaktan vazgeçtim. Artık içimden gelmiyordu, veya belki de çocukları bu işin içine sürüklemenin yanlış olduğunu anlamıştım. Eğer çocukların yardımı olmadan uyuyamıyorsan, başın belada demektir! Onun yerine yoga, Dr. Sharp ve yardımcılarının astronotlar için uyarladığı bir yoga türü idi bu, kullanmam gerekecekti. Yemek duası gibi ezberden bildiğim bir şeydi. Egsersizler o kadar işe yaradı ki, çok geçmeden burnum hafif bir ıslık sesi çıkardı, havanın girmesi için delikler açılmıştı; Pyribenzamine uyarıcı etkisini kaybettikten sonra, beynimin içine sızdı ve alışık olduğum, ama bir bakıma kirli uyku halini teşvik etti, böylece daha ne olduğunu anlamadan derin bir uykuya daldım.

ROMA - PARİS

Ertesi sabah saat sekizde Randy'yi görmeye gittim. Oldukça iyi bir durumdaydım, çünkü güne Plimasine ile başlamıştım ve kuru sıcağa rağmen burnum beni rahatsız etmiyordu. Randy'nin oteli benimkine yakın değildi; kaldırımı Roma stili döşenmiş kalabalık bir arka sokakta, İspanyol Merdiveni'nden fazla uzak olmayan bir yerdeydi. Sokağın adını unuttum. Lobi, resepsiyon masası ve kafenin bulunduğu dar holde Randy'i beklerken, az önce otele gelirken almış olduğum *The Herald* gazetesini gözden geçirdim. Air France ile Hükümet arasındaki görüşmeler ilgimi çekiyordu, çünkü Orly'de şapa oturmak ihtimali hoşuma gitmiyordu. Havalimanı yardımcı personeli grev ilan etmişti, ama Paris hâlâ dışarıdan gelen seferlere açıktı.

Çok geçmeden Randy göründü. Gecenin büyük bir kısmını ayakta geçirmiş olmasına rağmen, oldukça iyi durumdaydı, sadece biraz neşesizdi, ama artık görevin fiyasko ile sonuçlanmış olduğu açıkça belliydi. Paris bizim için son fırsat, son sığınaktı. Randy beni havalimanına arabayla götürmeyi teklif etti, ama ben kabul etmedim; biraz uyuması-

nın onun için daha iyi olacağını düşündüm. O ise oteldeki odasında uyumasının imkânsız olduğunda ısrar ediyordu, bunun üzerine onun peşinden üst kata çıktım. Gerçekten de odası gün gibi aydınlıktı ve banyodan serin hava yerine sıcak köpüklerin kokusu geliyordu.

Neyse ki, yüksek basınç alanındaydık. Profesyonel bilgimi kullanarak, perdeleri çektim, onların alt taraflarını hava akımını kolaylaştırmak için ıslattım ve bütün muslukları hafifçe açık bıraktım. Böylece insanlık görevimi yerine getirdikten sonra, dişe dokunur bir şey öğrenir öğrenmez onu arayacağıma söz vererek, vedalaştım. Havalimanına gitmek için bir taksiye bindim, yolda eşyamı almak için Hilton'a uğradım; saat on bire gelirken bagaj arabamı yolcu çıkış bölümüne doğru itekliyordum. Bu benim Roma'daki yeni havalimanına ilk gelişimdi ve bütün gazetelerde sözü edilen güvenlik sisteminin teknolojik harikaları için gözlerimi açık tutuyordum, bu konuda uzmanlaşacağım aklımdan bile geçmiyordu.

Basın, yeni terminalin açılışını, bütün terörist saldırıların artık sonu geldi, diye karşılamıştı. İnsana, az da olsa, tanıdık gelen tek şey cam duvarlı yolcu çıkış bölümüydü. Yukarıdan bakılınca bina, yürüyen merdivenler ve rampalar ağıyla boydan boya geçilen bir davulu andırıyordu, uçaklara binecek yolcular buralarda gizlice kontrol ediliyordu. Son zamanlarda insanlar içeriye silahları ve patlayıcıları parçalar halinde gizlice sokuyorlar, daha sonra bunları havalimanının tuvaletlerinde biraraya getiriyorlardı, İtalyanların herkesten önce magnetometre kullanmaktan vazgeçmelerinin nedeni buydu. Kontrol artık yolcular yürüyen merdivenlerle taşınırken ultrasonik araçlarla yapılıyordu; bu gizli gözden geçirme yoluyla elde edilen veriler kaçakçılık zanlılarını bulmak için programlanmış bir bilgisayar tarafından anında değerlendiriliyordu. Bu ultrason dalgalarının diş dolgularını ve askı to-

kalarını hissedebildikleri, hatta ametal olan patlayıcıları bile gözden kaçırmadıkları söyleniyordu.

Yeni terminale gayriresmi olarak Labirent adı verilmişti. İstihbarat uzmanları haftalar süren deneme döneminde yürüyen merdivenlere en ustaca saklanmış silahlarla doluşmuşlardı, bu kaçakçılık teşebbüslerinin bir tanesi bile başarıya ulaşmamıştı. Labirent, nisan ayından bu yana, ciddi bir sorun çıkmadan çalışıyordu; tek yakalananlar üstlerinde hem zararsız, hem de tuhaf nesneler taşıyan kişilerdi: Oyuncak bir tabanca örneğin, veya metalik plastikten bir tüfek taklidi. Bazı uzmanlar böyle olayların hayal kırıklığına uğramış teröristlerin bir çeşit ruhsal oyalanması olduğunu iddia ederlerken, bazıları da bunların sadece sistemin etkinliğini denemek için yapıldığını ileriye sürüyorlardı. Bu sahte kaçakçılar adli uzmanlar için bir sorun yaratıyordu, çünkü amaçlarının ne olduğunda bir şüphe olmamakla birlikte, yasal olarak cezalandırılmalarına imkân yoktu. O ana kadar tek önemli olay Napoli'den ayrıldığım gün meydana gelmişti. Asyalı bir yolcu, alıcılar tarafından tespit edildikten sonra, Labirenti boydan boya geçen İç Çekişler Köprüsü üzerinde ortaya gerçek bir bomba çıkarmıştı. Dosdoğru salona fırlatılan bomba, diğer yolcuların sinirlerini bozmanın dışında, çok az hasara neden olmuştu. Dönüp geriye bakınca, artık inanıyorum ki, bu küçük olaylar yeni güvenlik sistemini yeni tarz bir saldırıyla delmeye yönelik bir operasyonun hazırlığıydı.

Alitalia uçağım Orly'e mi, yoksa De Gaulle'e mi ineceğimiz konusundaki tereddütler yüzünden bir saat gecikmişti. Paris'te hava sıcaklığının otuz derece olması beklendiğinden, kıyafetimi değiştirmeye karar verdim. Yazlık gömleklerimi hangi bavula koymuş olduğumu hatırlayamadım, bu yüzden yürüyen merdiven için fazla büyük olan bagaj arabamla tuvalete doğru yöneldim. Alt kat rampalarında bir

müddet dolandım, sonunda bir raca bana yolu gösterdi - kendisi de tuvalete gidiyordu. Onun sahici bir raca olup olmadığını anlayamadım, çünkü başında türban olmasına rağmen, İngilizcesi çok zayıftı. Tuvalette türbanını çıkarıp çıkarmayacağını merak ediyordum. Bagaj arabasıyla yapmış olduğum bu küçük yolculuk o kadar çok vakit almıştı ki, duşu aceleyle yapmak zorunda kaldım, çabucak keten yazlık takımımı giydim ve bez ayakkabılarımın bağcıklarını bağladım. Tuvalet çantamı bavulların birisine sıkıştırınca, yolcu çıkış bölümüne dönüp bütün eşyamı bagaj olarak vermek için ellerim serbest kaldı. Sonradan bunun akıllıca bir hareket olduğu ortaya çıktı, zira tuvalet çantasına gizlenmiş olan mikrofilm rulolarının "Merdivendeki Katliam"dan sağ çıkacağından şüpheliyim.

Terminalin kliması arızalıydı, havayı bazı yerlerde buz gibi, bazı yerlerde ılık üflüyordu. Paris kapısı ılıktı, bu yüzden ceketimi omuzuma attım, bunun da isabetli bir hareket olduğu daha sonra anlaşıldı. Her birimize bir Ariadne Geçiş Kartı vermişlerdi - elektronik bir ses vericiyle donatılmış plastik bir kese - onsuz hiçbir uçağa binmek mümkün değildi. Turnikenin diğer tarafında o kadar dar bir yürüyen merdiven vardı ki, ancak tek sıra halinde çıkmak mümkündü. Çıkış biraz Tivoli'yi, biraz da Disneyland'i hatırlatıyordu. Yürüyen merdiven yavaş yavaş yürüyen bir rampaya dönüşünceye kadar dosdoğru tırmandı, rampa salonu çok sayıda floresan ışığının altında bir baştan bir başa geçti, bu arada alt kat karanlık içinde kalmayı sürdürdü, bu çeşit bir ışıklandırma etkisini nasıl vermeyi başarabildiklerine aklım ermedi. İç Çekişler Köprüsü'nü geçtikten sonra rampa döndü ve yeniden bir yürüyen merdivene dönüştü, aynı salonu dikine olarak geçmeye başladı, salonu sadece tavandaki küçük delikli süslemelerden tanımak mümkün oluyordu, zira rampanın iki yanına mitolojik sahnelerle süslenmiş alümin-

yum panolar sıralanmıştı. Diğer taraflarının nasıl olduğunu hiçbir zaman öğrenemedim. Fikir basitti: Üzerinde şüphe çekecek bir şey bulunan bir yolcu plastik keseden hiç susmadan çıkan ses vasıtasıyla ihbar ediliyordu. Zanlının kaçması mümkün değildi, zira taşıyıcı rampa çok dardı ve hep aynı yerlerden geçilmesi de adamı psikolojik olarak zayıflatmak ve silahını bırakmaya zorlamak içindi. Yolcu çıkış bölümünde yirmi değişik dilde levhalar vardı, bunlar uçağa silah veya patlayıcıyı gizlice sokmaya kalkışan herhangi bir kişiyi, eğer birlikte olduğu yolculara karşı terörist bir eyleme kalkışırsa, kendi hayatını tehlikeye atacağı konusunda uyarıyordu. Bu esrarlı uyarı değişik şekillerde yorumlanmıştı. Alüminyum panoların gerisinde çok keskin nişancı bir ekibin gizlendiği konusunda söylentiler vardı, ama ben tek kelimesine bile inanmamıştım.

Uçak aslında bir çartırdı, ama boş kalan yerler, bu iş için sağlanan Boeing'in koltukları yolcuların sayısından daha fazla olduğu için, satışa çıkarılmıştı. Daha sonra başı derde girenler benim gibi biletlerini son dakikada satın almış olanlardı. Boeing bir banka ortaklığı tarafından kiralanmıştı, ama yakınımda duranların bankacıya benzer halleri yoktu. Yürüyen merdivene ilk geçen kişi bastonlu, yaşlıca bir kadın oldu; sonra küçük bir köpek taşıyan sarışın bir kadın, sonra ben, bir küçük kız ve bir Japon. Merdivenden geriye bakınca birkaç adamın gazetelerini açmış olduklarını farkettim. Canım çevreye bakmayı daha çok istediğinden, *The Herald* gazetesini pantalon askımın üst kısmına, asker kepi gibi, sıkıştırdım.

Sarışının oyuncak bir hayvan taşıdığı ortaya çıkmıştı, kadının inci süslemeli pantalonu vücuduna o kadar yapışıktı ki, poposundan külotunun kenarları belli oluyordu. Hayvan gözlerini kırpıştırdığı için canlı izlenimini vermişti. Aklıma Roma'ya yolculuğum sırasında bana eşlik eden dergi

kapağındaki sarışın geldi. Küçük kız, beyaz giysileri ve parlak gözleriyle, daha çok oyuncak bir bebeğe benziyordu. Kızdan daha uzun boylu olmayan Japon kusursuz giyinmişti ve hevesli bir turistin bütün davranışlarını sergiliyordu. Düğmeleri kapalı kareli kostümünün üzerine transistörlü bir radyonun, bir dürbünün ve güçlü bir Nikon Six'in askıları çapraz bir şekilde asılmıştı. Ben çevreme bakınırken, adam Labirent'in ve içinde bulunan harikaların resmini çekmek için kameranın kılıfını açmakla meşguldü. Basamakların rampaya dönüştüğü yerde, tiz ve uzayıp giden bir ıslık sesi duydum; hemen arkama döndüm. Ses Japon'un yönünden geliyordu. Küçük kız içinde bilet kesesi olan çantasını göğsüne bastırarak endişeli bir şekilde adamdan uzaklaşmıştı. Japon ifadesiz bir yüzle radyosunun sesini yükseltti, eğer ıslığın sesini bastırabileceğini sanıyorsa, çocuksu bir yanılgıya düşmüştü: Bu daha ilk uyarıydı.

Geniş salonun içinde kayıyorduk. Romulus, Remus ve dişi kurt köprü rampasının iki yanında, floresan ışığının altında, heybetli bir şekilde yükseliyordu. Artık Japon'un bilet kesesinden gelen vınlama sesi kulak parçalayıcı bir yoğunluğa yükselmişti. Kalabalık dalgalandı, ama kimse sesini yükseltmeye cesaret edemedi. Gözünü kırpmayan tek kişi Japon idi, orada ifadesiz bir yüzle duruyordu, sadece alnında birkaç damla ter vardı. Ansızın keseyi cebinden çekip çıkardı ve onunla, ağzı dili tutulmuş kalabalığın önünde, bir çılgın gibi boğuşmaya başladı - tek bir kadın bile haykırmadı. Bana gelince, ben sadece adamı kalabalığın içerisinden nasıl çekip alacaklarını görmek için bekliyordum. İç Çekişler Köprüsü sona erip rampa bir köşeyi dönünce, Japon ansızın o kadar çok çömeldi ki, sanki ortadan kayboldu. Orada ne yaptığını anlamak biraz vaktimi aldı. Adam Nixon'u kılıfından çıkardı ve yürüyen merdiven tam doğrulup yeniden tırmanmaya başladığı sırada, onu açtı; bu ikin-

ci İç Çekişler Köprüsü'nün ana salonu baştan başa meyilli olarak geçen bir yürüyen merdivenden başka bir şey olmadığı artık anlaşılmıştı. Adam ayağa kalkar kalkmaz, Nikon'undan bir yılbaşı süsü gibi parlayan, avucuma ancak sığacak büyüklükte, yuvarlak, silindir şeklinde bir nesne çıktı. Ametal alüminyum oksitten yapılmış tırtıklı kabuğu olan sapsız bir el bombası. Plastik kese vınlamayı kesti. Japon el bombasının dibini ağzına öpüyormuş gibi iki eliyle birden bastırdı; ancak onu dudaklarından ayırdıktan sonra, pimi dişleriyle çekmiş olduğunu ve pimin artık dudaklarının arasından sarktığını farkettim. El bombasına doğru atıldım, ama sadece ona süründüm, çünkü Japon ansızın kendisini geriye doğru o kadar şiddetle atmıştı ki, arkasında olanları yere yıktı ve beni de dizimden tekmeledi. Dirseğim kızın suratına çarptı; darbe beni sendeleyerek tırabzana savurdu. Yeniden kıza çarptım, bu sefer ikimiz birden tırabzanı aşıp havada uçarken, kızı da yanımda götürdüm. Daha sonra sert bir şey sırtıma çarptı ve ışıktan karanlığa geçtim.

Kumun üzerine ineceğimi sanıyordum. Gazeteler zemini örten şeyin ne olduğunu açıkça söylememiş olsa bile, daha önceki bomba patlamasının bir hasara neden olmadığını kuvvetle vurgulamıştı. Kum olmasını bekleyerek, hâlâ havadayken bacaklarımı uygun bir duruma getirmeye çalıştım. Ne var ki, bunun yerine altımda bir köpük gibi yırtılan ıslak ve yumuşak bir şeyle karşılaştım, sonunda buz gibi soğuk bir sıvının içine düştüm. Aynı anda patlamanın şiddeti bedenimi sarstı. Bacaklarım bir çeşit yapışkan balçığa veya çamura battığı sırada, kızı gözden kaybettim; ellerimle umutsuzca mücadele ediyor ve gittikçe daha derine batıyordum, derken birdenbire sakinleştim. Kurtulmak için bir dakikam - belki biraz daha fazla - vardı. Önce düşün - sonra hareket et. Bu şey şok dalgasının etkisini azaltmak için dizayn edilmiş bir havuz olmalıydı - bir kaseden daha çok

bir huniye benzeyen ve üzerine yapışkan bir şey sürülmüş, su ile doldurulmuş ve sonra üstü hava geçirmeyen kalın bir köpükle kapatılmış bir havuz. Kendimi yokuş yukarı fırlatabileceğim bir yer yoktu - dizlerime kadar balçığın içine batmıştım - bu yüzden bir kurbağa gibi yere çömeldim ve ellerimi açarak zeminde etrafı yoklamaya başladım; sağa doğru bir meyil vardı. Avuçlarımı kürek gibi kullanarak ve ayaklarımı balçıktan teker teker çıkararak o yöne doğru bütün gücümle emeklemeye başladım. Bazen eğik yamaçtan geriye kaysam ve yeniden başlamak zorunda kalsam da, karlı bir uçurumu el tutacak yerleri olmadan tırmanmaya çalışan bir dağcı gibi, ellerimle kendimi kaldırmaya çalışarak bu işi yapmayı sürdürdüm - fakat hiç olmazsa insan karda nefes alabilirdi.

Epeyce tırmanabildim, sonunda yüzümdeki büyük kabarcıklı köpükler patlamaya başladı; yarı boğulmuş bir halde ve güçlükle nefes alarak başımı çıkardım, loş yer tam üzerimdekilerin feryatlarıyla doluydu. Başım dalgalanan köpüğün üzerinden ancak dışarıya çıkmış bir şekilde çevreme bakındım. Kız meydanda yoktu. Derin bir nefes aldım ve aşağıya daldım. Gözlerimi kapamak zorunda kalmıştım, zira sudaki bir şey onları felaket yakıyordu. Üç defa yüze çıkıp aşağıya indim, her dalıştan sonra gücüm farkedilebilir derecede azalıyordu: Balçıktan kendimi kurtarınama imkân olmadığından, aşağıya doğru çekilmemek için, onun üzerinde yüzmek zorundaydım. Tam umudum kalmadığı bir sırada, elim kazara kızın uzun saçlarına değdi. Köpük onları balık gibi kayganlaştırmıştı. Tutacak bir yer olsun diye kızın bluzuna bir düğüm atmaya çalışırken, bluz yırtıldı.

Tekrar yüzeye nasıl çıktığımızı hiçbir zaman bilemeyeceğim. Tek aklımda kalan şey o çılgınca mücadeleydi, kızın yüzünden durmadan sildiğim o çok büyük kabarcıklar, suyun berbat madeni tadı, nasıl durmadan sessizce küfrettiğim

ve nasıl kızı havuzun kenarından - kalın, kauçuğa benzeyen bir yerdi - dışarıya itmeyi başardığım. Kız güvenli bir şekilde karşı tarafa geçince, dışarıya çıkmadan önce bir müddet daha orada asılı kaldım, boğazıma kadar çıkmış hafifçe gıcırdayan köpüğün içinde ayakta duruyor ve arka planda devam eden feryatların eşliğinde nefes almaya çalışıyordum. Yağmur yağıyor sandım - ılık, ince bir yağmur. Üzerime düşen birkaç damlayı bile hissettim. Hayal görüyorsun, dedim kendi kendime. Yağmur mu? Burada mı? Başımı arkaya atınca köprüyü gördüm: Alüminyum levhalar paçavralar gibi sarkıyordu, zemin bir elek gibi delik deşik olmuştu ve basamaklar madenden yapılmış bir bal peteğine benziyordu, şiddetli hava darbesini dışarıya atabilmek ve fırlayan enkazı tutabilmek için maksatlı olarak delinmişti.

Hafif yağmur altında kendimi kıvrımlı kenardan dışarıya çıkardım ve kızı dizime yüzükoyun yatırdım. Durumu sandığım kadar kötü değildi, çünkü kusmaya başlamıştı. Kızın sırtını ve yanlarını ritmik bir şekilde ovalarken, onun ince bedeninin gayretini hissedebiliyordum. Hâlâ öksürüyor ve güçlükle nefes alıyordu, ama hiç olmazsa normal olarak nefes almaya başlamıştı. Benim de içimden kusmak geldi, parmağımla kendime yardımcı oldum. Kendimi daha iyi hissetmemi sağlasa bile, hâlâ ayağa kalkacak halde değildim. Floresan lambalarının bir kısmının patlaması çevremi görmemi daha da zorlaştırmıştı, buna rağmen ilk defa nerede olduğumu anlayabildim. Yukarıdaki haykırışlar inlemeye ve gırtlaktan gelen seslere dönüşmüştü. Orada insanlar ölüyorlar, diye düşündüm - niçin kimse onların yardımına gitmiyor? Yakınlarda bir yerde bir sürü gürültü vardı, çoğunlukla madeni sesler, sanki birisi durmuş olan yürüyen merdiveni harekete geçirmeye çalışıyordu. İnsanların haykırdıklarını işittim - sağlam insanlar, yaralanmamış insanlar. Orada neler olup bittiğini anlayamadım. Yürüyen merdiven

boydan boya panik içinde üst üste yığılmış insanlarla tıkanmıştı. Şok geçirenleri uzaklaştırmadan, ölmekte olanlara yaklaşmanın imkânı yoktu. Ayakkabılar ve giysi parçaları basamakların arasına sıkışmıştı. Yan taraftan ulaşılması mümkün değildi: Köprü bir tuzağa dönüşmüştü.

Bu arada kendimle ve kızla ilgilendim. Kız artık kendine gelmiş durumdaydı ve doğrulup oturmuştu. Ona endişe etmemesini, her şeyin yolunda olduğunu ve kısa bir zaman sonra buradan çıkacağımızı söyledim. Gerçekten de, gözlerim karanlığa alışır alışmaz bir çıkış yolu bulmam uzun sürmedi: Yanlışlıkla açık bırakılmış bir ambar kapağı. Eğer birisinin ihmali olmasaydı, orada bir çift fare gibi kapana kısılmış olarak kalacaktık. Kapak lağıma benzeyen bir tünele açılıyor, orada başka bir kapak, veya daha doğrusu üzeri tümsekli bir kalkan da aynı şekilde açık duruyordu. Sıralanmış sigorta kutularının bulunduğu bir koridor bizi kablolar, borular ve su tesisatıyla dolu basık bir bodrum katına çıkardı.

"Bu borular tuvaletlere çıkabilir."

Kıza döndüm, ama o gitmişti.

"Hey...neredesin? diye bağırdım, aynı anda bodrumu baştan aşağıya gözden geçirdim. Kızı yalınayak bir beton sütundan diğerine koşarken gördüm. Sırtımın ağrısına rağmen, birkaç sıçrayışta ona yetiştim, elinden yakaladım ve sert bir sesle şöyle dedim:

"Derdin ne, tatlım? Senle ben bir arada kalmalıyız, yoksa ikimiz birden kaybolurız."

Kız ses çıkarmadan peşimden geldi. İleride aydınlık artıyordu: İki yanında beyaz fayans duvarların olduğu bir rampa. Dışarıya çıktık ve kendimizi daha yüksek bir katta bulduk. Çevremize bakındım ve nerede olduğumuzu anladım. Az ileride, bir saat önce bagaj arabasını ittiğim rampa vardı. Köşeyi dönünce kapıların dizili olduğu bir koridora çıktık.

Cebimden biraz bozuk para çıkardım, ilk kapıya madeni bir para attım ve küçük kızın eline belki yeniden kaçar diye yapıştım. Hâlâ şoktaymış gibi bir hali vardı. Şaşılacak bir şey değildi. Kızı banyoya sürükledim. Bir şey söylemedi ve ışığın altında onun nasıl baştan aşağıya kana bulanmış olduğunu görünce, ben de sustum: Artık o ılık yağmurun ne olduğunu anlamıştım. Benim durumum da berbat olmalıydı. İkimizin de üstünü başını çıkardım, her şeyimizi küvete attım, musluğu açtım ve sadece iç çamaşırımla kızı duşun altına ittim. Sıcak su sırtıma iyi geldi ve kan vücutlarımızdan kırmızı dereler halinde aktı. Kızın belini ve yanlarını ovdum. Sadece kanı yıkamak için değil, aynı zamanda onu kendine getirmek için. Kız, saçlarını elimden geldiğince çalkalarken, uysal bir şekilde, itiraz bile etmeden, boyun eğdi.

Duştan çıktığımız zaman, laf arasında, adının ne olduğunu sordum.

"Annabella."

"İngiliz misin?"

"Fransız."

"Paris'ten mi?"

"Hayır, Clermont'tan."

Konuşmaya Fransızca devam ettim ve giysilerimizi durulamak için teker teker küvetten çıkarmaya başladım.

"Eğer halin varsa, elbiseni durular mısın?" diye sordum. Kız söz dinler bir tavırla küvete eğildi.

Pantalonumu ve gömleğimi sıkarken, bundan sonra ne yapacağımızı düşündüm. Artık havalimanı kapatılmış ve her taraf polis kaynıyor olmalıydı. Öyleyse ne yapmalı? Bir yerde durduruluncaya kadar neşe içinde yolumuza devam mı etmeli? İtalyan görevliler daha benim küçük oyunumu bilmiyorlardı. Tek bilgisi olan kişi, elçilik başkatibi Fenner du Bois idi. Uçak biletim, otel faturasında yazılandan farklı bir ad için kesilmişti, salonda ceketimle birlikte bir yerler-

deydi. Otomatik tabanca ve elektrotlar hâlâ Hilton'daydı, hepsi paketlenmiş, bu akşam Randy tarafından alınmak üzere hazır bekliyordu. Eğer paket ellerine geçerse, birinci sınıf bir zanlı durumuna düşebilirdim, zaten belki daha şimdiden bu işten kolayca sıyrılmış ve kanı temizlemek için bu kadar zahmete girmiş olduğum için zanlı sayılıyordum. Suç ortağı olduğumu bile sanabilirlerdi. Bazı saygıdeğer avukatlar ve birkaç başka kodaman ideolojik sempati yüzünden gizlice bomba sokarken yakalandıklarından beri, hiç kimse şüpheden uzak değildi. Sonunda temize çıkardım, ama önce hapise girdikten sonra. Çaresiz olmak polisi en çok heyecanlandıran şeydir. Annabella'yı dikkatle gözden geçirdim. Morarmış bir göz, salkım saçak sarkan ıslak saçlar, el kurutma makinesinin altında kuruyan elbise; kafası çalışan bir çocuk. Bir planı ana hatlarıyla ortaya koymaya başladım.

"Dinle, tatlım," dedim, "benim kim olduğumu biliyor musun? Amerikalı bir astronotum ve çok önemli bir görev için burada gerçek kimliğim gizli olarak bulunuyorum. Anladın mı? En geç bugün Paris'te olmalıyım, ama eğer burada kalırsak sorguya çekileceğiz ve bu da gecikme demek. Bu nedenle başkâtibin buraya gelmesi için hemen elçiliğe telefon etmeliyim. O bize yardım edecektir. Havalimanı kapatıldı, ama normal uçakların yanı sıra elçilik postasını taşımak için özel uçaklar da vardır. Biz o çeşit bir uçağa bineceğiz. Sen ve ben. Bu hoşuna gider mi?"

Kızın tek yaptığı şey orada ayakta durup bana bakmak oldu. Daha henüz kendine gelemedi, diye düşündüm. Giyinmeye başladım. Bağcıklar sayesinde hâlâ ayakkabılarım ayağımdaydı, ama Annabella sandaletlerini kaybetmişti. Ne var ki, günümüzde kızların sokakta yalınayak dolaşması sık rastlanan bir şeydi ve en kötü durumda bile iç gömleği bluz yerine geçebilirdi. Kıza artık hemen hemen kurumuş olan

giysisinin plilerini düzeltme işinde yardım ettim.

"Şimdi baba ve kız rolünü oynayacağız," dedim. "Bu şekilde bir telefona ulaşmakta zorluk çekmeyiz, tamam mı?"

Kız başıyla onayladı ve elele tutuşarak insanların dünyasına döndük. Rampadan iner inmez ilk barikatla karşılaştık. Fotoğraf makinelerini kuşanmış bazı gazeteciler polisler tarafından dışarıya püskürtülüyorlardı; itfayeciler, başlıklarını takmış olarak diğer yönden saldırıya geçmişlerdi. Hiç kimse bize aldırmadı. Polislerden bir tanesi - o sırada konuştuğum - İngilizceden bile anlıyordu. Ona nasıl yüzmeye gittiğimiz üzerine bir hikâye anlattım, ama o söylediğim tek bir kelimeyi bile dinlemeden, bize yürüyen merdiven B ile yukarıya, Avrupa kısmına çıkmamızı söyledi, bütün yolcular orada toplanıyorlardı. Yürüyen merdivene doğru yöneldik, ama gözden uzaklaşır uzaklaşmaz, bütün karmaşayı geride bırakarak bir yan koridora saptım. Yolcuların bagajlarını almak için geldikleri bir bekleme odasına girdik, içeride kimse yoktu. Sessizce hareket etmekte olan taşıyıcı şeritlerin karşısında bir sıra telefon kulübesi vardı. Kulübelerin birine yanıma Annabella'yı alarak girdim ve Randy'nin numarasını çevirdim. Aramam onu sıçratarak uykusundan uyandırdı. Sarı bir ışıkta ayakta durup ahizeyi avucumun içinde tutarak ona bütün hikâyeyi anlattım. Sadece bir kere, herhalde beni yanlış anladığını sanarak, sözümü kesti. Daha sonra bütün duyabildiğim derin nefes alması oldu, bunu uzun bir sessizlik izledi, sanki donmuş kalmıştı.

"Hâlâ orada mısın?" diye sordum, bitirince.

"Tanrım!" dedi. Sonra bir daha: "Tanrım!" Başka bir şey söylemedi.

Daha sonra en önemli kısma geldim. Elçilikten Fenner'i alacak ve hemen arabayla gelecekti. Acele etmesi gerekiyordu, aksi halde iki barikatın arasında sıkışmış kalacaktık. Havalimanı kapatılmış olacaktı, ama Fenner içeriye girmek

için bir yolunu bulurdu. Kız burada yanımda olacaktı. Binanın sol kanadında, E10 bagaj dağıtım tezgahının yanında, telefon kulübelerinin yanı başında. Eğer orada değilsek, bizi diğer yolcularla birlikte Avrupa kısmında bulabilirlerdi. Orada da yoksak, kesin polisin elindeydik. Ona söylediklerimi bir daha tekrarlattım, sonra telefonu kapadım, kızın başarımızı bir gülümsemeyle veya hiç olmazsa rahatladığını gösteren bir bakışla kabul edeceğini umut ediyordum, ama daha önce olduğu gibi mesafeli ve suskun kaldı. Çeşitli kereler sanki beklediği bir şey varmış gibi kızı gizlice bana bakarken yakaladım. Telefon kulübelerinin arasında bir kanape duruyordu. Oturduk. Uzaktaki cam bir duvardan havalimanının iniş rampaları görülebiliyordu. Cankurtaranlar toplu halde ön tarafa geliyordu; sirenlerin ve alarmların sürekli gürültüsü binanın içinden ara sıra gelen kadın feryatlarıyla kesiliyordu. Sohbet etmek amacıyla kıza ailesi, yolculuğu, onu havalimanına kimin getirdiği konusunda sorular sordum. Kaçamak ve tek sözcüklü yanıtlar verdi; Clermont'daki adresini bile ağzından alamadım. Bu durum sinirlerime dokunmaya başlıyordu. Saatime göre 1:40 idi. Randy ile yaptığım telefon konuşmasının üzerinden yarım saat geçmişti. Tulum giymiş elektrikli lehim makinesi gibi bir şeyi tekerleklerin üzerinde götüren bazı adamlar, bizim yönümüze doğru bir bakış bile atmaksızın, bekleme odasından geçip gittiler. Yeniden ayak sesleri. Kulaklık takmış bir teknisyen içeriye girdi ve telefon kulübelerinin önünden geçmeye başladı, yürürken maden detektörüne bağlı küçük yuvarlak bir plakayı kapıların yakınına tutuyordu. Bizi gördüğü an olduğu yerde kaldı. İki polis memuru arkadan yaklaştı, böylece üç kişi tarafından çevrilmiş olduk.

"Burada ne yapıyorsunuz?"

"Bekliyoruz."

Doğruyu söylüyordum.

Polislerden biri aceleyle bir yerlere gitti ve birkaç dakika sonra sivil giysili uzun boylu bir adamla birlikte döndü. Yine aynı soru sorulunca, Amerikan elçiliğinden bir temsilciyi beklediğimizi söyledim. Sivil giysili adam kâğıtlarımı görmek istedi. Cüzdanıma uzandığım sırada, teknisyen yanımızdaki kulübeyi gösterdi. Cam duvarları içeriden sislenmişti - ıslak giysilerimizden çıkmış olan buhar. Adamlar dikkat kesildi. Diğer polis pantalonuma dokundu.

"Islak!"

"Doğru!" diye sertçe karşılık verdim. "Hem de sırılsıklam."

Tüfeklerini üzerimize doğrulttular.

"Endişelenme," diye fısıldadım Annabella'ya.

Sivil giysili adam cebinden bir çift kelepçe çıkardı. Formaliteye fazla vakit harcamadan beni kendisine kelepçeledi, polis memurlarından birisi de bana tuhaf tuhaf bakınakta olan Annabella ile ilgileniyordu. Sivil giysili adamın omuzuna asılmış bir telsizi vardı; onu ağzına yaklaştırarak İtalyanca bir şeyler söyledi, ama o kadar hızlı konuştu ki, bir kelimesini bile anlayamadım. Aldığı yanıttan hoşnut olmuşa benziyordu. Daha sonra hep birden bir yan kapıdan çıktık, orada üç polis daha kafileye katıldı. Yürüyen merdiven hâlâ çalışmıyordu. Uzun merdivenler bizi dışarıya, yolcu çıkış kısmına getirdi. Yürürken gözüme dışarıda sıralanmış olan devriye arabaları çarptı ve tam kaderimizin ne olacağını düşünürken, elçilik bayrağını taşıyan siyah bir Continental binanın önünde durdu. Amerikan bayrağını görmek bana daha önce hiç bu kadar zevk vermemişti. Bunu izleyen sahne ancak tiyatroda olabilecek cinstendi: Tam biz cam bir kapıya doğru aşağıya inerken, du Bois, Randy ve elçilik çevirmenlerinden biri binaya girdiler. Tuhaf bir görüntüydü - Randy kot pantalon giymişti, diğerlerinin sırtında smokin vardı. Randy beni gördüğü zaman irkildi ve Fen-

ner'e doğru eğildi, o da çevirmene döndü ve bizim yanımıza ilk gelen de çevirmen oldu.

İki grup da durdu, kısa ve ilginç bir sahne oynandı. Kurtarma ekibinin sözcüsü kelepçelenmiş olduğum sivil giysili adamla konuşmaya başladı. Konuşma makineli tüfek gibi hızlı yapılıyordu; bana eşlik eden İtalyan kelepçelerin engellediğini unutarak, her el kol hareketinde elimi hızla çekiyordu. "Astronauto Americano" ve "presto, presto!" kelimelerinden başka bir şey anlayamadım. Bana eşlik eden kişi tatmin olmuş görününce yeniden telsize başvurdu. Fenner bile telsizle konuşma ayrıcalığını edindi. Sonra sivil memur alete birkaç kelime daha söyledi, öyle bir yanıt aldı ki, hemen pür dikkat kesildi; durum her an biraz daha gülünçleşiyordu. Kelepçeler çıkarıldı, yüz geri yaptık ve aynı düzen içinde ama bu sefer rollerimiz tamamen tersine dönmüş olarak - tutuklayanlar artık gönüllü eşlikçi olmuşlardı - merdivenlerden birinci kata çıktık. Yol üzerinde bir bekleme odasını - ellerine ne geçmişse onların üzerine oturan yolcularla doluydu - ve bir sıra üniformalıyı geçtik, deri kaplı iki kapıdan girdik ve sonunda kalabalık bir ofise geldik.

Yüzü gözü morarmış iri yarı bir adam, bizim gelmemiz üzerine, insanları odadan kovalamaya başladı. Sonunda içeride on kişi kadar kaldık. Yüzü gözü morarmış kısık sesli adamın polis müdürünün yardımcısı olduğu anlaşıldı. Birisi bana bir koltuk gösterdi; Annabella daha önceden oturmuştu. Dışarıda gün ışığı olmasına rağmen odadaki bütün lambalar açıktı. Duvarda Labirent'in planları, çalışma masasının yanındaki portatif bir sehpanın üzerinde aynı şeyin bir maketi, çalışma masasının üzerinde kuruma aşamasında olan parlak ıslak fotoğraflar vardı. Fotoğraflarda ne olduğunu tahmin etmek zor değildi. Arkamda duran Fenner kolumu hafifçe sıktı: Polis müdürünü doğrudan doğruya elçilikten aramış olduğu için, işler bu kadar yolunda gitmişti. Bir-

kaç kişi çalışma masasının çevresine toplanmıştı, bazıları pencere pervazına tünemişlerdi, polis müdürünün yardımcısı da sessizce düşünerek odayı arşınlıyordu. Yan odadan içeriye gözü yaşlı bir sekreter getirdiler. Çevirmen imdadımıza koşmak için hazır bekliyor, başını benimle kızın arasında oynatıp duruyordu, ama nasıl olduysa İtalyancam belirgin bir şekilde iyileşmişti. Ceketimin, Annabella'nın çantasıyla birlikte, bir kurbağa adam ekibi tarafından kurtarılmış olduğunu, bu sayede artık en başta gelen zanlı olduğumu, zira bu arada Hilton ile de temasa geçtiklerini öğrendim. Japon'un işbirlikçisi olduğum sanılıyordu. El bombasını attıktan sonra, ön taraftan kaçmayı planlamıştık, bu yüzden yürüyen merdivene ilk binenler arasındaydık. Fakat her nasılsa, planlarda bir karışıklık olmuştu: Japon patlamada ölmüş, ben ise kendimi köprüden atarak kurtarmıştım. Bu noktada değişik fikirler vardı. Bazıları Annabella'nın bir terörist olduğunu sanıyordu, diğerleri ise onu rehine almış olduğumu iddia ediyordu.

Bütün bunlar bana özel olarak anlatıldı; sorguya başlamak için hâlâ havalimanı güvenlik şefinin gelmesini bekliyorlardı. Bu kişi gelir gelmez, Randy kendisini Amerikalıların sözcüsü ilan ederek, herkese görevimizin ne olduğunu anlatmaya başladı. Hem onu dinliyor, hem de bir taraftan belli etmeden ıslak pantalonumu baldırlarımdan ayırıyordum. Randy raporunda sadece tamamen gerekli olan şeyleri söyledi. Fenner de ayrıntılara fazla girmedi, Amerikan elçiliğinin görevimizden haberdar olduğunu doğruladı, İnterpol'a da bu konuda bilgi verilmişti, İtalyan yetkilileri onlar haberdar edeceklerdi. Fenner bu noktada kurnazca davranmıştı, çünkü artık sorumluluk uluslararası bir örgüte yüklenmiş oluyordu. İtalyanlar bizim operasyonumuzla zerrece ilgili değillerdi; onların öğrenmek istedikleri tek şey yürüyen merdivende olup bitenlerdi. Havalimanı görevlilerin-

den bir mühendis, binanın teknik planını bilmeden havuzdan veya salondan kaçabilmiş olmamın inanılmaz olduğunu söyledi. Randy buna yanıt olarak, USAF tarafından benim gibi insanlara verilen komando eğitiminin küçümsenmemesi gerektiğini söyledi. Eğitim aldığım günlerin üzerinden otuz yıldan fazla zaman geçmiş olduğuna ise değinmedi. Çekiç sesleri duvarlarda yankılanıyordu. Kurtarma operasyonu hâlâ sürüyordu; köprünün patlamayla parçalanan kısmını kesiyorlardı. O ana kadar enkazın içinden toplam dokuz ölü ve yedi tanesi ciddi durumda yirmi iki yaralı çıkarılmıştı. Kapının dışında bir patırtı koptu; polis müdürünün yardımcısı ne olduğuna baksın diye adamlarından birine işaret etti. Adam odadan çıkarken, kalabalığın arasındaki bir boşluktan, bir yan masada bütün dikişleri açılmış olan ceketimi ve Annabella'nın aynı şekilde parçalanmış olan çantasını görmek fırsatını buldum. Kızın çantasının içindekiler, poker fişleri gibi, kare şeklindeki beyaz kâğıtların üzerine düzgün bir şekilde dizilmişti. Görevli döndü ve ellerini ovuşturarak, "Gazeteciler," dedi. Daha girişken olan birkaç gazeteci geri çevrilmeden oraya kadar gelebilmeyi başarmışlardı. Bu arada diğer görevli kendisini bana tanıttı.

"Teğmen Canetti. Bize kullanılan patlayıcı hakkında ne söyleyebilirsiniz? Nasıl içeriye sokulmuş?"

"Kameranın alt tarafı sahteydi. Adam onu açtı ve dibi - film ve bütün diğer şeyler - kutudan fırlayan kukla gibi ortaya çıktı. Sonra bütün yapması gereken şey el bombasını çıkarmaktı."

"Bu çeşit bir el bombasını daha önce görmüş müydünüz?"

"Ona benzer bir şeyi Birleşik Devletler'de görmüştüm. Kapsülün bir kısmı sapta bulunur. Sapın olmadığını görür görmez, kapsülde değişiklik yapılmış olduğunu anladım. Yüksek patlama gücü olan bir savaş bombası, madeni içeri-

ği yok denecek kadar az, kılıf katılaştırılmış silikon karpitten yapılmış."

"Ve yürüyen merdivenin o kısmında bulunmanız sadece bir rastlantı eseriydi, öyle mi?"

"Tam olarak değil."

Sessizlikten, sadece dışarıdaki çekiç sesleriyle kesilen sinir bozucu sessizlikten, kelimelerimi dikkatle seçmek için yararlandım.

"Orada bulunmamın nedeni sadece rastlantı değildi. Japon kızın önüne geçmesine izin vermişti, çünkü bir çocuğun kendisine en az güçlük çıkaracak kişi olduğunu düşünüyordu. Kız - başımla onun yönünü gösterdim - sıranın başındaydı, zira oyuncak bir köpek ilgisini çekmişti. Yani, bu benim fikrim. Haklı mıyım, Annabella?"

"Evet." Kızın şaşırdığı görülüyordu.

Ona gülümsedim.

"Bana gelince ... acelem vardı. Mantık dışı bir şey, bunu kabul ediyorum, ama aceleniz olduğu zaman otomatik olarak uçağa ilk siz binmek istersiniz... Planladığım bir şey değildi, sadece öyle oldu."

Herkes içini çekti. Canetti, polis müdürünün yardımcısına bir şeyler mırıldandı, o da başıyla onayladı.

"Genç bayan, sizi bu araştırmanın bazı ayrıntılarıyla ... üzmek istemiyoruz. Bir müddet için dışarıya çıkar mısınız?"

Annabella'ya baktım. Bir kız çocuğunun gülümsemesi - ilk gülümsemesi - sadece benim için. Kız ayağa kalktı. Birisi onun için kapıyı açtı. Kız odadan çıkar çıkmaz, Canetti yeniden başladı.

"Şimdi bir sonraki soru. Japon'dan şüphelenmeye ne zaman başladınız?"

"Ondan bir an için bile şüphelenmedim; o turist kıyafeti içinde çok inandırıcıydı. Yani, çömelinceye kadar. İlk başta

aklını kaçırdığını sandım. Ama el bombasını ateşlediğini görür görmez, aşağı yukarı üç saniye vaktim olduğunu düşündüm."

"Tam olarak ne kadar vaktiniz vardı?"

"Söylemesi zor. El bombası pim çekildiği zaman, hemen patlamadı, bir geciktirme mekanizması olması gerekti. Tahminime göre iki, belki, iki buçuk saniye."

"Bu bizim tahminimize de uyuyor," dedi pencerenin yanında duran adamlardan biri.

"Yürürken güçlük çekiyor gibisiniz. Yaralandınız mı?"

"Evet, ama patlama yüzünden değil. Patlama tam suya daldığım sırada oldu. Köprü ne kadar yüksek? Beş metre kadar mı?"

"Dört buçuk."

"Bu bir saniyeyi açıklar. El bombasına uzanmam ve köprünün tırabzanından atlamam da ikinci saniyeyi açıklar. Yaralanıp yaralanmadığını sordunuz. Havadayken sırtımı bir şeye çarptım. Bir zamanlar kuyruk sokumum çatlamıştı."

Pencere pervazında oturan adam, "bir yönlendiriciye çarptınız," diye açıkladı. "Köşegen bir kalkanla donatılmış bir direktir, bir nesneyi havuzun ortasına yönlendirmek için dizayn edilmiştir. Hiç daha önce böyle bir yönlendirici duymuş muydunuz?"

"Hayır."

"Özür dilerim, ama sıra hâlâ bende!" diye itiraz etti Canetti. "O adam - o Japon - bombayı attı mı?"

"Hayır. Sonuna kadar onu elinde tuttu."

"Kaçmaya çalışmadı mı?"

"Hayır."

"Poltrinelli, havalimanı güvenlik şefi." Yeni gelen adam çalışma masasına dayanmıştı, sırtında yağ içinde bir tulum vardı. "Adamın ölmek istediğinden kesin olarak emin misiniz?"

"Ölmek mi istedi? Evet. Canını kurtarmak için hiçbir şey yapmaya kalkışmadı. Eğer isteseydi bütün kamerayı boşaltabilirdi."

"Özür dilerim, ama bu bizim için önemli bir nokta. El bombasını attıktan sonra köprüden atlamayı planlamış olması, fakat sizin süpriz saldırınız yüzünden bunu yapamaması mümkün olamaz mı?"

"Olamaz. Şüphesiz yanılıyor da olabilirim," diye itiraf ettim. "Önce şunu söyleyeyim, ben ona saldırmadım. Ben sadece adam el bombasını suratından uzaklaştırdıktan sonra, onu elinden almaya çalıştım; dişlerinin arasında duran pimi görebiliyordum. Madeni değildi, naylondan yapılmıştı. Bombayı tutmak için iki elini birden kullanıyordu. Bir el bombası o şekilde atılmaz."

"Ona nasıl saldırdınız? Üst taraftan mı?"

"Eğer merdiven boş olsaydı veya biz sıranın sonunda olsaydık, ona öyle saldırırdım. Bu yüzden adam geride durmamıştı. Herhangi bir el bombası yukarıdan bir vuruşla elden düşürülebilir, bu durumda bomba basamaklardan aşağıya inecekti. Eğer onu sadece elinden düşürseydim, yakın bir yere inecekti. Kurallara aykırı olmasına rağmen, insanlar hâlâ el çantalarını basamaklara koyuyorlar. Bu durumda bomba fazla uzağa gitmezdi. İşte bu yüzden sol taraftan vurdum ve adamı şaşırtan şey bu oldu."

"Sol taraftan mı? Solak mısınız?"

"Evet. Bunu beklemiyordu. Yanlış yöne kaçtı. Adam gerçek bir profesyoneldi. Sağdan korunmak için dirseğini çıkardı."

"Sonra ne oldu?"

"Ondan sonra dizimi tekmeledi ve kendisini geriye doğru attı. Çok iyi eğitilmiş olmalı; ölmeye hazır olsanız bile, bir merdivenden kendinizi sırtüstü atmanız çok zordur. Çoğumuz yüzükoyun ölmeyi tercih ederiz."

"Ama merdiven kalabalıktı."

"Doğru! Ama tam arkasında duran kimse yoktu. Herkes kaçışmaya çalışıyordu."

"Bunun olacağını düşünmemişti."

"Biliyorum, ama hiçbir şey şansa bırakılmamıştı. Adam çok ustaydı, her hareketi mükemmeldi."

Güvenlik şefi elleri morarıncaya kadar çalışma masasının yüzeyini sıktı. Sanki sorguya çekiyormuş gibi sorularını birbiri arkasına sıralıyordu.

"Şunu vurgulamak isterim ki, bizim açımızdan davranışınız tamamen kusursuz. Ama tekrar ediyorum: bu olayda gerçeklere ulaşmak bizim için çok önemli. Nedenini anlıyorsunuz, öyle değil mi?"

"Asıl sorun ölümü göze almaya hazır adamları olup olmadığı."

"Kesinlikle. İşte bu yüzden sizden o bir saniye içinde meydana gelmiş olayları sırasıyla yeniden düşünmenizi istiyorum. Kendimi adamın yerine koyayım. Emniyet tetiğini açtım. Daha sonra köprüden atlamayı planlıyorum. Eğer planıma sadık kalırsam, siz el bombasını yakalar ve ben aşağıya düşerken onu bana fırlatırsınız. Duraksıyorum, bu çok küçük anlık duraksama sonucu belirliyor. Bu şekilde meydana gelmiş olamaz mı?"

"Hayır. Bir el bombasını atmayı planlayan adam onu iki eliyle tutmaz."

"Ama siz el bombasını almaya çalışırken onu itelediniz."

"Hayır. Eğer parmaklarım kaymamış olsaydı, adamı kendime doğru çekecektim; o geriye doğru eğilerek elimden kurtuldu. Bu bilerek yaptığı bir hareketti. Onu küçümsemiş olduğumu itiraf ediyorum. Tek yapmam gereken onu yakalayıp el bombasıyla birlikte tırabzandan aşağıya atmaktı. Eğer o kadar çok şaşırmasaydım, yapacağım şey buydu."

"El bombasını ayağınızın dibine bırakabilirdi."

"O zaman onunla birlikte tırabzandan aşağıya atlardım. Veya en azından bunu yapmaya çalışırdım. Sonradan konuşması kolay ama, bu riski göze alacağını sanıyorum. Ondan iki misli daha kiloluydum, adamın kolları ise bir çocuğunki kadar küçüktü."

"Teşekkür ederim. Başka sorum yok."

"Scarron, mühendis." Kendisini tanıtan adam genç görünüşlüydü, ama saçları vaktinden önce ağarmıştı; sivil giyinmiş, kemik çerçeveli gözlük takmıştı. "Böylesi bir saldırıyı önleyebilecek herhangi bir güvenlik tedbiri aklınıza geliyor mu?"

"Benden çok fazla şey bekliyorsunuz. Bana kalırsa, siz her şeyi düşünmüşünüz."

Birçok şey için hazırlıklı olduklarını söyledi, ama herşey için değil. Lod tipi denen operasyonu bile önleyecek bir yol bulmuşlardı. Bir düğmeye basılınca, yürüyen merdivenin birbirinden ayrılan kısımları insanları su havuzuna atacak eğimli düzeylere çevrilebiliyordu.

"Onların içinde de aynı çeşit köpük mü var?"

"Hayır. O özellikle köprünün altı için dizayn edilmiş olan patlamayı hafifletici bir havuzdur. Hayır, ben başka şeyler düşünüyordum."

"İyi, o halde... Size engel olan şey neydi? Aslında, pek fark etmezdi..."

"Kesinlikle. Adam çok hızlıydı."

Adam haritada gösterilen Labirent'in iç kısmına işaret etti. Bütün yol bir çeşit ateş etme alanı gibi düşünülmüştü, önüne çıkan her şeyi sürükleyecek kadar güçlü bir basınçla yukarıdan bırakılan su ile sel altında kalabiliyordu. Havuzdan kimsenin kaçamayacağını düşünüyorlardı; kapakları kapatmama hatası ciddi bir ihmaldi. Modeli bana göstermek istedi, ama ben yanaşmadım.

Mühendis hayal kırıklığına uğramış görünüyordu. Öngö-

rüşlüğünün sonuçlarını bana göstermeye can atıyordu, ama o bile bunun bir zaman kaybı olduğunu anlamış olmalıydı. Fikrimi sorduğu zaman, bir şey söyleyemeyeceğimi ummuştu.

Tam sorgunun sona erdiğini sandığım sırada, Annabella'dan boş kalan yere oturmuş olan yaşlıca bir adam elini kaldırdı.

"Dr. Torcelli. Sadece tek bir sorum var. Kızı nasıl kurtarabildiğinizi açıklayabilir misiniz?"

"Sadece şans eseri. Kız aramızda duruyordu. Japon'a ulaşabilmek için onu yolumdan itmek zorundaydım; adamın düşmesi kızla çarpışmama neden oldu. Alçak bir tırabzandı; eğer yetişkin biri olsaydı, kızı hiçbir zaman onun üzerinden aşıramazdım. Buna kalkışacağımdan bile şüpheliyim."

"Ya bir kadın olsaydı?"

"Bir kadın vardı," dedim, gözlerine bakarak. "Önümde duruyordu. İnci süslemeli pantalon giymiş bir sarışın, oyuncak bir köpeği vardı. Ona ne oldu?"

"Kan kaybından öldü." Yanıt güvenlik şefinden gelmişti. "Patlama sonucunda iki bacağı da parçalanmış."

Konuşmada bir kesiklik oldu. Pencere pervazında oturanlar ayağa kalktılar ve iskemleler çekildi, ama düşüncelerim durmadan yürüyen merdivendeki o ana geri dönüyordu. Bir şeyden emindim: Tırabzanın üzerinden atlamakta zaman harcamamıştım. Ona sağ kolumla yapışarak, diğer kolum kıza sarılmış bir şekilde, basamaktan fırlamıştım. Yandan bir sıçrayışla tırabzanı aşarken, kızı aşağıya benimle birlikte gelmeye zorlamıştım. Kıza bilerek mi, yoksa sadece orada durduğu için mi sarıldığımı bilmiyordum.

Benimle işleri bittikten sonra, olanların basına açıklanmayacağı konusunda teminat istedim. Gereksiz alçakgönüllülük olarak yorumlandı, bu kabul etmediğim bir şeydi.

Alçakgönüllülükle ilgisi yoktu. Sadece "Basamaklardaki katliam"a şahsen karışmak arzusunda değildim. Gerçek maksadımın ne olduğunu sadece Randy anladı.

Fenner Roma'da elçiliğin misafiri olarak bir gece kalmamı istedi. Ne var ki, bu noktada da aynı şekilde inatçıydım: Paris'e gidecek ilk uçağa binmekte ısrar ettim, bu uçağın da o öğleden sonra bir kokteyl ile sonuçlanmış olan konferansta kullanılmış malzemeyi taşıyan bir Cessna olduğu anlaşıldı; Fenner ve çevirmenin niçin smokin ceketleriyle gelmiş olduğu böylece anlaşılıyordu. Bir taraftan konuşur ve küçük gruplar halinde kapıya doğru ilerlerken, şahane siyah gözleri olan bir kadın beni bir kenara çekti. Kadın Annabella ile ilgilenen psikologdu. Bana kızı yanımda Paris'e götürmeyi istemekte ciddi olup olmadığımı sordu.

"Ah, evet. Size söz verdiğimi söylemiş olmalı."

Bir gülümseme. Kadın çocuklarım olup olmadığını sordu.

"Hayır. Yani... tam olarak değil. İki tane yeğenim var."

"Sizi çok severler mi?"

"Tabii ki, severler."

O zaman Annabella'nın sırrını açıkladı. Kız çok endişe etmişti. Onun hayatını kurtarmış olsam bile, benim hakkımda çok kötü şeyler düşünmüştü, Japon'un suç ortağı veya ona çok yakın bir şey olduğumu sanmıştı. Kaçmaya çalışmasının nedeni buydu. Tuvalette onu daha çok korkutmuştum."

"Tanrı aşkına, nasıl?"

Bir an için bile astronot hikâyesine inanmamıştı. Elçilik hikâyesine de. Telefon konuşmasını bir başka suç ortağı ile yapmış olduğumu sanmıştı. Kızın babasının bir şaraphanesi vardı, Clermont adresini onu kaçırma planının bir parçası olarak fidye istemek için sorduğumu düşünmüştü. Psikolog Annabella'ya tek kelime bile söylemeyeceğim konusunda bana yemin ettirdi.

"Belki bana kendisi söylemek ister," dedim.

"Asla veya belki on yıl sonra. Oğlanlar hakkında bir şey bilebilirsiniz, ama kızlar farklıdır."

Kadın yeniden gülümsedi ve uzaklaştı. Uçak rezervasyonlarımızı halletmek için gittim. Sadece tek bir koltuk kalmıştı; iki tane olmasında ısrar ettim. Telefonla konuşmalar yapıldı. Sonunda bir kodaman koltuğunu Annabella'ya vermeye ikna edildi. Fenner'in acelesi vardı, ama onunla öğle yemeği yersem, önemli bir toplantıyı iptal edeceğini söyledi. İkinci defa reddettim. Randy ve diğerleri ayrıldıktan sonra, kız ile birlikte havalimanında bir yerlerde bir şeyler yiyip yiyemeyeceğimizi sordum. Barlar ve kafeteryalar kapatılmıştı, ama bizim için bir ayrıcalık yapıldı: Artık kuralların üzerindeydik. Bir adam, esmer yüzlü ve fırça saçlı bir sivil polis, bizi yolcu çıkış bölümünün diğer yanındaki bir lokantaya götürdü. Annabella'nın gözleri kızarmış ve şişmişti: Ağlamıştı. Çok geçmeden havaya girmeye başladı. Garsona yemek ısmarladığım sırada, kızın ne içmesi gerektiğini düşünürken, o oldukça neşeli ve itiraz kabul etmez bir sesle kendisine evde her zaman şarap verildiğini söyledi. Kendisine birkaç numara büyük gelen, kolları sıvanmış bir bluz giymişti, ayağında ise bir numara büyük görünen ayakkabılar vardı. Tam kuru pantalonumun ve artık spaghetti yemek zorunda olmayışının keyfini çıkarırken, birden aklıma kızın ailesi geldi. Haberin öğleden sonraki baskıda yayımlanması ihtimali vardı. Çabucak bir telegraf kaleme aldık, ama masadan kalktığım sırada rehberimiz birden ortaya çıktı ve bu işi üzerine almayı teklif etti. Ödeme sırası gelince, müessesenin konukları muamelesini gördük. Garsona Annabella'nın bir astronottan bekleyeceği cömertlikte bir bahşiş verdim. Kızın gözlerinde ansızın meşhur bir kişi ve bir kahraman olmuştum - aynı zamanda, giysilerini değiştirmeye nasıl can attığını söyleyecek derecede bir sırdaş.

Rehberimiz bizi Alitalia Oteli'ne götürdü, bagajlarımız bizi orada, odamızda bekliyordu.

Kızı biraz acele ettirmek zorunda kaldım. Sonunda kusursuz bir kıyafetle hazır oldu, uygun merasimle uçağa yöneldik. Havalimanının müdür yardımcısı bizi arabayla aldı - müdür geçici olarak rahatsızlanmıştı, hafif bir sinir krizi geçiriyordu - ve Cessna'ya hava kontröllerin kullandığı küçük Fiat'lardan biri ile geldik. Merdivenin dibinde oldukça nazik bir İtalyan rahatsız ettiği için özür diledi ve az önceki trajediyle ilgili bir anı fotoğrafı isteyip istemediğimi sordu. Resimler istenen herhangi bir adrese postalanacaktı. Sarışın kadın aklıma geldi, teşekkür ederek reddettim. Bir dizi hoşçakal tokalaşması. El sıkma furyası içinde, kısa bir süre önce beni tutuklamış olan eli de sıkmış olduğuma yemin edebilirdim.

Küçük uçaklarda yolculuk etmek sevdiğim bir şeydi. Cessna'mız, bir kuş gibi kalktıktan sonra, kuzeye doğru yöneldi. Saat yediyi biraz geçe Orly'e indik. Orada Annabella'nın babası onu bekliyordu. İnmeden önce adres değiş tokuşu yaptık, bugün bile kız benim için hoş bir anı. Aynı şeyi babası için de söyleyebilmek isterdim. Adam çok minnettardı, hatta bana ayrılırken bir kompliman bile yaptı, hiç şüphesiz televizyonda "basamaklardaki katliamı" izlemenin etkisi altında kalmıştı. Bana esprit de l'escalier'e sahip olduğumu söyledi.

PARİS
(ORLY - GARGES - ORLY)

Geceyi Orly'de, Hotel Air France'da geçirdim, zira o sa-
ate kadar bağlantı kuracağım kişi çoktan CNRS (Cent-
re National de Recherche Scientifique)'den ayrılmıştı ve adamı evinde rahatsız etmeyi özellikle istemiyordum. Uyumadan önce kalkıp pencereleri kapamak zorunda kaldım, zira yeniden burnumda bir hareketlenme başlamıştı. O an bütün gün boyunca bir kere bile aksırmamış olduğumu farkettim.

Görünüşe bakılırsa, Fenner'in davetini kabul edebilirmişim, ama o sırada Paris'e ulaşmak için acele ediyordum.

Ertesi sabah kahvaltıdan sonra ilk iş olarak CNRS'yi aradım, ama bağlantı kuracağım kişinin tatile çıktığını, yeni bir eve taşındığını, bununla birlikte ona ulaşmanın mümkün olduğunu öğrendim. Daha sonra adamın Garges'deki evini aradım, ama telefonu daha bağlanmamıştı. Önceden haber versem de, vermesem de, onu ziyaret etmeye karar verdim. Gare du Nord'da banliyö trenleri grev yüzünden çalışmıyordu. Taksi durağının önünde bir kilometrelik bir

kuyruk olduğunu görünce, en yakındaki araba kiralama acentasını sordum - orası da Hertz'in bir şubesiydi - ve Peugeot'un küçük bir modelinde karar kıldım.

Paris'te insanın yolunu bulması, özellikle gideceği yeri iyi bilmiyorsa, tam bir felakettir. Opera'dan fazla uzak olmayan bir yerde - yolumun üzerinde değildi, oraya tamamen kazara gitmiştim - bir dağıtım kamyonu çamurluğuma çarptı; hasar o kadar önemsizdi ki, sürmeye devam ettim, zihnimi yılın bu zamanı için mevsim normallerinin üzerinde olan yakıcı sıcaktan başka bir tarafa çevirebilmek amacıyla, hayalimde Kanada'nın göllerini ve soğuk sularını canlandırdım. Yolum yanlışlıkla beni Sarcelles denilen bir yere götürdü, çirkin ve önemsiz yerleşim yerlerinden biriydi; daha sonra terleyerek ve keşke bir klima olsaydı diyerek, bir tren *yolu geçitinde beklemek zorunda kaldım. Dr.* Philippe Barth, yani bağlantı kuracağım kişi, tanınmış bir Fransız bilgisayar uzmanıydı, aynı zamanda S-ret' için bilimsel danışmanlık yapıyordu. Başında olduğu ekip çok faktörlü problemleri -olayla ilgili bilginin insan hafızasının depolama kapasitesini aştığı durumları- çözebilecek bir bilgisayar programı üzerinde çalışıyordu.

Evin dışı yeni sıvanmıştı. Çevresinde eski moda bir bahçe vardı: Bir yanı heybetli karaağaçlarının gölgesi altındaydı, çakıl taşı döşeli bir araba yolu, ortada bir çiçek yatağı vardı - eğer yanılmıyorsam kadife çiçeğiydi (Astronotların öğrenmek zorunda olmadığı tek ders botaniktir). Geçici olarak garaj işlevi gören bir barakanın önünde gövdesinin alt tarafı çamur içinde bir 2 CV ve onun yanında kapıları ardına kadar açılmış krem rengi bir Peugeot vardı, paspaslar çimenlerin üzerine serilmişti ve arabanın her tarafından sabun köpükleri sızıyordu. Birtakım çocuklar arabayı yıkıyorlardı, ama öylesi bir hayhuy ve ekip çalışması içindeydiler ki, ilk başta onları saymakta güçlük çektim. Hepsi Barth'ın çocuk-

larıydı. En büyükleri, bir oğlan ile bir kız, beni ortaklaşa olarak İngilizce karşıladılar: Birisi bir kelimeyi unutunca, diğeri o kelimeyi onun yerine söylüyordu. İngilizce konuşmaları gerektiğini nereden biliyorlardı? Randy, bir telgrafla, Amerikalı bir astronotun geleceğini bildirmişti. Benim astronot olduğumu nereden anlamışlardı? Başka hiç kimsenin pantalon askısı kullanmak gibi bir adeti yoktu. Aziz dostum Randy. Daha büyük çocuklarla konuşurken, en küçük olanı - oğlan mı, kız mı olduğunu anlayamamıştım - ellerini arkasına bağlamış bir şekilde çevremde dolaşıp duruyordu, sanki en ilginç noktamı arıyor gibiydi. Babalarının çok meşgul olduğunu söylemişlerdi, evin içine mi girsem, yoksa araba yıkama partisine mi katılsam diye düşünürken, Dr. Barth zemin kat penceresinden dışarıya eğildi. Şaşırtacak kadar genç bir görünüşü vardı, fakat o sıralarda henüz kendi yaşıma alışamamıştım. Nazik, ama biraz mesafeli bir şekilde karşılandım, bu durum bana CNRS yerine, S-ret' yoluyla yaklaşmakla hata yapıp yapmadığımı düşündürdü. Ne var ki, Randy'nin bilim adamlarından çok, polis ile dostane ilişkileri vardı.

Bartli beni kütüphaneye götürdü - çalışma odası taşınma yüzünden hâlâ karmakarışıktı - sonra benden kısa bir süre için izin istedi, vernikle lekelenmiş önlüğünü çıkarmaya gidecekti. Ev daha şimdiden yeni bir görünüş elde etmişti; kitaplar raflara yeni sıralanmıştı, her yerde cila ve boya kokusu vardı. Duvarda Barth ile çocukları bir filin üzerinde gösteren büyütülmüş bir fotoğraf gözüme çarptı. Resimdeki yüze bakarak, adamın Fransız bilgisayar sektörünün umudu olduğunu asla tahmin edemezdim, ama daha önceden de fen bilimlerindeki kişilerin, sosyal bilimlerdekilere kıyasla, daha az göze çarpıcı olduklarını farketme fırsatım olmuştu.

Barth vernik lekeli ellerine kaşlarını çatarak odaya döndü, bu da beni lekeleri çıkarmak için çeşitli yollar önermeye

sevketti. Pencerenin yanında oturduk. Ben söze ne bir dedektif, ne de bir kriminolojist olduğumu söyleyerek başladım, ama oldukça tuhaf ve korkunç bir işe bulaşmıştım ve son çare olarak kendisine gelmiştim. Akıcı olmakla birlikte pek Avrupalı olmayan Fransızcam adamın dikkatini çekti. Ona köken olarak Kanada Fransızı olduğumu söyledim.

Randy kişisel cazibeme benden daha fazla bel bağlamıştı. Karşımdaki adamın üzerinde iyi bir izlenim bırakmayı o kadar çok istiyordum ki, durumdan biraz utanç duydum. S-ret' adamın pek o kadar değer verdiği bir referans değildi. Üstelik akademik çevrelerde hakim olan tavır kesin savaş karşıtlığıdır. Böyle çevrelerde astronotların asker kökenli olduğuna dair yaygın bir inanç vardı, ama bu her zaman doğru değildi, hiç olmazsa benim için. Fakat o sırada ona bütün hayat hikâyemi anlatamazdım. Bu yüzden aramızdaki buzları eritmek için nasıl bir yol tutmam gerektiğini bilmiyordum. Onu biraz yumuşatan şeyin yüzümdeki derin umutsuzluk ifadesi olduğunu bana çok sonra itiraf edecekti. Tahminim doğruydu: Albay Randy beni Barth'ın nazarında bir palyaço seviyesine düşürmüştü; Barth'ın S-ret' ile arası da çok iyi sayılmazdı. Ne var ki, orada kütüphanede otururken bu kararsız görünüşümün en iyi strateji olduğunu bilmeme imkân yoktu.

Barth hikâyemi dinlemeyi kabul etti. O kadar uzun süredir bu olayın içindeydim ki, her bir ayrıntıyı ezberden söyleyebilirdim. Aynı zamanda yanımda bir dizi mikrofilm getirmiştim, konuşmama açıklık kazandırmak için gerekli bütün doküman onların içindeydi, Barth da projeksiyonu kılıfından az önce çıkarmıştı. Onu fişe taktık, pencereleri ve perdeleri açık bıraktık, çünkü ağaçlar zaten odayı yeşilimsi bir ışıkla örtüyordu.

"Bu parçalardan meydana gelen bir bilmece," diye başladım, ilk makarayı projeksiyona takarken. "Bilmecede çeşitli

parçalar var; her biri kendi başına açık ve seçik, ama bir araya geldikleri zaman ortaya açık ve seçik olmayan bir bütün çıkıyor. İnterpol bile olayı çözemedi. Geçenlerde bir simulasyon testi uyguladık, bunun ayrıntılarını daha sonraya saklıyorum. Sonuçlar negatif çıktı."

Adamın bilgisayar programının henüz deneme aşamasında bulunduğunu, pratikte hiç test edilmemiş olduğunu ve hakkında çelişkili raporlar verildiğini biliyordum; ama onun merakını uyandırmak istiyordum, bu yüzden ona bütün olup bitenlerin kısa ve öz bir hikâyesini anlatmaya karar verdim.

Geçen yılın 27 Haziran'ında Napoli'deki Hotel Savoy'un müdürü, Robert T. Coburn adlı elli yaşındaki bir Amerikalı'nın, bir önceki sabah plaja gitmek için çıktıktan sonra, geri dönmemiş olduğunu polise bildirmişti. Adamın ortadan kayboluşunu daha da şüpheli kılan şey, son on gündür otelde kalmakta olan Coburn'un her sabah plaja yürüyerek gitmek adetinde olması ve bu yüz metrelik mesafeyi bornozuyla yürümesiydi. Aynı akşamüzeri bornoz adama ait kabinde plaj görevlisi tarafından bulunmuştu.

Coburn çok iyi bir yüzücü olarak tanınıyordu. Yirmi yıl önce Amerikan krol yüzme takımında yer almıştı, kilo almaya eğilimi olsa bile, onun yaşındaki bir adama göre oldukça iyi durumdaydı. Plaj kalabalık olduğu için, ortadan kayboluşu farkedilmemişti. Beş gün sonra cesedi kısa süreli bir fırtınanın dalgalarıyla kıyıya atılmıştı. Eğer daha sonra bir soruşturma açılmasına neden olacak bazı küçük ayrıntılar olmasaydı, ölüm nedeni kazara boğulma - büyük plajların hepsinde görülen bir olaydı - olarak kabul edilebilirdi. İllinois'li bir emlakçı olan Coburn bekârdı. Doğal olmayan nedenler yüzünden ölmüş olduğu için bir otopsi yapıldı, elde edilen sonuçlara göre adamın öldüğü sırada midesinin boş olduğu ortaya çıktı. Halbuki otel yönetimi onun kah-

valtıdan hemen sonra plaja indiğini iddia ediyordu. Belki küçük bir çelişki, ama polisin bazı otellerin restorasyon işine para yatırmış bir grup belediye meclisi üyesiyle arası pek iyi değildi - bu otellerin arasında Savoy da vardı, orada daha önce de başka bir kaza olmuştu, bunu daha sonra anlatacağım. Polis, müşterileri yakın zamanda kazaya uğramış olan otellerle yakından ilgilenmeye başladı. Genç bir polise gizli bir soruşturma yürütmek görevi verildi, o da hemen oteli ve müşterileri yakın takibe aldı. İşe yeni başlamış bir dedektif olduğu için, şefinin gözüne girmek istiyordu ve gayretli hevesi bazı çok tuhaf şeylerin ortaya çıkmasını sağladı. Coburn'un günlük programı sabahları plaja gitmek, öğleden sonraları uykuda geçirmek ve akşam üzerine doğru Vittorini kardeşlerin kaplıcasına kükürt banyosu için gitmekten ibaretti, bunu ona doktoru Dr. Giono salık vermişti - Coburn romatizma başlangıcı tedavisi görmekteydi. Aynı zamanda Coburn'un ölümünden önceki hafta içinde başından üç araba kazası geçmiş olduğu da ortaya çıktı, her seferinde Vittorini kaplıcasından geri dönerken ve hep benzer şartlar altında, yani bir yol ağzında kırmızı ışıkta geçmeye çalışırken. Her seferinde hasar küçüktü, sadece çamurluklarda çökme meydana gelmişti; Coburn sadece para cezası ödeyerek ve bir uyarı alarak kurtulmuştu. Yine bu sıralarda akşam yemeğini otelin yemek salonu yerine, odasında yemeğe başlamıştı - garsonu içeriye almadan önce, Coburn kapıdan adamın otel görevlisi olup olmadığını kontrol ediyordu - ve kısa bir zaman sonra güneş battığı sırada körfezin çevresinde yaptığı günlük yürüyüşlerden vazgeçmişti. Bunlar adamın rahatsız edildiğini, hatta tehdit altında olduğunu akla getiriyordu - kırmızı ışıkta geçmek takip eden bir arabadan kurtulmak için iyi bilinen bir yoldur - böylesi bir yorum ölen adamın neden otelin içinde de bazı tedbirlere başvurmuş olduğunu açıklıyordu. Ama soruşturma ortaya

başka bir şey çıkaramadı. Çocuksuz olan evliliği on dört yıl önce boşanmayla sonuçlanan Coburn, ne Savoy'da, ne de şehirde, hiç kimse ile dostluk kurmamıştı. Daha sonra ölümünden önceki gün yerel bir silah satıcısından bir tabanca almaya çalıştığı ortaya çıktı, İtalyan yasalarına göre tabanca ruhsatı alması gerektiğini bilmiyordu. Ruhsatı olmadığından, saldırgana gözyaşı gazı ve silinmez mürekkep karışımı bir sprey sıkmak için dizayn edilmiş bir taklit dolmakalem satın almıştı. Kalem daha sonra, paketi açılmamış bir halde, kişisel eşyalarının arasından çıktı ve böylece onu satan yerel satıcının bulunması mümkün oldu. Coburn'un İtalyancası yoktu ve satıcı da çok az İngilizce konuşuyordu. Elde edilen tek bilgi, Coburn'un önemsiz bir hırsızı değil, tehlikeli bir saldırganı uzaklaştırmaya yarayacak bir silah istemiş olduğuydu.

Genç polis, bütün kazaların Coburn kaplıcadan dönerken meydana gelmiş olduğunu saptadıktan sonra, Vittorini'lere yöneldi. Amerikalı'nın personele cömertliği yüzünden onu hatırlamakta güçlük çekmediler. Adamın davranışında anormal bir şey yoktu, sadece sonlara doğru daha çok acele etmeye başlamış, banyo görevlisinin on dakika beklemek ve dışarıya çıkmadan önce kurulanmak gerektiği uyarısını sık sık dinlememişti. Bu kadar küçük bulgular soruşturma yapan polisi tatmin etmediği için, adam bir hevesle ilhama gelerek, kaplıcanın defterlerini gözden geçirmeye başladı, onlarda hidroterapik tedavi görenlerin yanı sıra, banyolara girmiş herkesin yapmış olduğu ödemeler yer alıyordu.

Mayısın ortasından itibaren Vittorini kaplıcasını toplam on Amerikalı ziyaret etmişti, bunlardan dördü, tıpkı Coburn gibi, mevsimlik bilet almıştı (bir haftalık, iki haftalık, üç haftalık veya dört haftalık abonman bileti alınabilmekteydi) ama sekizinci veya dokuzuncu günden sonra bir daha gelmemişlerdi. Bunda olağanüstü bir şey yoktu, herhan-

gi biri beklenmedik bir şekilde geri çağrılmış, böylece geri kalan ödemeden de vazgeçmiş olabilirdi. Ne var ki, genç polis bu adamların adlarını öğrendiği için, soruşturmasını sürdürmeye karar verdi. Daha sonra adama kendisini niçin sadece Amerikan vatandaşlarıyla sınırlamış olduğu sorulunca, kesin bir yanıt veremedi. Bir seferinde, polis tarafından yakın zamanda Napoli ile Birleşik Devletler arasında eroin trafiği yapan bir uyuşturucu şebekesi ortaya çıkarılmış olduğu için aklına bir Amerikan bağlantısının gelmiş olduğunu söyledi; bir başka sefer, sadece Amerikalılarla ilgilenmesinin tek nedenini Coburn'un bir Amerikalı olmasına bağladı.

Aboneliklerini sonuna kadar kullanmayan dört kişiden biri olan Arthur J. Holler adında New York'lu bir avukat, erkek kardeşinin ölüm haberini alınca ansızın Napoli'den ayrılmıştı. Şu anda kendi şehrinde bulunuyordu. Evli ve otuz altı yaşında olan bu adam büyük bir reklam şirketinin hukuk danışmanlığını yapıyordu.

Geriye kalan üç kişinin Coburn ile bazı fiziksel benzerlikleri vardı. Her biri kırk-elli yaşlarında, oldukça zengin ve bekâr erkekti ve hepsi de Dr. Giono'nun hastalarıydı. Amerikalılardan biri olan Ross Brunner Jr., Coburn ile aynı otelde, yani Savoy'da kalmıştı; diğer ikisi, Nelson C. Emmings ve Adam Osborn, daha az lüks, ama yine körfezde yer alan otellerde kalmışlardı. Birleşik Devletler'den getirtilen fotoğraflar aranılan kişilerin fiziksel benzerliklerini hiç şüpheye yer vermeyecek bir şekilde ortaya koyuyordu: Atletik vücut, şişmanlığa eğilim, dökülmeye başlayan saçlar ve bu durumu gizleme gayretleri. Coburn'un cesedi Adli Tıp Enstitüsünde ayrıntılı bir incelemeye tabi tutulduğu ve hiçbir zor kullanma belirtisine rastlanmadığı halde ve ölüm nedeni olarak kramp girmesi veya fiziksel yorgunluk yüzünden kaza ile boğulma gösterildiği halde, polis soruşturmanın

devam etmesini istedi. Diğer üç Amerikalının akıbeti hakkında daha derin bir soruşturma yapıldı ve kısa zamanda Osborn'un Roma'ya gitmek için kimseye haber vermeden şehri terk etmiş, Emmings'in Paris'e uçmuş ve Brunner'in çıldırmış olduğu öğrenildi. Brunner'in dosyası zaten poliste mevcuttu. İlk başta Savoy'un müşterisi olmasına rağmen, adam mayıs başından beri şehir hastanesinde yatıyordu. Detroit'li bir otomobil desinatörüydü. Napoli'deki ilk haftası boyunca çok normal davranmıştı, sabahlarını solaryumda, ikindilerini Vittorini'nin kaplıcasında geçirmişti; pazar günleri hariç - o günler çeşitli turistik gezilere katılmayı adet edinmişti. Bu gezilerinin hepsi yerel bir seyahat acentasınca düzenlenmiş olduğu için - bu acentanın bir şubesi Savoy otelinde bulunuyordu - nerelere gitmiş olduğunun saptanması kolaydı. Ziyaret ettiği yerler arasında Pompei ve Herculaneum da vardı; denize girmiyordu, zira doktoru böbreğinde taş olduğu için bunu yapmamasını söylemişti. Parasını peşin ödemiş olduğu halde, geziden bir gün önce, Anzio'ya gitmekten vazgeçmişti; ondan önceki iki gün boyunca da davranışları oldukça tuhaflaşmıştı. Yürüyüş yapmaktan tamamen vazgeçmiş, gideceği yer iki blok ötede bile olsa, arabasını istemişti, bu da zorluk çıkarmıştı, çünkü o sırada yeni park yeri inşaat halindeydi ve müşterilere ait arabalarının yan arsaya sıkıştırılması gerekiyordu.

Brunner arabayı kendi gidip almayı reddetmiş ve otel personelinden biri tarafından getirilmesinde ısrar etmişti; bu da bazı tartışmalara yol açmıştı. O pazar günü sadece turistik geziden vazgeçmemiş, aynı zamanda akşam yemeğine de inmemiş, oda servisi yoluyla yemek ısmarlamıştı. Garson odaya ayak basar basmaz, Brunner ona arkadan saldırmış ve adamı boğmaya çalışmıştı. Brunner, kavga sırasında garsonun parmaklarından birini kırdıktan sonra, pencereden aşağıya atlamış, iki kat yüksekten düştüğü için bacağı

kırılmış ve kalçası çatlamıştı. Hastanede konulan teşhis - kırıkların yanı sıra - şizofren kaynaklı bir bilinç kaybıydı. Otel yönetimi, anlaşılabilir bir şekilde, olayı örtbas etmeye çalışmıştı. Coburn'un ölümünden sonra polisi soruşturmayı genişletmeye sevk eden şey özellikle bu olaydı. Dosya yeniden açıldı. Brunner'in gerçekte pencereden atlamış mı, yoksa itilmiş mi olduğu üzerinde duruldu. Bununla birlikte garsonun güvenirliğini sarsacak bir kanıt bulunamadı. Adam poliste fişi olmayan yaşlıca biriydi.

Brunner bu arada hâlâ hastanedeydi, yavaş yavaş iyileşmekte olan akli durumundan dolayı değil, ama kalça kemiğinin kaynaması sırasında ortaya çıkmış komplikasyonlar yüzünden; bu arada Birleşik Devletler'den onun için gelmesi beklenen akrabalarının da ziyaretini erteleyip duruyordu. *Tanınmış bir doktor sonunda Brunner'in hastalığına nedeni* belirsiz akut bir ruhsal krize bağlı delilik teşhisi koydu: Soruşturma çıkmaz bir noktaya gelip dayanmıştı.

İkinci Amerikalı Adam Osborn'du; ekonomi diplomasına sahip orta yaşlı bir bekârdı ve Avis'den kiraladığı bir arabayla 5 Haziran'da Napoli'den Roma'ya gitmişti. Otelden ayrılma telaşı içinde, bir elektrikli tıraş makinesi, çeşitli fırçalar, göğüs genişletmek için bir alet ve bir çift terlik gibi özel eşyasını geride bırakmıştı. Otel müdüriyeti ona eşyasını göndermek amacıyla Osborn'un Roma'da rezervasyon yaptırmış olduğu otele telefon etmiş, ama o ad altında kimsenin gelmemiş olduğunu öğrenmişti. Otel kısa bir süre sonra kaprisli müşterisinin izini sürmekten vazgeçmişti, ama daha kapsamlı bir soruşturma Osborn'un hiçbir zaman gideceğe yere ulaşmadığını gösterdi. Genç polis, Avis araba kiralama acentasından, bir Opel Record olan kiralanmış arabanın, Roma'nın hemen dışında, Zagarolo yakınlarında, acil durum şeritinde park edilmiş şekilde bulunmuş olduğunu öğrendi - araba çalışır durumdaydı ve Osborn'un eş-

yasına el sürülmemişti. Opel, firmanın Romadaki filosuna ait ve oraya kayıtlı olduğundan - Roma'dan gelen bir Fransız turist tarafından Napoli'ye getirilmişti - acenta durumdan Roma polisini haberdar etmişti. Osborn'un eşyasına el konmuş ve Roma polisi ertesi gün şafak vakti Osborn ölü olarak bulununca, bağımsız bir soruşturma yapmaya karar vermişti. Osborn, Strada de Sole yolunda, Palestrina çıkışında, kiralık arabanın bırakıldığı yerden aşağı yukarı dokuz kilometre uzakta, bir araba tarafından ezilmişti.

Bu konuda yürütülen tahmin şuydu: Osborn görünüşte bir neden olmaksızın arabasını bırakmış ve ilk çıkışa varıncaya kadar yolun kenarından yürümüştü, orada kendisine bir araba çarpmış ve kaçmıştı. Polis, olayın nasıl gelişmiş olduğunu çözebilmişti, çünkü Osborn yanlışlıkla arabanın kauçuk paspasına biraz kolonya dökmüştü; bir polis köpeği, o akşam yağmur yağmış olmasına rağmen, fazla zorluk çekmeden bu kokuyu takip etmişti. Görünüşe göre Osborn bu süre boyunca yolun kenarından ayrılmamıştı, sadece otoyol bir dağın içinden geçtiği sırada, yolu bırakmış ve en yakın tepeye tırmanmıştı. Bir müddet sonra yeniden yola geri dönmüş ve yürümesini sürdürmüştü. Çıkış rampasına geldiği sırada, yolda bir sarhoş gibi zikzaklar çizmeye başlamıştı. Kafatasının parçalanmasıyla hemen ölmüştü. Cesedi buldukları zaman, yol kan lekeleriyle ve far lambasının kırık parçalarıyla kaplıydı. Polis halen çarpıp kaçan sürücüyü bulamamıştı. İşin en tuhaf kısmı, Osborn'un, öğleden sonrasının yoğun trafiğine rağmen, otoyolda dikkat çekmeden dokuz kilometrelik bir mesafe yürüyebilmesiydi. Başka hiçbir şey olmasa bile, bir otoyol devriyesinin dikkatini çekmesi gerekiyordu, zira otoyol yayalara yasaktı. Bu durum birkaç gün sonra açıklığa kavuştu: Bir golf çantası sabahın erken saatlerinde bir polis karakolunun önüne bırakılmıştı ve saplarına kazınmış ad bunların Osborn'a ait olduğunu

gösteriyordu. Bu yüzden adamın sırtında golf çantası olabileceği, golf sopaların üstü örtük olduğu ve adamın üzerinde kot pantalon ile kısa kollu bir gömlek olduğu için, yoldan geçen sürücüler tarafından bir yol bakım işçisi sanılabileceği fikri ileriye sürülmüştü. Herhalde golf sopaları daha önceden kaza yerindeydi; onları kim oradan almışsa, gazetelerde soruşturmayı okumuş, bir suça karışmak fikrinden korkmuş ve sopaları başından atmış olmalıydı.

Osborn'un niçin arabayı terk ettiği ve niçin golf sopalarını yanına aldığı hâlâ bilinmiyordu. Paspasın üzerindeki boş kolonya şişesi ve dökülmüş kolonya izleri adamın bir mide bulantısını veya hatta bir baygınlığı iyileştirmek için yüzüne kolonya serptiğini akla getiriyordu. Otopsi sonucunda kanında alkol veya zehirli bir madde bulunmamıştı. Osborn otelden ayrılmadan önce, çöp kutusunda el yazısıyla yazılmış bazı kâğıtlar yakmıştı. Küllerden bir şey kurtarılmamış olmasına rağmen, geride bıraktığı eşya arasında polisin adresine yazılmış boş bir mektup zarfı bulunmuştu, bu da bir noktada polise haber vermeyi düşünmüş olduğunu, ama sonra bundan vazgeçtiğini akla getiriyordu.

Üçüncü Amerikalı olan Emmings, United Press International'e bağlı bir gazeteciydi. Uzak Doğu'dan geri dönerken - yakın bir tarihte orada görevli olarak bulunmuştu - Napoli'de biraz kalmaya karar vermişti. Otele kayıt olduğu zaman iki haftalık bir rezervasyon yaptırmış, onuncu gün hiç beklenmedik bir şekilde şehirden ayrılmıştı. British European Airways acentasında Napoli- Londra seferi için bir yer ayırtmıştı. Londra'ya iner inmez, havalimanı tuvaletlerinin birinde intihar etmiş olduğunu öğrenmek için, bir telefon etmek yeterli oldu. Ağzına ateş etmiş ve üç gün sonra hastanede bir daha kendine gelemeden ölmüştü.

Ani olarak ayrılmasının tamamen geçerli bir nedeni vardı: UPI'den bir telgraf almıştı, kendisinden Parlamento'daki

yeni bir skandal söylentileriyle ilgili bir röportaj serisi yapması isteniyordu. Emmings cesur ve dengeli bir insan olarak tanınıyordu. Vietnam'da savaş muhabiri olarak çalışmıştı, daha önce Japonların teslim olmasını takiben Nagasaki'de yazarlığa ilk adımlarını atmıştı, orada tanık olduğu bir olayı yazması ona ani bir şöhret sağlamıştı.

Genç polis, bunları öğrendikten sonra, soruşturmasını Londra'ya, Uzak Doğu'ya ve hatta Japonya'ya uçarak sürdürmeye hevesli olsa da, bunun yerine ondan Emmings'in Napoli'deki kalışı sırasında ilişki kurmuş olduğu kişileri sorguya çekmesi istendi. Emmings tek başına yolculuk etmişti, bu yüzden yeniden otel personelinin tanıklığına başvurmak zorunda kalındı. Adamın davranışında anormal bir şey yoktu. Ne var ki, oda hizmetçisi Emmings gittikten sonra odayı temizlerken, lavabo ve banyo küvetinde kan izlerine rastlamış, yerde de kanlı bir sargı bulmuştu. Londra'daki otopsi raporuna göre Emmings'in sol bileğinde bir yara vardı. Kesiğin üzeri sargıyla kapatılmış ve yara yeni kabuk tutmuştu. Varılan sonuç Emmings'in otelde bileğini keserek intihara kalkışmış, ama daha sonra havalimanına gitmeden önce yarayı sarmış olduğuydu. O da kükürt banyoları almış, her gün plaja gitmiş ve kiralamış olduğu motorlu bir tekneyle körfezi dolaşmıştı - yani, başka bir deyişle tamamen normal davranmıştı.

Emmings, ölümünden üç gün önce, Amerikan elçiliğindeki bir basın ataşesini görmek için Roma'ya gitmişti, adam eski bir dostuydu. Ataşe daha sonra Emmings'in neşeli bir hali olduğunu söylemişti, ama adam havalimanına dönerken arka camdan dikkati çekecek şekilde bakıp durmuştu. Ataşe, şaka niyetine, Emmings'e El Fetih'de hiç düşmanı olup olmadığını sormuştu. Emmings, yanıt olarak gülümsemiş, önemli bir iş üzerinde olduğu imasında bulunmuştu. Hiç kimseye, hatta dostuna bile söyleyemeye-

ceği bir şeydi bu, ama nasılsa kısa bir süre sonra bütün gazetelerin ön sayfalarında yer alacaktı. Dört gün sonra ise adam ölmüştü.

Genç polis, başka polisleri de yanına yardımcı alarak, kaplıcaya bu sefer geçmiş yıllara ait kayıtların incelenmesi amacıyla geri döndü. Vittorini kaplıcasında gitgide daha az kabul görmeye başlamıştı, çünkü polisin sürekli olarak gelip gitmesi müessesenin temiz adını tehlikeye sokuyordu. Ne var ki, bütün kayıtlar en sonunda ortaya çıkarılınca, sekiz yeni ipucu bulundu.

Genç polis, olayların seyri üzerindeki esrar perdesi kalkmamış olduğu halde, kalışlarının ikinci veya üçüncü haftasında gündelik rutinleri ani olarak kesintiye uğramış orta yaşlı yabancı erkeklerin üzerine dikkatini topladı.

Bunlardan ikisinin yanlış ipuçları olduğu ortaya çıktı. Her ikisi de Napoli'deki kalışlarını beklenmedik bir şekilde yarıda kesmiş olan Amerikan vatandaşlarıydı - biri şirketinde bir grev ilan edilmiş olduğu için, diğeri evine hatalı bir lağım tesisatı yapmakla suçladığı bir inşaat şirketine karşı açılmış davada davacı olarak bulunmak zorunda olduğu için. Mahkeme tarihi anlaşılmaz bir şekilde öne alınmıştı.

Greve uğrayan şirketin sahibi hakkında yapılan soruşturmadan adamın ölmüş olduğu ve ayrı bir tahkikatın zaten açılmış olduğu anlaşılınca vazgeçildi. Sonunda Birleşik Devletler'deki polis adamın Amerika'ya döndükten tam iki ay sonra beyin kanamasından ölmüş olduğunu bildirdi. Uzun yıllardır adam beyinle ilgili bir damar hastalığından muzdaripti.

Üçüncü ipucu, resmi dosyaya alınmamış olan gerçek bir suçla ilgiliydi, çünkü Amerikalı'nın "ortadan kayboluşu" yerel polis tarafından tutuklanması yüzünden olmuştu. İnterpol'un verdiği bir tüyo üzerine harekete geçen polis, zanlının üzerinde çok miktarda eroin bulmuştu. Adam halen

bir Napoli hapishanesinde mahkemeye çıkacağı günü bekliyordu.

Sekiz ipucundan üçü böylece ortadan kalktı. Diğer ikisinin olayla ilgisi şüpheli görünüyordu. Bir tanesi kırk yaşındaki bir Amerikalı ile ilgiliydi, adam Vittorini kaplıcasına hidroterapi için gelmişti, ama belkemiğini bir su kayağı kazasında incittikten sonra, kaplıcaya gitmeyi bırakmıştı. Kaza, adam sırtında yelken şeklinde bir uçurtma taşırken - bu sayede ipi tutarken aşağı yukarı manevra yapması kolaylaşıyordu - meydana gelmişti; motor ani bir dönüş yaptığı sırada, adam on metreden fazla bir yükseklikten hızla aşağıya düşmüştü. Sakatlandığı için uzun süre alçıda kalmıştı. Motoru süren adam da bir Amerikalıydı ve kazaya uğramış kişinin yakın bir arkadaşıydı; olay hâlâ kapanmış sayılmıyordu, çünkü belkemiği hasara uğramış olan adam hastanede iyileşirken, ateşi yükselmiş ve sayıklama sırasında çılgınca şeyler söylemeye başlamıştı. Konulan tanı, tropiklerde kapılmış egzotik bir hastalıkla, ortaya çıkmasında gecikme olmuş bir gıda zehirlenmesi arasında gidip geliyordu.

Diğer şüpheli ipucu, altmış yaşlarında, Amerikan vatandaşlığına geçmiş bir İtalyanla ilgiliydi, adam Napoli'ye emeklilik parasını dolar olarak almak için gitmişti. Romatizması için kükürt banyoları alıyordu, ama tedaviden ani bir şekilde, kalbime iyi gelmiyor iddiasıyla, vazgeçmişti. Apartmanındaki banyo küvetinde, kaplıcayı ziyaretinden tam bir hafta sonra, boğulmuş olarak bulunmuştu. Otopsi sonuçlarına göre ölüm nedeni konjestif kalp yetmezliği ve ani kalp durmasıydı. Sorgu yargıcı şüpheli bir şey bulmamış olduğu halde, soruşturmayı yürüten kişi Vittorini belgelerini gözden geçirirken, bir rastlantı sonucu olayla karşılaşınca, dosyanın yeniden açılmasını emretti. Emeklinin bizzat suyun altına itilmiş olabileceği teorileri ortada dolaşmaya başladı: Banyonun kapısı içeriden kilitli değildi. Ölen

adamın akrabalarının sorguya çekilmesi bu şüphelerin hiçbirini doğrulamadı, parasal bir neden bile ortaya konamadı, zira emekli maaşı adam öldükten sonra kesilen türdendi.

Sekiz ipucunun ancak son üçü yeni kurbanların keşfedilmesine yol açtı, bunların kaderi diğer kurbanlarınkine benzerlik gösteriyordu. Orta yaşını henüz geçmiş bekâr erkekler yine söz konusuydu, ancak sadece Amerikalılarla sınırlı kalmıyordu. İlk kişi Ivar Olaf Legye adında Malmö'lü bir mühendisti. İkincisi Karl Heinz Schimmelreiter adında Ganz şehrinden bir Avusturyalıydı. Üçüncüsü James Brigg adında bağımsız çalışan bir senaristti, bir sanatçı olduğu iddiasındaydı, Washington'dan gelirken yolda Paris'te mola vermiş ve Olympia Press ile, erotik ve pornografik yayınlarda uzmanlaşmış bir yayıneviyle, bağlantı kurmuştu. Napoli'de kalışı sırasında İtalyan bir ailenin yanında pansiyoner olmuştu. Ev sahibi ve ev sahibesi adam hakkında onun kendini takdim ederken bizzat söylemiş olduğu şeyden, yani "hayatın marjinalliklerini" araştırmayı hoşlandığından başka bir şey bilmiyorlardı; daha sonra adamın düzenli olarak kaplıcayı ziyaret etmiş olduğunu öğrendikleri zaman, bu onları şaşırtmıştı. Beşinci gün adam geceleyin eve dönmemişti. Bir daha onu canlı gören olmamıştı. Polise haber vermeden önce ev sahipleri yedek anahtarla adamın odasına geride ne bırakmış olduğunu görmek için girmişler, ama adamın bütün eşyasının, boş bir bavul dışında, ortada olmadığını görmüşlerdi. Daha sonra kiracılarının her gün dolu bavulla evden çıktığını ve boş bavulla geri döndüğünü hatırlamışlardı. İfadelerinden şüphe etmek için ortada pek bir neden yoktu, zira aynı aile yıllardır odalarını kiraya veriyordu ve lekesiz bir ünleri vardı. Brigg atletik yapılı, kel kafalı bir adamdı, yüzünde tavşan dudağı ameliyatının izlerini taşıyordu. Geride ailesinden kimse yoktu, hiç değilse nerede oldukları bilinen kimse yoktu.. Paris'teki yayıncı,

daha sonra sorguya çekildiği zaman, Brigg'in Amerikan güzellik yarışmalarının içyüzünü ortaya çıkaracak bir kitap yazmayı teklif etmiş olduğunu, kendisinin de bunu çok beylik bularak reddettiğini söylemişti. Bu sözlerin ne kanıtlanması, ne de yalanlanması mümkün değildi. Brigg'in ortadan kaybolması o kadar kesin olmuştu ki, odasını boşalttıktan sonra onu görmüş olan hiç kimse bulunamamıştı. Şehirdeki fahişeler, pezevenkler ve uyuşturucu kullananlar arasında rasgele yapılan soruşturmalar da işe yaramamıştı. Bu yüzden Brigg'in durumu hâlâ şüpheli sayılmaktaydı, dosyasının hâlâ kapanmamış olmasının tek nedeni, kulağa ne kadar tuhaf gelse de, adamın saman nezlesinden muztarip olmasıydı.

İsveçli ve Avusturyalı için durum böyle değildi, onların kaderlerinde şüpheye yer yoktu. Uzun süredir Himalaya Club'ın üyesi ve Nepal'in iki bin yüz metre şampiyonu olan Leyge, karısından boşandıktan sonra, Napoli'ye gelmişti. Şehir merkezindeki Roma otelinde kalmış, hiç yüzmeye gitmemiş, plajdan uzak durmuş, solaryumu kullanmış, kükürt banyoları almış ve müzeleri dolaşmıştı. 19 Mayıs günü ikindi vakti geç bir saatte Roma'ya gitmek için yola çıkmıştı, halbuki daha önceden niyeti bütün yaz mevsimini Napoli'de geçirmekti. Roma'da bütün eşyasını arabada bırakmış, dosdoğru Colosseum'a yönelmiş, orada en yüksek oturma sırasına kadar tırmanmış ve dış duvardan aşağıya atlamıştı. Sorgu hakiminin kararı "ani bilinç kaybı yüzünden intihar veya kazayla ölüm" idi. Uzun boylu, düzgün vücutlu bir sarışın olan İsveçli yaşından daha genç gösteriyordu, dış görünüşüne ve sağlığına çok meraklıydı: Her sabah saat altıda tenis oynardı, içki ve sigara içmezdi - kısacası sağlıklı olmak konusunda bir fanatikti. Boşanma kararı, geçimsizlik nedeniyle, iki tarafın da arzusu üzerine alınmıştı. Bu bilgiler, İsveç polisinin yardımıyla, muhtemel intihar nedeninin

uzun bir evliliğin bozulmasından sonra ortaya çıkan ani bir depresyon olduğunu çürütmek için elde edilmişti. Daha sonra çiftin gerçekte birkaç yıldır ayrı yaşadıkları ve her şeyi yasal hale getirmek için boşandıkları anlaşılmıştı.

Avusturyalı Schimmelreiter'in hikâyesi daha karışıktı. Adam Napoli'de kışın ortasından beri bulunmasına rağmen, nisan ayına kadar kükürt banyolarına başlamamıştı. Durumunda belli bir iyileşme görünce, aboneliğini mayıs ayı içinde yenilemişti. Bir hafta sonra uyuyamaz bir hale gelmiş, huysuz ve sinirli olmuş, insanların eşyasını karıştırdığından şikayet etmeye başlamıştı; altın çerçeveli yedek gözlüğü kaybolduğu ve daha sonra bir kanapenin arkasında ortaya çıktığı vakit, bunun bir hırsızın işi olduğunda ısrar etmişti. Adam küçük bir pansiyonda kalıyordu ve kişiliğindeki değişimden önce İtalyan ev sahibesiyle iyi ilişkiler içindeydi, bu sayede alışkanlıkları hakkında tam bir bilgi sahibi olmak mümkün olabildi. 10 Mayıs günü Schimmelreiter'in merdivende ayağı takılmış ve bir süre yaralanan dizinin iyileşmesi için yatakta yatmak zorunda kalmıştı. İki gün içinde daha sosyalleşmiş, ev sahibesiyle barışmış ve dizindeki acı geçtikten sonra bile romatizması devam ettiğinden, tekrar banyolara gitmeye başlamıştı. Birkaç gün sonra imdat isteyen çığlıklarla bütün pansiyonu ayağa kaldırmıştı. Herhalde birisinin aynanın arkasına saklanmış olduğunu sanarak - buna imkân yoktu, zira ayna bir duvar aynasıydı - onu yumruğuyla parçalamış ve pencereden kaçmaya çalışmıştı. Ev sahibesi, çılgınca davranan Schimmelreiter ile başa çıkamadığı için tanıdığı bir doktoru çağırmış, doktor da koroner damar hastalığı teşhisi koymuştu, bu durum çok kere ciddi olmayan bir kalp krizine yol açıyordu. Ev sahibesi Avusturyalının bir hastaneye kaldırılmasında ısrar etmişti. Ne var ki, adam daha evden çıkmadan ve bastonu elinden alınmadan önce, banyodaki ayna ile merdiven başındaki ay-

nayı kırmayı başarmıştı. Hastanede endişe krizleri ve ağlama nöbetleri geçirmiş, yatağının altına saklanmak istemiş, bu arada sık sık gelen astım krizleri - aynı zamanda astımlıydı - durumunu daha da kötüleştirmişti. Bakımını üstlenmiş stajyer doktorlardan birine Vittorini kaplıcasında bir görevlinin iki defa banyo suyuna zehir dökerek onu öldürmek istediğini ve bunun kesin olarak bir İsrail gizli ajanının işi olduğunu gizlice açıklamıştı. Stajyer doktor bu bilgiyi hastanın dosyasına işleyip işlememekte tereddüt etmişti. Koğuş doktoru bunu yaşlılık öncesi bunamadan kaynaklanan bir vehim hastalığı olarak yorumlamıştı. Mayısın sonuna doğru Schimmelreiter akciğer kanserinden ölmüştü. Yakın bir akrabası olmadığı için, cenazesi Napoli'de belediye tarafından kaldırılmıştı, çünkü hastane masrafları bütün parasını tüketmişti. Bu yüzden durumu kurala aykırılık gösteriyordu; diğer bütün kurbanların aksine, burada mali bakımdan kötü durumda olan bir yabancı söz konusuydu. Daha sonraki soruşturmalar Schimmelreiter'in savaş sırasında Mauthausen'deki toplama kampında katip olarak çalıştığını, Almanya'nın yenilmesinden sonra mahkemeye çıkarıldığını, ama şahitlerin çoğunluğu - hepsi toplama kampının sâkinleriydi - lehine konuşunca ceza görmekten kurtulduğunu ortaya çıkardı. Adamı mahkumları dövmekle suçlayanlar olsa bile, onların tanıklığı üçüncü kişiden duyulmuş bilgi olarak ele alınmıştı ve sonunda adam beraat etmişti. Sağlığı iki keresinde de Vittorini işletmesini ziyaretten sonra kötüleştiği halde, ölü adamın şüphelerinin yersiz olduğu ortaya çıkmıştı, zira suyun içinde eridikten sonra beyni etkileyebilecek bir zehirin varlığı bilinmiyordu.

Avusturyalıyı zehirlemekle suçlanan kaplıca görevlisi Yahudi değil, bir Sicilyalı'ydı ve İsrail gizli servisiyle hiçbir ilişkisi yoktu.

Kayıp Brigg işe katılmazsa, dosyada artık çeşitli nedenler

yüzünden ani olarak ölen altı kişi bulunuyordu. İpucu her seferinde Vittorini kaplıcasıydı; Napoli'de ona benzer başka kaplıcalar olduğundan, o yerlere ait kayıtların da kontrol edilmesine karar verildi. Soruşturma çığ gibi büyümeye başladı: Kontrol edilmesi gereken olay sayısı kısa zamanda yirmi altıya sıçradı, zira insanların paralarını geri istemeden banyolara devam etmekten vazgeçmeleri, özellikle söz konusu olan miktar önemsiz olduğunda, sık rastlanan bir şeydi. Soruşturma yavaş ilerliyordu, çünkü her ipucu sonuna kadar incelenmeliydi. Söz konusu kişi, ancak sağlığı yerindeyse, dosyadan çıkarılıyordu.

Kırk dokuz yaşında, Alman kökenli bir Amerikan vatandaşı ve Baltimore'de bir eczane zinciri sahibi olan Herbert Heyne, Napoli'ye mayıs ayının ortalarında gelmişti. Bir astım hastası olarak çeşitli sanatoryumlarda yıllarca tedavi görmüş, bir akciğer hastalıkları uzmanı ona romatizmaya karşı tedbir olarak kükürt banyolarını önermişti. Piazza Municipale'deki otelinden fazla uzak olmayan küçük bir yerde tedaviye başlamıştı, yemeklerini otelin lokantasında yiyordu, orada, dokuz gün sonra, yemeğinin acı olduğunda ısrar ederek bir olay çıkarmıştı. Lokantadaki olaydan sonra otelden ayrılıp Salerno'ya gitmiş, orada deniz kenarında bir yerde kalmaya başlamıştı. Aynı günün akşamı geç bir vakitte yüzmeye gitmeye karar vermişti. Kapıcı güçlü bir gelgit olması ve görüş mesafesinin yetersizliği yüzünden onu bu fikirden caydırmak istemişse de, Heyne boğularak değil, bir vampirin öpücüğüyle öleceği konusunda ısrar etmişti. Hatta adama ölüm öpücüğünün geleceği yeri - bileğini - bile göstermişti. Konuşulan dil Almanca'ya döner dönmez, adama vatandaşı gözüyle bakmaya başlıyan Tirollü kapıcı, Heyne'nin imdat diye bağırdığını duyunca plaja gitmişti. Bir cankurtaran bulunmuş ve Alman kurtarılmıştı, ama delilik alametleri göstermeye başlayınca - cankurtaranı ısır-

mak gibi - onu bir ambulans ile hastaneye götürmeye karar vermişlerdi; orada, gece yarısı, yatağından kalkmış, pencere camını kırmış ve bir cam parçasıyla bileklerini kesmeye başlamıştı. Nöbetçi hemşire görevlilere tam zamanında haber vererek adamın kan kaybından ölmesini engellemişti. Ne var ki, şiddetli bir zatürreeye tutulan Heyne, bir daha kendisine gelmeden, üç gün sonra ölmüştü. Adli soruşturma intihar teşebbüsünü neredeyse boğulmasından kaynaklanan bir şok durumuna bağlamıştı, zatürree olmasının da nedeni de aynı şeydi. Heyne'nin Baltimore'deki avukatı adamın Napoli'den ayrılmasından az önce yollamış olduğu bir mektubu alınca, iki ay sonra İnterpol işe karışmıştı, mektupta ani ölümü halinde hemen polisin haberdar edilmesi, zira birisinin kendisini öldürmek istediğinden şüphelendiği yazıyordu. Mektup şüpheli kişinin Heyne ile aynı otelde kaldığından başka bir bilgi vermiyordu. Mektuba bazı öfkeli Almanca kelimeler serpiştirilmişti, halbuki yirmi yıldır Birleşik Devletler'de yaşayan Heyne'nin çok akıcı bir İngilizcesi vardı. Bu nokta ve el yazısında görülen bazı farklılıklar avukatı mektubun hakikiliğinden şüpheye düşürmüştü - mektup otelin antetli kağıdına yazılmıştı - avukat müşterisinin ölümünü öğrendikten sonra, yetkilileri haberdar etmişti. El yazısı uzmanının raporu mektubun Heyne tarafından, ama çok büyük bir acele ve aşırı bir heyecan halindeyken yazılmış olduğunu doğrulamıştı. Bu noktada soruşturma bırakılmıştı.

Daha sonra incelemeye alınan olay Ian E. Swift adında, İngiltere doğumlu bir Amerikan vatandaşına aitti, elli iki yaşındaki adam Boston'da büyük bir mobilya şirketinin müdürüydü, Napoli'ye mayıs başlarında gelmiş, Adriatica'da bir dizi banyo için ödeme yapmış ve bir hafta gittikten sonra bir daha kaplıcaya uğramamıştı; Önceleri Livorno adında daha ucuz bir otelde kalmış, banyolardan vazgeçtiği

gün daha lüks olan Excelsior'a taşınmıştı. Her iki oteldeki tanıklar sorguya çekildi, ama ifadeler sanki iki ayrı kişiyle ilgiliydi. Livorno'daki Swift vaktinin çoğunu odasında iş mektuplarıyla uğraşarak geçirmişti, daha ucuz olduğu için yemeklerini otelde yiyor ve arada sırada sinemaya gidiyordu. Excelsior'daki Swift kiralamış olduğu şoförlü bir taksiyle gece kulüplerini dolaşıyor, yanında bir özel dedektif ile geziyor, yatak çarşaflarının her gün değiştirilmesinde ısrar ediyor, odasına çiçekler ısmarlıyor, sokaktaki kızlara birlikte bir araba gezintisi yapmak ve akşam yemeğine çıkmak teklifleriyle yanaşıyor ve büyük çapta alışverişlere çıkıyordu. Bu aşırı davranışlarını dört gün boyunca sürdürmüştü. Beşinci gün resepsiyon masasına dedektif için bir not bırakmıştı. Dedektif notu şaşkınlık içinde okuyunca, Swift'e telefon ile ulaşmaya çalışmış, ama Swift odasında olduğu halde telefona çıkmamıştı. Bütün gün odasında kalmış, öğle yemeğini yememiş ve akşam yemeğini oda servisi yoluyla istemişti. Garson kapıya gelince odanın boş olduğunu görmüş ve Swift'in onunla banyo kapısının aralığından konuştuğunu duymuştu. Aynı sahne ertesi gün de tekrarlanmıştı - sanki garsonu görmeye katlanamıyordu. Bu tuhaf davranışları otele Harold Kahn adında birisi gelinceye kadar sürmüştü, adam Swift'in eski bir arkadaşı ve eski iş ortağıydı, Japonya'da uzunca bir süre kaldıktan sonra Birleşik Devletler'e dönüş yolundaydı. Bir şans eseri Swift'in de aynı otelde kaldığını öğrenince, onu ziyarete karar vermişti ve kırk sekiz saat sonra ikisi birden New York'a giden bir Pan Am uçağındaydılar.

Ölümle sonuçlanmış olmamasına ve böylece bir istisna gibi görünmesine rağmen, Swift'in olayı da dosyada yer alıyordu, çünkü Swift aslında eve sağ salim dönmesini Kahn'a borçluydu. Özel dedektifin ifadesine göre, Swift'in akli dengesi yerinde değildi, adam durmadan "Gecenin Terörü" adlı

bir terörist örgüt ile yapmış olduğu görüşmelerden söz ediyordu, eğer Boston'daki rakiplerinden birinin kiralamış olduğu katile karşı kendisini koruyacaklarına söz verirlerse, bu örgüte mali destek sağlayacağını söylüyordu. Dedektifin görevi güya bu görüşmelerde tanık olarak bulunmak ve adamı korumaktı. Her şey o kadar mantıksızdı ki, dedektifin edindiği ilk izlenim müşterisinin mutlaka uyuşturucu kullandığıydı. Swift'in kısa notu, içine nakit olarak yüz dolar konmuştu, işten çıkarma mektubuydu. Düşmanları hakkında Livorno'da onu ziyaret etmiş olduklarından başka bir şey söylememişti, halbuki aslında orada tek bir ziyaretçisi bile olmamıştı.

Kahn'dan Swift ile Napoli'deki buluşması hakkında bilgi almak çok zor oldu. Amerikalıların da soruşturma başlatmak için bir nedenleri yoktu, çünkü ne Swift, ne de Kahn bir suç işlememişlerdi. İkisi de Birleşik Devletler'e olaysız bir şekilde dönmüşler ve Swift yöneticilik işine geri dönmüştü. Yine de İtalyanlar ısrarı bırakmadılar, Kahn'ın yakın zamanda meydana gelmiş olayları aydınlığa kavuşturacak bazı bilgilere sahip olduğunu umuyorlardı. Kahn önceleri konuşmayı reddetti; kendisine olay hakkında bilgi verilince ve tam gizlilik konusu garanti edilince, ifade vermeyi kabul etti. İfadesi İtalyanları hayal kırıklığına uğrattı. Anlaşıldığına göre Swift Kahn'ı çok dostane bir şekilde, önce kapıdan o olup olmadığını kontrol ettikten sonra, karşılamıştı. Biraz mahcubiyetle birkaç "şaka" yapmış olduğunu kabul etmişti ve kabahati kendisine uyuşturucu verilmiş olmasına atmıştı. Swift dış görünüşüyle sakin ve mantıklı olmasına rağmen, odasından çıkmayı reddetmişti, çünkü dedektife duymuş olduğu bütün güveni kaybetmişti ve adamın "düşman tarafına" geçmiş olmasından şüpheleniyordu. Kahn'a eğer yirmi bin dolarlık bir parayı vermezse, kendisini zehirlemekle tehdit eden bir adamın yazmış olduğu mektubun bir

kısmını göstermişti. Mektup Swift'e Livorno'da gönderildiği zaman, ilk önce ölüm tehdidine aldırış etmemiş, ama bunu işin sonunu düşünmeden yapmıştı, zira verilen sürenin ertesi günü kendini o kadar güçsüz hissetmişti ki, yataktan zorlukla kalkabilmişti. Günün büyük bir kısmında halüsinasyonlarla ve başdönmeleriyle uğraşmıştı, bu yüzden eşyasını toplayıp Excelsior'a taşınmakta vakit kaybetmemişti. Tehdit altında olma durumundan kurtulmanın kolay olmadığını anlayarak, bir özel dedektif tutmuştu, ama adama hemen maksadını açıklamamıştı, çünkü ilk önce onu incelemek ve denemek istemişti, bu arada da daha önce anlatıldığı şekilde davranmayı sürdürmüştü. Her şey biraz anlaşılmaya başlıyordu, ama yine de Swift'in, özellikle onu Napoli'de tutan bir şey yokken, niçin şehri terk etmediği açık değildi. Swift'e göre, kükürt banyoları romatizmasına o kadar iyi gelmişti ki, tedaviyi tamamlamak istemişti.

İlk başta Kahn ona inanmaya meyletmişti, ama Swift'in söylemiş olduğu şeyleri tekrar düşününce, arkadaşının hikâyesini gittikçe daha az inanılır bulmaya başlamıştı. Daha önce otel personelinden duymuş olduğu hikâyeler de şüphelerini doğrulamıştı. Swift bazı fahişelerle alem yaparken sineklere ateş ettiği o zaman da mı dedektifi deniyordu? - Kahn adama bunu dosdoğru sormuştu. Swift olayın doğru olduğunu kabul etmiş, ama zehirin kendisini geçici olarak delirttiğini söylemişti. Kahn artık arkadaşının akli bir hastalığa tutulmuş olduğundan hemen hemen emin olarak, elinden geldiğince çabuk, onu Birleşik Devletler'e geri götürmeye karar vermişti. Swift'in otel faturasını ödemiş, uçak biletlerini almış, eşyasını toplayıp havalimanının yolunu tutana kadar, onun yanından ayrılmamıştı. Dosyadaki bazı çelişkiler Swift'in arkadaşının iyiliğini uysalca kabul etmemiş olduğunu gösteriyordu. Otel personelinin ifadesine göre, iki Amerikalı, otelden ayrılmadan az önce, ciddi

bir kavgaya tutuşmuşlardı. Kahn, ikna gücünün yanı sıra, kaba kuvvete de başvurup vurmadığı konusunda, soruşturmayı aydınlatacak başka bir bilgi vermiyordu ve elle tutulur tek kanıt olan mektup da ortadan kaybolmuştu. Kahn sadece daktiloyla yazılmış ilk sayfayı görmüştü - okunmasının zorluğu bunun çok sayıda karbon kopyadan birisi olduğunu gösteriyordu - ve mektup İngilizce hatalarla doluydu. Birleşik Devletler'e döndükten sonra, Kahn Swift'e mektubun ne olduğunu sorunca, Swift gülmeye başlamış, sanki ona göstermek ister gibi bir çekmeceyi açmaya kalkışmış, ama mektubu yerinde bulamamıştı. Uzmanlar bu son delili hem akla yakın buluyorlar, hem de bulmuyorlardı. Bir tehdit mektubunun birkaç kalın kâğıt kullanarak yazılması sık rastlanan bir durumdu, yazı makinesine ait harf özellikleri bu şekilde silindikten sonra, kullanılmış olan makineyi bulmak hemen hemen imkânsızlaşıyordu. Oldukça yeni olan bu usülün meslekten olmayan kişilerin çoğunca bilinmemesi, mektubun hakiki olduğunu destekleyen bir olguydu. Diğer taraftan Swift'in davranışı tamamen yersizdi. Tehdit edilen bir adam, eğer hayatına karşı yapılan tehditlerin gerçekleşeceğine inanırsa, Swift gibi davranmazdı. Uzmanlar sonunda karşılarında üst üste binen iki faktör olduğuna karar verdiler: Bir para koparma teşebbüsü şeklinde meydana gelmiş olan gerçek tehdit (görünüşe göre en azından mektubun kötü İngilizcesi dikkate alınırsa bir İtalyan'ın işiydi), ve Swift'in geçici deliliği. Eğer durum buysa, o zaman Swift olayı, soruşturmanın daha önceki bulgularının ışığında incelendiğinde, sadece işi karıştırıyordu, zira adamın aşikâr deliliği diğer örneklere uygunluk gösteriyordu.

Bir sonraki kişi Mittelhorn adında bir İsviçreliydi, adam Napoli'ye 27 mayıs günü gelmişti. Her yıl kaldığı otelde tanıdık bir sima olduğundan durumu diğerlerinden farklılık gösteriyordu. Adam Lozan'da büyük bir antika kitap

dükkânının sahibiydi ve hali vakti yerinde olan bir bekârdı, bazı kaprisleri olmasına rağmen, istenen bir müşteri olduğu için, bunlara katlanılıyordu. Her zaman birbirine bitişik iki oda tutardı - birini ofisi, diğerini de yatak odası olarak kullanırdı. Yiyecek alerjisi olduğundan, her zaman özel hazırlanmış yemekler ister ve her yemekten önce sofra takımlarını dikkatle gözden geçirirdi. Ne zaman yüzünde şişlik olsa - Quincke hastalığını gösteren bir işaretti bu - ahçıyı yemek salonuna çağırır ve onu şiddetle azarlardı. Ne var ki, garsonlar adamın iki yemek arasında şehirdeki daha ucuz yerlerde bir şeyler atıştırmak gibi bir adeti olduğunu; o gibi yerlerde, asla yememesi gerektiği halde, canı çektiği için balık çorbası içtiğini ve daha sonra bunun acısını otelden çıkardığını iddia ediyorlardı. Otelde en son kalışı sırasında davranışlarını biraz değiştirmişti. Doktorun önerisi üzerine, bütün kış süresince romatizma ağrısı çektikten sonra, Vittorini kaplıcasında çamur banyoları almaya başlamıştı. Napoli'de otele düzenli olarak gelen kendi berberi vardı, berber alet olarak Mittelhorn'un özel takımlarını kullanıyordu, adam daha önce başka birinde kullanılmış olan herhangi bir ustura veya tarağın kendisine değmesini istemiyordu. Bu sefer geldiği zaman berberinin artık işi bırakmış olduğunu duyunca öfkelenmiş, güvenebileceği başka birini bulıncaya kadar şikayet etmekten vazgeçmemişti.

7 haziran günü Mittelhorn odasındaki şöminenin yakılmasını istemişti. Şömine süs olsun diye konmuştu ve daha önce hiç kullanılmamıştı, ama kimse onun emrine karşı çıkamamıştı. Dışarıdaki hava sıcaklığı oldukça yüksek olduğu halde, isteği yerine getirilmişti. Şömine biraz tütüyordu, ama adam bundan rahatsız olmuş görünmüyordu. O öğleden sonra Mittelhorn kendisini odasına kilitlemiş ve akşam yemeğini yememişti, bu daha önce görülen bir şey değildi, zira hiçbir yemeği kaçırmazdı ve her zaman dakik olmaya

çok dikkat ettiği için birisi bileğinde, diğeri cebinde, iki saat taşırdı. Ne telefona, ne de kapıya yanıt vermediği için, odaya güç kullanarak girmek zorunda kalmışlardı - kilit içeriden kırık bir tırnak törpüsüyle açılmaz hale getirilmişti. Adamı duman dolu odada kendinden geçmiş olarak bulmuşlardı. Boş bir uyku hapı kutusu yüksek doz almış olduğunu akla getirince, bir ambulansla hemen hastaneye ulaştırılmıştı. Mittelhorn haziranın sonunda Roma'ya bir açık arttırma için gideceğinden, içinde nadir antika baskılar olan bir sandığı yanında getirmişti. Sandık artık boştu ve şömine kararmış kâğıt parçalarıyla doluydu. Ateşle hasar görmemiş parşömen dosyaları bir berber makasıyla küçük şeritler halinde kesilmişti ve gravürler için kullanılan çerçevelerin hepsi parçalanmıştı. Otelin malına bir hasar gelmemişti, sadece bir perde kordonu yerinden koparılmış ve kement haline getirilmişti, kendini asmak istediği, ama ip ağırlığını çekecek kalınlıkta olmadığı için, bunu yapamadığı görülüyordu. Pencerenin yanına çekilmiş olan bir tabure bu düşünceyi destekliyordu.

Mittelhorn, iki gün komada kaldıktan sonra sonunda kendine gelince, doktoru röntgen çekilmesini istemişti, konjestif kalp yetmezliği başlangıcından şüphe ediyordu. O gece Mittelhorn rahatsızlanmış ve sayıklamaya başlamıştı. Bir müddet sonra masum olduğunu haykırmaya başlamış, kendisinin başka birisi olduğunu söylemiş; sonra sanki birisiyle kavga ediyormuş gibi, tehdit edici el kol işaretleri yapmış, sonunda yataktan atlamaya kalkışmıştı. Onu kontrol edemeyen hemşire, doktoru getirmek için koşmuştu. Mittelhorn kadının geçici yokluğundan yararlanarak, yoğun bakım odasının yanındaki nöbetçi odasına gizlice girmiş, ecza dolabının camını yumruğuyla parçalamış ve bir şişe tentürdiyotun hepsini içmişti. İç organlarındaki aşırı yanıklar nedeniyle üç gün sonra ölmüştü.

Sorgu hakiminin kanaati ani bir depresyon krizinden kaynaklanan intihardı. Ne var ki, soruşturma daha sonra yeniden açılınca ve otel personeli daha kapsamlı bir sorguya tabi tutulunca, gece bekçisi olay gününden bir önceki akşam vakti meydana gelmiş olan tuhaf bir hadiseyi hatırladı. Misafirlerin ve ziyaretçilerin kullanımı için resepsiyon masasında bir kutu zarf ve kâğıt bulunduruluyordu. Akşam yemeğinden sonra bir kurye Mittelhorn'un kapı komşusu olan ve o sırada otelde bulunmayan bir Alman için opera bileti getirmişti. Kapıcı bileti bir zarfın içine koymuş ve onu yanlışlıkla Mittelhorn'un kutusuna atmıştı. Mittelhorn odasına çıkarken anahtarı için durunca, ona zarf verilmiş, adam onu açmış ve okumak için lobideki bir lambanın altına götürmüştü. Bir koltuğa düşüp gözlerini örtmüştü. Bir müddet sonra, yeniden elindeki kâğıt parçasına bakmış ve adeta koşar adım odasına çıkmıştı. O zaman kapıcı bilet getiren kuryeyi hatırlamış, biletin telefonla kendisi tarafından ayırtılmış olduğu aklına gelmiş, onun Mittelhorn için değil, Alman için olduğunu anlamıştı. Alman'ın kutusunun boş olması şüphelerini doğrulamış ve dosdoğru Mittelhorn'un odasına gitmeye karar vermişti. Kapıyı vurmuş, yanıt almayınca içeriye girmişti. Odada hiç kimse yoktu. Masanın üzerinde parçalanmış zarf ve buruşturulmuş bir kâğıt parçası duruyordu. Kapıcı gizlice zarfın içine bakmış, Mittelhorn'un fark etmediği bileti bulmuştu. Bileti almış, merak yüzünden, İsviçrelinin üzerinde bu kadar etki yapmış olan kağıdı düzeltmişti. Kâğıt tamamen boştu. Kapıcı şaşkınlık içinde odadan çıkmış, buzdolabından bir şişe maden suyuyla geri dönmekte olan Mittelhorn ile yolda karşılaşmışsa da, bir şey söylememişti.

Artık soruşturma umutsuz bir noktaya ulaşmış olduğu için, bir ayrıntı olan boş kâğıt parçası özel bir anlam kazanmaya başladı, Mittelhorn'un bir sonraki günü şöminede de-

ğerli baskılarını yakınakla geçirip alt kata sadece öğle yemeği için inmiş olması bunu destekliyordu. Ya boş kâğıt parçası gizli bir mesaj veya işaret idi, ya da adam otelin giriş salonunda bir halüsinasyon görmüş ve mevcut olmayan bir mektubu okuduğunu sanmıştı. İlk ihtimal pek akla yakın gelmiyordu, ucuz bir polis filmine benziyordu, Mittelhorn'un çok namuslu bir adam, saygıdeğer bir antikacı ve konusunda bir uzman olarak tanınmasıyla çelişiyordu. Ticari işlemlerinin denetimi ortaya en ufak şüpheli bir durum çıkarmamıştı. Bununla birlikte, geriye doğru gidildikçe, soruşturma son dünya savaşıyla ilgili bazı olguları açığa çıkardı. Savaş sırasında Mittelhorn Almanya'nın en büyük sahaf dükkânlarından birinin yöneticisiydi, Münih'de bulunan dükkânın sahibi zengin ve yaşlı bir Yahudi'ydi. Nuremberg yasaları yürürlüğe girince, Mittelhorn dükkâna mutemet olarak tayin edilmiş, eski sahibi Dachau'ya gönderilmiş ve sonra orada ölmüştü. Savaştan sonra, Mittelhorn dükkânın yasal sahibi olmuştu, iddiasını ölen adamın tek mirasçısı ve mallarının yöneticisi olduğunu gösteren bir belgeye dayandırmıştı. Ne var ki, belgenin baskı altında imzalandığına ve bu işte Mittelhorn'un parmağı olduğuna dair söylentiler vardı. İki yıl sonra, bunlar sadece söylenti bile olsa, Mittelhorn işini İsviçre'ye taşımış ve artık Lozan'a yerleşmişti. İleriye sürüldüğüne göre, akli dengesini kaybetmesinin kırk yıl kadar önce meydana gelmiş bu olaylarla bir şekilde ilişkisi vardı ve optik yanılgı yüzünden boş kağıdı ona geçmişteki günahlarını hatırlatan bir mesaj sanmıştı. Adam bundan o kadar çok rahatsız olmuştu ki, en değerli mallarını yok etmeye karar vermiş ve sonunda intihara sürüklenmişti. Hastanede kendine geldiği zaman, ölen adamın hayalini görmüş olabilirdi; hayaletin sitemleri karşısında çaresiz kalarak, yeniden intihar etmişti. Mantıklı görünse de, bu çeşit bir hipotez fazla hayal mahsulüydü; her şeyin ötesin-

de, bu kadar dengeli bir adamın birdenbire aklını kaybetmesini açıklayamıyordu. Mittelhorn'un oteldeki eski komşusu sorgulanınca, adam kapıcının dediklerini, yani opera biletini alamadığını, ertesi gün bilet eline geçince ise bunun için çok geç olduğunu doğrulamıştı. Tuhaf antikacının dosyası da böylece, diğerleri gibi, bir çıkmaza girmiş oluyordu.

Dosyada artık dokuz olay vardı, hepsi aynı esrarlı seyri göstermiş ve hepsi trajediyle sonuçlanmıştı. Aralarındaki aşikâr benzerliğe rağmen, suçluyu cezalandırmak amacıyla bir dava açmak için eldeki delil yeterli değildi, çünkü suçluların nerede oldukları konusunda en küçük bir bilgi yoktu, hatta var olup olmadıkları bile bilinmiyordu. Mittelhorn dosyası resmi olarak kapatıldıktan hemen sonra çok tuhaf bir şey oldu: Otel, Mittelhorn öleli bir yıl olduğu halde, yakın zamanda adama gönderilmiş olan bir mektubu polise teslim etti. Zarf Lozan damgası taşıyordu, üzeri daktiloyla yazılmıştı ve içinde boş bir kâğıt vardı. Mektubun izini bulma gayretleri sonuçsuz kaldı. Birisi şaka yapmış da olamazdı, zira basın ilk mektuptan hiç söz etmemişti. Bu konuda kendime ait fikirlerim vardı, ama onları henüz açığa vurmak istemiyordum.

Geriye kalan iki olayın birisi epey önce olmuştu, diğeri daha yakın zamandandı. Eskisinden başlarsak, birkaç yıl önce, mayıs ayında, Johann Titz adında Hanoverli bir Alman, Herculaneum'dan fazla uzak olmayan Portici'de bir oda kiralamıştı. Şahane bir Vezüv manzarası olan küçük bir pansiyon seçmişti, bir kartpostal yapımcısı olduğundan Vezüv ile ilgili bir seri çıkarmayı düşünüyordu. Fakat aynı zamanda tıbbi nedenler yüzünden de oradaydı: Çocukluğundan beri astım hastalığı çekiyordu. Çok fazla güneşte kaldığı için ciddi bir şekilde güneş yanığı olmuştu. Napoli'de başvurduğu bir cilt uzmanı daha fazla güneş banyosu yapmamasını söylemişti. Hastası buna şiddetle karşı çıkınca

doktor şaşırmıştı, zira adam güneş banyosunun astımını geçirmek için kesinlikle şart olduğunda ve bunun Hanover'deki doktoru tarafından önerilmiş olduğunda ısrar ediyordu. Titz küçük bir kaplıcada çamur banyoları alıyordu, oraya her gün Herculaneum'dan gidip geliyordu - Almanya'dan kendi arabasıyla gelmişti. 9 mayıs günü adam baş dönmesi geçirmeye başlamış ve bu durumu gıda zehirlenmesine yormuştu. Ev sahibesini kendisine bayat balık yedirmekle suçlamış ve kirayı ödememekle tehdit etmişti. Ama sonunda kirayı ödeyip oradan ayrılmıştı. Daha sonra ev sahibesi adamın odasını temizlemek için gittiği zaman, duvara kırmızı mürekkeple "Ben burada zehirlendim" diye bir mesaj yazılmış olduğunu görmüştü. Mürekkep alçının içine o kadar derin işlemişti ki, duvarları boyatmadan ondan kurtulmanın imkânı yoktu, bu yüzden pansiyon sahibi eski kiracısı hakkında şikayette bulunmuştu.

Titz kuzeye doğru giderken, Milano yakınlarında bir yerde, dümdüz bir otoyolun üzerinde ansızın sola dönmüş, aradaki çimenlik bölümü geçmiş, karşı şerite girmiş ve diğer sürücülerin yanıp sönen ışıklarına ve korna çalmalarına aldırış etmeden karşı yönden gelen arabaların üzerine doğru sürmeye başlamıştı. Şaşılacak şey bu şekilde dört kilometre kadar gidebilmesiydi, bu arada üzerine gelen arabaları çok umutsuz manevralara zorlamıştı. Bu sürücülerden bazıları daha sonra ifadelerinde adamın "doğru arabayı" arıyor gibi göründüğünü söylemişlerdi. Yolunu kapatan uzun çekicili bir Intratrans kamyondan kurtulmak için iki yol arasındaki boş yere girmiş, kamyonun geçmesini beklemiş, sonra yeniden yanlış şerite geçmiş ve orada yolun bir kilometreden daha az aşağısında içinde genç bir karı koca ile bir çocuğun bulunduğu küçük bir Simca ile çarpışmıştı. Çocuk ağır yaralanmasına rağmen tek sağ kalandı. Emniyet kemeri takmadan yüksek hızla giden Titz

sürücü koltuğunda ölmüştü. Basında bunun yeni bir intihar şekli olduğuna dair yorumlar yapılmıştı, intihar eden kişi yanında başkalarını da götürmeye çalışıyordu. Büyük tır kamyonuyla çarpışsaydı, muhtemelen sadece kendisi ölecekti, bu yüzden bu "şansı" kullanmamıştı. Kazadan az önce meydana gelmiş olan bazı hadiselerle ilgili raporlar gelince, bu olay kesinlikle dosyaya dahil edildi. Titz, Roma'nın hemen dışında motordaki bir sorun yüzünden bir servis istasyonunda durmuş ve "kırmızı haydut" un peşinde olduğunu söyleyerek makinistlere acele etmeleri için yalvarmıştı. Makinistler ilk başta adamın şaka yaptığını sanmışlar, ama eğer motoru on beş dakika içinde tamir ederlerse, her birine on bin liret vermeyi vaat edince, fikirlerini değiştirmişlerdi, daha sonra adam gerçekten sözünü tutmuştu. İşbaşında olan dokuz makinistin her birine de aynı ödülü verince, adamın kaçık olduğuna karar vermişlerdi. Eğer Alman garajdan geri geri çıkarken, dışarıda park edilmiş arabaların birisine çarpmasaydı ve durmayıp giderken adamlar plaka numarasını almayı başaramasaydı, kim olduğu belki de anlaşılmayacaktı.

Son olay Arthur T. Adams II ile ilgiliydi, adam Napoli'de Vezüv oteline inmiş, kükürt banyoları için üç haftalık bir abonman bileti almış, ama birkaç gün sonra kükürte karşı alerjisi olduğunu anlayınca banyoları bırakmıştı. Kırk dokuz yaşında uzun boylu, iyi huylu bir adamdı, her zaman hareket halindeydi, biraz yerinde duramayan bir tipti, on kadar değişik işte çalışmıştı. Dönem dönem banka memurluğu yapmış, Medicare'de çalışmış, piyano satmıştı; mektupla bankacılık öğretmiş, judo ve daha sonra karate hocası olmuştu, etkin olarak uğraştığı bir sürü hobisi vardı: Lisanslı bir paraşütçü ve amatör bir astronomdu, son bir yıldır düzensiz olarak Arthur T. Adams II, *Newsletter*'i yayınlıyordu, bültende yayıncısını kişisel olarak ilgilendiren çeşitli

konular üzerinde başmakaleler yazıyordu. Haber bülteni teksir makinesiyle masrafı kendinden çoğaltılıyor ve yüzlerce tanıdığına parasız dağıtılıyordu. Adams aynı zamanda fikir kulübünden saman nezlesi çekenler derneğine kadar çeşitli kuruluşların da üyesiydi.

Adams kuşku uyandırıcı davranışlara ilk defa Roma'ya dönüş yolculuğu sırasında başlamıştı, çok hızla araba sürmüş, sonra ıssız yerlerde durmuştu; arabasının tekerleği iç lastiksiz olmasına rağmen bir iç lastik satın almıştı; bir fırtına sırasında Roma'nın hemen dışında arabasını park ederek beklemişti; bir otoyol devriyesine arabasının sileceklerinin kırılmış olduğunu söylemişti, halbuki sileceklerde bir sorun yoktu. O gece Roma'ya varmış ve - Hilton'da bir oda rezervasyonu olmasına rağmen - boş bir yer bulmak için otelleri dolaşmıştı, Hilton'a ancak hiç yer bulamayınca dönmüştü. Ertesi sabah yatağında ölü bulunmuştu. Otopsi, haya torbalarında kısmi genişleme, kalpte büyüme ortaya çıkardı ve boğulma sonucu ölümün özelliği olan genel hiperemiya durumu saptandı. Ölümün asıl nedeni anlaşılamamıştı. Sorgu yargıcının raporu parasempatik sinir sisteminin aşırı uyarımı veya şiddetli bir astım krizinin neden olduğu kalp durması sonucunda boğulma olduğunu gösteriyordu. Olay bir süre çeşitli tıp dergilerinde tartışma konusu olmuş, sorgu hakiminin kararının yanlış olduğu ileriye sürülmüştü. İddia edildiğine göre, yastık boğulmasından sadece bebekler ölürdü, yetişkin bir insan ise burnu ve ağzı tıkanırsa hemen uyanırdı. Adamın bir astım krizi geçirmekte olduğunu doğrulayacak hiçbir delil yoktu. Son olarak vücudun duruşu ele alınıyordu: Adams iki koluyla yastığını kucaklamış bir şekilde yüzükoyun yatmış ve yastık yüzüne bastırılmış bir şekilde bulunmuştu. Eğer bu bir intiharsa, adli tıpta bunun bir örneği yoktu. Bazıları adamın ölümünü aşırı korkuya bağlıyorlardı, böyle olayların daha önce meydana gel-

miş olduğu bilinse de, karabasanların ölüm nedeni olduğunu daha kimse ispatlayamamıştı. Uzun bir gecikmeden sonra, Birleşik Devletler'de iki mektup ortaya çıkınca, İnterpol sonunda işe karışmaya karar verdi, mektupların ikisi de Adams'ın eski karısına - boşandıktan sonra dostane ilişkileri sürmüştü - yazılmıştı. Mektuplar üç gün arayla postalanmıştı, ama posta grevinin yaratmış olduğu yığılma yüzünden aynı zamanda gelmişlerdi. Adams ilk mektubunda moralinin bozuk olduğunu ve "küp şeker" cinsinden halüsinasyonlar gördüğünü yazmıştı. Burada boşanmalarından önceki bir döneme atıf yapılıyordu, o sırada Adams ve karısı küp şekerler içine konmuş psilocybin kullanmışlardı. Şimdi, beş yıl sonra genellikle geceleyin meydana gelen bu "tuhaf" halüsinasyonların nedenini bilmiyordu. İkinci mektup tamamen farklı bir üslup ve içerikteydi. Hâlâ halüsinasyonlar görmekteydi, ama artık endişe etmiyordu, çünkü bunların nedenini biliyordu.

Önemli olacağını asla tahmin edemeyeceğim bir ayrıntı sayesinde inanılmaz bir şey keşfettim. Tamamen yeni cins bir suçla ilgili olarak bir seri makale için elime bazı malzemeler geçti, bu sadece amaçsız değil, aynı zamanda gelişigüzel, yolun her tarafına çivi serpmek gibi güzel bir suç cinsiydi. Abartma huyum olmadığını bilirsin, ama bu şeyi yayımlamaya başladığım zaman, harekete geçen ve ilgilenen kişiler sadece basın olmayacak. Ne var ki, dikkatli olmalıyım. Materyal yanımda saklanmayacak kadar tehlikeli. Ama sen merak etme. Onu uygun ve güvenli bir yere sakladım. Geri dönene kadar tek bir kelime etme. Fırsatını bulur bulmaz Roma'dan yazacağım. Bu bütün gazetecilerin hayalini kurdukları türden inanılmaz bir şans. Ayrıca öldürücü.

Adams'ın gizli saklama yerini bulmak için yapılan yoğun araştırmayı burada uzun uzun anlatmaya gerek yok. Araştırmanın zaman kaybı olduğu ortaya çıktı. Ya bildiği bir şey

yoktu ve mektup adamın halüsinasyonlarından biriydi, ya da materyali çok iyi gizlemişti.

Adams'ın ölümüyle Napoli'nin içinde ve çevresinde meydana gelmiş olan trajik olaylar listesi sona eriyor. İtalyanların yanı sıra, soruşturmaya İsveç, Alman, Avusturya, İsviçre ve Birleşik Devletler'in polis teşkilatları da, kurbanların milliyetlerinden dolayı, katıldılar. Olayı denetleyen ve eşgüdüm sağlayan İnterpol, bazı aksaklıklar ve küçük kusurlar buldu - örneğin kayıp otel müşterilerinin hemen bildirilmemesi veya ortada bir cinayet olabileceği şüphesine rağmen otopsi yapılmaması gibi - ama hiçbirinde bir suç unsuru bulamadı, hataları ya dikkatsizliğe, ya ihmale, ya da kişisel çıkara bağladı.

Olaydan ilk çekilen İnterpol oldu. Diğer kuruluşlar, İtalyanlar da dahil, onu izlediler. Ancak Bayan Ursula Barbour'un - Adams'ın mirasının baş yöneticisiydi - önayak olmasıyla soruşturma yeniden açıldı. Adams devlet tahvili ve hisse senedi olarak doksan bin dolar değerinde bir miras bırakmıştı ve Bayan Barbour - Adams'ın üvey annesi olan seksen yaşlarında bir kadındı - mirasın bir kısmını oğlu saydığı kişinin katillerini yakalamak için harcamaya karar verdi. Adams'ın nasıl öldüğünü, özellikle eski karısına yazılmış o son mektubu öğrendikten sonra, üvey oğlunun çeşitli uluslararası teşkilatların gayretlerini boşa çıkaracak kadar zekice işlenmiş bir suçun kurbanı olduğuna tamamen emin olmuştu.

Bayan Barbour davayı Elgin, Elgin ve Thorn'a, Samuel Ohlin-Gaar - adam babamın eski bir arkadaşı olan bir avukattı - tarafından yönetilen saygıdeğer bir büroya verdi. O sıralarda bir astronot olarak meslek hayatının bitişi kaçınılmaz görünüyordu. Ohlin-Gaar'ın adamları bütün dosyaları gözden geçirdikten, her bir ipucunu kontrol ettikten, kriminolojide ve adli tıptaki en tanınmış otoritelere danışmak

için bir sürü para harcadıktan ve hâlâ bir ilerleme sağlayamadıktan sonra, Ohlin-Gaar en eski iş arkadaşlarından birinin - Randolph Loers adında bir adam, arkadaşları ona Randy derler - önerisine uyarak, bir şey ummaktan daha çok çaresizlikle, bir simulasyon işine kalkışmaya, yani Napoli'ye kurbanın tipine mümkün olduğunca uyan bekâr bir Amerikalı göndermeye, karar vermişti. O sıralarda ben eski dostum Ohlin'in evine sık sık gidiyordum ve bir gün bana olayı bir sohbet sırasında anlattı, bunun profesyonel gizliliğin çiğnenmesi sayılmayacağını söyledi, zira ya simulasyon işi yapılacaktı, ya da bu olayı tamamen bırakacaktı.

İlk başta uygun olabileceğim fikrini pek ciddiye almadım, ama iş için tam aradıkları adam olduğum ortaya çıktı. Elli yaşındaydım ve - arada sırada nükseden romatizma ağrısı ve şüphesiz saman nezlem dışında - fiziksel olarak çok iyi durumdaydım. Okyanusun ötesinden çok çekici göründüğü için göreve talip oldum. Üç hafta sonra uçakla Napoli'ye George L. Simpson adında Bostonlu bir komisyoncu kimliğiyle gittim, orada Vesuvio oteline yerleştim, Vittorini kaplıcasına abone oldum, güneşte yandım ve epeyce voleybol oynadım. Gerçeğe mümkün olduğu kadar yakın olması için, Adams'ın Bayan Barbour tarafından saklanmış olan bazı özel eşyasını kullanıyordum. Napoli'de kaldığım süre içinde altı kişilik bir ekip beni gözetim altında tuttu - iki kişilik nöbetler halinde, ayrıca kanımı, kalbimi ve ciğerlerimi gözlem altında tutan iki teknisyen vardı. Nereye gidersem gideyim, plaj hariç, elektronik alıcılar taşıyordum, plajda ise iyice gizlenmiş bir dürbün kullanılıyordu. Gelir gelmez on dokuz bin doları otelin kasasına koydum; beş gün sonra parayı alıp odamda sakladım. İnsanlarla arkadaşlık kurdum, Adams'ın gitmiş olduğu müzeleri gezdim, onun yaptığı gibi operaya gittim, körfezin çevresinde gezmiş olduğu yerleri dolaştım ve Roma'ya da aynı Hornet'in içinde gittim.

Alıcıların alanını arttırmak için, arabaya bir amplifikatör konmuştu. Dr. Sidney Fox, bir adli tıp uzmanı, beni Roma'da bekliyordu. Adamın işi banda kaydedilmiş olan bütün tıbbi veriyi incelemekti, bunu yerine getirdi ve böylece görev sona erdi - sonuç tam bir fiyaskoydu.

Barth'a olayın bir özetini vermiştim, ne zaman dışardan birisinin yardımı gerekse, bu versiyonu kullanıyorduk. Ona "panoramik hikâye" adını vermiştik.

Kütüphanenin pencereleri kuzeye bakıyordu ve devasa karaağaçlarının gölgesi odayı daha da karanlık yapmıştı. Projeksiyonu fişten çektim, Barth masa lambasını açtı ve oda hemen değişikliğe uğradı. Barth susuyordu, sadece kaşlarında hafif bir hayret ifadesi vardı; birdenbire tamamen yabancı olan birisini rahatsız etmenin ne kadar boşuna olduğunu anladım. Adamın bana nasıl bir faydası dokunacağını sormasından korkuyordum - yani eğer her şeyi daha başından kestirip atmazsa. Bunun yerine ayağa kalktı, odada aşağı yukarı dolaşmaya başladı, sonra zarif antika bir iskemlenin arkasında durdu, elini kabartmalı sırtına koydu ve şöyle dedi:

"Ne yapmanız gerekiyordu biliyor musunuz? Oraya bir grup simulatör göndermeliydiniz. En az beş tane."

"Öyle mi düşünüyorsunuz?" diye sordum, biraz şaşkınlıkla.

"Şüphesiz. Eğer görevinizi bilimsel bir deney olarak ele alırsak, o zaman ya esas, ya da yardımcı şartları yerine getiremediniz. Ya hata sizdeydi, ya da çevrenizde. Eğer nedeni siz iseniz, o zaman kurbanların temsil ettiği aynı değişkenlik oranına sahip olan kişileri seçmeniz gerekiyordu."

"Tam isabet!" Kelimeler ağzımdan kaçmıştı.

Barth gülümsedi.

"Bizim tarzımızda konuşmaya alışkın olmadığınızı görüyorum. Bunun nedeni polis zihniyetine sahip kişilerle birlikte iş görmeniz. O zihniyet suçluları kovuşturmakta işe

yarar, ama gerçekte bir suçlu olup olmadığını bulamaz. Eğer hayatınız tehlikede olsaydı, bunun farkına varacağınızı sanmam. Şüphesiz, bir noktaya kadar. Daha sonra eşlik eden koşulların farkına varacaktınız, ama illiyetin değil."

"İkisi de aynı şey değil mi?"

"Olabilirler, ama şart değil."

"Ama bunun için hazırdım. Şüpheli görülen en küçük bir şeyi bile not etmek durumundaydım."

"Peki, neyi not ettiniz?"

Mahcubiyet içinde gülümsedim.

"Hiçbir şeyi. Yani, bir-iki defa yapmaya kalkıştım, ama sonra bunun aşırı bir içgörü olduğunu anladım."

"Hiç uyuşturucu kullandınız mı?"

"Birleşik Devletler'de, işi almadan önce. LSD, psilocybin, meskalin - hepsi doktor kontrolu altında."

"Anlıyorum...eğitiminizin bir parçası olarak. Bu rolü oynamayı kabul etmekle ne başaracağınızı umduğunuzu söyler misiniz? Kişisel olarak sizi kastediyorum."

"Ne başaracağımı umuyordum? Oldukça iyimserdim. Hiç olmazsa, bunun bir suç mu, yoksa sadece bir rastlantı mı olduğunu ortaya çıkarabileceğimizi düşünüyordum."

"Gerçekten de iyimsermişiniz, öyle değil mi? Napoli bir tuzak, buna hiç şüphe yok. Ama bir makine gibi değil, bir şans oyunu gibi işleyen bir tuzak. Arazlar dalgalanmaya, hatalı hareket etmeye meyilli. Hafifleyebiliyorlar veya tamamen ortadan kalkıyorlar, doğru mu?"

"Tamamen doğru."

"Pekâlâ, ateş etme alanını bir model olarak alalım. Size bile bile nişan almış biri tarafından öldürülebilirsiniz veya rasgele bir kurşunla. Ama her iki durumda da karşı taraftaki insan çok sayıda kişinin ölmesini istiyor demektir."

"Oh, ne demek istediğinizi anladım. Rastlantı olması suç ihtimalini ortadan kaldırmıyor, öyle değil mi?"

"Kesinlikle. Bunun daha önce hiç aklınıza gelmemiş olduğunu mu söylemek istiyorsunuz?"

"Tam olarak değil. Bir zamanlar birisi bu ihtimali ortaya atmıştı, ama eğer durum buysa, o zaman soruşturmanın yöntemini gözden geçirmek gerekir yanıtını almıştı..."

"Ya kötü bir adam, ya da kötü bir kader, öyle mi? Corriger la fortune deyimi de bir atasözü olmuştur. Neden iki yönlü iletişim kullanmadınız?"

"Çok dert olurdu. Bir sürü elektronik aleti yüklenmiş bir halde etrafta dolaşamazdım. Ayrıca, bir sakıncası daha vardı, bu durum Swift'in olayında ortaya çıkmıştı - Swift aynı otele yerleşen arkadaşı tarafından kurtarılan kişi. Swift halüsinasyonlarını o kadar inandırıcı yapmıştı ki, neredeyse arkadaşı ona inanacaktı."

"Ne demek istediğinizi anladım. Folie a deux. Başka bir deyişle, sizi izleyen kişinin halüsinasyonlarınıza inanması riskini istemediniz."

"Kesinlikle."

"Eğer yanlış isem, beni düzeltin. On bir kurbandan ikisi canlı kurtuldu, bir tanesi de hâlâ kayıp. Kayıp olan adamın adı Brigg, doğru mu?"

"Doğru. Brigg on ikinci olacaktı. Henüz tam olarak ne olduğu anlaşılmadı."

"Sanırım, yetersiz delil yüzünden. Şimdi olayların kronolojik olarak sıralanmasına geldik. Bu açıdan özetiniz eksik. Tek tek olayları meydana gelişlerine göre değil, tamamen tesadüfi bir şey olan ortaya çıkışlarına göre veriyor. Olaylar ne kadar süre içinde meydana geldi? İki yıl mı?"

"Evet. Titz, Coburn ve Osborn iki yıl önce öldüler. Brigg aynı sıralarda ortadan kayboldu. Diğerleri ise geçen yıl."

"Bu yıl hiç oldu mu?"

"Olmuşsa bile sonbahara kadar bilmemize imkân yok. Özellikle esas soruşturma artık bırakılmış olduğu için."

"Bilgilerinizin doğru olduğunu varsayarsak, genişleyen bir seri gibi görünüyor. İlk grupta üç tane, ikincide sekiz tane. Bak, bak... Siz sadece İtalya için kurulmuş bir tuzak değilsiniz."

"Yani?"

"Yani beni de ayartmaya çalışıyorsunuz. İlgi çekici bir şey olduğunu kabul etmeliyim. hikâyeniz her şeyi apaçık gösteriyor. Olayların seyri çok açık. Ama herkesin tökezlemiş olması, beni ortada gözle görünenlerin dışında daha başka şeyler olduğuna inandırıyor. İnsanın dinlediği olayların sayısı arttıkça bir çeşit amaçsız delilikten şüphelenmesi de artıyor. Sizce de öyle değil mi?"

"Evet. Bu noktada herkes aynı fikirde. Öyle olmasaydı, soruşturmayı durdurmazlardı."

"Bir suçun işlenmiş olduğundan niçin şüphe edilsin?"

"Nasıl diyeyim... bu bir fotoğrafa bakmak gibi bir şey - noktalardan meydana gelmiş bir resmi düşünüyorum. Çıplak göz genel hatları görür, ayrıntıları değil. Büyüteç bazı şeylerin daha iyi görülmesini sağlar, ama görüntü bulanıklaşır. Eğer onu mikroskobun altına koyarsak, resmin kaybolduğunu ve küçük noktalara ayrıştığını görürüz. Her bir nokta kendi başına durmaktadır; artık anlamlı bir görüntü vermek için birleşmezler."

"Başlangıçta rasgele zehirlenmeler hipotezini kabul ettikten sonra, inceleme derinleştikçe, hipotez zayıflıyor mu demek istiyorsunuz?"

"Kesinlikle."

"Bir suçlunun varlığını kabul ettiğiniz zaman da aynı şey olmuyor mu?"

"Aynı şey oluyor. Varılan sonuç hemen her zaman aynı: Kurbanların hiçbiri başkası tarafından zehirlenmemiş ve hiçbirinin bunu kendisinin yapmasına imkân yok. Fakat yine elimizde..."

Omuzlarımı silktim.

"O zaman niçin sürekli olarak bunun bir suç veya bir rastlantı olduğunda ısrar ediyorsunuz?"

"Başka bir seçenek var mı?"

"Belki vardır." Masasından *France-Soir*'in bir kopyasını aldı. "Bugünkü gazeteleri okudunuz mu?"

Bana büyük puntolarla yazılmış başlığı gösterdi: LABİRENTTE BOMBA PATLADI - BASAMAKLARDAKİ KATLİAM - GENÇ KIZ KİMLİĞİ BİLİNMEYEN BİR ADAM TARAFINDAN KURTARILDI.

"Evet," diye yanıtladım. "Olanlardan haberim var."

"İşte aradığınız şey. Modern suçun klasik bir örneği. Önceden düşünülmüş, ama aynı zamanda rasgele. Her kim yakınında duruyorsa, otomatik olarak kurban olmuş."

"Ama bu aynı şey değil!"

"Kabul ediyorum, değil. Napoli'deki kurbanların alınlarına bazı kişisel özelliklerinden dolayı ölüm yazılmıştı, ama havalimanındakiler öyle değil. Haklısınız. Karısına rasgele suç ihtimalinden söz eden, bu durumu bir yola çivi dökmeye benzeten Adams adlı o kişiye ne demeli? Çok ince bir benzetme değil. Yine de, açıkça görülüyor ki, bu ölümlerin arkasında kim varsa, böyle birisinin olmadığı izlenimini yaratmaya uğraşıyor."

Bir şey söylemedim. Barth bana hızlı bir bakış attı, ayağa kalkıp odanın içinde dolaştı, sonra yeniden oturup sordu:

"Sizin kişisel düşünceniz nedir?"

"Size sadece en çok dikkatimi çekmiş olan şeyi söyleyebilirim. Tutalım ki, ölüm nedeni zehirlenme olsun; her olayda arazların aynı olması beklenmez miydi?"

"Aynı değiller mi? Hepsinin benzer bir seyir izlediğini düşünüyordum. İlk önce heyecan ve saldırganlık, sonra halüsinasyon devresi - çok kere evhama kapılmayla birlikte görülüyor, en sonunda ayrılma devresi - Napoli'den veya

hayatın kendisinden. Arabayla, uçakla veya yaya olarak kaçmaya çalıştılar veya kullandıkları şey bir cam parçası, bir tıraş bıçağı, bir ip, ağza sıkılmış bir kurşun, bir şişe tentürdiyot oldu..."

Hafızasının gücüyle beni etkilemeye çalışıyor gibiydi.

"Benzer olduklarını kabul ediyorum. Ama kişilerin arka planına bakmaya başladığınız zaman..."

"Devam edin."

"Kural olarak ölüm şekli ölenin karakteriyle ilişkili değildir. Bir insanın zatürreeden, kanserden veya araba kazasından ölmesi onun karakteri tarafından tayin edilmez. Şüphesiz bunun dışında olan şeyler de vardır, bir test pilotunun mesleğine bağlı olarak ölümü gibi, ama kural olarak bir insanın nasıl öldüğüyle nasıl yaşadığı arasında bir korelasyon yoktur."

"Kısaca söylersek, ölüm karakterle ilişkili değildir. Devam edin."

"Ama burada ilişkili."

"Ah, şimdi de karanlık güçlerden söz ediyorsunuz! Tam olarak ne demek istiyorsunuz?"

"Dediğim şeyi. Şampiyon bir yüzücü denizde boğularak ölüyor. Bir dağcı düşerek ölüyor. Otomobil meraklısı birisi bir araba kazasında ölüyor."

"Durun biraz! Otomobil meraklısı olan kimdi? Titz mi?"

"Evet üç otomobili vardı, iki tanesi spor arabaydı. Devam edelim: bir korkak kaçarken ölüyor..."

"O hangisi?"

"Osborn. Arabasını terkeden ve yol bakım işçisi sanılan kişi."

"Onun korkaklığıyla ilgili bir şey söylememiştiniz."

"Özür dilerim. Size anlattığım hikâyede birçok ayrıntı yoktu. Osborn sigorta işindeydi, kendisinin de bir sürü sigortası vardı ve risk almayı sevmeyen bir adam olarak bili-

niyordu. İlk defa tehdit edildiğini hissedince, oturdu ve polise bir mektup yazdı, ama sonra korkup kaçtı. Adams'ın başkalarından farklı bir kişiliği vardı, yaşadığı gibi öldü - kurallara aykırı şekilde. Kahraman gazeteci sonuna kadar dayandı ve sonra kendini vurdu..."

"O da kaçmaya çalışmıyor muydu?"

"Öyle olduğunu sanmam. Londra'ya uçma emrini almıştı. Geçici bir kriz geçirdi, bileklerini kesmeye çalıştı, sonra yaralarını sarıp yeni işine uçtu. Yapamayacağını anlayınca, kendini vurdu. Çok gururlu bir adam olmalı. Ölseydi, Swift'in nasıl öleceğini bilmiyorum. Genç bir adamken zayıf karakterli, müsrif, hayalci, her zaman kendisinden daha güçlü birine, bir eşe veya bir arkadaşa muhtaç birisi olarak tanınıyordu. Napoli'de de aynı şey oldu."

Barth alnı kırışık bir şekilde oturdu, çenesine eliyle vuruyor ve dalgın bir şekilde boşluğa bakıyordu.

"Bunun açıklaması kolay. Bir geriye gitme durumu, daha erken bir zamana geri dönme...Bu alanda bir uzman değilim, ama sanıyorum ki bazı halüsinasyon yaratıcılar... Bu konuda toksikolojistlerin fikri neydi? Psikiyatristler ne diyordu?"

"Bazı arazlar LSD ile benzerlik gösteriyor, ancak LSD bu şekilde bireysel özellik göstermez. Farmakolojide böyle bir uyuşturucu bilinmiyor. Kişilerin hayatlarının ayrıntılarına indikçe, hiçbirinin kendi tabiatına aykırı hareket etmemiş olduğunu gördüm - tam tersine, hepsi onu aşırılı abartılı bir şekilde ortaya koymuşlardı. Parasını dikkatli harcayan biri, hasisleşir. Çok bilmiş - burada antika kitap satıcısını kastediyorum - bütün bir günü bir sandık dolusu kağıdı küçük şeritler halinde kesmek için harcar. Bir sürü örnek var. Eğer dosyaları size bırakmama izin verirseniz, kendiniz de görebilirsiniz."

"Elbette. Demek bu X faktörü "kişiye özgü uyuşturucu" gibi bir şey. Tamam... Ama böyle bir yaklaşım bizi çözüme

daha yakınlaştırmaz. Psikolojik analiz bize faktörün nasıl davrandığını söyleyebilir, ama kurbanın içine nasıl girdiğini açıklamaz."

İskemlesinde öne doğru eğildi, başı öne eğikti ve gözleri dizlerini kucaklamış ellerine dikilmişti. Ansızın dosdoğru gözümün içine baktı.

"Size özel bir soru sorabilir miyim?"

Başımla evet dedim.

"Simulasyon sırasında kendinizi nasıl hissettiniz? Kendinizden hep emin miydiniz?"

"Hayır. Tamamen sıkıntılı bir durumdu. Hiç öyle olacağını düşünmemiştim. Ölü bir adamın eşyasını kullandığım için değil - o duruma çok kısa bir sürede alışmıştım. Mesleğim yüzünden, bu görev için biçilmiş kaftan olduğum düşünülmüştü."

"Öyle mi?" Kaşları havaya kalktı.

"İnsanlar büyüleyici bir iş olduğunu sanırlar, ama birkaç kısa heyecan dakikası dışında, her şey rutindir - sıkıcı ve tekdüze."

"Anlıyorum. Napoli'de olduğu gibi, öyle mi?"

"Evet, özellikle kendimizi tahlil etmekte de eğitim gördüğümüz için. Aletler her zaman hata yaparsa, o zaman son gösterge insan olmalıdır."

"Tekdüze, rutin olduğunu söylüyorsunuz. Napoli'de hangi şekilde heyecan duydunuz? Ne zaman ve nerede?"

"Korktuğum zaman."

"Korkmak mı?"

"En az iki defa. İkisi de bana heyecan verdi."

Açıklamak kolay değildi, zira çok hassas konulara değiniyordum. Barth'ın gözleri hep üstümdeydi.

"Korkmak hoşunuza mı gitti?"

"Size gitti veya gitmedi diye bir yanıt veremem. En iyi şey insanın yeteneklerinin beklentilerine uyum sağlamasıdır.

Benim beklentilerim her zaman imkânsıza doğru meyletmiştir. Sonsuz sayıda risk alma durumu vardır, ama ben şahsen sıradan bir riske, örneğin Rus ruleti gibi bir şeye, hiç ilgi duymadım. O çeşit bir deneme bana sıkıcı gelir. Diğer taraftan her zaman bilinmeyene, kestirilemeyene ve tanımlanamayana karşı çok ilgi duymuşumdur."

"Bu yüzden mi astronot olmaya karar verdiniz?"

"Bilmiyorum. Belki de nedeni odur. Başkalarına göre bizler uzaktan kumandalı bilgisayar ile yönlendirilen zeki şempanzeleriz. En yüksek aşama, uygarlığımızın simgesi, onun karşı kutbunu burada karşınızda görüyorsunuz." Ön sayfasında yürüyen merdivenin fotoğrafı basılmış olan gazeteyi gösterdim. "Bunun gerçek olduğuna inanmıyorum. Eğer gerçek olsaydı bile, Mars'ta tamamen yalnız olacaktık, tamamen tek başımıza. Başından beri fiziksel noksanlığımın başımın üzerinde Damokles'in kılıcı gibi asılı duracağını biliyordum. Yılda altı hafta, çiçek açma mevsiminde, hiçbir işe yaramam. Yine de, Mars'ta hiç bitki olmadığına güveniyordum, herkes, amirlerim de dahil olmak üzere, bunu kabul ediyordu... ama bir şekilde saman nezlesi beni yedek personel seviyesine indirdi, o mevkide hiç şansım olmadığını biliyordum."

"Mars'a uçmak için mi?"

"Evet."

"Yedek personel olarak kalmayı sürdürdünüz mü?"

"Hayır."

"Aut Caesar aut nil."

"Öyle de denebilir."

Ellerini çözdü ve iskemlesine daha derin yerleşti. Orada gözkapakları yarı açık bir şekilde otururak sanki söylemiş olduğum şeyleri düşünüyordu. Sonra kaşları oynadı ve dudaklarında hafif bir gülümseme belirdi.

"Dünyaya dönelim. Bütün kurbanların alerjisi mi vardı?"

"Hemen hemen hepsinin, sadece bir kişi için doğruluğu kanıtlanmadı. Çeşitli alerjiler mevcuttu, toz alerjisi en yaygın olanıydı, onu astım izliyordu..."

"Ne zaman korktunuz? Bir dakika önce demiştiniz ki..."

"İki ayrı durumu hatırlıyorum. İlki otelin lokantasında meydana geldi, başka bir Adams'ı telefona çağırdıkları zaman. O adın yaygın kullanılan bir ad olduğunu biliyordum, başka birini çağırdıklarını biliyordum, yine de bir an için bunun sadece bir rastlantı olmadığını düşündüm."

"Ölen adamı çağırdıklarını mı düşündünüz?"

"Hayır, hiç de değil. Bunun bir şeyin başlangıcı olduğunu sandım. Diğer müşteriler anlamasınlar diye kullanılan bir şifre olduğunu sandım."

"Kendi ekibinizden biri olabileceği hiç aklınıza gelmedi mi?"

"Söz konusu değildi. Hiçbir şart altında benimle temas kurmayacaklardı. Ancak bir felaket halinde, örneğin bir savaş ilan edilirse, yöneticimiz olan Randy, bana doğrudan yaklaşacaktı. Ama sadece öyle bir durumda."

"Bu kadar meraklı olduğum için özür dilerim, ama bana önemli geliyor. Adams telefona çağrıldı. Ya telefondaki kişi gerçekten sizi aramış olsaydı; bu sizin kim olduğunuzu anladığını ve durumu size açık ettiğini göstermez miydi?"

"Korkma nedenim de tam olarak işte buydu. Hatta içimden telefona gitmek bile geçti."

"Ne yapmak için?"

"Karşı tarafla temas kurmak için. Hiçbir şey yapmamaktansa, bunu yapmak daha iyiydi."

"Anlıyorum. Ama gitmediniz, öyle değil mi?"

"Hayır. Sahici Adams benden hızlı davrandı.

"Peki, ikincisi ne zaman?"

"Roma'da geçirmiş olduğum tek gece sırasında, otelde. Adams'ın uykuda iken ölmüş olduğu odada kalıyordum.

Ah, evet, anlatınam gereken bir şey daha var. Çeşitli simulasyon rolleri üzerinde durmuştuk. Adams rolüne girmem şart değildi, başka seçenekler de vardı, ama ben toplantılara katılıp Adams'da karar kılınmasını sağladım-"

Barth'ın gözlerinin bir an için parladığını görünce, lafımı kestim.

"Tahmin etmeye çalışayım. Geçici delilik değildi, deniz kenarı değildi, otoyol değildi. Sadece güvenli ve gözden uzak bir otel odası - yalnızlık, konfor ve ölüm. Doğru mu?"

"Olabilir, ama o sırada bunun farkında değildim. Sanırım adamın bir yerlere saklamış olduğu sanılan o gizli açıklamaları bulmayı umduğumu düşündüler, ama nedeni bu değildi. Gerçek şu ki, adamdan hoşlanmıştım."

Az önce beni "Aut Caesar aut nihil" sözüyle yaralamış olmasına rağmen, adetim olduğundan daha uzun konuştuğumu farkettim, bu adamın yardımına çok muhtaç bir haldeydim. Bütün bu olup bitenlerin benim için ne zaman bir tutkuya dönüşmüş olduğunu söylemem mümkün değildi. İlk başta bir başkasının kılığına girmeyi sadece rutin işlerden biri, oyunun bir parçası olarak düşünmüştüm. Beni hangi noktada o kadar içine aldığını ve aynı zamanda da ittiğini bilmiyordum. Tehlikeyi iple çekiyordum, ona bel bağlamıştım; hayal malısulu bir şey olmadığını biliyordum; ama tam ucuna geldiğim an, bir hayal olduğu ortaya çıkmıştı. Aramıza engel konmuştu. Adams'ın yapmış olduğu her şeyi yapmıştım - kaderini paylaşmak dışında ve bu yüzden eli boş dönmüştüm. Belki Barth'ın sözlerinde bir gerçek payı olması beni bu kadar çok yaralamıştı. Fitzpatrik'in Mars projesindeki doktor meslektaşlarından biri, Kerr adında bir Freudcu, açık bir hesaplaşma peşinde olduğumu, ölümü yenilgiye tercih ettiğimi söyleyecekti, başka bir deyişle, Adams'ı seçmiş olmamı, aldığım bu görevi, Freudcu bir ölüm arzusuyla açıklayacaktı. Doktorun bunları söyleyece-

ğine bahse girerim. Ama kimin umurunda. Bu Fransızın yardımını istemek dağcılık kuralını bozmakla aynı şeydi: Beni iple yukarı çekebilsin diye, ona ipuçları veriyordum. Ne var ki, tam bir fiyaskodan daha iyiydi: Yenilmiş olarak bitirmeye hiç niyetim yoktu.

"Metodolojiden bahsedelim." Barth'ın sözleri beni düşüncelerimden ayırdı. "İlk önce kurbanların kategorisi, farklılaşma tarzı. Bu konuda çok fazla keyfi davranmışsınız."

"Niçin böyle düşünüyorsunuz?"

"Olguların kendilerine ait kategorileri olmamasından, ama keyfi olarak önemli veya önemsiz diye sınıflandırılmasından. Kriterleriniz ölüm ve delilik veya en azından ölümle sonuçlanmasa bile delilik. Swift ile Adams'ın davranışlarını karşılaştırın. Swift herkesin gözü önünde delirmişti, diğer taraftan, eğer Adams'ın karısına yazmış olduğu mektup olmasaydı, onun halüsinasyon gördüğünü hiçbir zaman bilmeyecektiniz. Bu türden kaç tane olay olduğu belli değil."

"Özür dilerim," dedim, "ama bu kaçınılmaz bir şey. Bizi suçladığınız şey bilinmeyeni soruşturan herkesin yaşadığı klasik ikilem. Sınırlar tanımlanmadan önce illiyet tanımlanmalıdır, ama illiyet tanımlanmadan önce, soruşturma konusunun tanımlanması gerekir."

Bana saklamadığı bir beğeniyle baktı.

"İyi, iyi, görüyorum ki bilimsel terminolojiyi de iyi biliyorsunuz. Ama bunu dedektiflerden öğrenmediniz, öyle değil mi?"

Yanıt vermedim. Çenesini oğuşturarak oturdu.

"Evet, bu gerçekten de tümevarımın klasik ikilemi. Ama şimdi bazı elenmiş olgulara, sahte ipuçlarına gelelim. Sonunda işe yaramaz çıkan umut verici ipuçları oldu mu?"

Ona beğeniyle bakmak sırası artık bana gelmişti.

"Evet, bir tane çok ilginç ipucu vardı. Gerçekten ona umut bağlamıştık. Bütün Amerikalı kurbanlar, İtalya'ya gitmeden önce, Dr. Stella'ye ait kliniklerinden birinin hastası olmuşlardı. Dr. Stella'dan bahsedildiğini duydunuz, sanırım."

"Hayır, duymadım."

"İnsanlar onun hakkında değişik şeyler söylerler - bazıları onun çok iyi olduğunu düşünür, bazıları da bir sahtekar olduğunu iddia eder. Her ne zaman, hastalarından birisi romatizma ağrısı çekse, ona Napoli'deki kükürt banyolarını öneriyordu."

"Ne!"

"Bunu duyduğum zaman ben de yerimden fırladım, ama sahte bir ipucu olduğu ortaya çıktı. Doktor, Birleşik Devletler'de de pek çok kaplıca olmasına rağmen, Vesuvius civarındakilerin hepsinin en iyisi olduğunu düşünüyordu. Yolculuğa çıkmayı kabul edenler azınlıktaydı, çünkü bütün Amerikalıların para harcamayı sevdikleri doğru değildir. Eğer bir hasta Vesuvius'a gitmeye parasının yetmeyeceğini söylerse, Dr. Stella onu bir Amerikan kaplıcasına gönderiyordu. Bu insanların izini sürdük - hepsi yüz kadardı - ve hepsinin sağ salim olduğunu bulduk. Hastaların bazıları önceki kadar sıkıntı içindeydi, ama hiçbir olayda İtalyan usulü tek bir ölüme rastlamadık. Çoğu doğal nedenlerden ölmüştü - kalp hastalığı, kanser..."

"Sanırım evli ve aileleri olan kişilerdi," dedi Barth, aklı başka bir yerdeymiş gibi.

Gülümsemekten kendimi alamadım.

"Doktor, şimdi siz bürodakiler gibi aynı çılgın sözleri, aynı klişeleri kullanıyorsunuz... Aslında çoğunun aileleri vardı, ama aralarında dul ve bekâr erkekler de epeyce vardı. Bunun yanı sıra, ne zamandan beri eşler ve çocuklar antidot oldular? Neyin antidotu?"

"Hatalar denizini aşmadan gerçeğe ulaşamazsınız," dedi Barth, veciz bir söz söyler gibi, ama gözlerinde alaycı bir bakışla. "Dr. Stella'nın Napoli'ye kaç hasta göndermiş olduğunu biliyor musunuz?"

"Evet, biliyorum. En tuhaf rastlantılardan birisi bu. Ne zaman bu aklıma gelse, olayı çözüyorum hissine kapılıyorum. Hepsi birden yirmi dokuz romatizmalı hasta göndermişti, beş Amerikalımız - Osborn, Brunner, Coburn, Heyne ve Swift - da içinde olmak üzere.

"Yedi Amerikalının beşi mi?"

"Evet. Ne Emmings ne de Adams Stella'nın kliniğine tedavi için gitmişti. Brigg de öyle, ama zaten o hiçbir zaman kurbanlar arasında sayılmadı."

"Bütün bunlar çok önemli. Peki, ya diğer yirmi dört hasta?"

"İstatistikleri ezberden biliyorum. On altı tanesi söz konusu olaylar başlamadan önce gönderilmişti. Hepsi sağ salim Birleşik Devletler'e geri döndü. Geçen yıl on üç tane göndermişti. Kurbanların beşi bu gruba ait."

"On üçün beşi, öyle mi? Peki, sağ kalan sekiz kişinin arasında 'kurban modeli'ne benzerlik gösteren kimse var mıydı?"

"Aslında, üç tanesi öyleydi. Üçü de bekâr, para durumları iyi ve elli yaşlarında olan adamlardı. Hepsi geri döndü. Hepsi hayatta."

"Sadece erkekler mi? Stella hiç kadın hasta bakmaz mı?"

"Kadın hasta bakıyor. Söz konusu ölümlerden önce İtalya'ya dört kadın göndermişti, geçen yıl iki tane, bu yıl hiç göndermedi."

"Erkeklerle kadınlar arasındaki bu oransal farkhlığı nasıl açıklıyorsunuz?"

"Stella'nın klinikleri ilk başta erkeklerin tedavi merkezleri olarak ün kazanmıştı. İktidarsızlık sorunları, saç dökül-

mesi...Daha sonra bu izlenim silinmeye çalışıldı, ama hâlâ Stella erkek doktoru olarak tanınır. Böylece elimizdeki oransal farklılığın çok mantıklı bir açıklaması var."

"Yine de, durum onu gösteriyor ki... Avrupa'da yaşlı kadınlar çok sayıda bulunmasına rağmen, kurbanların arasında tek bir kadın bile yok. Stella'nın Avrupa'da klinikleri var mı?"

"Hayır. Avrupalı kurbanların hiçbir şekilde Stella ile bir ilişkileri yok. Bunu söylemenin bir sakıncası yok, zira hiçbiri son beş yıl içinde Birleşik Devletler'e gitmiş değiller."

"Biri Amerikalılar için, diğeri Avrupalılar için, iki ayrı operasyon olabileceğini hiç düşündünüz mü?"

"Düşünclük. Aynı set içindeki iki grubu da karşılaştırdık, ama bir sonuç çıkmadı."

"Doktor niçin hastalarını başka bir yere değil de, Napoli'ye göndermekte ısrar ediyordu?"

"Çok basit. İki kuşak öncesinden İtalyandı, ailesi Napoli yakınlarından gelmekteydi ve muhtemelen Dr. Giono gibi yerel kaplıca uzmanlarıyla olan ilişkileri yüzünden para kazanıyordu. Tıbbi gizlilik aralarındaki yazışmaya ulaşmamızı engelledi, ama okyanusun bir tarafından bir doktorun İtalyan meslektaşlarına hasta yollaması çok mantıklı. Zaten ilişkilerinde şüphe çekecek bir şey bulamadık. Sanırım her yolladığı hasta için belli bir yüzde alıyordu."

"Mittelhorn'un ölümünden sonra gelen boş mektubu nasıl açıklıyorsunuz?"

"Onun Mittelhorn'un ailesinin bir ferdi tarafından gönderilmiş olduğunu sanıyorum, adamın nasıl öldüğünü bilen ve Bayan Barbour gibi soruşturmanın devam etmesini isteyen, ama belli bir neden yüzünden, kadının yaptığı gibi, açıkça müdahalede bulunamayan veya bulunmak istemeyen biri. Bir suçun işlenmiş olduğuna inanmak için geçerli nedenleri olan ve polis dosyayı kapatmasın diye şüphe ya-

ratmaya çalışan biri. Mektup İsviçre damgası taşıyordu, orada Mittelhorn'un birçok akrabası bulunuyordu..."

"Dr. Stella'nın hastaları arasında uyuşturucu bağımlısı kimse var mıydı?"

"İki tane vardı, hiçbiri aşırı kullanıcı değildi ve ikisi de yaşlı adamlardı - biri dul, diğeri bekâr. Geçen yıl mayısın sonunda haziranın başlarında geldiler, kaplıcaya gittiler, düzenli bir şekilde güneş banyosu yaptılar - yani istatistiklere göre onları azami tehlikeye atacak her şeyi yaptılar. Fakat ikisi de sağ salim geri döndüler. Şunu da unutmadan söyleyeyim ki, birisinin çiçek tozu, diğerinin çilek alerjisi vardı!"

"Ne kadar kötü!" dedi Barth, yüksek sesle, ama ikimizin de gülecek hali yoktu.

"Alerji faktörünün önemli olduğunu anladınız, değil mi? Ben de öyle."

"Ne çeşit uyuşturucular kullanıyorlardı?"

"Çilek alerjisi olan adam esrar. Saman nezlesi olan ise LSD, ama arada sırada. Tam Birleşik Devletler'e uçmadan önce elindeki mal tükenmişti, kaplıcadan vazgeçip vaktinden önce geri dönmesinin nedeni bu olabilir. Napoli'de mal bulamamıştı. Polis kısa bir zaman önce İtalya'da üslenmiş çok büyük bir Orta Doğu şebekesini dağıtmıştı, uyuşturucu trafiği durmuştu, tutuklanmamış satıcılar da saklanıyorlardı."

"Çilek alerjisi olan da..."diye mırıldandı Barth. "Bu kısım anlaşıldı. Ya ruhsal problemleri olanlar?"

"Bir şey çıkmadı. Ah, siz de benim kadar bilirsiniz ki herkesin aile dolabında bir şey vardır, ama bu işi fazla abartmak olacaktı. Söz konusu olan bütün hastalar - sağ kalanlar kadar kurbanlar da - akli dengesi yerinde olan kişilerdi. Birkaç nörotik ve uyku sorunu olan kişi, ama hepsi bu kadar. Kadın hastaların arasında bir melankoli vakası, menopozla ilişkili olarak bir depresyon vakası ve bir intihar teşebbüsü bulduk."

"İntihar teşebbüsü mü dediniz?"

"Tipik nörotik birinin verdiği sahte alarınlarından biri. Kadın kendini zehirlemişti, ama kurtarılacağından emin olduğu şartlar altında. Diğerlerinde durum tam tersiydi: Hiçbiri intihara meyilli değildi. Aksine, teşebbüslerin yenilenmesi acımasız bir kararlılık işaret ediyor."

"Niçin sadece Napoli'de?" diye sordu Barth. "Messina ve Etna gibi yerlerden bildirilen bir vaka olmadı mı?"

"Olmadı. Doğal olarak dünyadaki bütün kükürt kaplıcalarını kontrol edemezdik, ama İtalya'dakileri incelemek işi özel bir gruba verildi. Hiçbir şey çıkmadı. Köpekbalığı saldırısından ölmüş biri var, bir diğeri de boğulmuş."

"Coburn da boğulmuştu, öyle değil mi?"

"Evet, ama geçici olarak aklını kaybettiği sırada."

"Bu kesin olarak kanıtlandı mı?"

"Hemen hemen. Adam hakkında pek bir şey bilmiyoruz. Sadece odasına kahvaltı servisi yapıldığı zaman, tostunu, yağını ve yumurtalarını boş bir sigara kutusuna koymuş olduğunu ve dışarıya çıkmadan önce pencere pervazına biraz yiyecek bırakmış olduğunu biliyoruz."

"Şüphesiz! Zehirden şüphe ediyordu ve görmek istiyordu, eğer kuşlar..."

"Herhalde kutuyu da bir toksikolojiste götürmek istiyordu, ama bunu yapmaya fırsat bulamadan öldü."

"Uzman raporları ne diyor?"

"Daktilo yazısıyla iki kalın cilt. Hatta Delphi yöntemi denen uzmanlar arasında ankete bile başvurduk."

"Sonuç?"

"Çoğunluğun iddiasına göre, aynı kimyasal bileşime sahip olması şart olmamakla birlikte, etki bakımdan LSD'ye benzeyen, ne olduğu bilinmeyen bir psikotropik uyuşturucu söz konusu."

"Bilinmeyen bir uyuşturucu mu? Ne kadar tuhaf bir teşhis."

"Tam anlamıyla bilinmeyen değil. Aynı uzmanlar onun bilinen birçok maddenin bileşimi olabileceğine inanıyorlar, zira bir bileşimin arazları tek tek unsurlarının etkilerinden her zaman anlaşılmaz."

"Azınlıkta kalanlar ne düşünüyorlardı?"

"Nedeni belli olmayan akut bir psikoz. Doktorların ve uzmanların bir konu hakkında bir şey bilmedikleri zaman ne kadar lafazan olduklarını bilirsiniz."

"Hem de çok iyi. Dosyayı bana ölüm nedenlerine göre bir daha özetlemeniz mümkün mü?"

"Şüphesiz. Coburn boğularak öldü, ya kazayla, ya da planlanmış bir şekilde. Brunner pencereden atladı, ama ölmedi-"

"Sözünüzü kesiyorum, ama ona daha sonra ne oldu?"

"Birleşik Devletler'e geri döndü; sağlığı kötü durumda, ama hâlâ hayatta. Bazı şeyler hayal meyal aklında kalmış, ama onların kendisine hatırlatılmasından hoşlanmıyor. Tek hatırladığı bir garsonu Mafya üyesi sanması ve sürekli olarak takip edilmekte olduğu duygusuna kapılması. Devam edeyim mi?"

"Lütfen."

"Osborn bir vurup kaçma olayının kurbanı oldu. Arabanın sürücüsü bulunamadı. Emmings iki defa intihar etmeye kalkıştı. Kendisinin neden olduğu bir tabanca yarasından öldü. İsveçli Leyge Roma'ya arabayla gitti ve Colosseum'dan düştü. Schimmelreiter aklını kaçırdıktan sonra hastanede doğal nedenlerden, akciğer kanserinden öldü. Heyne neredeyse boğulacaktı, sonra hastanede bileklerini kesti. Ölümden kurtuldu, ama daha sonra zatürreeden öldü. Swift zarar görmeden kurtuldu. Mittelhorn da iki defa intihar etmeye çalıştı - ilk seferinde aşırı dozda uyku ilacı ala-

rak, daha sonra tendürdiyot içerek. İç organlarındaki yanıklar yüzünden öldü. Titz otoyolda bir araba kazasında öldü. Son olarak Adams Roma'daki Hilton otelinin odasında, görünüşe göre nedeni bilinmeyen bir boğulma yüzünden öldü. Brigg'in durumu hâlâ esrarını koruyor."

"Teşekkür ederim. Sağ kurtulanlar arasında hiç başlangıç arazlarını hatırlayan kimse var mı?"

"Evet. Arazlardan birisi ellerin titremesi ve yemeğin tadındaki farkedilebilir bir değişiklik. Bunu Swift'ten öğrendik. Brunner yemeğin tadında bir bozukluk olduğunu kesin olarak hatırlıyor, ama ellerin titremesi hakkında bir şey bilmiyor. Kalıcı bir ruhsal etki yüzünden böyle bir ifade vermiş olabilir. Hiç olmazsa tıbbi uzmanların fikri bu."

"Ölüm nedeni oldukça geniş bir yelpaze gösteriyor ve intihar kurbanları o sırada ellerine geçen imkânları kullanmış gibi görünüyor. Cui prodest ilkesine göre bir soruşturma yürüttünüz mü?"

"Yani mali bakımdan kimlerin yararlanacağını soruşturduk mu diyorsunuz. Bunun bir anlamı olmayacaktı, çünkü mirasçılardan hiçbirinin akrabalarının ölümüyle bağlantısı olduğunu gösteren bir delil yoktu."

"Basın bu işe el attı mı?"

"Basın tamamen bu işin dışında tutuldu. Şüphesiz yerel gazetelerde ölümlerin her biri için ölüm ilanı yayımlandı, ama bunlar diğer kaza haberleri arasında kaybolup gitti. Basının soruşturmaya engel çıkaracağından endişe ediyorduk. Birleşik Devletler'de sadece bir gazete, adı şimdi aklıma gelmiyor, Dr. Stella'nın hastalarının başına gelen trajik ölümlerden bahsetti. Stella ise bu durumun vicdansız bir rakibin işi olduğunda ısrar ediyordu. Bununla birlikte, geçen yıl Napoli'ye hiç hasta göndermedi."

"Bu şüpheli gözükmüyor mu?"

"Öyle olması gerekmez. Bir olay daha olsaydı, bunun du-

yulması anlaşmadan kazanacağından daha fazlasını kaybetmesine yol açacaktı. Aldığı yüzdelerden pek bir şey kazanıyor olmaması gerek."

"Şimdi bir oyun oynamamızı teklif ediyorum," dedi Barth. "Oyunun adı, "Napoli'de esrarlı bir şekilde nasıl ölünür?" olsun. Amacı bir kimsenin böyle bir ölüm için hangi özelliklere sahip olması gerektiğini bulmak. Bana yardımcı olur musunuz?"

"Seve seve. Özelliklerin listesi kişinin cinsiyetini, yaşını, vücut yapısını, fiziksel kusurlarını, mali durumunu ve vermeye çalışacağım diğer başka niteliklerini içerecek. Gerekli özelliklere sahip olan kişi elli yaşlarında bir erkek olmalıdır, oldukça uzun boylu, atletik veya piknik yapılı, bekâr, dul veya boşanmış, ama Napoli'de geçirdiği süre boyunca tek başına olan birisi. Schimmelreiter'in vakasında açıkça görüldüğü gibi, zengin olması şart değil. İtalyanca da bilmemeli, veya çok az bilmeli."

"Kurbanların hiçbiri iyi İtalyanca bilmiyorlardı, öyle mi?"

"Tek bir tanesi bile. Şimdi daha özel niteliklere gelelim. Adaylık koşullarından biri de şeker hastası olmaması.."

"Öyle mi?"

"Grubun içinde tek bir şeker hastası yoktu. Diğer taraftan Dr. Stella tarafından Napoli'ye gönderilmiş hastalar arasında beş tane şeker hastası vardı, hepsi evlerine sağ salim döndüler."

"Uzmanlarınız bunu nasıl açıklıyor?"

"Bunu yanıtlayabileceğimden pek emin değilim. Bazıları bunu hastanın metabolizmasına, bir antidot yerine geçebilecek aseton türevlerinin oluşumuna bağlıyordu, ama bu düşünce daha az tanınmış - benim fikrime göre daha dürüst - uzmanlarca kabul edilmiyordu. Bir organizma insulin yetmezliğinden etkilenmeye başlayınca kanda aseton türevleri oluşur. Ne var ki, günümüzde bütün şeker hastaları düzenli

olarak kendilerine önerilen ilaçları almaları konusunda uyarılmışlardır. Bir sonraki gerekli özellik alerji. Çimene karşı aşırı duyarlı olmak, saman nezlesi, astım. Ne var ki, yukarıdaki bütün şartları yerine getirmiş, ama yine zarar görmeden yakayı sıyırabilmiş kişiler var. Çilek alerjisi olan hasta gibi veya saman nezlesi olan gibi."

"Kaplıca banyoları alan bekâr, zengin, atletik yapılı erkekler, alerji problemleri var ve İtalyanca bilmiyorlar, öyle mi?"

"Plimasine'e ek olarak, ötekiler gibi aynı antihistamini kullanıyorlardı."

"Hangisini?"

"İçine Ritalin eklenmiş olan bir antihistamini. Ritalin'in formülü, a-fenil-a-piperdinasitik asit metil ester hidroklorid'dir. Plimasine'in ana maddesi olan Pyribenzamine alerjik reaksiyonu etkisiz hale getiriyor, ama uyuklamaya neden oluyor ve reflekslerde yavaşlama meydana getiriyor. İşte bu yüzden araba kullananlara bu ilacın bir uyarıcı olan Ritalin ile birlikte alınması tavsiye ediliyor."

"Görüyorum ki, eczacılıktan iyi anlıyorsunuz!"

"Yıllardır Plimasine kullanıyorum. Alerjisi olan bir kimse bir bakıma kendi kendisinin doktorudur. Birleşik Devletler'deyken onun ayarı başka bir ilaç kullanıyordum, zira Plimasine İsviçre'de üretiliyor. Charles Decker, saman nezlesi olan adam da, Plimasine kullanıyordu, ama saçının tek bir teline bile zarar gelmedi - durun bir dakika."

Orada bir budala gibi ağzım açık oturdum. Barth sessizlik içinde bana baktı.

"Hepsinde kelleşme emareleri vardı," dedim sonunda.

"Kelleşme mi?"

"En azından başlangıcı. Durun bir dakika. Tamam, Decker'in kafasında da saçsız bir yeri vardı... başının arkasında. Ama bu yine de... neyse, pek önemli değil."

"Ama siz pek kel sayılmazsınız," dedi Barth.

"Anlamadım? Ah, doğru - kel değilim. Bu ihmal edilmiş. Fakat eğer Decker'e bir zarar gelmemişse...kelleşme belirtileri gösterdiği halde ... Ama kellik ile delilik arasında ne gibi bir bağlantı olabilir?"

"Veya delilik ile şeker hastalığı arasında?"

"Haklısınız doktor, bu geçerli bir soru değil."

"Kellik durumu tamamen gözden kaçmış mıydı?"

"Şöyle oldu: Ölen kişilerle Napoli'den sağ salim dönenleri karşılaştırdık. Kellik durumu şüphesiz söz konusu oldu. Sorun şu ki, işin doğrusunu anlamak sadece kurbanlar için mümkündü, zira sağ kalanlardan çoğu peruk taktıklarını kabul etmek istemeyeceklerdi. Bu husus, gurur meselesi yüzünden, insanların hassas olduğu bir noktaydı ve onların hemen oldukları yerde bir incelemeye izin vermelerini sağlamak zor olabilirdi. Aynı zamanda perukanın veya kafaya saç ekmenin nerede yapılmış olduğunu da bulmamız gerecekti, bu iş için ne vaktimiz, ne de elemanımız vardı."

"Fazla önem verilmedi, öyle mi?"

"Görüşler ikiye ayrılmıştı. Bazıları sağ kalanlardan herhangi birinin kelliğini saklayıp saklamadığını ortaya çıkarmanın vakit kaybı olduğunu düşünüyor ve bunun diğerlerinin trajik kaderleriyle ne gibi bir ilgisi olduğunu göremiyorlardı."

"Iyi o halde, eğer saç faktörünü dikkate almışsanız, niye bir dakika önce o kadar çok şaşkınlık gösterdiniz?"

"Korkarım, negatif bir korelasyon vardı. Beni şaşırtan şey, ölenlerden hiçbirinin kelliğini saklamaya çalışmamasıydı. Hiçbiri peruka takmıyordu, ne de bir saç ektirme işi yaptırmıştı. Böyle operasyonlar var, biliyorsunuz."

"Evet, duydum. Başka bir şey var mı?"

"Yok - sadece bütün kurbanlar kelleşiyorlardı ve bunu gizlemek için bir şey yapmıyorlardı, diğer taraftan sağ ka-

lanlar içinde hem kelleşenler, hem de normal saçlılar vardı. Bir dakika önce aklıma Decker'in kafasındaki saçsız yer gelmişti, sadece o kadar. Bir an için bir şey bulduğumu sandım. Bu da ilk defa olmuyor. O kadar uzun zamandır bu işin içindeyim ki, arada sırada bazı şeyler görmeye başlıyorum, hayaller filan..."

"Ah, bu işte bir büyü kokusu var, öte dünyadan gelen ruhlar filan... Ama belki o kadar anlamsız değildir."

"Ruhlara inanır mısınız?" Uzun ve sert bir bakış.

"Eğer onlar inanıyorlarsa, bu herhalde yeterli, öyle değil mi? Tutalım ki, Napoli'de faaliyet gösteren bir falcı vardı, zengin yabancı müşterilerin peşinde olan biri..."

"Tamam. Tutalım ki, böyle biri vardı," dedim iskemlemde doğrularak, "ne olacak?"

"Tutalım ki, bu falcı çeşitli numaralar ve seanslarla insanların güvenini kazanmaya çalışıyor, Tibet'ten ithal edilmiş bir mucizevi iksirin örneklerini dağıtıyor, müşteriyi tamamen kendisine bağımlı kılan bir uyuşturucu veya her türlü hastalığı tedavi etmek için kullanılan bir ilaç... Şimdi tutalım ki, yüz vakadan onu veya on biri dikkatsiz bir şekilde aşırı doz alıyor..."

"Pekala," dedim, yüksek bir sesle. "Ama bu durumda İtalyanlar adamın küçük numarasını anlamazlar mıydı? İtalyan polisi, demek istiyorum. Gerçek şu ki, bazı vakalarda kurbanın günlük hayatını çok iyi biliyoruz, otelden tam ne vakit çıkıyordu, nasıl giyinmeyi seviyordu, gazete satan yerlerden en çok hangilerini tercih ediyordu ve hatta hangi gazeteleri alıyordu, plajda soyunduğu kabin hangisiydi, neyi nerede yiyordu, hangi opera temsillerini görmüştü...Şimdi bir veya iki durumda böyle bir üçkâğıtçıyı veya guruyu gözden kaçırmış olabiliriz, ama hepsinde değil. Hayır, böyle birisi yoktu. Bundan başka fikir fazla hayal mahsulü görünüyor. Sorun sadece hiçbirinin İtalyanca bilmemesi değil;

yüksek tahsil yapmış bir İsveçlinin, bir antika kitap satıcısının, saygıdeğer bir işadamının bir İtalyan falcıya gitmesi akla yakın mı? Bunun yanı sıra, kimsenin vakti yoktu..."

"Yanlış olduğu kanıtlanmış, ama yenilmemiş. Böylece bir atış daha boşa gitti." İskemlesinde doğrulup oturdu. "Eğer bir şey onları ele geçirmiş ise, *o zaman o şeyin onları yavaşça sürüklemiş* ve ardında iz bırakmamış olması lazım. Doğru mu?"

"Doğru."

"Onları tamamen özel, mahrem ve resmiyetten uzak bir şekilde tek bir şey ele geçirebilirdi: Seks!"

Yanıtlamadan önce tereddüt ettim.

"Hayır. Birkaç kısa süreli erotik rastlantının olduğunu kabul ediyorum, ama bu aynı şey sayılmaz. İnanın bana, o kadar derine giden bir soruşturma yaptık ki, bir kadın, bir seks alemi veya bir genelev 'büyüklüğünde' bir şeyin gözden kaçması imkânsızdı. Hayır, başka bir şey olmalı, tamamen sıradan bir şey..."

Bu son sözlerim beni biraz şaşırttı, zira daha önce hiç bu şekilde düşünmemiştim. Ama Barth bundan yararlandı.

"Sıradan, ama ölümcül. Evet, niçin olmasın! Utanç verici ve gizli bir istek, tatmin edilmesi gereken gizli bir arzu... Bizim için utanç verici olmayabilir, ama öğrenildiği taktirde başkaları için korkunç bir skandal olabilir..."

"Başladığımız yere geri döndük," dedim. "Çünkü şu anda az önce beni bırakmaya zorladığınız aynı pozisyona kendiniz geldiniz, yani psikoloji..."

Birisi dışarıda korna çaldı. Doktor, o anda çok genç görünerek ayağa kalktı, pencereden aşağıya baktı ve tehdit edercesine parmağını salladı. Korna sesi sustu. Havanın kararmış olduğunu görmek beni şaşırttı. Saatime baktım ve Barth'ın üç saatini almış olduğumu görünce afalladım. Ve-

dalaşmak için ayağa kalktım, ama o böyle bir şey duymak bile istemiyordu.

"Oh, hayır, gitmiyorsunuz. Öncelikle bizimle akşam yemeğine kalacaksınız. İkinci olarak daha bir şey halletmedik, üçüncüsü veya daha önemlisi, rolleri tersine çevirdiğim ve size bir savcı gibi sorular sorduğum için özür dilerim. Her ne kadar bir ev sahibine yakışmazsa da, bir art niyetim olduğunu itiraf edeceğim...Öğrenmek istediğim bazı şeyler vardı - hem sizin hakkınızda, hem de sizden - dosyalarda bulamayacağım bazı şeyler. Her zaman bir olayın atmosferini ancak bir insanın verebileceğini düşünmüşümdür. Bazen sizi bir miktar tahrik etmek, iğnelemek yoluna bile gittim, ama bütün bunları çok iyi kaldırdığınızı söylemeliyim, sandığınız kadar iyi bir poker oyuncusu yüzüne sahip olmasanız da... İyi niyetli oluşum beni bağışlamanızda işe yarayabilir, çünkü size yardım etmeye hazırım. Ama akşam yemeğine kadar oturalım. Hazır olunca çan çalacaklar."

Yeniden oturduk. Kendimi çok ferahlamış hissediyordum.

"Olayla ilgileneceğim," diye devam etti, "ama fazla şansımız olduğunu sanmıyorum... Rolümün tam olarak ne olacağını sorabilir miyim?"

"Bu çok faktörlü analiz gerektiren bir olay," diye başladım, tedbirli bir şekilde, kelimeleri dikkatle seçerek. Sizin programınızı bilmiyorum, ama GPSS tipinde bazı programlar biliyorum ve sanırım sizin bilgisayar da buna bir bakıma benzerlik gösteriyor. Problem suçla ilgili olmaktan çok zihinsel. Şüphesiz bilgisayar suçlunun kim olduğunu bulamayacak, ama suçluyu bilinmeyen bir faktör olmaktan çıkarabilir. Olayı çözmek demek, ölümleri açıklayacak bir teoriyi, onların bağlı olduğu yasayı ortaya koymak olacak..."

Dr. Barth bana neredeyse sempatiyle baktı. Veya belki de ışık yukarıdan düştüğü ve adamın en küçük hareketinde

yüzünün hatları yumuşakça şekillendiği için öyle görünüyordu.

"Bizden kastım elektronlar değil, bir çalışma ekibiydi. Fransa'nın en değerli beyinlerinden bazıları da içinde olmak üzere, disiplinlerarası çok parlak bir ekip kurdum ve eminim ki bu işi yapmaya can atacaklardır... Ne var ki, bilgisayara gelince... Doğru, bir tanesini programlamayı başardık, şu ana kadarki test sonuçları tatmin edici oldu, ama böyle bir olayda - asla..." Başını iki yana salladı.

"Niçin olmasın?"

"Çok basit. Bilgisayar sayısal veri olmadan çalışmaz." Kollarını açtı. "Bu olayda sayısal veri olarak ne kullanabiliriz? Tutalım ki Napoli'de yeni bir uyuşturucu şebekesi iş görüyor ve bir otel malın dağıtım yeri olarak kullanılıyor ve bazı tuzluklara tuz yerine mal koyarak dağıtım yapılıyor. Şimdi bazı tuzlukların yemek salonu masalarında bazen karışması mümkün değil midir? Bu durumda sadece yemeklerini tuzlu sevenlerin uyuşturucu alma riski yok mu? O halde sorarım size, eğer verinin içinde tuzluklar, uyuşturucular veya kurbanların yemek yeme adetleri hakkında bir şey yoksa, bir bilgisayar bunu nasıl çözümleyebilir?"

Adama hayranlıkla baktım. Böylesi fikirler geliştirmekte nasıl da ustaydı. Akşam yemeği çanı çaldı, sesi gittikçe arttı ve sonunda iyice tizleşti, derken birdenbire sustu ve bir çocuğu azarlayan bir kadın sesi duyuldu.

"Alt kata inmek zamanı... Her zaman tam vaktinde yeriz."

Yemek salonunu masanın üzerinde uzun bir sıra halinde dizilmiş pembe mumlar aydınlatıyordu. Barth, alt kata indiğimiz sırada, büyükannesinin yemeğe katılacağını fısıldadı, doksan yaşındaki kadının, biraz tuhaf davranışları olsa da, çok sağlıklı olduğunu ekledi. Bunu bir çeşit uyarı olarak aldım, ama yanıt vermeye fırsat bulamadan, kendimi ailenin

diğer fertleriyle tanıştırılırken buldum. Önceden tanışmış olduğum üç çocuğun ve masanın ucunda kütüphanedekinin eşi olan el oyması bir iskemleye oturmuş Bayan Barth'ın yanı sıra, mor giysiler içinde yaşlı bir kadın gördüm. Elmaslarla süslü eski moda uzun saplı bir gözlük göğsünde parlıyordu ve parlak bilyelere benzeyen küçük siyah gözlerini üzerime dikmişti. Elini uzattı, ama o kadar yükseğe ve o kadar hevesle ki, onu öptüm, bu başka bir durumda yapmayacağım bir şeydi; kadın, hayret verecek kadar derin ve erkeksi olan ve kulağa kötü dublaj yapılmış bir filmdeki gibi yapay gelen bir sesle, şöyle dedi:

"Demek astronotsunuz, öyle mi? Daha önce bir astronot ile aynı masaya hiç oturmamıştım."

Doktor bile şaşırdı. Bayan Barth hemen bir açıklama yaparak, çocukların benim gelişimi haber vermiş olduklarını söyledi. Yaşlı kadın benden yanına oturmamı ve işitmede güçlük çektiği için yüksek sesle konuşmamı istedi. Tabağının yanında böbrek şeklinde bir işitme cihazı duruyordu, ama kadın yemek sırasında onu hiç kullanmadı.

"Beni eğlendirebilirsiniz," dedi kadın. "Böyle bir fırsatın yakın zamanda bir daha elime geçeceğini sanmam. Lütfen bize dünyanın oradan nasıl göründüğünü söyleyebilir misiniz? Fotoğraflara güvenim yok."

"Haklısınız," dedim, kadına salata tabağını uzatırken, sözünü sakınmaz, resmiyetten uzak tavrı için için hoşuma gitmişti. "Hiçbir fotoğraf tam olarak veremez, özellikle yörünge yakından geçiyorsa ve dünya yavaş yavaş gökyüzünde yerini alıyorsa. Gökyüzünü kapatmaz, gökyüzü olur. Alınan izlenim budur."

"Söyledikleri kadar güzel mi?" Sesinde şüphe vardı.

"Hiç olmazsa, benim için öyle. Beni en çok etkileyen şey boş görünüşü, ıssızlığı oldu, Şehirlerden, otoyollardan veya limanlardan bir iz yoktu - sadece okyanuslar, kıtalar ve bu-

lutlar. Okyanuslar ve kıtalar bize okulda öğretilmiş olana çok benziyorlar. Ama bulutlar... Bulutları hepsinden daha tuhaf buldum, belki bulutlara benzemedikleri için."

"Neye benziyordu?"

"Bu yüksekliğe göre değişir. Çok uzaktan bir gergedanın yaşlı ve buruşuk derisi gibi görünürler, çatlamış ve mavimsi gri. Ama ne kadar yaklaşırsanız, o kadar çok, değişik renklerdeki koyun yününün tarandıktan sonraki haline benzerler."

"Hiç aya gittiniz mi?"

"Ne yazık ki, hiç gitmedim."

Kendimi kosmosla ilgili başka sorulara hazırlarken, kadın aniden konuyu değiştirdi.

"Fransızcayı çok akıcı konuşuyorsunuz, ama tuhaf bir aksanınız var ve kullandığınız sözcükler biraz değişik. Kanadalısınız, öyle değil mi?"

"Ailem Kanadalıydı; ben Birleşik Devletler'de doğdum."

"Tam düşündüğüm gibi: O halde anneniz Fransız mı?"

"Öyle idi."

Karı kocanın ikisinin birden masanın karşısından göz kaş işaretleri yaparak yaşlı kadının merakını engellemeye çalıştıklarını görebiliyordum, ama kadın onlara aldırış etmedi.

"Anneniz sizinle Fransızca konuşur muydu?"

"Evet, konuşurdu."

"Sizin ilk adınız John. O halde size Jean diyordu."

"Evet, öyle."

"O zaman ben de öyle diyeceğim. Lütfen kuşkonmazı uzaklaştır, Jean - onu yememen lazım. Yaşlanmanın sırrı, Jean, artık kullanamayacağın bir sürü tecrübe sahibi olmaktır. Onlar" - dedi ailesini gösterek, "sözlerime dikkatlerini vermemekte haklılar. Siz hâlâ bunu bilemeyecek kadar gençsiniz, ama yetmiş yaşında olmakla doksan yaşında olmak arasında epeyce fark vardır. Çok önemli bir fark." diye ekledi vurgulayarak. Sustu ve yemeğini yemeye başladı, an-

cak bir sonraki yemeğin gelmesi için tabaklar kaldırılırken yeniden canlandı.

"Uzaya kaç defa gittiniz?"

"İki defa. Ama dünyadan çok uzağa gitmedim. Eğer onu bir elmaya benzetirseniz, sadece kabuğunun kalın olduğu yere kadar gittim."

"Alçakgönüllülük gösteriyorsunuz, öyle değil mi?"

"Pek değil."

Konuşma oldukça tuhaf bir yön almaya başlamıştı, ama yaşlı kadının kendine has bir cazibesi olduğundan durumdan şikayetçi değildim. Bu yüzden kadın beni sorgulamayı sürdürünce, en ufak bir rahatsızlık duymadım.

"Kadınların uzaya gitmesini destekliyor musunuz?"

"Pek üzerinde düşündüğüm bir konu değil," dedim, dürüstçe. "Eğer istedikleri şey buysa, o halde neden olmasın?"

"Bu çılgın akımı başlatanlar sizlersiniz, öyle değil mi? Kadınların özgürlük hareketi denen o şeyi. Çok çocukça, çok zevksiz, ama hiç şüphe yok ki, elverişli."

"Öyle mi düşünüyorsunuz? Niçin elverişli?"

"Her zaman her şey için kimin suçlanacağını bilmek elverişlidir. Her şey erkeklerin kabahati, diyor hanımlar. Bu dünyayı onlar kurtaracaklarmış. Sizin yerinizi almak istiyorlar. Ne kadar saçma görünürse görünsün, kafalarında belli bir hedef var, erkekler için böyle olduğu söylenemez."

Üzerine şeker serpiştirilmiş ravent tatlısından sonra, çocuklar yemek salonundan sessizce ayrıldılar ve ben de gitmeye hazırlandım. Ne var ki, doktor Orly'de kaldığını öğrenince, kendi evine yerleşmemde ısrar etti. Onun iyi niyetini kötüye kullanmak istemiyordum, ama fikir cazip geldi. Açıkça söylemek gerekirse, adamın başına iyice balta olmak düşüncesindeydim.

Bayan Barth da kocasının davetini destekledi ve bana hâlâ boş duran konuk defterini göstererek ilk imzalayan kim-

senin bir astronot olmasının şans getireceğini söyledi. Karşılıklı birkaç nazik sözden sonra, sonunda kabul ettim. Onların yanına ertesi gün taşınmam kararlaştırıldı. Dr. Barth arabama kadar bana eşlik etti ve ben direksiyonun arkasına geçtikten sonra, büyükannesinin benden epeyce hoşlanmış olduğunu söyledi, bunun büyük bir şeref sayılacağını da ekledi. Arabayı sürüp bir Paris gecesinin içine daldığım sırada, o hâlâ bahçe kapısında duruyordu.

Trafikten kurtulmak için şehrin çevresinden dolaştım ve Seine nehrine paralel uzanan bulvarlara yöneldim, orada geceyarısı trafiğinin daha az olacağından emindim. Yorgun, ama memnundum. Barth ile yapmış olduğum konuşma beni çok umutlandırmıştı. Arabayı fazla hızlı sürmedim, içmiş olduğum bütün o beyaz şaraplardan sonra, kendime pek güvenmiyordum. Önümde küçük bir 2 CV kaldırıma yanaşık olarak, tedirgin bir şekilde, yol alıyordu. Yol boştu. Depolar Seine'nin karşı yakasındaki parmaklıkların üzerinden yükseliyordu, ama onlara pek dikkat etmiyordum: Kafam dalgındı. Birdenbire bir çift far ön aynamda bir çift güneş gibi parladı. O sırada 2 CV'yi tam geçme aşamasındaydım ve yolun soluna biraz fazla kaymıştım, gece yarışçısına yol açmaya ve yeniden yavaş seyreden arabalara ait şerite geçmeye karar verdim, ama çok geç kalmıştım. Farları arabamın içine doldu ve bir saniye sonra yassı bir şekil yanımdan hızla geçti. Rüzgârının etkisinden kurtulduğum zaman, araba kaybolmuştu. Sağ ön çamurluktan bir parça gitmişti. Aynadan geriye sadece sapı kalmıştı. Kopmuştu. Biraz yol aldıktan sonra, eğer şarap içmemiş olsaydım, otomobilin yolundan kaçmayacağım ve şu anda kendi arabamın enkazının altında yatıyor olacağım fikri aklıma geldi. Bu da Randy'e üzerinde düşünmek için epeyce malzeme verecekti, ölümüm harika bir şekilde Napoli olaylarına uygunluk gösterecekti. Randy hiç şüphesiz kazayı simulasyon işine

bağlayacaktı. Ne var ki, on ikinci kurban olmak kaderimde yazılı değilmiş: Otelime sağ salim döndüm.

* * *

Barth, ziyaretimin dördüncü günü olan pazar günü, ekibinin olaya katılışına daha samimi bir hava vermek ve belki de yeni evini göstermek amacıyla, evinde yirmiden fazla kişinin davetli olduğu küçük bir parti verdi. Resmi hiçbir olay için hazırlıklı olmadığımdan, cumartesi günü Paris'e gidip duruma daha uygun bir şeyler almaya karar verdim, ama Barth beni bundan vazgeçirdi. Bu yüzden rengi atmış bir kot pantalon ve yırtık bir kazakla - daha düzgün kıyafetlerim İtalyan polisi tarafından mahvedilmişti - Barth ailesiyle birlikte kapıda durdum. Alt katın duvarları açılmış ve geniş bir salon olmuştu. Oldukça tuhaf bir durumdu: Çevremi almış sakallı gençler ve perukalı entel kadınların arasında kendimi biraz davetsiz misafir, biraz da ev sahibi gibi hissediyordum, zira Barth'ın evinde kalan bir konuktum ve hatta evin ikramlarını bile dağıtıyordum. Derli toplu saçım ve düzgün tıraşımla yaşı geçkin bir izci çocuğa benziyordum.

Partinin havası tuhaf bir şekilde resmiyetten uzaktı, entellerin özelliği olan devrimci soytarılıktan da eser yoktu; Çin'deki son olaylardan beri Maocular pek ortalıkta görünmüyordu. Bütün konuklarla ilgilenmeye gayret ettim, çünkü özellikle alerjik bir astronotla - aynı zamanda gezgin bir dedektif ile - tanışmak için geldiklerini biliyordum. Sohbet konusu bir şekilde dünyada çekilen acılara geldi. İşin doğrusu pek rasgele değil, ama Avrupa'nın ebedi görevinin artık sona ermiş olduğunu kabul etmenin hüznü içinde, Nanterre ve l'Ecole Sup'rieure mezunu olan bu kişiler gerçeği yurttaşlarından daha iyi anlamışa benziyordu. Avrupa yaşıyordu, ama sadece ekonomik anlamda. Zenginlik geri gelmişti, ama kendine güven duygusu yoktu. Bu bir kanser

hastasının habis urlardan duyduğu korku değildi, ama tarih ruhunun gittiğini anlamaktı ve eğer bir zaman geri dönerse, buraya gelmeyecekti. Fransa gücünü ve etkisini kaybetmişti ve artık sahneden seyircilerin arasına inmiş olduğu için dünyanın acılarına ilgi gösterebilirdi. McLuhan'ın kehanetleri doğru çıkmıştı, ama kehanetlerin adeti olduğu üzere ters şekilde. Onun "küresel köyü" çoktan gerçekleşmişti, ama ikiye ayrılmış olarak. Daha yoksul olan taraf acı çekiyordu, bu arada daha zengin olan taraf televizyon yoluyla bu acıyı ithal ediyor ve uzaktan paylaşıyordu. Herkes bunun böyle sürüp gidemeyeceğini söylüyordu, ama yine aynı şekilde sürüp gidiyordu. Hiç kimse hükümetin ekonomik tampon bölgedeki yeni "bekle ve gör" politikası hakkında ne düşündüğümü sormadı, ben de bir şey söylemedim.

Sohbet dünyanın çektiği acılardan yaptığı çılgınlıklara döndü. Diğer şeylerin yanı sıra, tanınmış bir Fransız rejisörün "basamaklardaki katliam" konusunda bir film yapmayı düşündüğünü öğrendim. Esrarengiz kahramanın rolünü Jean-Paul Belmondo oynayacaktı; küçük kız bir çocuk aktris tarafından değil, - zira bir çocukla yatağa girmeye hoş bakılmayacaktı - tanınmış bir İngiliz film yıldızı tarafından oynanacaktı. Birkaç gün önce evlenen bu aktris ilk gecesine bazı tanınmış kişileri davet etmişti - bu şekilde eğlenceler artık moda olmuştu - amacı zifaf yatağının çevresinde Roma'daki havalimanında zarar görenlerin yararına para toplamaktı. Kiliseyi sahtekarlık günahından arındırmak için hayırsever fahişeliğe soyunan o Belçikalı rahibeleri öğrendikten sonra, artık böyle şeyler beni rahatsız etmiyordu. Şüphesiz politika konusunda da bir sürü laf edildi. En son haber Arjantin'de milliyetçi bir harekete bağlı üyelerin hükümet yardakçıları olduğunun ortaya çıkmasıydı. Çeşitli kişiler böyle bir şeyin Fransa gibi bir ülkede bile olabileceğinden duydukları korkuyu dile getirdiler. Çok acımasız

diktatörlüklerin yanı sıra, Faşizm yaşıyordu - hiç olmazsa Avrupa'da - diğer yandan aşırı teröristleri kökünden temizlemenin tek yolu eylemcileri ortadan kaldırmaktı. Bir demokrasi, "önleyici cinayetlere" göz yummayı reddetse bile, eğer hükümet uğruna yapılan cinayetler ağzı sıkı bir denetim ve sınırlı sorumlulukla işlenirse, başını öte yana çeviriyordu. Bu şey, devletin yaptığı eski usul politik idam veya baskıyla aynı kefeye konmamalıydı, daha ziyade per procurationem yapılan olumlu bir terördü. Bir zamanlar duymuş olduğum felsefi düşünce şiddetin tamamen yasallaştırılmasını öneriyordu, de Sade bile gerçek özgürlük örneği olarak alınmıştı. Her çeşit faaliyet - aşırı sağ veya sol - anayasa teminatı altına alınacaktı; ve status quo'yu destekleyenlerin sayısı yıkıcılardan çok fazla olduğuna göre, iki aşırı ucun şiddetli bir şekilde karşı karşıya gelmeleri durumunda, eğer iç savaş gibi bir şey olursa, mevcut düzenin yara alınadan çıkması bekleniyordu.

Barth saat on bir civarında daha meraklı konuklarına evi gezdirmeye başladı, alt katta bir avuç insan kalmıştı. Açık teras kapısının önünde oturan üç adama katılmaya karar verdim. İkisi düşman kamplardan olan matematikçilerdi: Lagrange'nin bir akrabası olan Saussure analizde, yani teorik matematikte, uzmanlaşmıştı; diğeri bir programcı ve istatistikçi olarak uygulamalı matematikte. Dış görünüşlerinde bile komik bir zıtlık vardı. Saussure antika bir fotoğraftan çıkmışa benziyordu: İnce uzun boylu, koyu renk saçlı, keskin hatlı, kıvırcık favorili, bir kurdelada sallanan altın çerçeveli kelebek gözlüklü biriydi; boynuna, herhalde şaka olsun diye, Japon malı transistörlü bir hesap makinesi asmıştı. İstatistikçi iri yarı, kıvırcık saçlı bir sarışındı, Birinci Dünya Savaşı sırasında Fransız kartpostallarında çizilmiş olan şişko Alman'a benziyordu ve zaten Alman kökenliydi. Adı, işittiğim zaman ilk defa düşündüğüm gibi Mailleux

değil, Mayer idi. Matematikçilerin pek konuşmaya niyetleri olmasa da, üçüncü adam, Dr. Lapidus adındaki bir eczacı, onlara benzemiyordu. Uzun sakalıyla vahşi bir adadan daha yeni geri dönmüş gibiydi. Adam bana soruşturmada yarım kalmış bir vakaya, yani delilik belirtilerinin gelip geçtiği bir vakaya rastlanıp rastlanmadığını sordu. Yanıt olarak, bütün dosyaların mikrofilmde olduğunu ve eğer Swift'in vakası yarım kalmış olarak tanımlanamazsa, bu kategoriye giren bir vaka olmadığını söyledim.

"Bu hayret verici bir şey!" dedi yüksek sesle.

"Niçin hayret verici?"

"Arazlar yoğunluk bakımından farklılık gösteriyor, ama kurbanlardan biri hastaneye kaldırıldığı an, pencereden atlayan o adam gibi, arazlar hemen hafifliyor. Psikozun kimyasal olarak meydana getirildiği varsayılacak olursa, o zaman dozun tuhaf bir birikimli etkisi olmalı. Kimse bunun farkına vardı mı acaba?"

"Ne demek istediğinizi anlamadım."

"Bu şekilde gecikmeli etkisi olan hiçbir psikotropik bileşik bilinmiyor, yani eğer pazartesi günü alınırsa, ilk arazlarını salı günü gösterecek, çarşamba günü halüsinasyonlara neden olacak ve cumartesi günü en yüksek yoğunluğuna ulaşacak bir şey. Şüphesiz hipodermik bir iğneyle emilmesi uzun süre alacak bir stok yaratmak mümkün olabilir; ama böyle bir işlem vücutta iz bırakır, otopsi raporlarında bunu gösteren bir şey bulamadım."

"Bulamadınız, çünkü böyle bir şey rapor edilmemişti."

"Hayret verici bulduğum şey işte bu!"

"Ama maddeyi bir defadan fazla almış olabilirler, bu da birikimli etkiyi açıklayabilir..."

Başını hoşnutsuzlukla salladı.

"Nasıl? Günlük davranışlarının değişimiyle ilk arazların ortaya çıkışı arasında her zaman ortalama altı ila sekiz gün-

lük, bir vakada dokuz günlük, bir süre olmuş. Hiçbir kimyasal maddenin böylesi geciktirilmiş veya birikimli etkisi yoktur. Tutalım ki, bu kimyasal maddeyi geldiklerinin birinci veya ikinci günü almaya başlıyorlar; o zaman ilk arazların kırk sekiz saat içinde ortaya çıkması gerekirdi. Böbrek veya karaciğer hastası olanlar için bu durum tartışılabilir, ama zaten böyle hastalar da yoktu."

"O halde sizin fikriniz nedir?"

"Vaka tarihçeleri maddenin adamlara düzenli, azar azar ve sürekli olarak verilmiş olduğunu gösteriyor."

"O halde bu sizce önceden planlanmış bir zehirleme mi?"

Altın dişlerini meydana çıkaracak şekilde gülümsedi.

"Hayır. Kimbilir, belki cüce cinlerin kabahatidir veya belki bazı sinekler bir ecza laboratuvarını talan edip geri dönüş yolundadır ve liserjik asitin son türevlerinin üzerinde dolaştıktan sonra kurbanın ekmeğinin üzerine rasgele konmuştur. Bildiğim şey artışın azar azar olmuş olduğu."

"Ya bilinmeyen bir bileşim ise?"

"Bizim mi bilmediğimiz?"

Bunu öyle bir şekilde söyledi ki, gülümsemekten kendimi alamadım.

"Evet. Sizin bilmediğiniz. Kimyanın bilmediği. Bu imkânsız bir şey mi?"

Adam çarpık bir şekilde gülümsedi ve ağzındaki altınlar parladı.

"Bilinmeyen bileşimlerin sayısı gökteki yıldızlardan daha çoktur. Ama doku metabolizmasına hem dirençli, hem dirençsiz bir şey olmaz. Birçok daireler vardır, ama kare şeklinde bir daire olamaz."

"Anlayamadım."

"Çok basit. Akut reaksiyona neden olan kimyasal maddeler, vücudun hemoglobinine geri dönüş olmayacak bir şekilde bağlandıktan sonra, karbonmonoksit veya siyanid ile

suda erimez bileşimler meydana getirerek etki yaparlar. Bir otopsi her zaman böyle maddelerinin varlığını ortaya çıkaracaktır, özellikle mikroyöntemler, örneğin kromatografi kullanılıyorsa. Ne var ki, kromatografinin yardımıyla bile bir iz bulamamışlar! Bu durum kullanılan kimyasal maddenin kolayca ortadan kalkan türden olduğunu gösteriyor. Eğer kolayca ortadan kalkan türden ise, o zaman ya küçük dozlar halinde verilmiştir, ya da tek bir büyük doz halinde. Ama eğer tek bir doz halinde verilmiş ise arazların birkaç gün değil, birkaç saat içinde ortaya çıkması gerekti. Şimdi anladınız mı?"

"Evet. Sizce başka bir ihtimal olabilir mi?"

"Bir tane var. Yani eğer madde esas olarak zararsız ise ve kanın veya dokunun içine yayılmaya başladığı anda psikotropik özellikler geliştirmeye başlamışsa. Örneğin, karaciğerde. Karaciğer bu maddeyi atmak için onu zehire dönüştürebilir. Sonuç ilginç, ama tamamen varsayımsal, bir biyokimyasal tuzak olacaktır, zira şimdiye kadar böyle bir şey olmadı, olacağını da sanmam."

"Nasıl emin olabilirsiniz?"

"Zira eczacılık biliminde böyle bir zehirin, böyle bir "Truva atının" hiçbir kaydı yok. Eğer şimdiye kadar olmamışsa, bundan sonra olması ihtimali çok zayıf."

"Bunun bizim açımızdan anlamı ne?"

"Bilmiyorum."

"Bütün söyleyeceğiniz şey bu mu?"

Nezaketsiz davranıyordum, ama adam sinirime dokunmaya başlamıştı. Yine de kimyacı kızmış gibi görünmüyordu.

"Hayır, hepsi bu değil. Etki başka bir şeyin sonucu da olabilir."

"Değişik maddelerin bileşimi mi? Veya değişik zehirlerin?"

"Evet."

"Ama bu durum onu tamamen önceden tasarlanılmış bir cinayet yapar, öyle değil mi?"

Yanıt hiç beklenmedik bir şekilde Saussure'den geldi.

"Lombardili bir kız St-Pierre sokağı, 48 numarada, üçüncü katta oturan bir Parisli avukatın yanında çalışıyormuş. Bir gün kız kardeşi onu ziyarete geliyor, ama sokağın adını unutuyor, onu St Michael ile karıştırıyor. St Michael bulvarında 48 numaraya geldiği zaman, yukarıya çıkıyor, bir doktor tabelası buluyor, zili çalıyor ve kız kardeşi olan Marie Duval'ı istiyor. Tamamen rastlantı eseri Marie Duval adında bir kadının başka bir sokakta bir doktor için çalıştığı ortaya çıkıyor, ama bu tamamen başka birisi. Şimdi böyle bir rastlantının ihtimalini önceden tayin etmek için bir rasyonal, yani matematik olarak geçerli bir açıklama veremiyoruz. Örnek önemsiz gelebilir, ama inanın bana, uçsuz bucaksız bir boşluk yaratıyor. Olasılık teorisinin tek modeli Gibbs'in tekrarlanan vakalar evrenidir. Tek ve istatistiksel olarak sınıflandırılamayan vakalara gelindiği zaman, olasılık teorisi uygulanamaz."

"Tek vakalar diye bir şey yoktur," dedi Mayer. Adam bütün bu süre boyunca alaycı bir şekilde, ağzında çarpık bir gülümsemeyle ayakta durmuştu.

"Şüphesiz vardır" dedi Saussure.

"Hiç olmazsa bir dizi olarak yoktur."

"Sen kendin bir tek vakalar dizisisin. Herkes öyledir."

"Dağıtımsal olarak mı, yoksa toplu olarak mı?"

Tam bir soyut fikir düellosunun içine düşmüşüz gibi görünürken, Lapidus her iki adamın da dizine birer elini dayadı.

"Baylar!" dedi.

Adamların ikisi de gülümsedi. Mayer alaycı bir şekilde sırıtmayı sürdürürken, Saussure konuşmasını kalmış olduğu yerden sürdürmeye çalıştı.

"İnsan kolayca Duval adının veya Paris'teki doktor muayenelerinin görülme sıklığı üzerinde bir analiz yapabilir. Ama St-Pierre sokağı ile St-Michael bulvarının karıştırılmasının oranı nedir? Bu adların bütün Fransa'da sokak adları olarak kullanılma sıklığı nedir? Bir kadının içinde Duval adında birinin oturduğu - üçüncü katta değil de, dördüncü katta - bir evi bulma durumuna hangi sayısal değeri verirsiniz? Kısacası, olasılık durumları sınırsız."

"Ama sonsuz değil," diye konuşmayı kesti Mayer.

"Sonsuz olduğunu hem klasik anlamda, hem de sonsuz ötesi anlamda ispat edebilirim."

"Özür dilerim," diye araya girdim, konuşulan şeylerden bir anlam çıkarmaya çalışıyordum. "Dr. Saussure, eminim hikâyenizden alınacak bir ders olmalı. Ama bu tam olarak nedir?"

Mayer bana acıyarak baktı ve avluya çıktı. Saussure anlayış noksanlığımdan biraz şaşırmışa benziyordu.

"Kameriyenin arkasındaki bahçeye, çilek tarlasının olduğu o yere, gittiniz mi?"

"Niçin soruyorsunuz? Gittim."

"Orada duran yuvarlak tahta masayı farkettiniz mi? Bakır çivilerle süslenmiş olanı?"

"Evet."

"Bir göz damlası alıp oradaki çivi sayısı kadar damla sıkarak bütün çivileri ıslatmak mümkün müdür?"

"Ee...eğer bir insan iyi nişan alırsa, neden olmasın?"

"Ama bir insan rasgele sıkmaya başlarsa, olmaz değil mi?"

"O zaman şüphesiz olmaz."

"Ama beş dakikalık bir sağanakta her çiviye mutlaka bir damla su isabet eder."

"Yani, demek istiyorsunuz ki..." Adamın ne demek istediğini anlamaya başlıyordum.

"Evet, evet! Benim bakış açım aşırı: Esrarlı vaka diye bir şey yoktur. Her şey grubun büyüklüğüne bağlıdır. Grup ne kadar büyük olursa, inanılmaz vakaların o sınırlar içinde olma olasılığı artar."

"O halde kurbanlar aslında bir grup değil, öyle mi?"

"Kurbanlar rasgele bir illiyetin sonucu. Daha önce sözünü ettiğim sınırsız olasılığın içinden, siz aralarında çok faktörlü benzerlik olan az sayıda vakayı seçiyorsunuz. Daha sonra onları grubun tamamı olarak ele alıyorsunuz, esrarlı görünmelerinin nedeni bu."

"Öyleyse siz de yarım kalmış vakaları soruşturmamız konusunda Bay Lapidus ile aynı fikirdesiniz?"

"Hayır, değilim. Nedeni basit, zira onların bulunması mümkün değil. Cephedeki asker grubu içinde alt grup olarak ölenler ve yaralılar yer alır. Bu iki alt grubu hemen ayırmak mümkünken, vurulmalarına bir santim kalmış askerlerle vurulmalarına bir kilometre olan askerleri birbirlerinden ayıramazsınız. İşte bu yüzden kazara bulmanın dışında bir şey bulamayacaksınız. Şans stratejisi kullanan bir düşman ancak aynı strateji ile yenilebilir."

"Yine başladınız mı, Dr. Saussure?" diye birisi arkamızdan seslendi. Gelen Barth idi, yanında tanıştırıldığımız zaman adını anlayamadığım ince uzun boylu, kır saçlı bir adam vardı. Barth, Saussure'e ekibinden birisi gibi değil, daha ziyade antika bir şeymiş gibi davranıyordu. Daha sonra Sausure'nin Dünya'mızın dışında uygarlıklar olma olasılığını araştıran Fransız CETI'ye katılmadan önce, bir yıl önceye kadar Futuribles için çalışmış olduğunu öğrendim, ama adam her zaman biraz oradan oraya dolanan biri olmuştu. Ona böylesi uygarlıkların varlığına inanıp inanmadığını sordum.

"Bu o kadar basit değil," dedi, ayağa kalkarak. "Başka uygarlıklar hem var, hem de yok."

"Yani?"

"Bizim uygarlık kavramımızın izdüşümü olarak mevcut değiller, buradan çıkan şey şu: İnsanoğlunun bu uygarlıkları uygarlık yapan şeyin ne olduğunu tanımlaması mümkün değil."

"Belki," diye kabul ettim. "Yine de, kosmosdaki yerimizi tanımlamak mümkün olmalı, siz ne dersiniz? Ya gösterişsiz bir ortalamayız, ya da bir ayrıcalığız, üstelik göz kamaştırıcı."

Bizi dinleyenler kahkahalarla gülmeye başladılar, Saussure'yi CETI'den ayrılmaya sevkeden şeyin tam da bu tarz bir mantık yürütme olduğunu şaşırarak öğrendim. O anda gülmeyen tek insan oydu; sadece orada ayakta durup hesap makinesiyle bir kolyeymiş gibi oynuyordu. Onu diğerlerinden uzaklaştırıp masaya doğru çektikten sonra, bir bardak şarap ikram ettim, kendime de bir tane doldurdum ve onun anladığı anlamdaki uygarlığa kadeh kaldırarak, görüşlerini benimle paylaşmasını istedim.

Bu, Fitzpatrick'den öğrenmiş olduğum akıllıca bir taktik idi: Mizaha yaklaşan ciddi bir hava takınmak. Saussure, insan bilgisinin gelişimi dünyanın basitliğinin aşamalı bir şekilde reddedilmesidir, diyerek açıklamasına başladı. "İnsanoğlu her şeyin, esrarlı bile olsa, basit olmasını istedi: Tek Tanrı - şüphesiz tekil olarak; doğa kanununun tek bir şekli; evrende tek sağduyu ilkesi, ve bunun gibi şeyler. Örneğin astronomi tüm var olan şeylerin yıldızlardan - geçmiş, şimdiki ve gelecek - ve onların gezegenler şeklindeki kalıntılarından meydana geldiğini ileriye sürüyordu. Ne var ki, astronomi yavaş yavaş bazı kozmik fenomenin bu şemayla açıklanamayacağını kabul etmek zorunda kaldı. İnsanoğlunun basitliğe duyduğu açlık Ockham'ın usturasına yol açmıştır, bu ilkeye göre hiçbir varlık, hiçbir kategori gereksiz yere çoğaltılamaz. Fakat kabul etmeyi reddettiğimiz karmaşıklık sonunda önyargılarımızı yendi. Modern fizik Ock-

ham'ın kuralını her şeyin mümkün olduğunu söyleyerek başaşağı etmiştir. Yani fizikte olan her şey; uygarlıkların karmaşıklığı fiziktekinden daha büyüktür."

Onu dinlemeye devam edebilirdim, ama tam o sırada Lapidus beni bir grup doktor ve biyolog ile tanıştırmakta ısrar etti. Hepsi aynı fikirdeydiler: Yeterli veri yoktu. Herkesin üzerinde hemfikir olduğu şey şu idi: Biyosferdeki bazı bilinmeyen maddelere karşı konjenital bir reaksiyonun ölümlere neden olduğu hipotezinden yola çıkılmalıydı. İnceleme için iki grup meydana getirilecekti - her grupta kırk kişi olacaktı, adamlar elli yaşlarında, atletik veya piknik yapılı olacaklardı ve bunların hepsi rasgele seçilecekti - hepsine kükürt banyoları, terletici ilaçlar, morötesi ışınlar, vücut masajları, korku filmleri ve biraz da iç gıcıklayıcı pornografi içeren bir program uygulanacaktı, ta ki içlerinden birisi delirme belirtileri gösterinceye kadar. Daha sonra adamların kalıtsal tarihçelerinde herhangi bir ani veya nedeni açıklanamamış ölüm var mı diye bir soykütüğü çalışması yapılması gerekiyordu, bilgisayar burada işe yarayacaktı. Dr. Barth'ın yardımıma geldiği ve beni ekibinin hukuk uzmanlarına tanıştırmaya başladığı zaman, doktorlar kaplıca suyunun ve havasının kimyasal bileşimini, adrenokrom konusunu, metabolizmaya bağlı kimyasal kökenli bir şizofreni olup olamayacağını tartışmaya koyulmuşlardı. Avukatların bir kısmı mafyanın işi olduğunu iddia ediyordu, bir kısmı da bu esrarlı ölümlerin sorumluluğunu üzerlerine almakta acele etmeyen yeni ve bu yüzden bilinmeyen başka bir örgütün olabileceğini söylüyordu. Amaçları neydi? Peki, o zaman o Japon'un Roma'da o Sırpları, Hollandalıları ve Almanları öldürürken amacı neydi? Bugünkü gazeteleri görmüş müydüm? Yeni Zelandalı bir turist, Bolivya'da bir diplomatın kaçırılmasını Vatikan'a giden hacılarla dolu bir çartır uçağını Helsinki'de kaçırarak protesto etmeye çalışmıştı.

"Id facit cui podest" diyen Roma yasasının ilkesi artık ortadan kalkmıştı. Hayır, mafya olmalıydı, çünkü İtalyanlardan herhangi biri, sokak satıcısı, otel kapıcısı, kaplıca görevlisi, taksi sürücüsü, mafya üyesi olabilirdi... Akut psikoz durumu halüsinasyon yaratan maddelerin varlığını akla getiriyordu; bir lokantada birisine halüsinasyon yaratan bir madde verilmesi zor olabilirdi, bir kişi en çok bir kaplıcada sıcak ve terletici bir banyodan sonra serin ve ferahlatıcı bir şey içmek isteyecekti. Daha sonra avukatların çevresini az önce yanlarından ayrılmış olduğum doktorlar aldı ve kellik konusunda bir tartışma koptu, ama bir sonuç elde edilemedi. Olup bitenler oldukça komikti. Saat bir sularında küçük gruplar bir araya gelerek epeyce heyecanlı bir kalabalık oluşturmaya başladılar ve şampanya servisi yapılırken seks konusu ortaya atıldı. Hepsi kurbanların üzerinde bulunan uyuşturucu ve ilaç listesinin eksik olduğuna inanmıştı. Ama neden? Çünkü bu listede en son çıkan seks uyarıcıları veya afrodisiyaklar yoktu ve orta yaşlı adamların bunları kullandığına emin olabilirdiniz. Topcraft, Bios 6, Dulong, Antipraecox, Orkasfluid, Sex Tonicum, Sanurex Erecta, Elixire d'Egypte, Erectovite, Topform, Action Cream - çarşı pazar onlarla doluydu. Bu allamelik karşısında hayrete düştüm ve aynı zamanda biraz da mahcup oldum, zira soruşturmadaki bir eksikliği ortaya çıkarmayı başarmışlardı: Şimdiye kadar kimsenin aklına bu çeşit ilaçların psikotropik etkilerini araştırmak gelmemişti. Bu konuyla ilgilenmem önerildi. Kurbanların üzerinde bu ilaçlardan bir tanesinin bile bulunmadığını mı söylüyorsunuz? Bu bizzat şüphe uyandırıcı bir durumdu. Daha genç bir adam buna aldırmazdı, ama bizler hepimiz orta yaşlı adamların böylesi konularda ne kadar gizliliğe meraklı, ne kadar aşırı namus düşkünü ve utangaç olduklarını biliyorduk. Herhalde ilacı kullanmışlar ve sonra paketini yok etmişlerdi...

Parti gürültülü olmaya başlamıştı; pencereler ardına kadar açılmıştı; şişe mantarları havada uçuşuyordu; Barth yüzünde bir gülümsemeyle çeşitli kapılardan girip çıkıyordu; İspanyol kızlar yiyecek tepsilerini etrafta dolaştırıyorlardı; saçları platin renkli bir sarışın - sanırım Lapidus'un karısı, karanlıkta oldukça hoş görünen bir kadın - ona eski erkek arkadaşını hatırlattığını söyledi... Parti çok başarılıydı. Ama ben o kadar morali bozuk, şampanyanın etkisiyle o kadar melankolik bir havadaydım ki, kendimi aldatılmış hissediyordum. Bu sevimli kodamanların hiçbirisinde o özellik, sanatta adına ilham denilen o özel ışık, bir yığın olgudan önemli olanı bulabilecek yetenek yoktu. Problemle çözüm bulmak umurlarında değildi, onlar sadece yeni problemler yaratarak olayı karmaşık bir hale sokmak istiyorlardı. Randy'nin böyle bir yeteneği vardı, ama o da Barth'ın evini ağzına kadar dolduran - dolduran ama, işe yaramayan - bilgiden yoksundu.

En sonuna kadar kaldım, son konukları ev sahiplerimle birlikte uğurladım, arabalar birbiri arkasına hareket edip yol boşalıncaya kadar seyrettim, ışık içindeki eve baktım, sonra üst kata yenilmiş ve hayal kırıklığı içinde çıktım. Başkasından daha çok kendime karşı. Dışarıda bahçelerin ve sayfiye evlerinin karanlık uzantısının ötesinde pırıl pırıl bir Paris vardı, ama bu aydınlık o anda ufukta parlak bir şekilde yükselmiş olan Mars gezegenini - birisinin son nokta olarak oraya koymuş olduğu o sarı küreyi - örtmeye yeterli değildi.

* * *

Dostlar vardır: Onlarla hiç ortak bir ilgi alanımız veya ortak deneyimlerimiz olmamıştır, hiçbir zaman mektup yazmadığımız, çok az, o da tesadüfen görüştüğümüz dostlardır onlar, ama varlıkları bizim için özel, hatta esrarengiz bir anlam taşır. Benim için Eyfel kulesi böyle bir dosttur ve bu-

nun nedeni de bir şehrin simgesi olması değildir, çünkü Paris'i ne severim, ne de sevmem. Gazetede onun yıkılması için yapılan planları okuduğum vakit ilk defa bu bağlılığımın farkına varmıştım, bunun düşüncesi bile beni korkutmuştu.

Ne zaman Paris'te olsam, gidip onu görürüm. Bakmak ve görmek, hepsi o kadar. Ziyaretimin sonuna doğru temelinin altına girmek, dört demir bacağının arasında ayakta durmak, iç içe geçmiş kemerlerini, gökyüzüne karşı uzanan grift payandalarını ve asansörü hareket ettirmekte kullanılan kocaman, eski moda tekerleklerini seyretmek hoşuma gider. Barth'ın evindeki partinin ertesi gün de aynı şeyi yaptım. Artık yüksek binalar tarafından tamamen çevrilmiş olmasına rağmen, kule her zamanki gibi etkileyiciydi.

Parlak ve güneşli bir gündü. Bir sıraya oturup bu işten yakamı nasıl sıyıracağımı düşünmeye başladım - daha bu sabah uyanır uyanmaz kararımı vermiştim. Onca gayretten sonra görev artık bana yapmacık, önemsiz ve yanlış yönlendirilmiş geliyordu. Özellikle yanlış yönlendirilmiş olan şey benim hevesimdi. Bu bir özeleştiri anıydı: Hayatımdaki bütün önemli kararların ardında aynı düşüncesizce davranışın, aynı çocukça düşüncenin olduğunu görüyordum. Aklıma esip on sekiz yaşındayken komando olarak orduya yazılmıştım ve sonunda Normandiya istilasının - bir sedyeden - bir seyircisi olmuştum; planörüm düşman cenahına geçtikten sonra, içinde ben ve otuz kişilik mürettebat ile birlikte, bir Alman sığınağının tam tepesine hedef dışı düşmüştü ve ertesi gün kendimi bir İngiliz sahra hastanesinde kırık bir kuyruk sokumuyla bulmuştum. Mars da aynı şeyin bir tekrarıydı. Oraya gidip geri dönebilsem bile, sonsuza kadar onun hatırasıyla yaşayamazdım; aksi taktirde intiharı düşünen o astronotun durumuna düşerdim, adama her şey - bazı büyük şirketlerin yönetim kurulunda bir koltuk

sahibi olmak önerileri de dahil - kıyaslandığı zaman, çok anlamsız geliyordu. Bir astronot meslektaşım Florida'daki bir bira dağıtım şirketine yönetici yapılmıştı, şimdi ne zaman bir bira kutusuna uzansam, onu melekler gibi beyaz giysisiyle asansöre binerken görüyordum. Napoli görevini kabul etmemin nedeni buydu: Onlar gibi olmaya hiç niyetim yoktu.

Şimdi, Eyfel kulesine bakarken, her şeyi açıkça görebiliyordum. Hayal kırıklığı yaratan bir meslekti, o "insanoğlu için büyük bir adım", aynı zamanda Armstrong'un deyişiyle "bir insan için küçük bir adım", vaadiyle çok çekiciydi; Fakat gerçekte yüksek bir noktaydı, bir doruktu (ve sadece astronomik olarak değil); kaybolma tehlikesi içinde bir pozisyon, insan hayatının bir simgesi, ki orada ulaşılmaza duyulan arzu insanın bütün gücünü ve umudunu tüketir. Sadece orada, yukarıda, saatler yılların yerini alır, bunlar bir insanın en iyi yıllarıdır. Aldrin biliyordu ki, uzay botlarının bıraktığı izler, sadece Apollo programından değil, insanlıktan bile çok yaşayacaktı ve ancak bir buçuk milyar yıl sonra, güneş dünyanın yörüngesini içine alınca, ortadan silinecekti. Sonsuza bu kadar yakın olmuş olan bir kişi nasıl olup da bir bira dağıtım işini kabul edebilirdi? O andan itibaren her şeyin yokuş aşağı olduğunu bilmek ve bunu bu kadar yoğun ve kesin bir şekilde yaşamak, bu bir hayal kırıklığından daha fazla bir şeydi: Bu bir maskaralıktı. Orada oturmuş usta bir mühendis tarafından geçen yüzyılda dikilmiş olan bu demir anıta hayranlıkla bakarken; kendi fanatikliğime ve inatçı ısrarıma daha fazla hayret ediyordum; o anda Garges'e koşup eşyamı gizlice toplamama engel olan tek şey sadece utanç duygusuydu. Utanç ve sadakat duygusu.

Barth o ikindi vakti tavan arasındaki konuk odama uğradı. Biraz sinirli görünüyordu. Haber getirmişti. Müfettiş Pingaud, Barth'ın ekibiyle S-ret' arasında bağlantı kuran ki-

şi, ikimizi birden ofisine davet etmişti. Meslektaşı Müfettiş Leclerc'in yönetmiş olduğu eski bir soruşturma hakkında bize bilgi verecekti. Pingaud vakanın ilgimizi çekeceğini düşünüyordu. Şüphesiz daveti kabul ettim ve Paris'e birlikte gittik.

Pingaud bizi bekliyordu. Onu görür görmez tanıdım, bir gece önce Barth'ın yanında görmüş olduğum gri saçlı sessiz adamdı, ama sandığımdan daha yaşlıydı. Bizi küçük bir yan odada karşıladı, ayağa kalktığı zaman çalışma masasının üzerinde duran kasetçaları farkettim. Adam lafı fazla uzatmadan, müfettişin dünden önceki gün onu görmeye gelmiş olduğunu söyledi - emekli olmasına rağmen müfettiş ara sıra eski arkadaşlarını ziyarete geliyordu. Konuşma sırasında Leclerc bir vakadan bahsetmişti, adamın bunu bana bizzat anlatması mümkün değildi, ama Pingaud onu kasete kayıt yapmaya ikna etmişti. Oldukça uzun bir hikâye olduğu için, oturup rahat etmemizi söyledi ve sonra bizi odada yalnız bıraktı. Bunu sanki nezaketen, bizi rahatsız etmek istemiyormuş gibi yapmıştı, ama bana işin içinde bir bit yeniği varmış gibi geldi.

Polisin, hele Fransız polisinin konukseverliğine alışık değildim. Yine de, belki bu nokta pek önemli değildi. Pingaud'un söylediklerinde açık bir çelişki farketmemiştim; bunun sahte bir soruşturma olduğuna veya müfettişin gerçekten emekli olmadığına inanmam için bir neden yoktu. Yine de, başka bir yerde gizli bir buluşma çok kolay bir şekilde ayarlanabilirdi. Eğer dosyaları ortaya çıkarmaya isteksiz olsalardı, bunu anlayabilirdim - dosyalar bu insanlar için bir bakıma kutsaldı - ama kasetçalar açıkça gösteriyordu ki, adamlar hiçbir şekilde tartışmaya girmek istemiyorlardı. Bilgi verme işi açıklamasız yapılacaktı: Bir kasetçaların ağzından laf almaya imkân yoktur. Ama bu özenli gizliliğin anlamı neydi? Barth, ya benim kadar bu işe şaşırmıştı, ya da

bu konudaki şüphelerini saklı tutmak istiyordu - belki de bunu yapmak zorunda bırakılmıştı. Aklımdan bu düşünceler geçerken kasetçalardan oldukça kısık, kendinden emin ve astımlı bir ses yükseldi.

"Bayım, bir yanlış anlaşılma olmasın diye söylüyorum - size hikâyeyi gizliliğin izin verdiği ölçüler içinde anlatacağım. Müfettiş Pingaud sizin için garanti verdi; yine de bazı konulara hiç girilmese daha iyi olur. Yanınızda Paris'e getirmiş olduğunuz dosya benim uzun zamandır, sizden de uzun, bildiğim bir şey ve size samimi fikrimi söyleyeceğim: Bu olay için bir soruşturma açmaya gerek yok. Beni yanlış anlamayın. Ben sadece ceza yasasının kapsamı içine girmeyen herhangi bir şeye mesleki bir ilgi duymuyorum. Dünya bir sürü kafa karıştırıcı şey ile dolu - uçan daireler, bedenden şeytan kovmalar, televizyona çıkıp uzaktan çatal bükebilen adamlar - ama bunların hiçbiri bana bir polis memuru olarak bir şey söylemiyor. Bu gibi şeyleri *France-Soir* gazetesinde okuduğum zaman, kafamı kaşıyorum ve "Vay canına!" diyorum. İtalya olayı için bir soruşturmaya gerek yok demekle hataya düşüyor olabilirim; ama yine de polis teşkilatına otuz yılımı verdim. Benimle aynı fikirde olmayabilirsiniz; bu sizin bileceğiniz şey. Müfettiş Pingaud birkaç yıl önce üzerinde çalıştığım bir vaka hakkında size bilgi vermemi benden istedi. Bitirdiğim zaman bu vakanın niçin hiçbir zaman basına verilmediğini anlayacaksınız. Kaba olmak riskini göze alarak sizi uyarmak zorundayım, eğer bu bilginin herhangi bir kısmını yayımlamaya kalkarsanız, baştan aşağıya her şeyi inkar edeceğim. Nedenini anlayacaksınız. Bu bir raison d'etat durumu ve ben de, ne de olsa, Fransız polis örgütünün bir elemanıyım. Lütfen üzerinize alınmayın; bu profesyonel bir sadakat meselesi. Size söylediğim şeyler usuldendir.

"Dosya artık kapatıldı, ama bir zamanlar polis, S-ret' ve

hatta Fransız gizli haber alma servisi hep birden bu vaka ile ilgileniyordu. Adamın adının Dieudonn' Proque olduğunu söyleyerek söze başlayayım. Proque gerçekte bir Fransız adı değildir; önceden Procke idi. Bir Alman Yahudi'siydi ve gençliğinde, Hitler rejimi sırasında, ailesiyle birlikte 1937'de Fransa'ya göç etmişti. Ailesi orta sınıftandı ve kendilerini Alman milletinden sayıyorlardı - yani, Nazilerin dönemine kadar - ve Strasbourg'da uzak akrabaları vardı, ataları oraya on sekizinci yüzyılda yerleşmişti. Zamanda bu kadar geriye gidiyorum, çünkü bu vaka ciddi bilgi toplanmasını gerektiren vakalardan biriydi. Vaka ne kadar zor olursa, araştırma ağının o kadar uzağa fırlatılması gerekir.

"Babası öldüğü zaman ona bir şey bırakmamıştı ve Proque daha sonra bir gözlükçü oldu. İşgal yıllarını Marsilya'da, işgale uğramayan bölgede, akrabalarının yanında geçirdi. Savaş yılları dışında bütün hayatını Paris'te benim görevli olduğum mahallede yaşadı, orada Am'lie sokağındaki evinin önünde küçük bir gözlükçü dükkânı işletiyordu. Daha köklü firmalarla rekabet etmek için sermayesi olmadığından işleri kötü gidiyordu ve geliriyle giderini güçlükle başa baş getiriyordu. Satışlardan çok az para geliyordu, çoğunlukla onarımdan - gözlük camı takmak, kırılmış oyuncakları onarmak, buna benzeyen şeylerden para kazanıyordu. Yoksulların gözlükçüsüydü. Yaşı doksana merdiven dayamış bir kadın olan annesiyle birlikte yaşıyordu. Bekârdı, olay sırasında altmış bir yaşındaydı. Sicili temizdi: Hiç ceza almamıştı, ama biz dükkânın arkasında kurmuş olduğu fotoğraf stüdyosunun hiç de söylediği kadar masum bir hobi olmadığını biliyorduk. Riskli resimlerde - pornografi olması gerekmez - uzmanlaşmış bazı insanlar vardır, ama bunlar kendi resimlerini banyo yapmazlar veya yapmak istemezler, bu durumda bu işi yapacak başka birine ihtiyaç duyarlar, güvenilir ve kendisi için fazladan kopya çıkarmayacak biri-

ne. Belli sınırlar içinde bu işte yasadışı bir taraf da yoktur. Bir de insanları arzu edilmeyen durumlara düşüren ve şantaj yapmak için resim çekenler vardır. Şantajcıların çoğu hakkında dosya tutulur ve onların kendi karanlık odalarına ve kamera malzemesine sahip olmaları veya daha önceden hüküm giymiş bir fotoğrafçı tutmaları arzu edilen bir şey değildir. Proque buna benzer bir iş yapıyordu, ama sadece yan iş olarak. Resim banyo ettiğini ve bunu genellikle para sıkıntısı çektiği zaman yaptığını biliyorduk. Ama yine de ona karşı harekete geçmek için bir neden yoktu. Ve açıkça söylemek gerekirse, polisin bugünlerde göz yumduğu şeyler sadece bu kadar değil. Tam zamanlı eleman sayısı yetersiz, bu işe ayrılan para yetersiz ve insan gücü yetersiz. Bunun yanı sıra Proque'nun fazla bir şey kazanmadığını da biliyorduk. Müşterilerinden hiçbirine şantaj yapmaya yetecek cesareti yoktu. Tedbirli bir insandı, korkak bir tabiatı vardı ve tamamen annesinin kontrolü altındaydı. Her temmuz ayı Normandiya'ya aynı yolculuğu yaparlardı; her zaman aynı binada, dükkânın üzerindeki aynı tıkış tıkış apartmanda, savaş öncesinden beri tanıdıkları komşularıyla oturmuşlardı. Adamın dış görünüşünü biraz anlatayım: - sizin için önemli olabilir - Kısa boylu, zayıf, vaktinden önce sırtı kamburlaşmış, sol gözünde tiki olan ve gözkapağı sürekli olarak düşen biri. Onu tanımayan kişilere, özellikle öğleden sonraları, işitmekte zorluk çektiği ve biraz da kaçık olduğu izlenimini veriyordu. Ama düşük tansiyonun neden olduğu geçici uyuklama durumları - genellikle öğleden sonraları - dışında tamamen aklı başındaydı. Bu yüzden çalışma tezgahında iş sırasında uyanık kalmasına yardım etsin diye her zaman bir termos dolusu kahve bulunduruyordu. Yıllar geçtikçe durumu kötüleşmeye başlamıştı, öyle ki her zaman sürekli esniyor ve bayılacak veya düşecek gibi oluyordu. Sonunda annesi doktora gitmesi için onu zorladı. İki

doktora gitti, ikisi de zararsız uyarıcılar verdi, bunlar bir müddet için faydalı oldu.

"Size söylediğim şeyler sır değil; binadaki bütün kiracıların bundan haberi vardı. İnsanlar adamın karanlık odada yaptığı şüpheli işleri bile biliyorlardı. Gizlisi saklısı olamayacak kadar saf bir adamdı. Ve son olarak bu resimler ekmek parası olamayacak kadar önemsiz şeylerdi. İşin aslı ben cinayet masasındayım, ahlaki suçlar benim işim değil. Her neyse, daha sonra olanların ahlaki suçlarla bir ilgisi yoktu. Resmi tamamlamak için size daha neler anlatmalıyım? Adam eski kartpostal koleksiyonu yapıyordu, derisinin aşırı hassasiyetinden epeyce şikayeti vardı - güneşte fazla kalırsa, bütün vücudu isilik oluyordu, güneş yanığı bir tene sahip olmak için gayret sarfedecek birisine de benzemiyordu. Ama o sonbahar derisinin rengi değişmeye başlamıştı, bir güneş lambasına tutulduğu zaman olduğu gibi bakırlaşmıştı, bazı sürekli müşterileri, arkadaşlık yaptığı kişiler, " Oh! oh! Bay Proque, yoksa solaryuma mı gidiyorsunuz?" demeye başlamışlardı. Adam ise küçük bir kız çocuğu gibi yüzü kızararak, çok kötü bir çıban çıktığını - en hassas noktada, diyordu - anlatıyordu, o kadar kötü ki, doktor vitaminler ve özel bir deri kreminin yanı sıra ışın tedavisi de önermişti. Görünüşe bakılırsa tedavi işe yaramıştı.

"O ekim ayı çok soğuk ve yağmurlu geçiyordu. Sonbahar gözlükçünün başdönmesi ve bayılına nöbetlerine en çok maruz kaldığı mevsimlerden biriydi, bu yüzden yeniden doktora gitti ve doktor yeniden bazı uyarıcı haplar verdi. Ayın sonuna doğru, bir gece annesiyle birlikte akşam yemeğini yerken, aşırı bir heyecan içinde kadına çok sayıda resmi banyo edip büyütmek için - renkli ve büyük boyda - aldığı önemli bir siparişten çok para kazanacağını anlatmaya başladı. Net olarak bin altı yüz frank kazanacağını düşünü-

yordu, bu Proque gibi bir adam için küçük bir servet demekti. O akşam saat yedide kepenkleri kapattı ve annesine geç vakit döneceğini söyleyerek karanlık odaya kapandı. Sabah bir sıralarında annesi oğlunun odasından gelen bir gürültüyle uyandı. Kadın onu yerde oturmuş ağlarken buldu - ifadeyi tam olarak verirsek, "şimdiye kadar hiç kimse bu kadar berbat ağlamamıştı." Adam hıçkırarak bütün hayatının mahvolduğunu ve tek çıkış yolunun intihar olduğunu haykırmaktaydı, değer verdiği kartpostallarını yırtmaya başladı, eşyayı devirdi... ve annesinin elinden onu durdurmak için bir şey gelmiyordu. Her zaman söz dinlediği halde, şimdi annesini hiçe sayıyordu. Ucuz bir melodram gibiydi. Kadın odanın içinde onun peşinden gidiyor ve giysilerini çekiştiriyordu; adam ise bir ip arıyordu, bir perde kordonunu kopardı, ama o kadar güçsüzdü ki, annesi onu elinden almakta hiç zorluk çekmedi; bir bıçak bulmak için mutfağa gitti ve son çare olarak karanlık odaya gideceğini söyledi, orada her zaman bazı öldürücü kimyasal maddeler bulunurdu. Ama daha sonra birden vücudu gevşedi, yere yığıldı; çok geçmeden horluyor ve uykusunda inliyordu. Annesi onu yatağa kaldıracak kadar güçlü değildi, bu yüzden oğlunun başının altına bir yastık koydu ve gece boyunca onu o şekilde uyumaya bıraktı.

"Ertesi sabah adam, morali çok bozuk olmakla birlikte, normal haline dönmüştü. Başağrısından şikayet ediyordu, kendisini sanki bütün gece içmiş gibi hissettiğini söylüyordu, aslında bütün içtiği öğle yemeğindeki çeyrek şişe şaraptı, o da fazla sert olmayan bir sofra şarabıydı. Adam birkaç aspirin içtikten sonra dükkâna indi ve her zamanki gibi bir gün geçirdi. Bir gözlükçü olarak çok az müşterisi vardı, zamanının çoğunu arka tarafta camları parlatarak veya karanlık odada filmleri yıkayarak geçirdiği için dükkân genellikle boştu. O öğleden sonra toplam dört müşteriye baktı. Her si-

parişin kaydını tutardı, hatta hemen anında yapılan çok küçük bir onarım işinin bile. Eğer müşteri bir yabancı ise, sadece siparişi not alırdı. Fotoğrafçılık işlerinin kaydını tutmadığını ise, söylemeye gerek yok.

"Daha sonraki iki gün de olaysız geçti. Üçüncü gün resim büyütmeler ve baskılar için avans aldı, ama bu miktarı kasa girdilerine yazmayacak kadar kurnazdı. O gece adam ve annesi her zamankinden daha pahalı - kendi standardlarına göre - bir yemek yediler: Pahalı bir şarap, özel bir balık yemeği - artık bütün yenilen şeyleri hatırlayamıyorum, ama bir zamanlar hepsini ezberden bilirdim, hatta yemeğin sonunda hangi cins peynir yemiş olduklarını bile. Ertesi gün aynı müşteriden bir miktar daha yıkanmamış film aldı. Öğle yemeği sırasında morali çok yüksekti, annesine bir ev inşa ettirmek için planlarını anlattı, sonra akşam vakti yeniden karanlık odaya kapandı. Geceyarısına doğru annesi korkunç bir gürültü işitti, alt kata indi, holde durdu ve karanlık odanın arka kapısını vurdu. Tahta bölmeden oğlunun deli gibi konuşup durduğunu, bir şeyler kırdığını, ortalığı alt üst ettiğini işitti... Paniğe kapılıp komşusunu, atölyesi sokağın hemen aşağısında olan bir hâkkâkı çağırmaya gitti. İyi huylu bir dul olan komşu bölme kapısının kilidini açmak için bir çelik kalem kullandı.

"İçerisi karanlıktı, pek ses yoktu. Proque'yi yerde yatar şekilde buldular; çevresine pornografik filmlerin kısmen banyo edilmiş ve hâlâ yapışkan negatifleri saçılmıştı. Bunlar her yere dağılmıştı, çoğu yırtılmıştı ve bazıları hâlâ birbirine yapışıktı. Muşamba serili döşemeye kimyasal maddeler dökülmüştü, bütün reaktif şişeleri tuzla buz olmuştu, büyütücü yerde hasar görmüş şekilde yatıyordu, Proque'nin ellerinde asit yanıkları ve giysilerinde delikler vardı, musluk sonuna kadar açıktı ve adam baştan ayağa ıslanmıştı - görünüşe bakılırsa kendine gelmek için başını musluğun

altına sokmuştu. Kendini zehirlemeye çalıştığı anlaşılıyordu, yanlışlıkla siyanid yerine bromid içmişti ve bir narkotik uyuşukluğa girmişti. Komşusu onu evine taşıdığı zaman hiç karşı koymadı. Annesinin ifadesine göre, komşu gittikten sonra, oğlu yeniden kıyamet koparmaya çalıştı, ama bedenen çok halsiz düşmüştü. Bundan sonra olanlar ikinci sınıf bir komediden alınmışa benziyordu: Yatağında çırpındı, yorgan çarşafını yırtıp kendisini asmaya kalkıştı, yastık kılıfını ağzına tıkadı bütün bunları yaparken bir taraftan da haykırıyor, ağlıyor ve küfrediyordu. Ayağa kalkmaya çalışır çalışmaz yere düştü ve daha önce yapmış olduğu gibi yerde uykuya daldı.

"Adam ertesi gün uyandığı zaman kendisini berbat hissediyordu. Neden olduğu bütün zararı görmesi kendisini daha çok suçlu ve daha umutsuz hissetmesine yol açmıştı; bütün sabahı parçaları toplamakla, aletleri yıkamakla, negatiflerden geri kalanı kurtarmaya çalışmakla ve döşemeyi silmekle geçirdi. Karanlık odayı temizlemeyi bitirince, bastonunu aldı - yine başdönmesi krizi tutmuştu - ve kimyasal madde stokunu yenilemeye gitti. O akşam bir çeşit akıl hastalığı olduğundan şikayet edip annesine ailede hiç delilik olup olmadığını sordu ve kadın olmadığını söyleyince ona inanmayı reddetti. Onu yalancılıkla suçlamaya cesaret etmesi kadını oğlunun tamamen iyileşmediğine ikna etti, çünkü geçmişte kendisine karşı sesini bile yükseltmeye cesaret edemezdi. Daha önce hiç bu kadar saldırgan davranmamıştı, ama kadın bir insanın ard arda gelen iki sinir krizinden sonra kontrolünü kaybedebileceğini ve bu durumun çıldırmakta olduğunu sanmasına yeteceğini anlayabiliyordu. Adam annesine bir daha böyle bir şey olursa dosdoğru bir ruh doktoruna gideceğine söz verdi. Böyle ani kararlara varmak huyu yoktu; bir cilt doktoruna gitmesi bile haftalar almıştı ve çıbanlar onu gerçekten perişan etmeden gitme-

mişti. Cimri olduğu için değil - böyle olmasına gerek yoktu, çünkü sağlık sigortası vardı - ama günlük yaşantısındaki en küçük bir değişikliğe bile katlanamıyordu.

"Kısa bir zaman sonra müşterisiyle arasında bir sorun çıktı, çünkü birçok resim ortadan kaybolmuştu. Hâlâ aralarında geçenleri bilmiyoruz; bütün olaydaki tek karanlık nokta bu.

"Ertesi hafta sakin geçti. Proque kendi içine daha çok kapanmış ve akıl hastası olduğu konusunu bir daha açınamıştı. O pazar günü ana oğul birlikte sinemaya gittiler. Daha sonra pazartesi günü adam tamamen çığrından çıktı. Olay şöyle oldu. Sabah on bir sularında dükkânından kapıyı ardından kapama zahmetine bile girmeden çıktı. Ona dükkânının önünden seslenen bir arkadaşının - adam köşe başında şekerci dükkânı olan bir İtalyan'dı - selamına karşılık verme zahmetine de girmedi. İtalyan daha sonra ifadesinde Proque'nin "biraz tuhaf" gözüktüğünü söylemiştir. Proque dosdoğru dükkâna girdi, biraz şeker aldı ve dönüşte ödeyeceğini söyledi - bu onun yapacağı bir şey değildi - çünkü o zaman para içinde yüzüyor olacaktı, son defa taksiye binmesinin üzerinden en aşağı on yıl geçmiş olmasına rağmen, bir taksiye bindi ve sürücüye onu Avenue de l'Op'ra'ya götürmesini söyledi. Orada taksiyi bekletti ve on beş dakika sonra bağırarak ve para dolu bir zarf sallayarak geri geldi, elindeki parayı almaya çalışan bir sokak serserisinin canına okudu, taksiye yeniden bindi ve sürücüye bu sefer onu Notre Dame'a götürmesini söyledi. Adaya ulaştığı zaman, ücreti bir yüz frank ile ödedi - şoför zarfın içinde sadece yüz franklık banknotlar gördüğünü söylemişti - ve daha araba kaldırımdan ayrılmadan önce, köprü parmaklığına tırmanmaya başlamıştı. Yoldan geçen biri onun bacağını yakaladı, bir çekişme başladı, şoför arabadan atladı, ama ikisi birden onunla başedemediler. Bir polis memuru göründü,

hep birlikte onu taksinin içine tıkmayı başarabildiler, yüz franklık banknotlar kaldırımda kalmıştı. Proque çılgınca davranışlarından vazgeçmediği için jandarma ona kelepçe taktı ve dosdoğru hastaneye yöneldiler. Yolculuk sırasında Proque esaslı bir numara yaptı. Araba hareket ettikten sonra koltuğa yığılmış, tamamen kendinden geçmişti, derken ansızın ileriye doğru atıldı ve polis memuru onu durduramadan - o anda trafik çok yoğundu - direksiyonu yakaladı. Taksi dosdoğru bir Citroen'in ön kapısına çarptı, sürücünün kolu direksiyon ile kapı arasına sıkıştı. Polis memuru başka bir taksiyle Proque'yi hastaneye götürmeyi başarabildi. Hastanede önce ona fazla önem vermediler, çünkü bütün yaptığı orada sersemlemiş bir şekilde durmak, biraz inlemek ve sorulara yanıt vermeyi reddetmekti. Sonunda gözlem altına alındı, ama daha sonra, başhekim viziteye çıktığı zaman, Proque ortadan kaybolmuştu. Adam yatağın altında çarşafından çıkarılmış bir battaniyeye sarılı olarak bulundu, duvara o kadar yanaşmıştı ki, farkedilmesi biraz zaman aldı. Kan kaybı yüzünden kendinden geçmişti, giysilerinden çıkarıp hastane gömleğine sakladığı bir jiletle iki bileğini kesmişti. Üç defa kan nakli yapılması gerekti, ama onu kurtarabildiler, buna rağmen daha sonra, kalbinin iyi durumda olmaması yüzünden, komplikasyonlar meydana geldi.

"St-Louis'deki olaydan sonraki gün vaka bana verildi. S-ret tarafından bir soruşturma açılmasına gerek olmamasına rağmen, Citroen'in sahibini temsil eden avukat, bunun polisi yolmak için iyi bir fırsat olduğunu düşünmüş, görev başındaki memuru kasıtlı ihmalle suçlayan bir hikâye ile gelmişti. Avukatın iddiasına göre, çılgın bir suçluyu tutuklamış olan polis memuru, taksinin müvekkilinin arabasına çarpmasına göz yummaktan sorumluydu, müvekkilinin, bedeninin ve malının hasar görmesinin yanı sıra, siddetli bir psikolojik şoka maruz kalmıştı. Suçtan polis sorumlu

olduğuna göre, hasar için istenen tazminat devletin kasasından çıkmak zorundaydı.

"Avukat, işine yararlı olur umuduyla hikâyesini basına sızdırmıştı, bu da vakanın önem kazanmasına neden oldu, zira artık polis örgütünün prestiji söz konusuydu. Bu noktada bir soruşturma yapmak üzere görevlendirildim.

"İlk tıbbi raporda Proque'a konulan teşhis ertelenmiş bir şizofren krizinin neden olduğu akut bir psikoz durumuydu, ama intihar teşebbüsünden sonra gözlem altında tutulduğu süre uzadıkça, bu teşhisin geçerliği de azalmaya başladı. Proque sadece altı günlük bir süre içinde bütünüyle yıkılmış ve çökmüş olan bir yaşlı adama dönüşmüştü, ama diğer bütün bakımlardan tamamen aklı başındaydı. Hastanedeki yedinci gününde resmi bir ifade verdi. Müşterisinin daha önce anlaşmış oldukları bin altı yüz frank yerine bütün resimleri geri vermediği için yüz elli franktan daha az ödemiş olduğunu söyledi. O pazartesi yeni bir gözlük için bazı camların kenarlarını düzeltirken, birden o kadar öfkelenmişti ki, her şeyi bırakıp "başına ne gelecekse gelsin" diye dükkândan çıkmıştı. Şekerci dükkânına gitmesini veya köprüde olanları hatırlamıyordu, sadece Proque müşterisinin dairesine gidip kıyameti koparınca adam paranın geri kalanını vermişti. İfadesini verdikten sonra, o gece geç vakit durumu kötüleşti. Ertesi sabah erken saatlerde kalp yetmezliğinden öldü. Doktorlar bu durumu reaksiyon gösteren bir psikoza bağlamakta hemfikirdiler.

"Proque'nin ölümünün pazartesi günkü krizle bağlantısı dolaylı olmakla birlikte, vaka gittikçe ciddiyet kazanıyordu. Elinde koz olarak bir ölü tutmak hiçbir şeye benzemez. Proque ölmeden bir gün önce, annesini görmeye gitmiştim. Onun yaşında bir kadında rastlanmayacak şekilde işbirlikçi ve yardım etmeye hazırdı. Rue Am'lie'ye giderken yanıma karanlık odanın ve fotoğraf laboratuvarındaki kimyasal

maddelerin incelenmesi için Narkotik'ten bir görevli almıştım. Üst katta bayan Proque ile epeyce kaldım, çünkü kadın bir kere konuşmaya başlayınca, oturup sabırla dinlemekten başka yapabileceğim bir şey yoktu. Ziyaretimin sonuna doğru, dükkân zilinin çaldığını penceredeki bir aralıktan duyduğumu sandım. Yardımcımı tezgahın arkasında gündelik iş defterini gözden geçirirken buldum.

"Bir şeyler buldun mu?" diye sordum.

"Kayda değer bir şey yok."

Sesinde biraz tereddüt vardı.

"İçeriye birisi mi girdi?"

"Evet. Nereden biliyorsunuz?"

"O zaman bana neler olduğunu anlattı. Zil çaldığı zaman, bir iskemlenin üzerine çıkmış bir elektrik kablo kutusunun içine bakıyormuş, bu yüzden dükkâna girmesi bir-iki saniye geçikmiş. Müşteri, arka taraftan bazı seslerin geldiğini duyunca, Proque olduğunu sanarak, yüksek sesle seslenmiş, 'Bugün kendini nasıl hissediyorsun, Dieudonn'?'

"Tam o sırada yardımcım dükkâna girmiş ve başı açık, orta yaşlı bir adam görmüş, adam ise onu görür görmez elinde olmadan kapıya doğru bir hareket yapmış. Tamamen tesadüf eseri bir durum yüzünden. Normal olarak Narkotik Şubesi elemanları iş üzerindeyken sivil giyinirler, ama müdürlerden birinin şerefine o öğleden sonra verilecek küçük bir madalya törenine resmi olarak katılmak zorundaydılar. Tören saat dörtten önce başlamayacağı için, yardımcım sabah işe giderken resmi kıyafetini giymeye karar vermişti, böylece üstünü değiştirmek için yeniden eve dönmesine gerek olmayacaktı.

"İçeriye giren kişiyi resmi kıyafetin şaşırtmış olduğu açıktı. Adam gözlüğü için gelmiş olduğunu söylemiş ve memura onarım fişini göstermiş. Memur dükkân sahibinin uygun durumda olmadığını, bu yüzden gözlüğü için bekleme-

si gerektiğini söylemiş. Buna eklenecek daha başka bir şey olmadığı halde, yabancı ayrılmamakta direnmiş. Sonra alçak bir sesle Proque'nin aniden hastalanıp hastalanmadığını sormuş. Memur evet demiş.

"Ciddi bir şekilde mi hasta?"

"Oldukça ciddi, evet."

"Ben... o gözlüğe çok ihtiyacım var," demiş yabancı, beklenmedik bir şekilde, görünüşe bakılırsa, aklından geçen soruyu soramamış.

"Hâlâ... hâlâ sağ mı?" demiş adam, birdenbire.

"Yardımcım artık şüphelenmeye başlamış. Yanıt vermeksizin elini tezgahın menteşeli kapağının üzerine koymuş, niyeti adamın kimliğini kontrol etmekmiş, ama tam o sırada adam hızla arkasını dönüp dükkândan çıkmış. Memur tezgahın kapağını kaldırıp dışarıya koşuncaya kadar, yabancı ortadan kaybolmuş. Saat dörtte başlayan trafik yoğunluğu zamanıymış, hafif bir yağmur yağıyormuş ve kaldırımlar kalabalıkmış.

"Adamı elinden kaçırmış olduğu için canım sıkılmıştı, ama memuru azarlamayı sonraya bıraktım. Bunun yanı sıra artık elimizde gözlükçünün gündelik iş defteri vardı. Memura adama ait onarım fişinin numarasını hatırlayıp hatırlamadığını sordum, ama bu onun dikkatinden kaçmıştı. Defterde yakın zamana ait kayıtlar vardı, ama sadece müşterilerin adlarının baş harfleri yazılmıştı, fazla işe yarar gözükmüyordu. Bunlardan başka elimizdeki tek ipucu kayıp yabancıydı, adam Proque'yi adıyla hitap edecek kadar yakından tanıyordu. En yakın tarihli kayıtları not aldım, ama çok umutlu değildim. Onarım fişi bir bahane veya bir parola mıydı, diye düşündüm. Ama bu kadar iyi saklanmış bir uyuşturucu işi ancak profesyoneller tarafından yapılabilirdi. Artık Proque hakkında ne düşüneceğini bilmiyordum. Ama adamı yanlış değerlendirmiş bile olsam ve dükkânı

malın saklandığı yer bile olsa, Proque'nin aşırı doz alması bir yana, malın tadına bile bakması saçma geliyordu. Mal sahte olabilirdi, genellikle öyleydi, ama satıcıların ve aracıların uyuşturucu kullanması pek görülen bir şey değildi: Adamlar yarattığı etkileri bu işin cazibesine kapılmayacak kadar iyi biliyorlardı. Neredeyse aklımı kaçıracaktım ki, yardımcım birden yağmura rağmen yabancının şemsiyesi veya şapkası olmadığını ve moher paltosunun hemen hemen kuru olduğunu hatırladı. Arabayla gelmiş olamayacağını biliyorduk, zira sokak onarım nedeniyle kapatılmıştı, bu yüzden mahallede bir yerlerde oturuyor olma ihtimali büyüktü. İzini bulmak beş günümüzü aldı. Onu nasıl mı bulduk? Çok basit. Memurun tarifine dayanılarak kayıp adamın bir robot resmi çizildi ve Rue Am'lie'deki bütün kapıcılara dağıtıldı. Adamın önemli bir bilim adamı, Dunant adında bir kimya profesörü olduğu ortaya çıktı. Jerome Dunant. Gündelik iş defterini gözden geçirirken ilginç bir şey gözüme çarptı: Proque'nin krizlerinden önceki her üç günde de J.D. harfleri yazılmıştı. Profesör sokağın aşağısında birkaç kapı ötede oturuyordu, böylece bir öğleden sonra erken bir vakitte onu ziyarete gittim. Beni kapıda karşıladı. Onu hemen resimden tanıdım.

"Ah, evet," dedi. "İçeriye girin."

"Sanki beni bekliyormuş gibisiniz," dedim, adamın peşinden içeriye girerken.

"Bekliyordum. Proque hâlâ sağ mı?"

"Özür dilerim, ama birkaç soru sormak isteyen kişi benim, siz değil. Proque'nin sağ olamayacağı düşüncesine nereden kapıldınız?"

"Yanıt vermemek sırası artık bende. Müfettiş bu konuda kesinlikle dışarıya hiçbir haber sızdırılmamalıdır. Basından uzak tutulmalıdır. Yoksa sonuçları felaket olur."

"'Kimin için felaket? Sizin için mi?'

"Fransa için."

"Adamın bu son sözünü ciddiye almadım, ama ondan başka bir şey de öğrenemedim.

"Üzgünüm," dedi, "ama vereceğim herhangi bir ifade S-r'te'in şefine yapılmalıdır ve daha önce de üstlerimden özel izin alınam gerekir."

"Başka bir şey söylemedi, benim sansasyonel haberleri medyaya aktarmayı seven o polislerden birisi olmamdan korkuyordu. Bunu ancak daha sonra öğrendim. Adam bize epeyce güçlük çıkardı, ama sonunda dediğini yaptırdı. Benim amirim onun amiriyle ilişki kurdu ve ifade verebilmesi için iki bakanın iznini aldı.

"Her ulusun barışı sevdiği ve savaş için planlar yaptığı herkesin bildiği bir gerçektir. Fransa da bunun dışında değildir. Kimyasal savaş her zaman ahlaki açıdan öfke çeker, ama araştırma sürer gider. Meğerse Dr. Dunant psikotropik depresyon yaratıcılar diye bilinen - bu madde, hap veya gaz şeklinde, düşmanın iradesini ve moralini çökertmeye yarayacaktı - kimyasal bileşimlerin geliştirilmesini amaçlayan bir projede görevliymiş. Gizlilik yemini ettikten sonra öğrendik ki, Dr. Dunant böyle bir depresyon yaratıcı maddeyi dört yıldır sentezlemeye uğraşıyormuş. Adam belli bir kimyasal bileşim ile çalışarak birtakım türevler elde etmişti, bunlardan biri beyinde arzu edilen etkiyi yaratabiliyordu, ama ancak yüksek dozda alındığı zaman. Sadece bir kaşık alındığı zaman aşırı heyecan ve saldırganlık belirtileri ortaya çıkıyor, bunu depresyon izliyor ve akut bir intihar etmek isteğiyle en son noktasına ulaşıyordu. Doğru bileşimi bulmak çok kere şans işidir, orijinal bileşimdeki çeşitli kimyasal grupların yerine başkalarını koyarak ve türevlerin farmakolojik özelliklerini analiz ederek bu sonuca ulaşılır. Bazen doğru kombinasyonu bulmak yıllar süren araştırmayla olur; bazen de hemen sonuca varmak mümkün olur, bu so-

nuncu durum, kural olmaktan çok, istisnai bir durumdur.

"Dr. Durant aşırı miyop olduğu için her zaman gözlük kullanmak zorundaydı. Yıllardan beri Proque'nin sadık bir müşterisiydi. Gözlüksüz iş göremediği için her zaman elinin altında üç adet gözlük bulundurmayı adet edinmişti. Birini takar, diğerini yanında yedek olarak taşır ve üçüncüsünü evinde tutardı. Laboratuvarda gözlüğünü kırdıktan ve işini yarıda kesmek zorunda kaldıktan sonra, bu tedbirleri almaya başlamıştı. Dükkâna son ziyaretinden önce - tam olarak üç hafta önce - başına başka bir kaza gelmişti. Dunant maksimum güvenlik altında olan bir laboratuvarda çalışıyordu. Laboratuvara girmeden önce özel iş kıyafeti, iç çamaşırı ve özel ayakkabılar giymek ve kendi giysilerini bir soyunma odasında bırakmak zorundaydı, burası bir basınç odasıyla çalışma alanından ayrılıyordu. Çalıştığı sırada özel hava deposu olan saydam bir plastik başlık takmak zorundaydı. Ne vücudunun, ne de gözlüğünün araştırılan kimyasal maddelerin hiçbiriyle temas etmesine asla izin verilmiyordu. Adam, mümkün olabilecek bir sıkıntıyı önlemek amacıyla, çalışmaya başlamadan önce, yedek gözlüklerinden birini reaktiflerin durduğu rafa koymayı adet edinmişti. Bir gün bir reaktife uzanırken, kaza ile gözlüğü yere düşürdü, camın biri kırıldı ve çerçeve de ayağıyla üzerine basmış olduğu için hasar gördü. Onu hemen Proque'a götürdü, ama iki gün sonra gözlüğü almak için gittiği zaman gözlükçüyü neredeyse tanıyamadı, adam ciddi bir hastalıktan yeni ayağa kalkmış gibi yorgun ve perişan bir haldeydi. Proque ona zehirlenmiş olduğundan şüphe ettiğini söyledi, çünkü bir gece önce öyle tuhaf bir kriz geçirmişti ki, o anda bile ağlayası geliyordu.

"Dunant Proque'yi ve adamın dertlerini çabucak unuttu, ama onarım işinden hiç memnun kalmamıştı: Sadece saplardan biri canını acıtmakla kalmıyordu, yeni takılmış cam-

lardan birinin plastik çerçevesi de gevşekti ve sonunda cam fırlayıp laboratuvarın fayans zemininde kırıldı. Dunant gözlüğü ikinci defa getirdi, ama ertesi gün almak için uğradığı zaman Proque bir gece içerisinde sanki yaşlanmış gibiydi. Laf arasında adamın son 'krizinin' ayrıntılarını sormaya başladı. Proque'nin tarifi kimyasal nedenli bir psikozun yol açtığı akut depresyon gibi görünüyordu, işin doğrusu üzerinde çalışmakta olduğu X bileşiğinin yarattığı arazlara çok benziyordu. Fakat bu kadar şiddetli bir reaksiyon için büyük bir doz, en azından on gramlık saf madde alınması gerektiğinden bu durumun gözlükle ne ilişkisi olabileceğini anlayamadı. İki defasında da genellikle Bunsen ocağının üzerindeki reaktif rafında duran gözlüğü onarım için getirmişti. Daha sonra acaba kimyasal dumanlar havaya dağılıp gözlüğün üzerine mikroskopik miktarlarda çökebilir mi diye düşünmeye başladı. Gözlüğe bir test yapmaya karar verdi. Bir kimyasal analiz uyguladıktan sonra, camlarda ve saplarda bileşimin izlerine gerçekten rastladı, ama gamma olarak ölçülebilecek bir miktarda - başka bir deyişle mikrogram olarak. LSD'nin nasıl bulunmuş olduğu kimyacılar arasında yaygın olarak bilinir. Deney yapan kimyacı, o sırada herkes gibi, maddenin halüsinasyon yaratan etkilerinden tamamen habersizdi. Ama bir gece işten eve döndükten sonra, bir 'uçuş'un bütün arazlarını yaşamaya başlamıştı - hayaller, psişik görüntüler ve benzer şeyler - Halbuki laboratuvardan ayrılmadan önce her zaman yaptığı gibi ellerini dikkatle yıkamıştı. Ama tırnaklarının arasına girmiş olan çok küçük bir miktar, akşam yemeğini hazırladığı sırada, arazları meydana getirmeye yeterli olmuştu.

"Dunant bir gözlükçünün yeni camları nasıl taktığını ve sapları nasıl ayarladığını düşünmeye başladı. Sentetik sapların gaz alevi üzerinden hızlı bir şekilde geçirildiğini hatırladı. Sıcaklık birleşiğin kimyasal yapısını değiştirip onu

milyon kere daha kuvvetli yapabilir miydi? Dunant birleşimden örnekler alıp onları mümkün olan her şekilde - gaz ocağıyla, ispirto ocağıyla, mum aleviyle - ısıtmaya çalıştı, ama bir sonuç alamadı. O noktada experimentum crusis'i uygulamaya karar verdi. Gözlüğün saplarından birini bile bile eğdi ve onu X bileşkeninin çok ince bir tabakasıyla kapladı, öyle ki eriyik buharlaştıktan sonra geride bir gramın milyonda biri kadar bir kalıntı kaldı. Daha sonra gözlüğü gözlükçüye üçüncü defa getirdi. Polis memurunu tezgahın arkasında gördüğü zaman, almak için gelmiş olduğu gözlük buydu.

"İşte bütün hikâye bu kadar, bayın, çözümü veya sonu olmayan bir hikâye bu. Dr. Dunant kimyasal değişimin gözlükçünün atölyesindeki bir şey tarafından meydana getirildiğini ve ortaya çıkan katalitik reaksiyonun kimyasal maddenin etkisini milyon kere arttırdığını düşünüyordu. Ama bu teoriyi destekleyecek hiçbir şey bulunamadığı için, dosyayı kapatmaya karar verdik: Eğer insanlar yerine atomların peşine düşmüşseniz, soruşturmayı durdurmanın zamanı gelmiş demektir. Ortada işlenmiş bir suç yoktu, zira gözlüğün üzerine sürülmüş madde ancak bir sineği bile öldürecek miktardaydı, bir gözlükçüyü öldürmesine imkân yoktu. Daha sonra işittiğime göre Dunant - veya onun adına iş gören birisi - karanlık odanın içindekileri Bayan Proque'den almış ve bütün reaktiflerin X bileşkeni üzerindeki etkisini test etmiş, ama bir sonuç elde edememiş.

"Bayan Proque aynı yıl Noel'den önce öldü. Karakoldaki rivayete göre kadının ölümünden sonra Dunant bütün kışı boş dükkânda geçirmiş ve o sırada her şeyin - tahta bölmenin, bileğitaşının, duvardaki boyanın, yerdeki tozun - örneklerini almış ama hiçbir şey bulamamış. Size bütün hikâyeyi müfettiş Pingaud'un ısrarı üzerine anlattım. Sizin Napoli dosyanızın da aynı kategoriye girdiğini sanıyorum. Ar-

tık dünya öylesi bir bilimsel mükemmelliğe erişti ki, bu gibi şeylerin olması beklenebilir. Bütün söyleyeceğim bu kadar."

Trafik yüzünden Garges'e dönmemiz neredeyse bir saat aldı. Yol boyunca ikimiz de fazla konuşmadık. Proque'nin yavaş bir şekilde gelişen deliliği avucumun içi kadar iyi bildiğim bir şeydi. Tek eksik olan şey halüsinasyon evresiydi, ama zavallı adamın ne çeşit hayaller görmüş olduğunu kim bilebilirdi ki. Tuhaf bir şey, şimdiye kadar diğer kurbanları bir bilinecenin parçaları olarak görmüştüm, ama Proque farklıydı. Onun için üzülmüştüm. Dunant yüzünden. Ah, farelerin yeterli olmadığını anlıyordum. Fareleri intihara sevk etmek mümkün değildi. Bunun için bir insana ihtiyacı vardı. Aldığı bir risk de yoktu: Kapıda bir polis memuru görür görmez, her zaman Fransa'nın arkasına sığınabilirdi. Bunu bile anlayabiliyordum. Ama beni bu kadar öfkelendiren şey, adamın sözleriydi: "Bugün kendini nasıl hissediyorsun, Dieudonn?" Eğer Roma'daki o Japon katil bir suçlu ise, o zaman Dunant neydi? Dunant'ın asıl adı olmadığına bahse girerim. Niçin müfettiş bu hikâyeyi dinlememi istemişti? Sempati duyduğu için değil, işin bu kısmı kesindi. Ve bütün bunların arkasındaki gerçek hikâye neydi? hikâyenin sonu da değiştirilmiş olabilirdi. Eğer durum buysa, o zaman bütün olay Pentagon'a yeni tip bir kimyasal silah hakkında bilgi vermek için tezgahlanmış zararsız bir bahane olabilirdi.

Bu fikir üzerinde düşündükçe, daha çok akla yakın gelmeye başladı. Ellerini o kadar iyi açık etmişlerdi ki, eğer işler istedikleri gibi gitmezse, her zaman her şeyi inkar edebilirlerdi. Emeklerinin boşa çıkmış olduğunu söylemiş olsalar bile, onların doğruyu söyleyip söylemediklerini nasıl bilebilirdim. Eğer alelade bir özel dedektif olsaydım, böyle bir gösteri için zahmete girmeyeceklerinden emin olabilirsin; ama bir astronotun, ikinci sınıf bile olsa, NASA ile bağlantı-

ları vardır ve NASA'nın da Pentagon ile bağlantısı vardır. Eğer bütün her şey üst yerlerdekiler tarafından planlanmış ise, o zaman Pingaud sadece emirleri yerine getiriyordu ve Barth'ın şaşkınlığı da görüldüğü gibi olmamalıydı. Barth'ın durumu benimkinden daha nazikti. O da adamların bu beklenmedik "cömertliğinde" üst seviyede politikanın kokusunu almış olmalıydı, ama bunu bana söylemeye değmeyeceğini düşünüyordu, çünkü kendisi de şaşırmış durumdaydı. Ona daha önceden bir şey söylememiş olduklarına emindim; oyunun kurallarını bunu anlamaya yetecek kadar biliyordum. Onu bir kenara çekip şöyle diyemezlerdi: "Tamam, bütün yapmamız gereken o Yanki'ye elimizdeki büyük kartlardan birini göstermek adam nasıl olsa bu bilgiyi başkalarına geçirecektir." İşler bu şekilde yürümezdi. Eğer bana ipucu verip de Barth'ı dışarıda tutsalardı, bu çok tuhaf bir şey olacaktı, özellikle adam bana ekibinden yararlanma sözünü verdikten sonra. Hayır, ne onu dışarıda bırakabilir, ne de kendi sırlarına ortak edebilirlerdi, bu yüzden yapılacak en aklı başında şeyi yapmışlardı: Benim işittiğim her şeyi onun da işitmesini sağlamışlar ve bunun ne anlama geldiği üzerinde düşünmeyi kendisine bırakmışlardı. Bana yardım etmeye kalkıştığı için pişman olduğuna bahse girerdim. Daha sonra bütün bunların soruşturma açısından ne anlama geldiğini düşünmeye başladım. Ortaya çıkan tablo pek iç açıcı değildi. İtalyan vakalarından ortaya bir dizi anlamlı faktör çıkarmıştık: Kükürt banyoları, elli yaşını geçmiş erkekler, sağlam vücut yapısı, bekârlar, güneş, alerji, burada ise altmış yaşını geçmiş, sıska, alerjisi olmayan, annesiyle birlikte yaşayan, kükürt banyosu yapmayan, güneş banyosu yapmayan ve evinden çok az dışarı çıkan biri vardı. İşin doğrusu bir kimsenin bundan daha az benzemesi mümkün değildi. Birden üzerime gelen yüce gönüllülük içinde Barth'a, birbirimizi etkilememek için, bu son haberi her birimizin ayrı ayrı sindir-

mesini ve daha sonra o akşam fikir alışverişinde bulunmamızı önerdim. O da hemen kabul etti.

Saat üç sularında bahçeye indim, küçük Pierre beni orada bekliyordu. Bu buluşma bizim sırrımızdı. Bana roketinin parçalarını gösterdi. İlk aşama bir çamaşır teknesiydi. Hiç kimse bir çocuktan daha hassas olamaz, bu yüzden bir çamaşır teknesinin güç arttırıcı bir roket olmaya pek uygun olmadığını söylemedim ve kumun üzerine onun için Saturn V ve IX'un çeşitli aşamalarını çizdim.

Saat beşte Barth ile olan randevum için kütüphaneye gittim. Adamın eğer Fransa X faktörü üzerinde araştırma yapıyorsa, başka ülkelerin de benzer araştırmalara girişmiş olduklarını düşünmenin yanlış olmayacağını söyleyerek söze başlaması beni biraz şaşırttı. Bu çeşit bir iş, dedi, her zaman paralel zeminlerde yürütülür, bu durumda İtalyanlar da... Belki bütün olayı gözden geçirmenin sırası gelmişti. Bileşimin devlete ait bir laboratuvardan gelmesi gerekmezdi; özel bir şirketten de kaynaklanmış olabilirdi. Aşırı uçlarla ilgisi olan bir kimyacı tarafından geliştirilmiş olabilirdi veya daha akla yakını, bir kısmı başka yerden çalınarak getirilmişti. Belki onu kullanmakla görevli kişiler en yüksek etki sağlamak için nasıl kullanılması gerektiğini bilmiyorlardı ve bu yüzden bazı deneyler yapmaya karar vermişlerdi. İyi ama, o halde niçin bütün kurbanlar yabancı, hepsi aynı yaş grubunda, hepsi romatizmalı ve bunun gibi kişilerdi?

Buna da verilecek bir yanıtı vardı.

"Kendini grup liderinin yerine koy. Kimyasal maddenin güçlü reaksiyonunu biliyorsun, ama ne çeşit bir etkisi olduğundan tam olarak emin değilsin. Ahlaki hiçbir kaygın yok, maddeyi çeşitli insanların üzerinde denemeye karar veriyorsun. Ama hangi insanların? Bunu kendi üyelerin üzerinde deneyemezsin. O halde kim? Rasgele biri mi? Bu ailesi olan bir İtalyan demek olur. Ne var ki, başlangıç arazları bir

karakter değişikliği olarak algılanacağından, bir İtalyan kısa zamanda bir doktorun bakımına girecek veya bir kliniğin hastası olacaktır. Tek başına bir adam ise kimse farkına varmadan hemen her şeyi yapabilir, özellikle otellerde, her çeşit kaprise göz yumulan o yerlerde. Otel ne kadar lüks olursa, tecrit de o kadar fazla olur. Üçüncü sınıf bir pansiyonda ev sahibesi müşterilerinin her hareketini göz altında tutabilir, buna karşılık Hilton'da ellerinin üzerinde yürüyebilirsin, yine de dikkat çekmezsin. Ne yönetim, ne de personel ortada suç sayılabilecek bir şey yoksa, kıllarını bile kıpırdatmazlar. İtalyanca konuşmamak başka bir tecrit nedeni. Buraya kadarı kabul mu?"

"Ya diğer faktörler - yaş, alerji, romatizma, kükürt tedavileri?"

"Kimyasal maddenin verilmesinden önceki ve sonraki davranışta ne kadar büyük farklılık olursa, test sonuçları o kadar anlamlı olur. Genç bir adam her zaman hareket halindedir; bir gün Napoli'dedir, ertesi gün Sicilya'da. Daha yaşlı bir adam ideal bir denek oluyor, özellikle eğer bir kaplıcanın hastasıysa, orada bütün gelip gitmeleri - doktorun muayenesinden banyolara, solaryumdan otele - önceden belli bir zaman çizelgesine göre yapılmaktadır, bu durumda uyuşturucunun etkisi daha iyi farkedilebilir..."

"Cinsiyet faktörüne ne diyorsun?"

"Bütün kurbanların erkek olması bir rastlantı değil. Niçin mi? Çünkü onlar zaten sadece erkeklere karşılar. Bu nokta bana çok önemli görünüyor, zira altında yatan politik nedene de işaret edebilir. Eğer sadece üst seviyede politikacıların peşindeyseniz, erkekleri seçmek sizin için son derece mantıklı olur... Sen ne dersin?"

"Dediklerinde gerçek payı olabilir..." diye kabul ettim, birden görüntü karşısında dehşete düşerek. "Demek sence otellere adamlarını yerleştirmiş ve yaşları politikacılara

benzerlik gösteren bazı müşterileri seçmiş olabilirler, öyle mi? O politikacılar hükümet darbesinin bir parçası olarak öldürmeyi planladıkları kişilerdi, dediğin bu mu?"

"Hemen bir sonuca varılmasından yana değilim. Araştırmanın kapsamını daraltmamak daha iyi olur... Demek istiyorum ki, on beş veya yirmi yıl önce böyle bir fikir değersiz bir kitap veya polis romanından çıkma sanılabilirdi, ama şimdi... Ne demek istediğimi anlıyor musun?"

Ne demek istediğini anladım ve içimi çektim: Soruşturmanın yeniden açılması fikri hoşuma gitmemişti. Çabucak artıları ve eksileri tarttım.

"İtiraf etmeliyim ki, şaşkınlıktan dilim tutuldu...Ama yine de açıklanması gereken bazı şeyler var. Niçin sadece alerjisi olan kişiler? Ya kelliğe ne diyeceksin? Veya vakaların meydana geldiği zaman - Mayısın sonu ile haziranın başı? Bunlar için de bir açıklaman var mı?"

"Hayır. Hiç olmazsa hemen söyleyebileceğim bir şey yok. Bana kalırsa, işe diğer taraftan, 'deneysel' kurbanları değil, gerçek kurbanları, yani öldürülmesine karar verilmiş kişileri sınıflandırarak başlanmalı. Bu önemli İtalyan politikacıların listesinin incelenmesi demek. Eğer alerji sorunları olan birkaç kişi ortaya çıkarsa..."

"Anladım. Başka bir deyişle, beni Roma'ya geri gönderiyorsun. Korkarım ben de gitmek zorundayım; bu şimdiye kadarki en önemli ipucu olabilir..."

"Hemen gitmene gerek yok, öyle değil mi?"

"En geç yarın veya öbür gün. Bu gibi şeylerin telefonda halledilmesi imkânsız."

Daha fazla konuşmadık. Odamda Barth'ın teorisi üzerinde düşündükçe, onu git gide daha mükemmel bulmaya başladım. Adam ortaya sadece akla yakın bir hipotez atmakla kalmamıştı, aynı zamanda olayı Roma'ya havale ederek kendisini bu işten sıyırabilmiş ve Fransa'nın X bileşiğiy-

le olan bütün bağlantısını bir yana atabilmişti. Bu şekilde Dunant'ın Rue Am'lie'daki karanlık odada kimyasal maddeyi ortaya çıkarmayı başarıp başarmadığının artık bir önemi yoktu. Üzerinde düşündükçe, Barth'ın hikâyesinin hedefe tam isabet ettiğine aklım git gide daha çok yatıyordu. X bileşiği sadece mevcut değildi, aynı zamanda kullanılıyordu. Bundan emindim, aynı zamanda politik cinayet işlemek için böyle bir yöntemin çok büyük, "klasik" hükümet darbesinden çok daha büyük bir etkisi olacağından da emindim - hem de sadece İtalya'da değil.

On birler vakasına artık tiksinmeye yaklaşan bir antipatiyle bakmaya başlamıştım. Daha önceleri akıl sır ermez bir esrar olan şey artık, kaba olduğu kadar da kanlı bir güç mücadelesine dönüşmüştü. Bütün o esrarlı görünüşün altında politik cinayet gibi basmakalıp bir şey vardı.

Ertesi gün dosdoğru Rue Am'lie'ye gittim. Nedenini bilmiyorum. Ama saat on bir civarında oradaydım, kaldırımda yürüyor, vitrinleri gözden geçiriyordum, halbuki Garges'den ayrılırken bile kesin bir kararım yoktu ve Paris ile vedalaşmak için Eyfel kulesinin yanından geçip geçmemeyi düşünüyordum. Ne var ki, bir kere bulvarlara ulaşınca bunu yapmak için çok geç oldu. Paris'in bu kısmını iyi bilmiyordum, bu yüzden sokağı bulmakta güçlük çektim ve park yeri bulmak da epeyce vaktimi aldı. Daha numarasını görmeden Proque'nin apartmanını tanıdım. Hemen hemen gözümde canlandırmış olduğum gibi bir yerdi, kapalı panjurları olan eski bir apartman binası ve üçgen damların çevresinde eski moda süslemeler vardı, geçen yüzyılın mimarları bunları binalarına kişilik kazandırmak için kullanmışlardı. Gözlükçünün dükkânı kapalıydı, kepenkler indirilmiş ve asma kilit takılmıştı. Geri dönerken bir oyuncakçı dükkânının önünde durdum. Hatıra eşya almanın vakti gelmişti, çünkü yeni soruşturmada yer almaya niyetim yoktu;

Randy'ye bütün bildiklerimi aktaracak ve oradan Birleşik Devletler'e geri dönecektim. Karara vardıktan sonra, kız kardeşimin erkek çocuklarına bir şeyler almak için içeriye girdim - bu son maceramı bağışlatmak amacıyla. Raflarda uygarlığımız minyatür ölçülerde cafcaflı bir şekilde sıralanmıştı. Çocukluğumdan hatırladığım oyuncakları aradım, ama sadece elektronik aletler, roket rampaları ile judo veya karate saldırı pozisyonları almış minyatür süper adamlar buldum. Aptal, dedim kendi kendime, oyuncakları kimin için alıyorsun ki?

İki adet sorguçlu tören miğferinde - Fransız Muhafızlar tarafından giyilen cinsten - ve bir Marianne kuklasında karar kıldım, bunlar Detroit'da bulunamayacak oyuncaklardı. Arabaya paketlerimle geri dönerken, köşede beyaz perdeli bir şekerci dükkânı gözüme çarptı. Vitrininde kavrulmuş bademlerle kaplı bronz renkli bir Vezüv vardı; otelden plaja giderken yanından geçtiğim badem satıcısı aklıma geldi. Oğlanların tadı acı bademlerden hoşlanacaklarından emin değildim, ama içeriye girdim ve birkaç paket aldım. Ne kadar tuhaf, diye düşündüm, başka bir sürü yer varken Napoli benimle burada vedalaşıyordu. İstemeye istemeye arabaya döndüm, sanki hâlâ bırakmamıştım - neyi hâlâ bırakmamıştım? Bilmiyordum; belki de bütün bu zaman boyunca esrarlı olayı farkında olmadan temiz bir şey sanmıştım. Paketleri arka koltuğa fırlattım ve orada, bir elim açık araba kapısında, ayakta durup Rue Am'lie ile vedalaştım. Leclerc'in sözlerinden veya Barth'ın varsayımından şüphe etmek için bir neden var mıydı? Kendime ait en çılgın ve en özel tahminlerim yanlış çıkmıştı. Ama acaba hakikaten şaşırtıcı bir keşif yapacağıma, hiç kimsenin daha önce yapmamış olduğu bir şekilde bütün ayrıntıları bir araya getireceğime ve o ana kadar bilinmeyen gerçeğe dahiyane bir fikirle ulaşacağıma inanmış mıydım? Orada burada eski Paris'in

kalıntıları hâlâ görünüyordu, ama yok olmaya, Savunma Bakanlığındaki Moloch ordusu tarafından ortadan kaldırılmaya mahkumdular. Eyfel kulesini ziyaret etmeye artık hevesim kalmamıştı. Dr. Dunant artık porselen ve nikel kaplı laboratuvarında çalışmaya başlamış olmalıydı. Onu sentetik türbanına bürünmüş, damıtım aleti üzerinde parlayan gözleriyle, kapalı plastik giysisinin ardındaki kıvrık hava borusuyla canlandırabiliyordum. O dünyayı çok iyi tanıyordum: Houston'da çok nefis laboratuvarlar, roket kubbelerinin mikroptan arındırılmış kutsal sahınlarını görmüştüm.

Artık bir uçuştan önce - her şeyin geride kaybolmasından önce - yapmak adetinde olduğum gibi, manzarayı zihnime kazımak istemiyordum. Kendimi o kadar kötü hissediyordum ki, direksiyonun arkasına hızla geçtim, ama daha arabayı çalıştırmaya fırsat bulmadan burnum gıcıklanmaya başladı. Öfkeli bir şekilde nefesimi bir müddet tuttum; sonra aksırma başladı. Gökgürültüsü çatıların üzerinde gürledi, hava kararmaya başlıyordu ve tepede bulutlar birikmişti. Burnumu temizledim ve aksırmaya devam ettim, ama artık kendime gülmeye başlamıştım. Çiçek açma mevsimi Paris'te beni yakalamıştı ve en kötü anlar her zaman bir fırtınadan hemen önce olurdu. Torpido gözüne uzandım, ama Plimasine boğazıma takıldı ve tadı acı parçalara bölündü. Elimde daha iyi bir şey olmadığı için, badem paketini açtım ve Garges'e dönüş yolu boyunca onları hatır hatır yedim.

Yağmurda araba kullanmasını severim, bu yüzden yavaştan aldım. Otoyolda yağmurun neden olduğu buhar far ışıklarında kirli bir gümüşe dönüştü. Şiddetli, ama kısa bir fırtınaydı, bu yüzden evin önünde arabadan çıktığım sırada yağmur durmuştu. Şehirden o gün ayrılmamam sanırım kaderde yazılıymış, zira yemek salonuna giderken merdivende ayağım kaydı - İspanyol hizmetçi onları daha yeni cilalamıştı - ve kuyruk sokumumun ağrısıyla iki büklüm kaldım.

Yemek masasında farkettirmemeye çalıştım ve yaşlı hanım ile sohbet ettim, kadın bir omurumun hasar gördüğüne emin olduğunu söyledi, bunun en iyi tedavisi kükürt tozuydu, her çeşit romatizma hastalığının evrensel çözümüydü bu, bütün yapmam gereken şey, gömleğimin altına biraz serpmekti. Ona kükürt tozu için teşekkür ettim ve bu durumda Roma'ya uçmanın imkânsız olduğunu anlayarak Barth'ın beni tanınmış bir Fransız çıkıkçısına götürme teklifini seve seve kabul ettim.

Çevremdekilerin acımı paylaşan sözlerinin eşliğinde kendimi üst kata sürükleyerek çıkardım ve yatağa bir sakat gibi sürünerek girdim. En az acı veren pozisyonu bulduktan sonra uyumayı başardım, ama sonra yastığımın altından gelen keskin kokulu bir tozu içime çekmiş olduğum için aksırarak uyandım. Yataktan fırladım ve bir çığlık attım: Sırtımı unutmuştum. İlk önce aklıma İspanyol hizmetçi geldi, aşırı bir gayretle çarşaflara böcek ilacı serpmiş olabilirdi, ama sonunda bunun dostum Pierre'nin, ben yemek masasındayken, gizlice koymuş olduğu o şaşmaz romatizma ilacı olduğu anlaşıldı. Sarı tozu çarşaftan silkeledim, örtüyü başıma çektim ve çatıya düşen yağmur damlalarının düzenli sesini dinleyerek uyudum.

Kahvaltı zamanı merdivenden aşağıya kutup fırtınasına tutulmuş bir balina avlama gemisindeki donmuş bir ipten kendimi aşağıya sallandırıyormuşum gibi indim: Gecikmiş bir tedbir. Barth'ın tavsiye ettiği çıkıkçının Amerikalı bir zenci olduğu ortaya çıktı; röntgen çektikten ve filmleri muayene masasının üzerindeki inceleme yerine astıktan sonra, adam kürek gibi elleriyle üzerimde çalışmaya başladı. Keskin ama geçici bir acı hissettim, masadan kendi kendime güçlükle inebildim ve çok daha iyi olduğumu farkettim. Muayenehanede yarım saat daha sırtüstü yatmak zorunda kaldım, ama daha sonra en yakın Air France bürosuna gidip

akşam için bir bilet aldım. Randy'e telefonla ulaşmaya çalıştım, ama otelinde yoktu, bu yüzden ona bir mesaj bıraktım.

Barth'ın evine döndüğüm zaman, Pierre'ye verecek bir şeyim olmadığını farkettim, bu yüzden ona Birleşik Devletler'den uzay başlığımı göndermeye söz verdim, bütün aileyle vedalaştım, sonra Orly'e gitmek üzere yola çıktım. Orada dosdoğru bir Fleurop dükkânına gidip Bayan Barth'a göndermek üzere çiçek ısmarladım ve Amerikan gazeteleriyle dolu bir bekleme odasına yerleştim. Oturdum, oturdum, ama hâlâ uçağa binmek için bir anons yoktu. Artık olaya geçmişte kalmış bir şey gözüyle bakıyordum. Gelecek için bir karara varmamış olduğumdan bu kararsız halimi iyi bir şey gibi göstermeye çalıştım, ama başaramadım. Bu arada kalkış saatimiz geçti ve hoparlörden bir sürü anlaşılmaz özür gelmeye başladı. Derken bir hostes bir ofisten dışarıya çıktı ve Roma'nın artık gelen uçakları kabul etmediğini özür dileyerek bildirdi.

Bir sürü koşuşturmadan ve heyecanlı telefon konuşmasından sonra, Roma'nın sadece Amerikan, Alitalia ve BEA uçaklarını kabul ettiği, bu yüzden Swissair, SAS ve uçak şirketim olan Air France uçaklarının daha sonraki bir duyuruya kadar kalkışlarının iptal olduğu kesin olarak anlaşıldı. Görünüşe bakılırsa, havaalanının yer hizmetleri personeli kısmi bir grev ilan etmişti, ama grevin nedeni, biletleri değiştirmek ve rezervasyon yaptırmak için iniş izni verilmiş uçak şirketlerine doğru koşuşturma sırasında anlaşılamadı. Ben daha bilet satılan yere ulaşamadan, bütün koltuklar daha işbilir yolcular tarafından kapışılmıştı. Bir sonraki uçuş BEA ile idi ve ertesi gün berbat bir saatte - sabah 5.40'da - kalkıyordu. Fazla seçme şansım yoktu: Biletimi BEA uçuşuna çevirttim, bavullarımı bir bagaj arabasına yükledim ve Roma'dan geldikten sonra ilk gecemi geçirmiş olduğum Hotel Air France'e yöneldim. Orada beni bekleyen bir baş-

ka sürpriz vardı. Otel benim gibi ortada kalmış yolcularla ağzına kadar doluydu. Geceyi Paris'te geçirmek ve 5.40 uçağına yetişmek için saat dörtte kalkmak durumundaydım. Garges'e geri dönmenin de bir anlamı yoktu, zira Paris'in kuzeyinde yer alıyordu, Orly ise güneydeydi. Hayal kırıklığına uğramış yolcu kalabalığının arasından kendime güçlükle yol açtım, çıkışa vardım ve ne yapacağımı düşünmeye başladım. Gidişimi bir gün sonraya erteleyebilirdim, ama bu yapmayı istediğim son şeydi: Uzun bir gecikmeden daha kötü bir şey yoktur.

Hâlâ ne yapacağımı düşünürken, bir adam gazete kulübesinden bir tomar dergi taşıyarak çıktı ve onları gazete raflarına dizmeye başladı. Dikkatimi *Paris-Match*'ın son sayısı çekti. Siyah renkli ön kapakta gördüğüm şey, perende atan bir jimnastikçi gibi havada asılı kalmış bir adamdı. Pantalon askısı takıyordu ve uzun saçlı bir çocuğu göğsüne bastırmıştı, kızın başı bir trapez sanatçısı gibi arkaya doğru eğilmişti. Gözlerime inanamıyarak, gazeteciye yürüdüm. Bu Annabella ile benim fotoğrafımdı. Bir dergi satın aldım, kapak hikâyesinin verilmiş olduğu sayfa kendiliğinden açıldı. Üzerinde cesetlerin yığılı olduğu yıkık bir yürüyen merdiven fotoğrafının üstüne bir sayfayı boydan boya kaplayan büyük harflerle şu başlık atılmıştı: CESURCA ÖLMEYİ TERCİH EDERİZ. Yazıyı hızla gözden geçirdim. Annabella'nın izini bulmuşlardı ve bir sonraki sayfada kızın ailesiyle birlikte çekilmiş bir fotoğrafı vardı - ama hiçbir yerde adımdan söz edilmiyordu. Fotoğraflar havalimanındaki Labirent'in içinden geçen herkesin resminin çekildiği video kasetten alınmıştı. Olayın basına verileceğini düşünmemiştim. Adamların her şeyi gizli tutacakları konusunda vermiş oldukları söze güveniyordum. Metni yeniden gözden geçirdim; yürüyen merdivenin ve patlamayı önleyici havuzun şeması da verilmiş, kaçış yolum oklarla gösterilmişti ve ka-

pak resminden büyütülmüş bir ayrıntıda pantalonumla düştüğüm yer arasında kareli bir ceket kolu görünüyordu. Resmin altındaki yazıya göre bu, katilin patlama yüzünden kopan koluydu. O makalenin yazarını elime geçirmek için neler vermezdim ki! Adımı söylemesini engelleyen şey neydi? Ah, hikâyede yer alıyordum - bir "astronot" olarak. Ne var ki, Annabella'nın adı, kurtarıcısından hâlâ bir mektup bekleyen "güzel genç kız" olarak geçiyordu. Tam olarak söylenmese bile, havalimanı faciasının bir aşk macerasına yol açtığı konusunda sinsi imalar vardı. Soğuk bir öfkeye kapıldım; olduğum yerde döndüm, dirseklerimle giriş salonundaki kalabalığın içinden kendime bir yol açtım ve müdürün odasına daldım, içeride insanlar hep bir ağızdan konuşuyorlardı. Yakın zamandaki kahramanlığımı ortaya dökerek, *Paris-Match* dergisini müdürün masasının üzerine fırlattım ve herkesi bastıracak şekilde bağırmaya başladım. Hâlâ o salıneyi hatırladıkça utançtan yüzüm kızarıyor, ama istediğimi elde ettim. Müdür, kahraman astronotlara alışık olmadığı için, sonunda pes etti ve - diğer yolcular birden tasmaları çıkarılmış bir köpek sürüsü gibi adamın üzerine atılınca, bunun gerçekten de son odası olduğuna ağız dolusu yemin ederek - elindeki son boş odayı bana verdi.

Bagajımı getirmeye davrandım, ama odanın on birden önce hazır olmayacağı söylendi; saat henüz sekizdi. Bagajımı resepsiyona bıraktım ve geçirilecek üç saatlik bir boş vaktim olduğunu anladım. Az önceki davranışımdan dolayı pişmanlık duyuyordum, eğer o sırada orada bir gazeteci olsaydı, kötü sonuçlar doğurabilecekti, bu yüzden saat on bire kadar otelden uzak durmaya karar verdim. Canım bir sinemaya veya lokantaya gitmek istemedi, böylece bir zamanlar Quebec'de uçağım bir kar fırtınası yüzünden yere indiği vakit yapmayı düşünmüş olduğum o şeyi yapmak aklıma esti. Terminalin diğer ucuna doğru yöneldim, bir berber dükkâ-

nına girdim ve işe koyulmasını söyledim. Berber Gaskonyalıydı, söylediği şeylerin çoğunu anlayamıyordum, ama kararıma sadık kalarak, koltuktan kovulmamak için bütün gereksiz şeylere rıza gösterdim. Adam oldukça sıradan bir saç kesmesi ve yıkamasından sonra, sanatını konuşturmaya başladı. Aynaların arasında duran bir transistörlü radyoda bir rock-and-roll müziği buldu, sesini yükseltti, gömleğinin kollarını sıvadı ve ayaklarıyla tempo tutarak cümbüşe başladı. Yüzüme küçük tokatlar attı, yanaklarımı çekiştirdi, çenemi oynattı, dumanı tüten bir havluyu gözlerimin ve burnumun üzerine yapıştırdı, nefessiz kalıp ölmemem için arada sırada ateş gibi sıcak havluda bir delik açıyordu. Saçımı kesmeden önce kulaklarıma tıkamış olduğu pamuklar daha henüz çıkarılmadığı için, ne olduğunu anlayamadığım bir soru sordu. Benim "ça va, bien" yanıtım üzerine dolabına seyirtip bir sürü başka şişe ve losyon çıkardı. Hepsi birden berber koltuğunda bir saat kadar kaldım. Sonuna doğru kaşlarımı tarayıp düzeltti, geriye çekildi ve beni eleştirici bir kaş çatmasıyla inceledi; daha sonra önlüğümü değiştirdi, ayrı bir çekmeceden küçük, altın renginde bir şişe çıkardı, pahalı bir şarapmış gibi bana göstermek için havaya kaldırdı, parmaklarına biraz yeşil jöle sürdü ve kafatasımı ovmaya başladı. Bütün bunları yaparken durmadan konuşuyordu, söylediklerinin ana fikri artık endişeli günlerimin sona ermiş olduğuydu: Hiçbir zaman kel olmayacaktım. Hızlı darbelerle saçlarımı fırçaladıktan sonra, bütün havluları ve kompresleri üzerimden kaldırdı, kulaklarımdaki pamukları çıkardı, her birinin içine hem nazik, hem de samimi bir şekilde üfledi, pudra serpti, havlusunu yüzümün önünde şaklattı, sonra geri çekilip vakur bir tavırla eğildi. Kendisinden hoşnut görünüyordu. Gerilmiş bir kafatası ve al al olmuş yanaklarla sersemlemiş bir şekilde koltuktan kalktım, adama bahşiş olarak on frank verdim ve dükkândan çıktım.

Odamın hazır olmasına daha vakit olduğundan, gece vakti havalimanını seyretmek için rasat terasına çıkmak istedim, ama yolda kayboldum. Terminalin içinde bir onarım yapılıyordu; yürüyen merdivenin bir kısmı iplerle kapatılmıştı ve makinistler aşağıdaki bölmelerde bir sürü gürültü yapıyorlardı. Yolcu çıkış bölümüne doğru koşan bir kalabalığın içine karıştım. Yabancı üniformalı askerler, kolalı başlıklı rahibeler, basketbol takımı oyuncularına benzeyen uzun bacaklı zenciler... En geride, bir hostes içinde kara gözlüklü, gri saçlı, kucağında tüylü bir bohça tutan bir adamın oturduğu tekerlekli bir sandalyeyi itiyordu; ansızın bohça yere atladı ve dört ayak üzerinde bana doğru emeklemeye başladı. Yeşil ceket giymiş, başında küçük bir takke olan bir maymun bana fırıl fırıl dönen siyah gözlerle baktı ve sonra tek ayağının üzerinde dansetti ve ilerleyen tekerlekli iskemlenin ardından zıplamaya başladı. Berber dükkânından gelen rock-and-roll müziği o kadar bulaşıcıydı ki, insanların ayak seslerinde ve konuşmalarında bu sesin yankısını duyabiliyordum. Bir duvarın yanında birkaç neon ışığının altında bir TV hokey oyunu duruyordu; madeni bir para attım ve gözlerim acıyıncaya kadar ışıklı noktaya vurdum, sonra kalktım ve sürem bitmeden oyunu bıraktım. Yolcular hâlâ çıkışlara doğru akıp gidiyorlardı. Aralarında bir tavus kuşu vardı; kuyruğu aşağıya inikti, sakin bir şekilde ayakta duruyordu, neredeyse insanlar geçerken ona çarpacak gibiydi; o ise sanki ilk önce hangi bacağı gagalamaya karar vermek istiyormuş gibi başını yana eğmişti. Birisi bir tavus kuşu kaybetmiş olmalı, diye düşündüm. Kalabalıkla başedemeyince çevresinden dolaştım, ama tavus kuşunun bulunmuş olduğu noktaya ulaştığım sırada, o gitmişti.

Yeniden rasat terası aklıma geldi, ama yanlışlıkla başka bir koridora saptım ve alt katta kuyumcu, kürkçü, döviz alım satım bürosu ve binlerce başka küçük dükkânın bu-

lunduğu bir yere çıktım. Avare avare vitrinleri seyrederken, donmuş bir gölün tepesinde ayakta durduğumu ve onun en derin ve en siyah yerine baktığını sandım. Sanki terminal binasının sessiz, karanlık ve ters bir kopyası alt tarafta yer alıyordu. Daha kesin konuşmak gerekirse, hiçbir şey görmeden veya hissetmeden uçurumun farkındaydım. Üst kata yürüyen merdivenle çıktım, ama kendimi başka bir kanatta, golf arabaları, kum araçları ve plaj arabalarının dar sıralar halinde yüklenmek için beklediği bir holde buldum. Aralarından kendime yol açarken, parlak gövdelerinin saçtığı floresan ışık ilgimi çekti, bu etkiyi yaratan şeyin ışık tesisatı ve yeni emaye cila olduğunu düşündüm. Altın renkli madeni parıltılar saçan bir el arabasının önünde durdum ve yüzümü kısmen yansımış olarak gördüm - altın renkli titreşen bir kütle içinde sürekli olarak dikey ve sonra yatay olarak gerilen bir surat; başımı belli bir pozisyonda tutunca gözlerim siyah madeni böceklerin saklandığı karanlık çukurlara dönüştü; ileriye doğru eğildiğim sırada, başka bir yansıma, daha karanlık ve daha heybetli, arkamda ortaya çıktı. Çevreme bakındım - kimse yoktu - ama altının içine yansıyan şekil ısrarla orada duruyordu. Tuhaf bir optik yanılsama. Holün diğer ucu sürgülü bir kapıyla kapatılmıştı, bu yüzden geldiğim yoldan geri döndüm, her hareketim, elimi kolumu her oynatışım çevreme, tıpkı bir aynalar salonunda olduğu gibi, alaycı bir şekilde yansıyordu. Görüntülerin bu şekilde çoğalması beni biraz tedirgin etti. Daha sonra anladım ki, bu tedirginliğin nedeni görüntülerin beni taklit etmeleri, ama - böyle bir şey imkânsız olsa bile - bunu biraz gecikmeli olarak yapmalarıydı. Kafamın içinde gümbür gümbür öten rock-and-roll müziğini bastırmak için, "John Brown's Body"i ıslıkla çalmaya başladım.

Rasat terasını bulmakta talihim yaver gitmemişti, bu yüzden bir yan çıkışa saptım ve dışarıya çıktım. Sokak lamba-

larının birbirlerine yakınlığına rağmen gece o kadar siyah ve o kadar somut bir yoğunluktaydı ki, iki elinizle tutup sıkabilirdiniz: Gerçek bir Afrika gecesi. Gece körlüğüne tutulabileceğim, rhodopsinimde bir bozukluk olabileceği fikri aklıma geldi, ama yavaş yavaş görüşüm düzeldi. O altın kaplama galerideki gezintim yüzünden olmalı diye düşündüm - ihtiyar gözlerim eskisi gibi ışıktaki değişikliklere uyum sağlayamıyor.

Park etme yerinin ötesinde, ışıklandırılmış bir alanda, büyük bir bina yapılıyordu. Buldozerler, ışık sütunlarının arasından, yüklerini - titreşen altın renkli kumu - iterek yavaşça ilerliyordu. Bu gece vakti Sahra manzarasının üzerinde Samanyolu gibi kızgın cıvadan yassı bir bulut asılı duruyordu, bu arada zaman zaman çakan şimşekler arka planı yavaş hareketlerle aydınlatıyordu - otoyoldan havalimanına dönen araba farları. İşin doğrusu sıradan sayılabilecek bu görüntünün tuhaf bir sihri vardı. İşte o zaman terminalden geçerek geri dönüşüm bir beklenti havası almaya başladı - otel odası için değil, onu da unutmamıştım, ama daha önemli bir şey için. O çok önemli an yaklaşıyordu. Bu konuda emindim, ama dilinin ucuna gelmiş bir adı hatırlamaya çalışan bir adam gibi, ne olduğunu, neyi beklediğimi, tam olarak bilmiyordum.

Ana girişte kalabalığın içine karıştım daha doğrusu onlar tarafından içeriye sürüklendim. Ayaküstü yemek yenen bir yerde bir şeyler atıştırmanın sırası diye düşündüm. Sosisli sandviçim kâğıt gibi tatsızdı; yarısı yenmiş sandviçi ve plastik tabağını çöp kutusuna fırlattım ve kapısının üstünde kuyruğunu tam açmış bir tavus kuşunun durduğu bir kafeye girdim. Kuş doldurulmuş olamayacak kadar büyüktü. Bir hafta önce Annabella ile birlikte babasını beklerken aynı tavus kuşunun altında oturmuştuk. Kafede başkaları vardı. Kahvemle birlikte bir köşe masasına, sırtım duvara dönük

olarak oturdum: Tezgahta dururken birisinin bana arkadan bakmakta olduğunu hissetmiştim hem de göze çarpacak kadar aşikar bir şekildi. Şu anda kimse bana doğru bakmıyordu - hem de göze çarpacak kadar aşikar bir şekilde. Jet motorlarının uzaktan duyulan sesi artık başka, daha önemli bir dünyadan geliyor gibiydi. Orada oturup kaşığımla bardağımın dibindeki şeker parçalarını ezdim. Yanımdaki masada siyah kapaklı, üzerinde kırmızı bir şerit olan bir dergi duruyordu - *Paris-Match*'ın bir kopyası. Öyle olduğunu tahmin ettim - fakat koyu renk saçlı Romeo'suyla oturan kadın, çantasıyla derginin adını örtmeyi başarmıştı. Herhalde maksatlı olarak. Birisi benim kim olduğumu anlamıştı, ama kim? İmza meraklısı biri mi? Oradan geçen bir gazeteci mi? Bir kaza süsü vererek yere bir bakır kül tablası düşürdüm. Gürültüye rağmen kimse dönüp bakmadı. Şüphelerim doğrulanmıştı. Rahatsız edilmek istemediğim için, kahvemin geri kalan kısmını bir dikişte içtim ve dışarıya çıktım. Kendimi kötü hissediyordum: Bacaklarım bir çift içi boş boru gibiydi, sızlayan kuyruk sokumum yakın geçmişin acı veren bir anısıydı...

Ansızın bütün bu oyalanmalardan sıkıldım, bu yüzden parıltılı vitrinlerin yanından geçip gök mavisi büyük harflerle AİR FRANCE diye işaret edilmiş yürüyen merdivene doğru yöneldim. Otele gitmek için kestirme bir yoldu. Trabzana sımsıkı yapıştım: Basamaklardaki ayak basılan yerler kaygandı ve dikkatli olmak zorundaydım. İki katın arasındayken kollarında bir köpek tutan bir kadının önümde ayakta durduğunu farkettim. İçim ürperdi: Saçının rengi tıpkı sarışınınki gibiydi. Arkamda kimin durduğuna dair epeyce kuvvetli bir önsezi hissederek yavaşça omzumdan geriye baktım. Yassı bir yüz, floresan ışığın morlaştırdığı bir ten, güneş gözlüğü. Sarışını itip geçtim ve yürüyen merdiveni tırmanarak çıktım, ama merakımı tatmin etmeden ora-

dan ayrılamadım. Bu yüzden trabzanın yanında durdum ve yürüyen merdiven yolcuları üst kata birer birer çıkardıkça onları inceledim. Sarışın yanımdan geçerken beni dikkatle süzdü. Katlanmış bir şal taşıyordu, şalın düğümlü saçakları vardı ve ben bu saçakları köpeğin kuyruğu sanmıştım. Arkamdaki adam ise şişman ve yassı suratlı biriydi. Hiç de Moğol'a benzer bir hali yoktu. Esprit de l'escalier, diye düşündüm - ama bir hafta sonra mı?! Oğlum, çok berbat bir durumdasın - ihtiyacın olan şey iyi bir uyku!

Yolda bir kutu Schweppes aldım, onu paltomun cebine kaydırdım ve resepsiyon masasının üzerindeki saate rahatlama ifade eden bir iç çekişle baktım: Odam hazır olmalıydı. Komi önden bavullarımla gitti, odanın girişinde küçük olanı büyüğünün üzerine yerleştirdi, on franklık bir bahşişi cebine attı ve ayrıldı. Otelin öyle sessiz bir mahremiyet havası vardı ki, yere inen bir uçağın gürültülü vınlaması uygunsuz geliyordu. İyi ki bir Schweppes almayı hatırlamıştım. Artık susamıştım, ama şişe açacağım olmadığı için koridora bir göz attım, eğer bir buzdolabı varsa, şişe açacağı bulabilirdim. Koridor halısının ve duvarların sıcak renkleri dikkatimi çekti ve ruhum Fransız iç dekoratörlerine karşı saygı ve hayranlıkla doldu. Bir buzdolabı buldum, Schweppes şişesini açtım, odama doğru yönelmiştim ki, köşeden kim çıksa beğenirsiniz: Annabella. Koyu renkli giysisinin içinde hatırladığımdan daha uzun boylu görünüyordu, ama saçlarında aynı beyaz kurdela vardı ve omuzunda sallanan çantasıyla bana doğru geldiği zaman, koyu renkli gözlerinde aynı ciddi ifadeyi gördüm. Çantayı da hatırladım, ne var ki onu son defa gördüğümde, dikişlerinden yırtılarak açılmış bir durumdaydı. Dışarıya çıkarken kapıyı açık bırakmıştım ve kız kapıdan içeri kaydı.

"Annabella, burada ne yapıyorsun?" demek istedim, şaşırmış olsam da onu görmekten memnun olmuştum, ama

ağzımdan çıkan tek şey hafif bir "Aa-" sesi oldu, kız odaya girmeden önce başını öyle davet edici bir şekilde sallamıştı ve gözlerinde öyle açık bir ifade vardı ki, olduğum yerde kaldım. Kız iç kapıyı kapamamıştı ve ben o anki panik halimle belki bana içini dökmek istediğini düşündüm, ama daha odaya bile girmeden, çok belirgin bir şekilde kızın ayakkabılarının yere düştüğünü ve yatağın gıcırdadığını duydum. Bu sesler hâlâ kulağımdayken, ahlaki bir öfke içinde, içeriye girdim ve ağzım açık kaldı: Oda boştu.

"Annabella!" diye haykırdım. Yatağa el sürülmemişti. "Annabella!" Ses yok. Belki, banyodaydı? Kapıyı açtım, ama içerisi karanlıktı; floresan ışık yanıncaya kadar kapının ağzında bekledim. Küvet, bidet, havlu askısı, lavabo, aynadaki görüntüm... Odaya geri döndüm, artık seslenmeye cesaret edemiyordum. Gardırobun içine saklanmaya vakti olmadığı halde, yine de açtım. Boş. Dizlerimin bağı çözülmeye başlamıştı, bu yüzden bir koltuğa çöktüm. O anda bile kızın nasıl yürüdüğünü, neler giymiş olduğunu tam olarak anlatabilirdim... Derken niçin daha uzun boylu görünmüş olduğunu anladım: Sandalet yerine topuklu ayakkabı giymişti. Kapıdan geçtiği sırada gözlerindeki o ifadeyi, başını hareket ettirdiği zaman saçlarının omuzlarına nasıl dökülmüş olduğunu hâlâ görebiliyordum. Edepsizce çıkarılıp atılan ayakkabıların ve gıcırdayan yatak yaylarının çıkardığı ses hâlâ kulaklarımdaydı ve bu sesleri işittiğim sırada bağrımı delen, acı veren heyecanımı hatırlıyordum... Bütün bunların hepsi bir hayal miydi? Bir halüsinasyon muydu?

Dizlerime, göğsüme ve yüzüme dokundum, sanki onları bu sırayla kontrol etmem gerekiyordu, ellerimi koltuğun sert kumaşının üzerinde dolaştırdım, odanın içinde yürüdüm ve yumruğumu gardırobun yarı açık kapısına indirdim; her şey katı, durağan, değişmez, sınırları iyi tanımlanmıştı, ama yine de bir şekilde belirsizlik içindeydi. Televizyon ek-

ranının önünde durdum, yatak ile halının üzerine dikkatsizce fırlatılmış bir çift kadın ayakkabısının küçük boyda bir yansımasını gördüm. Korku içinde hızla geriye döndüm.

Yerde hiçbir şey yoktu, hiçbir yerde bir şey yoktu. Televizyonun yanında bir telefon duruyordu. Ahizeyi aldım, çevir sesini duydum, ama numarayı çevirmedim. Barth'a ne söyleyecektim? Otelde bir kız hakkında hayaller kurmakta olduğumu ve yalnız kalmaktan korktuğumu mu? Ahizeyi yerine koydum, bavulumdan tuvalet takımımı aldım, banyoya gittim; küvetin üzerine eğildiğim an, birdenbire donup kaldım. Yaptığım her şey az zaman önce yapılmıştı. Proque gibi yüzüme soğuk su çarptım. Osborne gibi şakaklarımı kolonya ile ovdum. Daha sonra odama geri döndüm, başka ne yapmam gerektiğini bilmiyordum. Hiçbir şey olmadı. En akıllı şey yatağa girip uyumak olacaktı. Diğer taraftan soyunmaktan korkuyordum, sanki giysilerimin bir çeşit koruyuculuğu vardı. Kötü ruhu uyandırmamak için sessizce hareket ederek, pantalonumu, ayakkabılarımı ve gömleğiini çıkardım ve tepe lambasını söndürdükten sonra başımı yastığa koydum. Artık tehdit dışarıdan, gece ışığının loşluğunda duran nesnelerin bulanık belirsizliğinden geliyor gibiydi. Lambayı kapadım. Üzerime bir gevşeklik çökmüştü. Kendimi derin ve düzenli nefesler almaya zorladım. Kapı vuruldu. Kılımı bile kımıldatmadım. Bir daha vuruldu ve birisi - bir adam - kapıyı açıp hol kısmına girdi. Koridorun aydınlığında silueti görülen şekil yatağıma doğru ilerlemeye başladı.

"Bayım..."

Hiç ses çıkarmadım. Artık o kadar yaklaşmıştı ki, tepemde duruyordu, masanın üzerine bir şey koydu ve sessizce uzaklaştı. Kapının kilidi tıkladı; yeniden yalnız kalmıştım. Kendimi yataktan güçlükle çıkardım - sersemlemiş olmaktan çok dayak yemiş gibiydim - ve duvar lambasını açtım.

Masanın üzerinde bir telgraf duruyordu. Kalbim çarparak, bacaklarım titreyerek elime aldım. Hotel Air France eliyle bana gönderilmişti. Gönderenin adına baktım ve kanım buz kesti. Gözlerimi kapadım, telgrafı açtım ve çürüyen bir ceset olmasına yetecek kadar uzun bir süre önce gömülmüş olan kişinin adını yeniden okudum.

ROMA HİLTON'UNDA 303 NO.LU ODADA BEKLİYORUM.

ADAMS

Mesajı on kere okumuş olmalıyım, telgrafı yakından ve her açıdan inceledim. Roma'dan 10.40'da gönderilmişti, yani bir saatten önce. Herhalde bir kalem sürçmesi olmuştu. Randy Hilton'a geçmiş olabilirdi - İspanyol Merdiveni'nin yakınındaki o küçük otele daha iyi bir yer bulamadığı için yerleşmişti - ve bu da bana durumu bildirme yöntemiydi. Veya mesajımı almış, beni beklemekten vazgeçmiş, daha sonra uçuşların iptal edildiğini öğrenmiş ve bana telgraf çekmeye karar vermiş olabilirdi. Ama niçin başkasının adı yazılmıştı? Ve bütün o adların arasından, niçin o ad? Duvarın yanına oturdum ve bütün bunların bir rüya olup olmadığını düşündüm. Duvarın ışığı başımın üzerinde yanıyordu. Çevremdeki her şey yeni bir görünüş almaya başlamıştı. Pencere perdesi, televizyon seti ve gölgelerin dış hatları hepsi akıl sır ermez bir anlam kazanmışlardı. Her şey bana bağımlı olmaya, irademe tabi olmaya başlamıştı. Gardırobu ortadan kaldırmaya karar verdim. Cilalı yüzeyi matlaştı, kapının dış hatları belirsizleşti, arka duvar patlayarak açıldı ve şekilsiz siyah bir delik kısa bir süre sonra kıvrım kıvrım kaygan şeylerle kaynaşmaya başladı. Gardırobu geri getirmeye çalıştım, ama başaramadım. Odanın orta yeri yavaş yavaş köşelerin gölgesi tarafından ele geçiriliyordu. Ancak hâlâ aydınlıkta kalmış nesneleri kurtarabiliyordum. Telefona uzandım; tuhaf ve alaycı bir şekil almış olan ahize elim-

den kaydı. Telefon sert yüzeyli gri bir kaya parçasına, numara çevirme yeri bir çukura dönüşmüştü. Parmaklarım içine geçti ve soğuk bir şeye dokundu. Masanın üzerinde bir tükenmez kalem duruyordu. Kalemin kaybolmasını önlemek için bütün dikkatimi toplayarak, telgrafın üzerine büyük harflerle bir not düştüm:

11.00 MİDE BULANTISI

11.50 HAYALLER VE KURUNTULAR

Ne var ki, yazdığım sırada, etrafımdaki şeyler tamamen kontrolümden çıkmıştı ve oda her an çökebilirdi. Daha sonra beklenmedik bir şey oldu: Yakın çevremde bir şeyler olduğunu farkettim. Yakın çevrem sandığım şeyin kendi bedenim olduğunu anladım. Uzuyordu; ellerim ve ayaklarım benden uzaklaşıyordu. Kafamı tavana vuracağımdan korktum ve kendimi yatağa attım. Sırtüstü yattım, ama nefes almakta güçlük çekiyordum; göğsüm Saint Peter'in kubbesi gibi kabarmıştı; ellerim bütün odayı olmasa bile, çeşitli eşyayı kavrayacak kadar büyümüştü. Bir karabasan, dedim kendi kendime. Önem verme! Artık o kadar gerilmiştim ki, ellerim ve ayaklarım karanlığın içinde kaybolmuştu. Benden o kadar uzağa gitmişlerdi ki, onları hiç hissetmiyordum. Geride sadece iç organlarım kalmıştı. Çok büyük ve labirente benzeyen bir bölge, zihnimle artık var olmayan dünya arasındaki yer alan bir boşluk. Uçurumumun üzerine nefes nefese eğildim. Bir zamanlar akciğerlerimin, barsaklarımın ve damarlarımın olduğu yerde artık sadece düşünceler vardı - devasa düşünceler; bu düşüncelerde, hayatımın, karışmış ve parçalanmış hayatımın alev alev yandığını, kömüre ve en sonunda küle dönüştüğünü gördüm. Onun kızgın bir toza, bir siyah Sahra'ya ayrışmasını seyrettim. O siyah Sahra benim hayatımdı. Okyanusun dibindeki bir balık gibi içinde yatmakta olduğum oda, bir kum taneciği kadar küçülmüştü; o da benim bir parçamdı. Bedeni-

min sınırları dışına taşmam arttıkça, korkum da artıyordu. Yavaş yavaş korkunç bir güç tarafından, genişleyen kütlemin gücü tarafından ele geçirilmeye başlıyordum; her şeyi aç gözlü bir dalga gibi tüketen bir güçtü bu. Derinliklere doğru çekildiğimi hissedince umutsuzluk içinde inledim; dirseklerimi şiltenin - artık dünyanın merkezinde bir yerlerdeydi - üzerine dayayarak kendimi kaldırmaya çalıştım. Elimin bir hareketiyle duvarların yıkılacağından korkuyordum. Bu mümkün değil, diyordum durmadan kendi kendime, ama bu gerçeği bedenimin her bir sinirinde ve her bir dokusunda hissedebiliyordum. Aptalca bir kaçma teşebbüsüyle, yataktan aşağıya sürünerek indim, dizlerimin üzerine kalktım ve duvar boyunca ışık düğmesini el yordamıyla aramaya başladım. Oda ustura keskinliğinde bir beyazlıkla doldu. Masanın üzerinde gökkuşağı renginde ince bir tabaka oluşmuştu; telefon bembeyaz kesilmişti ve aynada terden parlayan yüzümü gördüm. Bu yüzü tanıdım, ama diğer her şey değişmişti. Bana neler olduğunu anlamaya, içimdeki patlamaya hazır güce ulaşmaya çalıştım. O güç ben miydim? Hem bendim, hem de değil. Şişmiş elim hâlâ bana aitti. Ama ya dağ gibi bir et parçasına dönüşürse, kaynaşan ve köpüren kütlesiyle beni ezmeye kalkışırsa? O anda hâlâ bana ait olduğunu iddia edebilir miydim? Yoksa onu şişiren güce mi ait sayılmalıydı? Ne zaman değişime karşı koymaya kalkışsam, geç kalıyordum; ben kendime gelinceye kadar değişim olup bitiyordu. Tek bir bakışla tavanı yerinden edebilirdim; gözümün değdiği her şey boyun eğiyor, çöküyor ve yıkılıyordu - balmumundan yapılmış bir evin ateşte erimesi gibiydi. Halüsinasyon görüyorsun! Kendi kendime durmadan böyle söylüyordum ve kelimeler bir yankı gibi duvara çarpıp geri geliyordu. Kendimi duvardan uzaklaştırdım, ayaklarımı uzattım ve onların yumuşak parke döşemenin içine batmasını seyrettim, kafamı azametli bir katedra-

lin kubbesi gibi döndürdüm ve başucu sehpasının üzerinde duran saatimi gördüm. Kadran ışıklı bir kraterin dibindeydi; saniyeleri gösteren ibre esrarengiz bir yavaşlıkla ilerliyordu ve ardında kadranın emaye cilasından daha beyaz bir iz bırakıyordu, kadran genişleyip sıra sıra yürüyen askerlerin geçtiği bir savaş alanı oldu. Yürüyüş sıralarının arasındaki tebeşir renkli zemin patlamalarla açıldı, duman yüz şekillerine dönüştü - sessiz acının yumuşak maskeleri. Yığın yığın karıncalar gibi askerler camsı bir kitle şeklinde pıhtılaştı; kanları akıp kırmızı çamurdan gölcükler meydana getirdi, ama askerler, toza bulanmış ve kan içinde, davulun düzenli eşliğinde yürümeye devam ediyorlardı. Saati yerine koyarken, savaş yavaş yavaş azaldı, ama tamamen bitmedi. Ansızın oda eğik bir duruma geçti, yavaş bir şekilde dönmeye başladı ve beni tavana doğru fırlattı. Bir şey düşmemi yavaşlattı. Ellerimin ve dizlerimin üzerine düştüm ve yatağın yanında yattığım sırada, oda yavaş yavaş durdu ve her şey yerli yerine oturmaya başladı. Yere yatmış bir köpek gibi kafamı uzatarak, başucu sehpasının üzerindeki lambaya dayalı saate bir göz attım; bire çeyrek vardı.

Her şey yeniden sakinleşmişti; saatin saniye ibresi bir karınca gibi sürünerek ilerliyordu. Döşemenin üzerinde oturdum ve serinliği bana güç verdi. Oda, keskin ışıkta hafif bir çınlama ve kör edici bir parlaklıkla dolu bir kristale benziyordu. Bu aşırı aydınlıkta mobilyalar, pencere perdesinin kıvrımları, masanın gölgesi tarif edilemez bir mükemmeliyette ortaya çıkmıştı. Çevremdeki güzelliklere fazla dikkatimi vermedim. O anda görev başında bir itfaiyeci gibiydim, adam durmadan tiyatro salonunda duman var mı diye bakmaktan, sahnedeki güzelliğin farkına varmaz. Ayağa kalktım, kendimi sarhoş gibi hissediyordum, parmaklarındaki uyuşmayı yenerek, telgrafın üzerine birkaç not daha yazdım:

12.50 FERAHLAMA
SABAHLEYİN PLİMASİNE
ORLY - BERBER DÜKKÂNI

Fazlasını bilmiyordum. Masanın üzerine eğilmiş olduğum sırada başka bir değişikliğin başladığını hissettim. Masanın üzerindeki yansıma yusufcuk kanatları gibi titreşmeye başladı; daha sonra bütün masa havaya kalktı, gri renkli yivli yarasa kanatlarını yüzüme çarptı ve sonunda baştan aşağıya gece ışığının süt gibi aydınlığına büründü. Ellerimle sarılır sarılmaz masanın kenarı gevşedi. Bu hızlı dönüşümlerden ne kaçabiliyordum, ne de onlara yetişmem mümkün olabiliyordu - artık daha çok hızlanmışlardı, daha korkunç, daha muhteşem ve daha alaycı olmuşlardı - içimden bir rüzgâr gibi geçiyorlardı - gözlerimi kapadım - onları görmek için göze ihtiyacım yoktu. Yabancı maddeyi atmak, kusup çıkarmak için belli belirsiz ama kararlı bir gayret gösterdiğimi hatırlıyorum; ama yararı yoktu. Kendimi elimden geldiğince korumaya çalıştım; artık her tarafı kaplamış olan bu hayallerin - titreşen, ürpertici anormalliklerimin - bir seyircisinden çok, bir parçası olmaya başlamıştım.

Saat birden sonra tekrar suyun yüzüne çıkabildim. Artık dalgalar şeklinde geliyordu, doğum sancıları gibi; her seferinde artık bitmiş gibi görünüyordu, ama bir sonraki daha şiddetli oluyordu. Hayaller iki ila üç arasında kaybolmaya başladı, bu durumu eskisine göre daha da kötüleştirdi, çünkü artık her şey normal bir görünüm almıştı, ama değişik bir bilinç açısından. Bunu nasıl anlatmalı? Eşya ve duvarlar korkunç bir değişimin ortasında donmuş gibiydi; zaman durmuştu, sadece çevremdeki dünya kalmıştı, o da üzerime bir çığ gibi inmekten ansızın vazgeçmiş ve bir flaşın sürüp giden ışığında donup kalmıştı. Bütün oda arka arkaya gelen iki çığlık arasındaki nefes alış gibiydi; hedef

aldığı şey, apaçık belli bir kötü niyetle, duvar kağıdı deseninin giriftliğinde, yatağın üzerinde asılı duran Loire şatosunun fotoğrafında ve şatonun yeşil çimenliklerinde ifade edilmişti. O yeşillik giymiş olduğum hükümdü; ona diz çökmüş bir şekilde baktım ve kaybetmem gerektiğini anladım. Sonra odaya saldırmaya başladım - evet, odaya; perdelerin ve storların kordonlarını kopardım, perdeleri kornişten çekip indirdim, yatak örtülerini çekip çıkardım ve bu öldürücü yığının hepsini küvete attım. Sonra banyonun kapısını kapadım ve anahtarı kapının dış kilidine sıkıştırmaya çalışırken kırdım. Nefes nefese kapıya yaslandım ve savaş alanını gözden geçirdim. Bütün bunların bir zaman kaybı olduğunu anladım; pencereleri ve duvarları kaldırmak imkânsızdı. Çantalarımın içindekileri döşemenin üzerine boşalttım ve onların arasından küçük bir çubukla birbirlerine bağlanmış yassı madeni halkaları buldum; Randy bana bunları Napoli'deyken, zamanı gelince katili kelepçeleyebileyim diye vermişti. Artık onu ele geçirmiştim. Gömleklerimin arasından bir avuç küçük siyah şey döküldü - paketinden çıkmış bademler - ama onları not almaya vaktim yoktu, bunu yapamamaktan korktum; bu yüzden telgrafın üzerine bir tutam badem attım, kaloriferin yanına bir koltuk çektim, rahatça oturdum ve sırtımı yasladım; sonra ayaklarımı döşemeye dayadım, kendimi kalorifer borusuna kelepçeledim ve sanki uçağın kalkmasından önceki saniyeleri bekler gibi, inanılmaz bir gerginlik içinde O ŞEYİN olmasını bekledim. Bununla birlikte, ne yukarıya, ne de aşağıya doğru, ama içe doğru, sıcak ve kırmızımsı bir sisin içine doğru çekildim, çevremde duvarlar fırıl fırıl dönüyordu, kösteklenmiş ve zincire vurulmuş bir haldeydim. Tasmaya bağlanmış bir köpek gibi çırpınarak, ancak yatağın bir köşesine ulaşabildim. Yatağı kendime doğru çektim, yüzümü sanki bir ateşi söndürmek

ister gibi şilteye gömdüm ve köpüklü kauçuğu yemeğe başladım; ne var ki, beni boğamayacak kadar delikliydi, bu yüzden serbest olan elimle boğazımı yakaladım ve bütün gücümle sıktım. Umutsuzluk: Hâlâ kendimi öldüremiştim. Bilincimi kaybetmeden önce kafamda patlama sesleri duyduğumu hatırlıyorum: Başımı borulara vurmuş olmalıyım. Aynı zamanda içimde sonunda bu sefer başaracağım diye hafif bir umut ışığı olduğunu da hatırlıyorum. Daha sonra hiçbir şey; öldüm ve ölümümün bilincinde olmamı garipsemedim. Daha sonra bilinmeyen mağaraların siyah şelalelerinden yüzerek geçiyormuşum gibi geldi, suyun uğultusu o kadar yüksekti ki, geride sadece işitme duygum kalmış gibiydi. Çanların çaldığını işitebiliyordum. Siyah renk pembeye döndü. Gözlerimi açtım ve üzerime doğru eğilmiş büyük, tuhaf, soluk ve inanılmaz derecede sakin bir yüz gördüm. Dr. Barth'ın yüzüydü bu. Onu hemen tanıdım ve tam bunu ona söylemek üzereydim ki, ansızın çok aptalca bir şekilde bayıldım.

Beni sabahın dördünde kalorifere kelepçelenmiş bir şekilde bulmuşlardı; haber otel görevlilerine yan odada kalan İtalyanlar tarafından verilmişti. Cinnet geçiriyorum sanıldığı için, aceleyle hastaneye götürülmeden önce, bana yatıştırıcı bir iğne yapılmıştı. Barth ertesi gün, seferin iptal edilmiş olduğunu öğrendikten sonra, Orly'ye telefon etmiş, başıma gelenleri öğrenmiş ve hemen hâlâ baygın halde yatmakta olduğum hastaneye koşmuştu. Kendime otuz saat sonra gelebilmiştim. Birkaç kaburga kemiğim kırılmış, dilim yırtılmış, kafama bir sürü dikiş atılmıştı ve bileğim kelepçeleri çekiştirmek yüzünden felaket şişmişti. Neyse ki, kendimi kelepçelediğim kalorifer demirden yapılmıştı; sentetik maddeden olsaydı, kırılırdı ve ben de kendimi pencereden aşağıya atmış olurdum.

* * *

Kanadalı bir biyoloğun ispatladığına göre, kelliğe direnç gösteren insanların deri dokularındaki çekirdek asit yassı burunlu maymunlarınkine - onların da kelliğe karşı bağışıklıkları vardı - tıpatıp benziyordu. "Maymun hormonu" denen bu maddenin kelliğin tedavisinde etkili olduğu ortaya çıkmıştı. Avrupa'da bir İsviçre şirketi tarafından, Amerikan firması Pfizer'in lisansı altında, hormonlu kremin üretimine üç yıl önce başlanmıştı. İsviçreli üretici, hormonun kimyasal yapısını daha etkin olacak şekilde değiştirmeyi başarmıştı, ama bu durum maddeyi ısıya karşı daha çok hassaslaştırmıştı, bu da çabuk bozulmasına neden oluyordu.

Deri güneşe maruz kalınca, hormon kimyasal bir değişim geçirmekteydi; eğer o sırada Ritalin ile birleşirse, Dr. Dunant'ın X bileşimine, yani bir depresyon yaratıcıya dönüşebilmekte, ama ancak büyük dozlarda verildiği taktirde zehir etkisi göstermekteydi. Ritalin kullanıcıların kan dolaşımında mevcuttu; hormon ise merhem şeklinde sürülmekteydi, içine maddenin deri tarafından emilmesini ve dolaşıma girmesini sağlayan hiyalironidas eklenmişti. Ne var ki, psikotropik bir tepki ortaya çıkması için bir kişinin günde en az iki yüz gram merhem sürmesi ve Ritalin'i tavsiye edilen dozajdan fazla alması gerekmekteydi.

Bazı bileşimler, örneğin siyanid artı kükürt - başka bir deyişle tiyosiyanat - psikotropik zehirlenmeyi milyon kere arttıran bir kataliz görevini görür. Kimyasal semboller - CNS - bu bilmecenin anahtarıdır. Siyanid, acı bademin kimyasal yapısını oluşturan maddelerden biridir; onlara o acı ve keskin tadı veren şeydir. Bir zaman önce, Napoli'deki badem fabrikalarından bazıları hamamböceklerinin istilasına uğramıştı. Onları ortadan kaldırmak için kullanılan böcek öldürücünün içinde kükürt vardı, bunun kalıntıları

bademler fırına konmadan önce üzerlerine sürülen eriyiğin içine karışmıştı. Fırın ısısı düşük olduğu sürece, bir şey olmuyordu, ama ısı şekerin karamelalaşmasını sağlayacak kadar yükseltildiği zaman, siyanid kükürt ile birleşip kükürtlü sülfür, veya tiyosiyanat meydana getiriyordu. Ne var ki, kükürtlü sülfür vücuda girdiği zaman X faktörü üzerinde katalitik bir etki yaratamıyordu; reaksiyona giren maddelerin içinde kükürt iyonları da olması gerekti. Sülfat veya sülfit şeklindeki iyonların kaynağı kükürt banyolarıydı. Bu şekilde bir insan eğer hormonlu merhem kullanırsa, Ritalin içerse, kükürt banyoları alırsa ve Napoliten usulü şekerli kavrulmuş badem yerse ölüyordu. Kükürtlü sülfürün ortaya çıkardığı katalitik reaksiyonda o kadar küçük miktarlar söz konusuydu ki, bunları kromatografi olmadan anlamak mümkün değildi. İnsanın bu kendini istemeden yok etmesinin şartlarından biri tatlılara olan düşkünlüğüydü. Şeker hastası oldukları için tatlı yemeyenler, veya tatlı sevmeyenler, zarar görmeden kurtulmuşlardı. İsviçre'de imal edilen merhem iki yıldır Avrupa'da satılıyordu, bu da niçin daha önce hiçbir vakanın bildirilmediğini açıklıyordu. Birleşik Devletler'de ortaya hiçbir vaka çıkmamıştı, çünkü orada bulunan tek ürün Pfizer firmasına aitti ve o da Avrupa cinsi kadar ısıya hassas değildi. Ürün sadece erkekler için olduğundan, kurbanlar arasında hiç kadın olmaması da doğaldı.

Proque da tuzağa düşmüştü, ama değişik bir şekilde. Proque, kafa derisi merhemine ihtiyacı olmadığı, plaja veya kükürt banyolarına gitmediği halde, fotoğrafları banyo yapmakta kullandığı sodyum tiyosülfattan çıkan kükürt dioksiti nefes yoluyla içeriye aldığı için, kükürt iyonları adamın dolaşım sistemine girmişti; Ritalin halsizliği için verilen uyarıcıdan gelmişti; X bileşimi de Dr. Dunant'ın gözlüğünden. Bilgili ve sabırlı doktor, Proque'nin dükkânındaki her

bir parça, her bir toz üzerinde test yapmakla, odayı ikiye ayıran tahta bölmenin ve bileme tozunun örneklerini almakla meşgul olduğu bütün o süre boyunca, o esrarlı maddenin başının aşağı yukarı dört metre kadar üzerinde - bir dolap çekmecesinin dibinde yatan ve içinde üzeri şeker kaplanmış bademler olan bir pakette - bulunduğunun farkına bile varmamıştı.

Barth'ın kimyagerlerinin dikkatini çeken ve onlara kayıp bağlantıyı sağlayan şey masanın üzerinde notlarımla birlikte bulunmuş olan bademler olmuştu.

Önemsiz ama oldukça eğlendirici bir ayrıntı: Birleşik Devletler'e döndükten sonra, bir kimyager arkadaşım bana yatağıma küçük Pierre tarafından serpilmiş olan kükürt tozunun bir kimyasal etken olamayacağını söyledi, çünkü süblime yoluyla katı bir madde şeklinde elde edilen saf kükürt tek iyonludur ve suda erimez. Arkadaşım kanımdaki kükürt iyonlarının kükürtten geçirilmiş şarap yoluyla gelmesi gerektiğine dair bir hipotez ileriye sürdü. Fransız adetine uygun olarak her yemekte şarap içerdim, ama son dönemde sadece Barth'ın evinde içmiştim, yemeklerimi hiç dışarıda yememiştim. CNRS'nin kimyagerleri bunun farkına varmış olmalıydılar, ama misafirlerine kötü şarap ikram ettiği imasıyla şeflerini mahcup etmek istememişlerdi.

Daha sonraları bana bademlerin büyük buluşum olup olmadığı soruldu. Evet veya hayır yanıtı vermekten daha kolay bir şey yoktu, ama işin doğrusu bilmiyordum. Kopardığım kıyamet sırasında, ulaşabildiğim her şeyi parçalamaya çalıştığım, öldürücü olabilecek her şeyi banyo küvetine attığım zaman, hiç şüphesiz bir çılgın gibi davranmıştım, ama bu çılgınlığımda kendimi koruma duygusu vardı. Bademlerle de aynı şey olmuş olabilirdi. Onları not etmek istemiştim, bu kadarını biliyordum, ama bu refleksim uzun yıllara dayanan bir alışkanlığın sonucu da olabilirdi. Çok

ağır stres altında olup biteni kayda geçirmek, şahsi fikrime rağmen bir şeyin önemini kavramak konusunda eğitilmiştim. Belki içgüdüsel bir ilham, fırtınayı, aksırma krizimi, boğazıma takılan hapı, bademleri ve Rue Am'lie'nin köşesindeki şekerci dükkânını son defa ziyaret eden Proque'nin hayalini birleştirmeme neden olmuştu. Bu bana mümkün olamayacak kadar mükemmel gözüküyor. Vitrinde sergilenen minyatür Vezüv'ü gördükten sonra bademlerle Napoli olayları arasında bir bağlantı kurmuş olabilirdim. Vaka ile doğrudan doğruya ilişkili olmasa bile, Vezüv beni doğru yola götüren sihirli bağlantı olmuştu. Buna rağmen, raporumu geriye doğru dikkatle inceleyecek olursanız, soruşturma sırasında birçok kereler doğru yolda olduğumu sandığımı, ama bütün bunlardan bir şey çıkmamış olduğunu göreceksiniz. Barth da doğru yoldaydı, ama politik bir nedenden şüphelenmekle hataya düşmüştü. "On bir kişilik grubun" seçilme yöntemini sorgulamakta ve kurbanların evli olmayan yabancılar olduğunu söylemekte haklıydı, çünkü bu adamlar İtalyanca bilmedikleri ve tek başlarına oldukları için İtalya'daki çevrelerinden tecrit edilmeye daha çok uygundular. Her zaman zehirlenmenin ilk işareti insanın huyunda meydana gelen bir değişiklik oluyordu ve sadece kurbanın yakını olan bir kimse bu durumu erken safhalarında farkedebilirdi. Daha sonra yapılan soruşturma Napoli'ye eşleriyle gelmiş İtalyanları ve yabancıları kapsayan bazı "yarım kalmış vakaları" ortaya çıkardı. Her seferinde aynı şey olmuştu: Kocasının anormal davranışlarından tedirgin olan kadın onunla daha yakından ilgilenmeye başlamış ve adam halüsinasyonlar görmeye başlar başlamaz, kocasını bulundukları yerden ayrılmaya razı etmek için elinden geleni yapmıştı. Bu eve dönme arzusu bilinmeyen bir tehlike karşısında duyulan içgüdüsel bir reaksiyondu. Diğer taraftan İtalyanlar hemen bir psikiyatristin gözetimine alınmış-

lardı - genellikle ailelerinin baskısıyla - ve kendilerine araba kullanmamaları, Plimasine almamaları ve kaplıca tedavisini bırakmaları önerilmişti; bu ani değişikliğin sonucunda arazlar hemen ortadan kalkmıştı. Bu "yarım kalmış vakaların" soruşturma tarafından daha önceden ortaya çıkarılmasını bir tesadüfi durum önlemişti. Her seferinde kurbanın yakın ailesinden birisi peşin olarak yapılmış ödemeyi geri almıştı; kaplıcalara ait defterlerde vazgeçme nedeni yazılmadığından, sadece mali işlemlerin kayıtları tutulduğundan, söz konusu kişilerin izini bulmaya imkân yoktu.

Soruşturmayı engelleyen başka faktörler de vardı. Hiç kimse kelliği önlemek için merhem kullandığını açığa vurmak istemez. Kelliği kendilerine dert etmeyenler veya merhem yerine takma saç kullanmayı tercih edenler zarar görmekten kurtulmuşlardı, ama o sırada soruşturmacıların bunu hiçbir şekilde bilmesine imkân yoktu. Hormondan uzak durmuş olanların ifade vermek için bir nedenleri yoktu, çünkü hepsi sağ ve salimdi, kullananlar ise ölmüştü. İçinde İsviçre merhemi olan hiçbir kutu kurbanların eşyası arasında çıkmamıştı, çünkü ilacın buzdolabında saklanması gerekiyordu. Evdeyken bunu yapmak kolaydı, ama bir otelde değil, bu yüzden yaşlı adamlar arasında daha titiz olanları, yolculukları sırasında ilacı yanlarında taşımaktansa, onu yerel berberlerden temin etmişlerdi. Kullanma kılavuzuna göre, her on günde bir uygulama yapılması gerektiğinden, Napoli'de kalınan dönemde sadece bir uygulamaya gerek vardı. Ve hiç şüphesiz, soruşturma sırasında hiç kimsenin aklına yerel berberleri dolaşıp bazı müşterilerinin kafa derilerine ne sürdüklerini öğrenmek gelmemişti.

Ve son olarak, bütün kurbanların fiziksel açıdan belli bir benzerliğe sahip olmalarının yanı sıra, adamların aynı zamanda bazı ruhsal özellikleri de ortaktı. Hepsinin gençlik dönemi geçmişti, hâlâ dış görünüşlerine önem veriyorlar,

yaşlılıkla mücadele edip onu kabul etmek istemiyorlardı. Altmış yaşlarına gelmiş ve tamamen kel olmuş adamlar yaşlarından daha genç görünmeyi bırakmışlar ve mucizevi şifalar aramaktan vazgeçmişlerdi, diğer taraftan otuz yaşında olup da vaktinden önce kel olanlar da ilerlemiş bir romatizma için kaplıca tedavisine gerek duymayacaklardı. Bu yüzden en çok tehlikeye maruz olan kişiler orta yaşı henüz geçmiş olanlardı. Geriye bakınca, olgular ne kadar yakından incelenirse, o kadar birbirleriyle ilintili çıkıyordu. Örneğin kimyasal zehirlenmelerin hepsi, sürücülerin Plimasine'i daha büyük ölçüde kullandıkları, çiçek açma mevsiminde meydana gelmişti ve akut astımlı hastalar fiziksel olarak araba kullanamadıklarından, sürücüler için olan bu ilacı kullanmaya ihtiyaç duymamışlardı.

Barth, hastanede kaldığım sürece, beni yalnız bırakmamak nezaketini göstermişti, bu yüzden Birleşik Devletler'e uçmadan önce, ona bir veda ziyareti yapmaya karar verdim. Pierre merdivende gözcülük yapıyordu, ama geldiğimi gördüğü an ortadan kayboldu. Aklından neler geçtiğini biliyordum ve başlığını unutmayacağım konusunda ona söz verdim. Barth'ın başka bir ziyaretçisi daha vardı: Dr. Saussure. Adam redingot yerine manşetleri süslü bir gömlek giymişti ve boynunda hesap makinesi yerine bir cep saati sallanıyordu. Saussure kütüphanedeki kitapları incelerken, Barth bana soruşturma konusundaki en tuhaf noktalardan birini söyledi: Bilgisayar, bütün bu zaman boyunca çalışmamış ve programlanmamış olmasına rağmen, soruşturmaya büyük ölçüde yararlı olmuştu. Çünkü eğer bilgisayarı kullanmak düşüncesiyle Paris'e uçmamış olsaydım, Barth'ın evinde kalmayacaktım, adamın büyükannesinin sempatisini kazanmayacaktım ve merdivenden düştükten sonra küçük Pierre kükürt tozuyla yardımıma koşmayacaktı... Kısacası, bilgisayar esrarın çözülmesinde, tamamen soyut da olsa,

tartışılmaz bir rol oynamıştı. Bir kahkaha atarak, esrarın çözülmesine yol açan rasgele olayların bana artık esrardan daha şaşırtıcı geldiğini söyledim.

Saussure, yüzünü kitaplıktan bize doğru çevirirken, yüksek sesle, "Şimdi bencilce bir safsataya düştünüz!" dedi. "Sizin başınızdan geçenler günümüzün bir sembolü olmaktan çok, geleceğin bir işareti. Gelecek şeylerin belli belirsiz bir uyarısı..."

"Siz ne olduğunu anlıyor musunuz?"

"Sadece uyarı işaretlerini görüyorum. İnsanoğlunun nüfusu o kadar arttı ki, artık atom kanunlarına göre yönetilmeye başlandı. Gaz atomların hareketi karmakarışıktır, ama bu kaosun içinden basınç, ısı, özgül ağırlık gibi sabit değerler ortaya çıkar. Sizin rasgele başarıya ulaşmanız bir dizi olağanüstü rastlantının sonucu olarak görünüyor. Ama sadece size öyle gözüküyor. Siz herhalde Barth'ın merdiveninden düşmek ve kazara kükürt solumak dışında zincirleme reaksiyonu ateşlemek için başka faktörlerin de gerekli olduğunu iddia edeceksiniz: Rue Am'lie'ye bakmak için gitmeniz, aksırma kriziniz, yeğenleriniz için biraz badem almaya karar vermeniz, uçuşun iptal edilmesi, kalabalık otel, berber, hatta berberin bir Gaskonyalı olması..."

"Ah, niçin orada durmalı," diye lafa girdim. "Eğer Fransa'nın kurtuluşunda kuyruk sokumumu incitmeseydim, ne Roma'daki yürüyen merdivende, ne de burada, hastalığım yeniden nüksetmeyecekti. Eğer yürüyen merdivende katilin önünde durmasaydım, resmim *Paris-Match*'ın kapağında yer almayacaktı. Eğer o resim olmasaydı, Hotel Air France'da bir oda için mücadele etmek yerine geceyi Paris'te geçirecektim ve bu da hikâyenin sonu olacaktı. Patlama sırasında orada olmam olasılığı astronomik olarak küçüktü. Başka bir uçağa binebilirdim; başka bir basamakta duruyor olabilirdim... Ondan önce ve sonra gelen astronomik olasılıklara

hiç değinmiyorum! Örneğin eğer Proque vakasını öğrenmemiş olsaydım, tam da bütün uçuşların iptal edildiği bir sırada, uçakla Roma'ya geri dönmeye karar vermezdim... Ve bir şekilde içlerinde en çok rastlantı olan şey de o."

"Proque vakasını öğrenmenizden mi söz ediyorsunuz? Ben bunun bir rastlantı olduğuna inanmıyorum. Siz içeriye girmeden az önce doktorla bunu konuşuyorduk. Size bilgi verilmesinin nedeni S-r'te ile Savunma Bakanlığı arasında politik bir iç çekişmenin olması. Birisi Dr. Dunant'ı terfi ettirmek için kulis yapan bir komutanı gözden düşürmeye çalışıyordu. Siz kendinizi bir bilardo oyununun içinde bulmuşsunuz."

"Top mu olacaktım, yoksa istaka mı?"

"Bizim tahminimize göre, Proque vakasının yeniden açılması için sizi kullanıyorlardı, böylece Dunant'ın adını lekelemeyi başaracaklardı..."

"Yine de Paris'e gelmemin bütün bu politik iç çekişmeyle ne ilgisi vardı, anlamış değilim."

"Kesinlikle bir ilgisi yoktu. Çok sayıda rastlantının size mantık dışı gelmesinin nedeni de bu. Mantığın cehenneme kadar yolu var! Teker teker başınızdan geçenlerin her biri yeterince akla uygun, fakat bu noktaların meydana getirdiği eğri bir mucize gibi gözüküyor. Bu konudaki fikriniz buydu, öyle değil mi?"

"Evet."

"Ne var ki, bu arada üç hafta önce size söylemiş olduğum o şey meydana geldi. Yarım mil uzaklıktaki bir hedefe bir posta pulunun konmuş olduğu bir atış alanı düşünün. Üzerinde Marianne'nin resminin olduğu on bin liralık bir pul olsun. Bir sinek geliyor ve pulun üzerine bir nokta büyüklüğünde bir leke bırakıyor. Çok sayıda keskin nişancı o noktaya ateş etsinler. Şüphesiz onu vuramayacaklardır, zira o mesafeden onu göremezler bile. Ama tutalım ki, yüz adet

orta halli nişancı haftalarca ateş etsin. Onlardan birinin atacağı kurşunun sonunda hedefi vuracağına bahse girebilirsiniz. Ateş eden adam harika bir nişancı olduğu için değil, sadece ateşin sıklığı yüzünden. Siz de bu fikre katılmaz mısınız?"

"Evet, ama bu hâlâ nasıl-"

"Bekleyin, daha bitirmedim. Yaz mevsimindeyiz ve atış alanında sinekler kaynaşıyor. Noktanın vurulma olasılığı çok küçüktür. Ama hem noktanın, hem de kurşunun önüne rasgele çıkmış bir sineğin aynı anda vurulma olasılığı daha da küçüktür. Aynı kurşun ile hem noktayı hem de üç sineği vurmak olasılığı - sizin deyişinizle - astronomik olarak küçüktür. Ama sizi temin ederim ki, eğer yeterince uzun süre ateş edilecek olursa, böyle bir rastlantı meydana gelecektir."

"Özür dilerim, ama sizin sözünü ettiğiniz şey evrenin tümü, ben ise sadece dizilerden biriydim..."

"Bu bir yanılsama. Kurşunun hem noktayı hem de üç sineği birden vurduğu o an, o da dizilerden biridir. Talihli nişancı da, isabet ettirmesinde öyle mucizevi veya olağanüstü bir şey olmamasına rağmen, o da sizin kadar şaşıracaktı, çünkü birisinin o hedefi vurması gerekiyordu. Ne dediğimi anladınız mı? Mantık burada beş para etmiyor. Tahminim doğru çıktı. Napoli esrarının nedeni rastlantıydı ve yine rastlantı eseri çözüldü. Olasılık kanunu her iki taraf için de geçerlidir. Yine de, eğer gerekli şartlardan biri yerine gelmemiş olsaydı, siz zehirlenmemiş olacaktınız, ama er veya geç, başka birisi bütün şartları yerine getirecekti. Bundan bir, üç, beş yıl sonra. Bunun nedeni, artık rastlantıların çok yoğun olduğu bir dünyada, moleküler ve kaos dolu bir gazın içinde, yaşıyor olmamız, bu dünyadaki "olması mümkün olmayan şeyler" ancak tek tek insan atomlarına şaşırtıcı geliyor. Bu öyle bir dünya ki, dünün nadir olayı bugün moda

oluyor, bugünün ayrıcalığı yarının kuralı oluyor."

"Tamam, ama o kişi ben-"

Lafımı bitirmeme izin vermedi. Saussure'yi iyi tanıyan Barth parıldayan gözlerle ikimize birden baktı, gülmemek için elinden geleni yapıyor gibiydi.

"Özür dilerim, eğer siz olmasaydınız, başka birisi olacaktı."

"Kim? Başka bir dedektif mi?"

"Bilmiyorum ve umurumda da değil. Başka birisi, hepsi o kadar. Yeri gelmişken sorayım, olayla ilgili bir kitap yazmayı planladığınız doğru mu?"

"Evet, doğru. Bir yayıncım bile var... ama niçin sordunuz?"

"Çünkü bu da olayla ilintili. Bir kurşunun nasıl olsa hedefi vuracağı gibi, birisi de nasıl olsa bu olayı çözecekti. O zaman, yayıncı veya yazar kim olursa olsun, bu kitabın yayımlanması da matematik bir kesinlikti."

Napoli'de kükürtlü sıcak su banyoları yapan, 40-50 yaşlarında, uzun boylu, atletik yapılı, alerjileri olan, hiçbiri İtalyanca bilmeyen onbir erkek. Hepsi de bir süre sonra psikotik davranış bozuklukları gösterirler, ansızın, kimselere haber vermeden Roma'ya giderler ve şans eseri intihardan kurtulan ikisi hariç, intihar ederler. Yoksa bütün bunlar intihar değil, örgütlü bir dizi cinayetin halkaları mıdır? *Kör Talih*'in kahramanı, Lem'in birçok kitabında karşılaştığımız emekli astronotlardan biridir ve şüpheli ölümleri araştıran bir kuruluş tarafından, kurbanların Napoli'de geçirdikleri günleri ve Roma seyahatlerini bir "tıpkı-yaşantı"yla yeniden kurmak ve bu "simülasyon" sayesinde ölüm olaylarının nedenlerini araştırmak için görevlendirilir. Ne var ki işin içine kimyasal reaktifler, uyarıcılar, LSD, psilocybin gibi halüsinasyon yaratan maddeler girince, kahramanımız gerçeğin tahmin ettiğinden çok daha fazla yönleri olabileceğini görür ve Borges'in aynalarından Ockham'ın usturasına, istatistik biliminden siyaset bilimine kadar pek çok konuda ilginç saptamalar yapar. Emekli astronot için "esrarın çözülmesine yol açan rastgele olaylar" esrarın kendisinden daha şaşırtıcı bir hal almıştır. "Tek modeli Gibbs'in tekrarlanan vakalar evreni olan" olasılık kuramı, tek ve istatistiksel açıdan sınıflandırılamayan vakalara gelindiğinde, uygulanamaz olur. Ferdinand de Saussure'ın yapısalcı analiziyle taçlanan metinde okur, ünlü düşünürlere yapılan göndermelerle, olasılıklar dünyasında meraklı bir yolculuğa çıkıyor.

İLETİŞİM 547
ÇAĞDAŞ DÜNYA EDEBİYATI 117

ISBN 975-470-163-6
9 789754 701630